

KALLELSE

Nämnd Kommunstyrelsens arbetsutskott

Datum och tid 2017-10-18 Klockan 08:00

Plats Mötesrum Sunnanö, kommunkontoret, Östhammar

Besök Nr **ÄRENDELISTA**

Föredragande

08:00 1 Remiss Förslag till nationell plan för transportsystemet
2018-2029, yttrande Jacob Spangenberg

2 Frivilliga Flygkåren, ansökan om driftbidrag för 2017

08:20 3 Budget 2018, plan 2019-21, antagande Gunilla Jansson

4 Skattesats 2018, fastställande

08:50 5 Anskaffningsbeslut Pensionsförsäkring och pensionsad-
ministration Emmelie Rova

6 Tilldelningsbeslut Riksfärdtjänst Emmelie Rova

7 Öppnande av anbud – delegationsordning Emmelie Rova

09:30 8 Personalfrågor Birgitta Kraft

10:00 9 Nya platser på särskilt boende för äldre
Peter Nyberg
Håkan Dahlqvist

10 Taxa för kopiering av allmänna handlingar, revidering Inger Modig Lind

11 Riktlinjer, regler och råd för allmänna handlingar samt att
lämna ut en handling och att vägra, revidering Inger Modig Lind

12 Remissvar – Naturvärdesbedömning MOSAIC

13 Remissvar – Bildande av naturreservatet Granliden

14 Remissvar – Bildande av naturreservatet Norrboda-Uggulan

15 Gimo 8:134, fastighetsförsäljning

- 16 Gemensam nämnd för kunskapsstyrning. Justering av avtal och reglemente
- 17 Svar på motion från Pär-Olof Olsson (M) angående översyn av tillväxtkontorets uppdrag
- 18 Anmälningssärende – rutiner och dokumentation vid Lex Sarah
- 19 Anmälningssärende – Interkontrollplan 2017, Räddningsnämnden
- 20 Anmälningssärende – Protokoll från styrelsemöte, Gästrike Vatten

Sekreterare Kersti Ingemarsson

Ordförande Jacob Spangenberg (C)

1

Dnr KS-2017-747

Dpl 900

Remiss Förslag till nationell plan för transportsystemet 2018-2029, särskild fråga

N2017/05430/TIF, TRV 2017/32405

Handling F ¹⁻²

Trafikverket har arbetat trafikslagsövergripande och åtgärder inom ramen för nationell plan har prioriterats för att i så stor utsträckning som möjligt bidra till de transportpolitiska målen. Fyrstegsprincipen, som innebär att möjliga förbättringar i transportsystemet ska provas stegvis, har tillämpats för att säkerställa god resurshushållning och för att åtgärderna ska bidra till en hållbar samhällsutveckling.

Utgångspunkterna för Trafikverkets prioriteringar är de transportpolitiska målen, riksdagens beslut om infrastrukturpropositionen *Infrastruktur för framtiden – innovativa lösningar för stärkt konkurrenskraft och hållbar utveckling* samt regeringens direktiv. I direktivet pekas sex samhällsutmaningar ut och dessa har utgjort viktiga inriktningar i arbetet med planförslaget.

Åtgärderna i planförslaget bygger på den av regeringen beslutade nationella planen för transportsystemet 2014-2025, de fördjupande underlagsrapporterna och promemoriorna samt de åtgärder som pekats ut i infrastrukturpropositionen och i regeringens direktiv om att upprätta förslag till nationell plan för transportsystemet 2018-2029.

Förslaget till nationell plan är en trafikslagsövergripande plan som omfattar åtgärder i infrastruktur för väg, järnväg, sjö- och luftfart. Regeringen väntas fatta beslut om den nya planen våren 2018. Remissförfarandet hanteras av regeringskansliet. Remisstiden varar till 30 november 2017.

Remissen hanteras av regionen men Östhammars kommun önskar göra ett särskilt yttrande till regeringen med anledning av den pågående processen runt slutförvar för använt kärnbränsle, ett nationellt projekt som avses etableras i Östhammars kommun.

Remissvaren ska ha kommit in till Näringsdepartementet senast den 30 november 2017.

Arbetsutskottets förslag

2

Dnr KS-2017-269

Dpl 993

Frivilliga Flygkåren, ansökan om driftbidrag för 2017

Handling B, KSAU 2017-10-03

Frivilliga Flygkåren ansöker om driftbidrag om 15 000 kronor till lastbil och snöslunga placerade vid Tierps flygfält för snöröjning av start- och landningsbana. Bidraget avses att täcka försäkring och besiktning av bil och utrustning samt underhåll av schaktblad m.m. Lastbilen används även för upprättande av sambandscentral och snöröjning.

Arbetsutskottets beslut

Ärendet utgår och behandlas på arbetsutskottets sammanträde 2017-10-18.

Förslag till beslut

Frivilliga Flygkåren beviljas driftbidrag motsvarande 15 000 kronor för 2017.

Bidraget ska belasta strategienhetens konto för beredskap, Ansvar 1030, Verksamhet 27510.

Arbetsutskottets förslag

3

Dnr KS-2017-20

Dpl 041

Mål och Budget 2018, flerårsplan 2019-2021, investeringsbudget 2018, investeringsbudget plan 2018-2021, antagande

Handling A (budgethandlingen kommer så snart som möjligt)

Mål och Budget 2018, flerårsplan 2019-2021, investeringsbudget och investeringsbudget plan 2019-2021 föreligger.

Arbetsutskottets förslag

4

Dnr KS-2017-795

Dpl 120

Skattesats 2018, fastställande

Skattesatsen för Östhammars kommun ska fastställas av Kommunfullmäktige senast i november 2017. Skattesatsen för 2017 är fastställd till 21, 69 kronor.

Arbetsutskottets förslag

5

Dnr KS-2017-796

Dpl 055

Anskaffningsbeslut, pensionsförsäkring och pensionsadministration

Kommunens avtal om pensionsförsäkring och pensionsadministration har gått ut. Pensionsförsäkringar och administration av dessa är ett behov som är återkommande.

Volymer: ca 500 tkr/år.

Förslag till beslut

Östhammars kommun upphandlar tjänsterna på nytt.

Arbetsutskottets beslut

6

Dnr KS-2017-441

Dpl 055

Tilldelningsbeslut Riksfärdtjänst

Upphandlingsprotokoll redovisas på sammanträdet.

Arbetsutskottets beslut

7

Dnr KS-2017-786

Dpl 002

Öppnande av anbud vid upphandling

Enligt 12 kap. 10 § och 19 kap 17 § Lagen (2016:1145) om offentlig upphandling ska anbud och anbudsansökningar öppnas samtidigt och så snart som möjligt efter anbudstidens utgång. Öppnandet ska ske genom en förrättning där minst två personer som utsetts av Östhammars kommun ska delta. Anbuden ska föras upp i en förteckning, som ska bestyrkas av dem som deltar i förrättningen.

På begäran av en anbudsgivare ska dessutom en person som är utsedd av en handelskammare närvara. Kostnaderna för detta ska i sådana fall betalas av den som framställt begäran.

Kommunstyrelsen har att utse personer att delta vid öppnande av anbud. Gällande beslut Dnr 2014KS289 om behöriga personer för anbudsöppning är inte så aktuellt längre.

Förslag till beslut

Följande personer utses att delta vid öppnande av anbud:

Kommunledningskontor

Kommundirektör
Ekonomichef
Administrativ chef
Kommunjurist
Chef för slutförvarsenheten
Upphandlingschef
Upphandlingsstrateg
Upphandlare

Tekniska förvaltningen

Teknisk chef
Gatu- och fastighetschef
Renhållningschef
Städchef
Måltidschef
Byggprojektledare
Upphandlare

IT-kontor

IT-chef
Assistent Elenor Eriksson

SocialförvaltningenFörvaltningschef
Myndighetschef
Vård och omsorgschef
Administrativ chef**Bygg- och miljöförvaltningen**Förvaltningschef
Stabschef Camilla Olsson**Kultur- och fritidsförvaltningen**Förvaltningschef
Utvecklingsledare & upphandlingsansvarig Peter Jansson
Enhetschef fritidsanläggningar
Enhetschef mötesplatser**Barn – och utbildningsförvaltningen
inklusive Vuxenutbildningen**Förvaltningschef
Förvaltningsekonom
Nämndsekreterare
Verksamhetscontroller
Verksamhetschef förskola
Rektor gymnasieskola
Administrativ chef gymnasieskola**Arbetsutskottets förslag**

8

Dnr

Dpl

Personalfrågor

Handling B

- Delegationsbeslut
- Antagande av HÖK
 - Svenska Kommunalarbetareförbundet HÖK 16 prolongerat
 - OFR:s förbundsområde Allmän kommunal verksamhet (Vision, Akademikerförbundet SSR och Ledarna)
- Löneöversyn 2017

Arbetsutskottets beslut

9	Dnr KS-2017-797	Dpl 263
	Dnr SN-2017-67	Dpl 263

Nya platser på särskilt boende för äldre

Handling J

Socialförvaltningen har av socialnämnden fått i uppdrag att starta processen för att bygga ut Tallparksgården. I processen ingår en prognos av boendeplatsbehov, översyn av processen inflytt på särskilt boende samt plan för att lösa boendet för de som bor inom fastigheten och berörs under byggtiden.

Socialnämndens beslut 2017-09-27

Socialnämnden föreslår kommunstyrelsen besluta att

- Tillföra nya boendeplatser för äldre i särskilt boende. Detta föreslås ske genom en utökning av boendeplatser på Tallparksgården i Öregrund till maximalt 60 platser.
- Utöka socialnämndens rambudget med cirka 13 miljoner kronor (halvårseffekt) för drift av verksamheten från och med 2020 i den takt den nya verksamheten tas i anspråk.
- Anslå medel till projektkostnader på 5,3 miljoner kronor.

Arbetsutskottets förslag

10

Dnr KS-2017-798

Dpl 003

Taxa för kopiering av allmänna handlingar, revidering

Handling C

Taxa för kopiering av allmänna handlingar har reviderats.
Ändringar och tillägg är markerade i rött.

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige föreslås besluta anta Taxa för kopiering av allmänna handlingar.

Arbetsutskottets förslag

11

Dnr KS-2017-799

Dpl 003

Riktlinjer, regler och råd för allmänna handlingar samt att lämna ut en handling och att vägra, revidering

Handling D

Riktlinjer regler och råd för allmänna handlingar i Östhammars kommun samt att lämna ut en handling och att vägra har reviderats
Ändringar och tillägg är markerade i rött.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslås besluta anta Riktlinjer regler och råd för allmänna handlingar i Östhammars kommun samt att lämna ut en handling och att vägra.

Arbetsutskottets förslag

12

Dnr KS-2017-612

Dpl 900

Remiss, förslag till ramverk för naturvärdesbedömning i marina miljöer
MOSAIC

2132-17

Handling E¹⁻²

Östhammars kommun har, liksom samtliga kustkommuner, via Länsstyrelsen fått ta del av Hav- och Vattenmyndighetens förslag till ramverk för hur naturvärdesbedömningar kan göras i marina miljöer. Ev. synpunkter skickas till Havs- och vattenmyndigheten senast 31 oktober.

Kopplingar finns till pågående KOMPIS-projekt om kust- och havsplanering där Östhammars och Tierps kommuner med hjälp av Upplandsstiftelsen ska göra naturvärdesbedömningar av grunda vikar längs vår kuststräcka. Underlaget ska sedan kunna användas i handläggning av ärenden och planering.

Förslag till beslut

Kommunen avstår från att yttra sig, grundat på bedömning i bilagda handling.

Arbetsutskottets förslag

13

Dnr KS-2017-730

Dpl 225

Remiss, förslag till bildande av naturreservatet Granliden i Östhammars kommun

Handling F¹⁻²

Östhammars kommun har från Länsstyrelsen fått ett förslag till bildande av naturreservatet Granliden. Området ligger strax sydost om Norrskedika. I kommunens översiktsplan pekas området ut som *landsbygd i skärgård där utveckling av bebyggelse kan göras med hänsyn till areella näringar och turism*, gränsande till område utpekade som *skärgårdsområde där fritid och rekreation är prioriterat*.

Kommunen yttrar sig kring kopplingar till kommunala bedömningar av området gällande natur och översiktlig planering, beskriven dialog med markägare samt skötsel- och informationsåtgärder. Här ger vi även en kommentar kring hur vi benämner Norrskedika som ort samt ev. kopplingar till kulturmiljövärden i närheten i form av Norrskedika gruvor.

Ärendet kräver ärendet omedelbar justering på kommunstyrelsens sammanträde 31 oktober, då yttrande ska ha inkommit till Länsstyrelsen senast 31 oktober (förlängd remisstid har erhållits från ursprungligen 20 oktober).

Arbetsutskottets förslag

14

Dnr KS-2017-768

Dpl 225

Remiss, förslag till bildande av naturreservatet Norrboda- Ugglan i Östhammars kommun

Handling G¹⁻²

Östhammars kommun har från Länsstyrelsen fått ett förslag till bildande av naturreservatet Norrboda-Ugglan. Området ligger på norra delen av Gräsö. I kommunens översiktsplan pekas området ut som *skärgårdsområde där fritid och rekreation är prioriterat*. Kommunen yttrar sig kring kopplingar till kommunala bedömningar av området gällande natur och översiktlig planering, beskriven dialog med markägare samt skötsel- och informationsåtgärder.

Ärendet kräver ärendet omedelbar justering på kommunstyrelsens sammanträde 31 oktober, då yttrande ska ha inkommit till Länsstyrelsen senast 8 november.

Yttrande ska vara Länsstyrelsen tillhanda senast 8 november 2017.

Arbetsutskottets förslag

15

Dnr KS-2017-778

Dpl 216

Gimo 8:134, fastighetsförsäljning

Handling H

Föreligger köpeavtal för fastigheten Gimo 8:134 med adressen Stenhusgatan 14, Gimo.

Förslag till beslut

Fastigheten Gimo 8:134 överlåts till en köpeskilling om 1 000 000 kronor och i övrigt i enlighet med föreliggande förslag till köpekontrakt.

Arbetsutskottets förslag

16

Dnr KS-2017-769

Dpl 003

Gemensam nämnd för kunskapsstyrning. Justering av avtal och reglemente
KSN2017-0012

Handling I¹⁻³

En gemensam nämnd för kunskapsstyrning bildades 2017-01-01. Sedan uppstart har det framkommit att finansiering och resurser inte stämmer överens med det avtal och reglemente som parterna har kommit överens om.

Region Uppsalas tjänsteutlåtande 2017-09-25 samt förslag till justerat avtal och reglemente föreligger.

Synpunkter ska vara Region Uppsala tillhanda senast 2017-10-31.

Arbetsutskottets förslag

17

Dnr KS-2017-328

Dpl 913

Svar på motion från Pär-Olof Olsson (M) angående översyn av tillväxtkontorets uppdrag

Handling G¹⁻⁴, KSAU 2017-08-29
Handling N

Pär-Olof Olsson (M) har inkommit med en motion angående ”Översyn av Tillväxtkontorets uppdrag”.

Motionären yrkar att

- Tillväxtkontorets uppdrag förändras avseende näringslivsuppdraget så att den egna organisationen prioriteras till lägst femtio procent av kontorets resurser.
- Tillväxtkontoret ges ett tydligt uppdrag att öka förståelsen för företagarnas villkor i kommunens samtliga förvaltningar.
- kommundirektören i samråd med chefen för Tillväxtkontoret uppdras att se över kontorets uppdrag med utgångspunkt från de två att-satserna ovan.

Kommunfullmäktiges beslut 2017-04-25

Motionen remitteras till kommunstyrelsen för beredning.

Tillväxtkontorets samt tekniska förvaltningens yttrande över motionen föreligger.

Arbetsutskottets beslut 2017-08-29

Ärendet utgår.

Jacob Spangenberg (C) svar på motionen föreligger.

Arbetsutskottets förslag

18

Dnr KS-2017-771

Dpl 003

Anmälningssärende, rutiner och dokumentation vid Lex Sarah

Handling K¹⁻⁶

Föreliggande rutiner, blanketter och dokumentation har godkänts av kommundirektören. Rutiner, blanketter och dokumentation är avsedd för kommunstyrelsens verksamheter inom daglig verksamhet, LSS 9:10.

Arbetsutskottets beslut

19

Dnr KS-2017-784

Dpl 003

Anmälningsärende, intern kontroll 2017, Räddningsnämnden
RÄN-2016-0238

Handling L¹⁻³

Räddningsnämndens beslut § 68/2017-09-27 gällande internkontrollplan 2017 föreligger.

Arbetsutskottets beslut

20

Dnr KS-2017-785

Dpl 042

Anmälningsärende, Gästrike vattens protokoll
20170925-10000

Handling M¹⁻⁷

Protokoll från styrelsemöte 2017-09-28 föreligger.

Arbetsutskottets beslut

Enligt sändlista
Remissinstanser

Remiss

Förslag till nationell plan för transportsystemet 2018-2029

Trafikverket sänder härmed förslag till nationell plan för transportsystemet för perioden 2018-2029 på remiss. Planförslaget har tagits fram i enlighet med regeringens direktiv till Trafikverket den 23 mars 2017.

Planförslaget, liksom olika fördjupningar i form av underlagsrapporter och promemorior publiceras på www.trafikverket.se/nationellplan. Där redovisas även länkar till andra regeringsuppdrag som relaterar till planförslaget.

Planförslaget

Trafikverket har arbetat trafikslagsövergripande och åtgärder inom ramen för nationell plan har prioriterats för att i så stor utsträckning som möjligt bidra till de transportpolitiska målen. Fyrstegsprincipen, som innebär att möjliga förbättringar i transportsystemet ska prövas stegvis, har tillämpats för att säkerställa god resurshushållning och för att åtgärderna ska bidra till en hållbar samhällsutveckling.

Utgångspunkterna för Trafikverkets prioriteringar är de transportpolitiska målen, riksdagens beslut om infrastrukturpropositionen *Infrastruktur för framtiden – innovativa lösningar för stärkt konkurrenskraft och hållbar utveckling* samt regeringens direktiv. I direktivet pekas sex samhällsutmaningar ut och dessa har utgjort viktiga inriktningar i arbetet med planförslaget.

Åtgärderna i planförslaget bygger på den av regeringen beslutade nationella planen för transportsystemet 2014-2025, de fördjupande underlagsrapporterna och promemoriorna samt de åtgärder som pekats ut i infrastrukturpropositionen och i regeringens direktiv om att upprätta förslag till nationell plan för transportsystemet 2018-2029.

Öppen process

Trafikverket har strävat efter att skapa dialog och öppenhet om planens utveckling och innehåll och förslaget till ny nationell plan har tagits fram i dialog med berörda aktörer. Hearingar och seminarier har genomförts på flera platser i landet och i olika skeden av arbetsprocessen. De löpande kontakterna med omvärldens aktörer har främst skett via Trafikverkets regioner och i olika samverkansgrupper.

Remissvar

Remissvaren ska ha kommit in till Näringsdepartementet senast den 30 november 2017. Svaren kan gärna lämnas i elektronisk form via e-post till n.registrator@regeringskansliet.se och n.nationellplan@regeringskansliet.se i både word- och pdf-format. Ange diarienummer N2017/05430/TIF och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet. Filnamnet bör vara Regeringskansliets diarienummer (utan snedstreck), N2017/05430/TIF, följt av remissinstansens namn. I remissvaret anges också Regeringskansliets diarienummer N2017/05430/TIF.

Ärendenummer
TRV 2017/32405
Ert ärendenummer
N2017/05430/TIF

Dokumentdatum
2017-08-31
Sidor
2(2)

Med vänlig hälsning

Lena Erixon
Generaldirektör

Frivilliga Flygkåren
Kårstaben

ÖSTHAMMARS KOMMUN Kommunstyrelsen	
2017 -03- 17	
Dnr:	Dpl:

Östhammars kommun
Lars-Erik Falk
Box 66
742 21 Östhammar

ÖSTHAMMARS KOMMUN Bygg- och miljönämnden	
2017 -03- 16	
Dnr	Dpl

Ansökan om driftbidrag för 2017

Frivilliga Flygkåren Uppsala län, FFK-C, ansöker om driftbidrag till lastbil och snöslunga (tidigare militärfordon) placerade vid Tierps flygfält för snöröjning av start- och landningsbana. Det är nödvändigt för FFK att ha möjlighet att inom en timme kunna vara i luften för att fullgöra ålagda uppdrag som t.ex. vid haveri i Forsmark för att göra radiakindikering. Lastbilen används även för upprättande av sambandscentral och snöröjning.

Bidraget avses täcka försäkring och besiktning av bil och utrustning samt underhåll av schaktblad m.m. Fordonen kan även användas vid andra katastrofsituationer som vid snöoväder då kraftig snöslunga behövs.

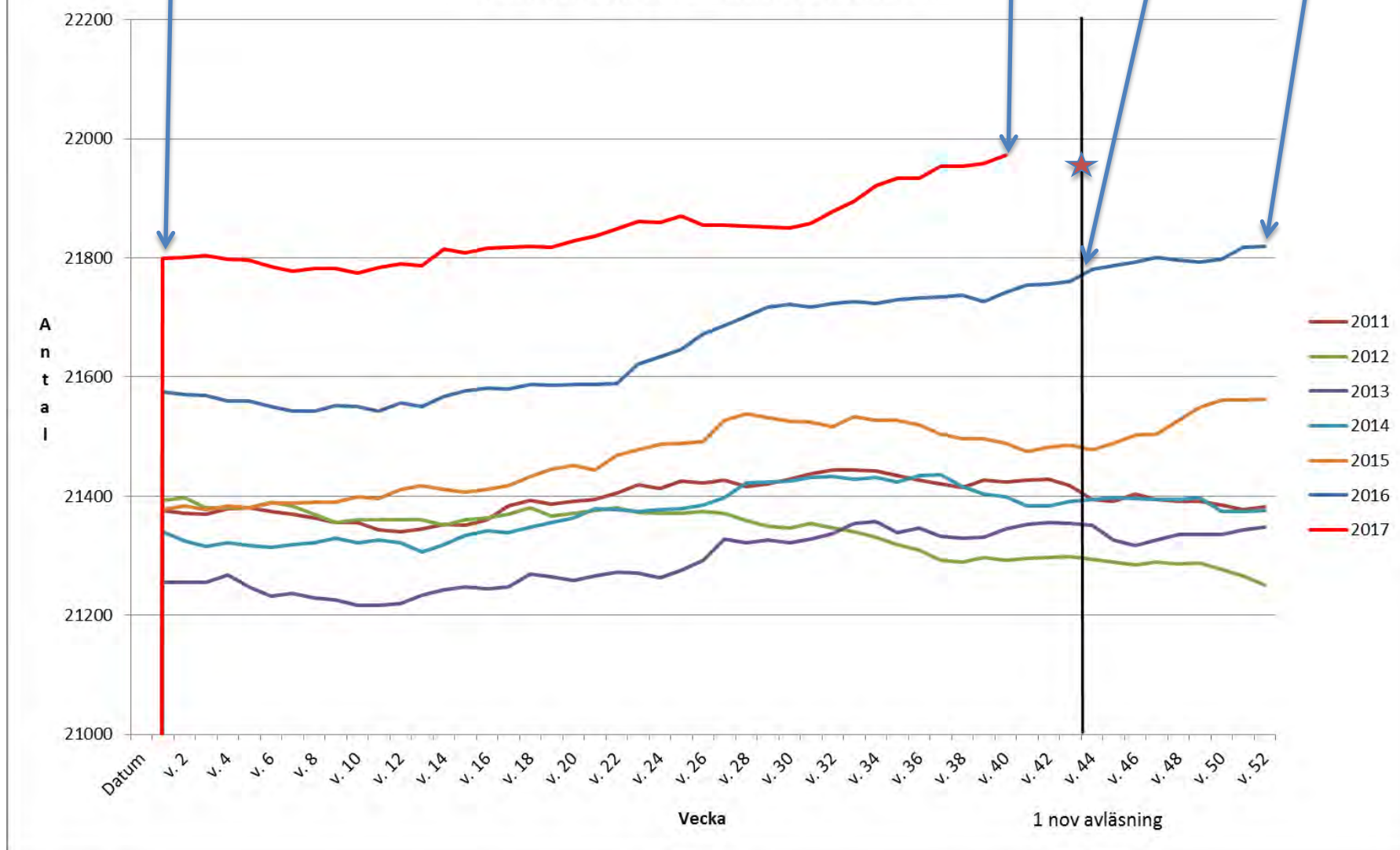
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, betalar pengar till kommunerna för beredskapsuppdrag varför vi nu ansöker hos Östhammar o Tierps kommun om driftbidrag för fordonen med 15.000:-från vardera kommunen då de anses vara kärnkraftskommuner. Tierps kommun bistår med drivmedel till fordonen för samma belopp.

Östhammar 2016-03-15
Frivilliga flygkåren i Uppsala län
Sune Pettersson
Länsflygchef
Fasangatan 7
742 36 ÖSTHAMMAR
[Tel:070-689 77 33](tel:070-6897733)

Frivilliga Flygkåren
Hässlögatan 20
721 31 Västerås
[Tel:vx 021-440 33 00](tel:021-4403300)
B-giro:5502-0374
Vid betalning ange:Driftbidrag.

Budget 2018

Befolkning Östhammars kommun

★ Mål 21 950 invånare 2017-11-01

Skatte- och bidragsprognos 2017 - 2021

Uppdaterad: 2017-09-28

SKL:s prognos: 2017-09-28

Antal invånare: 2017-10-03

21 973

Antal invånare	Budget/plan 2017	21 650	21 750			21 850	21 950	22 050
Antal invånare	Fastställt/prognos	21 775	21 950			22 250	22 550	22 850
	Fastställt		Prognos			Prognos	Prognos	Prognos
AR	2017	2018			2019	2020	2021	
Eget skatteunderlag	47 246	47 672			49 173	50 822	52 991	
Garanterat skatteunderlag	55 441	56 602	Differens detalj jämfört med		58 566	60 993	63 563	
Underlag för inkomstutjämning	7 941	8 930			9 394	10 172	10 572	
Kommunens skattesats	21,69	21,69	Före- gående prognos	Budget plan 2017	21,69	21,69	21,69	
Länsviss skattesats	19,14	19,14			19,14	19,14	19,14	
	MKR	MKR			MKR	MKR	MKR	
Skatteinkomst före utjämning	1 024,8	1 034,0	-2,1	-15,8	1 066,6	1 102,3	1 149,4	
Inkomstutjämning	152,0	170,9	-0,3	28,2	179,8	194,7	202,3	
Kostnadsutjämning	-19,0	-8,6	-0,3	5,2	-8,7	-8,8	-9,0	
Regleringsbidrag/avgift	-0,2	3,3	7,3	6,8	10,0	15,1	13,5	
Eftersläpningseffekt	0,0	0,0	0,0	0,0				
Fastighetsavgift	51,5	60,0	0,0	8,0	61,0	62,0	63,0	
LSS utjämning	-22,8	-25,5	0,0	-2,5	-25,9	-26,2	-26,6	
SKATTER, BIDRAG OCH UTJÄMNING	1 186,2	1 234,1	0,7	26,0	1 282,7	1 339,0	1 392,7	
Korrigerad slutavräkning 2016	1,8							
Slutavräkning 2017	-7,6							
Slutavräkning 2018		-3,9	-3,9	-3,9				
SUMMA	1 180,5	1 230,2						
SKL:s prognos 2017-08-17	1 180,5	1 229,5			1 275,0	1 322,4	1 376,2	
DIFFERENS	0,0	0,7			7,7	16,6	16,5	
Budget/plan KF 2016-11-15	1 171,3	1 204,2			1 243,3	1 279,1		
DIFFERENS	9,2	26,0			39,4	59,9		
Inkl Ko's del av 10 mrd ej i påsen ovan	1 186,1	1 236,5			1 287,2	1 341,7	1 392,7	

Preliminär resultatbudget 2018

	Budget 2017	Korr Intern ränta	Växling m förv	Avdrag Extra satsning 2017	Förändr enl plan	Tillägg under 2017	Uppräkn 2,5% lönekostn	Uppräkn 1,3% Övr netto	Ny in- köps- org. Växl	Förslag Extra fördeln	Budget 2018
Kommunstyrelse	-170 094	1 452	10 901	10 210	-3 011	-605	-1 484	-561	-600	-13 124	-166 916
Ungas välmående	0									-1 000	-1 000
Utvecklings- och strukturfond	-1 800									-6 474	-8 274
varav Planpott	-500										-500
varav inkluderande arbetsmarknad	-1 000										-1 000
varav Tätortsutveckling										-1 000	-1 000
Kommunstyrelsens kontor	-119 701	362	11 231	8 810	-1 757	-605	-1 260	-691	-600	-5 050	-109 262
Politik	-7 778	7			-600	-605	-121	-38	3		-9 132
Stab	-10 983	201					-95	-91	10	-400	-11 358
Strategi	-6 690	4		2 250			-119	-25	3	-1 300	-5 877
Gem Överförmyndarnämnd	-1 558				-112		0	-20			-1 690
Gem Räddningstjänstnämnd	-22 940				-580		0	-298			-23 818
LVS Lednings- och verksamhetsstöd	-28 157	38		5 540	-465		-355	-127	-650	-2 150	-26 326
It-enheten	-12 210	21		1 020			-183	-64	7	-1 000	-12 409
Tillväxtkontor	-10 415	18					-163	0	6	-200	-10 754
EAS Enheten för arb. o sysselsättn.	-18 970	73	11 231				-226	-27	21		-7 898
Teknisk förvaltning	-48 593	1 090	-330	1 400	-1 254		-224	130		-600	-48 381
Bygg- och miljönämnd	-6 590	34			763		-215	149	4		-5 855
Kultur- och fritidsnämnd	-37 304	459	330		-2 125		-427	-266	31		-39 302
Barn- och Utbildningsnämnd	-521 945	3 143		1 900	-2 500		-8 642	-2 542	260	-6 398	-536 724
Socialnämnd	-414 810	1 845	-11 231		-5 000	-2 914	-9 297	-894	305	-5 071	-447 068
Pensioner mm mm	-25 561				-1 000			0			-26 561
Netto Internränta	23 632	-6 933									16 699
SUMMA DRIFTSKOSTNAD	-1 152 672	0	0	12 110	-12 873	-3 519	-20 066	-4 115	0	-24 593	-1 205 728
Skatter och bidrag	1 182 321				32 880	16 066				5 190	1 236 457
Räntor, netto	-6 000				-500	500					-6 000
ÅRETS RESULTAT	23 649	0	0	12 110	19 507	13 047	-20 066	-4 115	0	-19 403	24 729

Finansiellt resultatmål som uppnås

Finansiellt resultatmål: 2% av skatter och bidrag

2,0%

24 729

Korrigerig av internräntan från 2,5% till 1,75% i ram enligt budgetbeslut 2016-11-15. Vi följer SKL's rekommendationer om nivån på internräntan.

Under 2017 har ansvar och budget **växlat mellan förvaltningar** och här flyttas motsvarande belopp i ramarna. Från EAS till SN för interna och externa köp av platser Daglig verksamhet. Från KFN till Tekniska för övertagande av anläggningar.

Extra satsningar i budget 2017 till Attraktiv arbetsgivare, Socialt hållbar kommun, Digitaliserad kommun och Växande kommun. Delar av anslaget av engångskaraktär utan att det angavs vilka delar.

Förändring enl plan 2018 KF 2016-11-15

Politik: Budget för Allmänna val, **ÖFN och RTJN:** Budgettäckning för resp nämnd. **LVS:** Driftskostnad nytt HR-system, **Tek:** Driftskostnad 1,3 mnkr inv.objekt utan hyresintäkter, avdrag 50 tkr sista del av interna köp ÖD. **BMN:** Minskning tillfällig ramökning konsulter, avdrag 200 tkr sista del av interna köp ÖD. **KFN:** Helårseffekt Gimo simhall, Korr beräknad hyra Storbrunn. Satsning Ungas mötesplatser och fritid. **BUN:** Beräknad hyreshöjning Frösåkersskolan o ökat elevantal. **SN:** Volymökningar demografiska faktorer. **Pensioner:** Beräknat ökade kostnader. **Skatter o bidrag:** beräkning SKL prognos 2016-10-05. **Räntor, netto:** Ökade kostnad pga ökade investeringar

Tillägg under 2017: 500 tkr Extra val och 105 tkr gem nämnd för kunskapsstyrning och 2 914 tkr motsvarande post från tilläggsbudget 2017 för daglig verksamhet.

Ramuppräknig är förslaget att lönekostnaderna räknas upp med 2,5% och övriga nettokostnader räknas upp med 1,3% (motsvarar KPI-KS mars).

Växling ny inköpsorganisation 650 tkr till LVS finansieras genom växling av budget från förvaltningarna utifrån bruttokostnad exkl löner.

Förslag extra fördelning

Ungas välmående 1,0 mnkr särskild satsning inom BUN och SN med 500 tkr vardera.

Utvecklings- och strukturfonden Består ursprungligen av 1,8 mnkr här tillfälligt utökad med ytterligare 6,5 mnkr.

Dataskyddsombud Nytt lagkrav 2018, 400 tkr kommunens andel av tjänst som delas med Tierp.

Strategienheten Förstärkning 700 tkr 1,0 tjänst + konsulttid för GIS och 600 tkr 1,0 tjänst FÖP Växande kommun

LVS 650 tkr extra tjänst central inköpsorganisation, 675 tkr Förvaltningsledare HR-system, 675 tkr tjänst HR-strateg för ökat stöd Attraktiv arbetsgivare och 150 tkr indexuppräknings verksamhetssystem.

IT 1,0 mnkr extra förstärkning tjänster.

Tillväxt En tillfällig förstärkning under tre år med totalt 600 tkr för att utveckla intranätet, anslag 200 tkr per år.

Teknisk förvaltning 600 tkr tillfällig förstärkning förbättrad dokumentation gatunätets standard.

BUN för att uppnå en 3% ramuppräknings läggs ett tillägg med ca 4,4 mnkr som blir ramhöjande. Dessutom ett extra tillfälligt anslag på 2,0 mnkr för 2018.

SN för att uppnå en 3% ramuppräknings läggs ett tillägg med ca 2,8 mnkr som blir ramhöjande, där ingår drift av 10 LSS platser från 3:e tertiet. En tillfällig förstärkning med 5,3 mnkr fördelat på åren 2018-2021 med 0,3 mnkr för 2018 till projekt äldreboendeplatser i Öregrund. Dessutom ett extra tillfälligt anslag på 2,0 mnkr för 2018.

Skatter och bidrag En beräknad ökad befolkning på ytterligare 75 personer till 1 november. SKL prognos 2017-09-28 används här.

Investeringsbudget

Investeringsbudget 2018 och plan 2019-2021

8

	Budget	Budget			Plan			Plan			Plan	
2017-10-03	2017	2018			2019			2020			2021	
Belopp i 1 000-tal kronor (tkr)	inkl BFL	Plan	Äskat	Förslag	Plan	Äskat	Förslag	Plan	Äskat	Förslag	Äskat	Förslag
Kommunstyrelse	-232 207	-189 700	10 500	-179 200	-90 700	-102 500	-193 200	-56 700	-67 000	-123 700	-78 700	-78 700
varav Teknisk förvaltning	-208 146	-173 100	10 500	-162 600	-76 100	-102 500	-178 600	-42 100	-67 000	-109 100	-64 100	-64 100
Bygg- o miljönamnd	-1 236	-70	-130	-200	-200	0	-200	-200	0	-200	-200	-200
Kultur-o fritidsnamnd	-9 978	-2 500	0	-2 500	-2 500	0	-2 500	-2 500	0	-2 500	-2 500	-2 500
Barn- o Utbildn.namnd	-4 560	-10 000	6 000	-4 000	-10 000	0	-10 000	-4 500	-6 000	-10 500	-4 500	-4 500
Socialnamnd	-7 724	-2 600	-2 000	-4 600	-2 700	0	-2 700	-2 300	-2 500	-4 800	-2 300	-2 300
Index		-5 000	3 400	-1 600	-5 000		-5 000	-5 000		-5 000	-5 000	-5 000
SUMMA	-255 706	-209 870	17 770	-192 100	-111 100	-102 500	-213 600	-71 200	-75 500	-146 700	-93 200	-93 200

Affärsverksamhet

VA	-37 000	-44 500	44 500	0	-44 500	44 500	0	-39 500	39 500	0	0	0
Renhållning	-1 680	-2 000	0	-2 000	0	-4 000	-4 000	0	-500	-500	-500	-500
SUMMA	-38 680	-46 500	44 500	-2 000	-44 500	40 500	-4 000	-39 500	39 000	-500	-500	-500

TOTALT -294 386 -256 370 62 270 -194 100 -155 600 -62 000 -217 600 -110 700 -36 500 -147 200 -93 700 -93 700

Detaljer till Investeringsbudget 2018 och plan 2019-2021

	Budget	Budget			Plan			Plan			Plan	
2017-10-03	2017	2018			2019			2020			2021	
Belopp i 1 000-tal kronor (tkr)	inkl BFL	Plan	Äskat	Förslag	Plan	Äskat	Förslag	Plan	Äskat	Förslag	Äskat	Förslag
Sum KS exkl tekniska	-24 061	-16 600	0	-16 600	-14 600	0	-14 600	-14 600	0	-14 600	-14 600	-14 600
Vision	-7 535	-5 000	0	-5 000	-5 000	0	-5 000	-5 000	0	-5 000	-5 000	-5 000
- varav E-förvaltningsprojekt	-3 535	-1 000	0	-1 000	0	0	0	0	0	0	0	0
Oförutsett	-2 876	-2 000	0	-2 000	-2 000	0	-2 000	-2 000	0	-2 000	-2 000	-2 000
Kommunledning	-13 150	-9 100	0	-9 100	-7 100	0	-7 100	-7 100	0	-7 100	-7 100	-7 100
Bredbandsstrategi	-5 000	-5 000	0	-5 000	-5 000	0	-5 000	-5 000	0	-5 000	-5 000	-5 000
IT BoU elev. dator	-2 100	-2 100	0	-2 100	-2 100	0	-2 100	-2 100	0	-2 100	-2 100	-2 100
Tjänstefiering, PM3 etc	-6 050	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nytt Personalsystem		-2 000	0	-2 000	0	0	0	0	0	0	0	0
Enh för arbete o syssels.	-500	-500	0	-500	-500	0	-500	-500	0	-500	-500	-500
Oförutsett	-500	-500	0	-500	-500	0	-500	-500	0	-500	-500	-500

2017-10-03

Belopp i 1 000-tal kronor (tkr)

	2017 inkl BFL	Budget			Plan			Plan			Plan	
		2018			2019			2020			2021	
		Plan	Äskat	Förslag	Plan	Äskat	Förslag	Plan	Äskat	Förslag	Äskat	Förslag
Teknisk förvaltning	-208 146	-173 100	10 500	-162 600	-76 100	-102 500	-178 600	-42 100	-67 000	-109 100	-64 100	-64 100
Nya skolan, Östhammar	-59 792	-125 000	116 000	-9 000	-29 000	-71 000	-100 000	0	-37 000	-37 000	0	0
NY/Ombyggn Sporthall Östh		0	-3 000	-3 000	0	-25 000	-25 000	0	-15 000	-15 000	0	0
NY/Ombyggn Sporthall Alunda		0	0	0	0	0	0	0	0	0	-3 000	-3 000
Expl bostadsområden	-10 000	-15 000	0	-15 000	-15 000	0	-15 000	-10 000	0	-10 000	-10 000	-10 000
Expl industriområden	-3 500	-5 000	-2 000	-7 000	-5 000		-5 000	-5 000	0	-5 000	-5 000	-5 000
Väg Börstil - Sandika		0	-500	-500	-10 000	10 000	0	-15 000	15 000	0		0
Skolor/förskolor	-16 298	0	-20 000	-20 000	0	-15 000	-15 000	0	-30 000	-30 000	-5 000	-5 000
Skolor/förskolor, Alma	-4 000	-5 000	-31 000	-36 000	0	0	0	0	0	0	0	0
Skolor/förskolor, Hammarsk		-6 000	6 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tomtberga fsk foajéer		0	-1 500	-1 500	0	0	0	0	0	0	0	0
Gamla skolan, Österbybruk		0	-5 000	-5 000	0	0	0	0	0	0	0	0
Österbyskolan		0	-5 000	-5 000	0	0	0	0	0	0	0	0
Energieff. o vent.	-2 700	-2 000	-3 000	-5 000	-2 000	0	-2 000	-2 000	0	-2 000	-2 000	-2 000
Logården energieffektiviseringar		0	-12 000	-12 000	0	0	0	0	0	0	0	0
G/C-vägar	-9 833	-5 000	-5 000	-10 000	-5 000	0	-5 000	-5 000	0	-5 000	-5 000	-5 000
Trafiksäkerhetsåtgärder	-5 000	-5 000	0	-5 000	-5 000	0	-5 000	0	0	0	0	0
Gatubelysning	-1 800	-300	0	-300	-300	0	-300	-300	0	-300	-300	-300
Övriga fastigheter	-87 597	-3 000	-2 000	-5 000	-3 000	0	-3 000	-3 000	0	-3 000	-3 000	-3 000
Övervakningssystem	-1 995	-1 000	0	-1 000	-1 000	0	-1 000	-1 000	0	-1 000	0	0
Arbetsmaskiner/inventarier	-2 393	-800	-200	-1 000	-800	0	-800	-800	0	-800	-800	-800
Parkering Brunnskolan	0	0	-500	-500	0	0	0	0	0	0	0	0
Hamnbassäng Östhammar		0	-3 000	-3 000	0	0	0	0	0	0	0	0
Dammåtgärder Slagmyren		0	-400	-400	0	-1 500	-1 500	0	0	0	0	0
SLU, Öregrund		0	-6 000	-6 000	0	0	0	0	0	0	0	0
Polisen, Östhammar		0	-8 000	-8 000	0	0	0	0	0	0	0	0
Ofördelade medel	-3 237	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-30 000	-30 000
Indexuppräknig		0	-3 400	-3 400	0	0	0	0	0	0	0	0

2017-10-03

Belopp i 1 000-tal kronor (tkr)

Bygg- o miljönamnd*Ofördelade medel**Digitalt stöd i fält - bygg***Kultur-o fritidsnämnd***Eljusspår, elbelysning**Utedass**Kassa ombyggn sim- o sporth**Utrustning till gym**Kultur o fritid för unga, media**Utebad, tillgänglighet**Arbetsmiljöåtg sim- sporthall**Div inv sim- och sporthallar**Div inv interiör bibliotek**Div inv Storbrunn o bibliotek**RFID, oförd***Barn- o Utbildn.nämnd***Återinv inom förskola**Återinv inom grundskola**Återinv övriga verksamheter**Inventarier nya Fösåkerssk.***Socialnämnd***Ofördelade medel**Hjälpmedel**IT-investeringar**Digitaliseringen**Larm**Nytt boende***Budget**

2017

inkl BFL

Budget

2018

Plan

Äskat

Förslag

Plan

2019

Plan

Äskat

Förslag

Plan

2020

Plan

Äskat

Förslag

Plan

2021

Äskat

Förslag

-1 236**-70****-130****-200****-200****0****-200****-200****0****-200****-200****-200**

-709

0

-130

-130

-200

0

-200

-200

0

-200

-200

-200

-527

-70

0

-70

0

0

0

0

0

0

0

0

-9 978**-2 500****0****-2 500****-2 500****0****-2 500****-2 500****0****-2 500****-2 500****-2 500**

0

-200

0

-200

-200

0

-200

0

0

0

0

0

-321

-200

0

-200

-200

0

-200

-200

0

-200

0

0

0

0

0

0

-600

0

-600

0

0

0

0

0

-900

-500

0

-500

0

0

0

-200

0

-200

0

0

0

-300

0

-300

-300

0

-300

-300

0

-300

0

0

-173

0

0

0

-200

0

-200

-200

0

-200

0

0

-478

-500

0

-500

-400

0

-400

-300

0

-300

0

0

-430

-600

0

-600

-400

0

-400

-400

0

-400

0

0

-200

0

-200

-200

0

-200

-400

0

-400

0

0

-2 328

0

0

0

0

0

0

-500

0

-500

-2 500

-2 500

-5 348

-4 560**-10 000****6 000****-4 000****-10 000****0****-10 000****-4 500****-6 000****-10 500****-4 500****-4 500**

-2 060

-1 500

0

-1 500

-1 500

0

-1 500

-1 500

0

-1 500

-1 500

-1 500

-2 000

-1 500

0

-1 500

-1 500

0

-1 500

-2 000

0

-2 000

-2 000

-2 000

-500

-1 000

0

-1 000

-1 000

0

-1 000

-1 000

0

-1 000

-1 000

-1 000

-6 000

6 000

0

-6 000

0

-6 000

0

-6 000

-6 000

0

0

-7 724**-2 600****-2 000****-4 600****-2 700****0****-2 700****-2 300****-2 500****-4 800****-2 300****-2 300**

-1 200

-1 200

-1 200

-1 200

-1 200

-1 200

-1 200

-1 200

-1 200

-600

-600

-600

-700

-700

-700

-700

-700

-700

-5 224

0

-2 000

-2 000

0

0

0

0

-400

-500

-500

-500

-500

-400

-400

-400

-400

-300

-300

-300

-300

-300

0

0

0

2017-10-03

Belopp i 1 000-tal kronor (tkr)

Affärsverksamhet**VA****Renhållning***Personalutr. ÅVC, Östh.**Deponi asbest**Container återbruk**Container farligt avfall**Lastmaskin Väddika**Asfaltering Väddika**Renhållning, oför***SUMMA****Budget**

2017

inkl BFL

Budget

2018

Plan

Äskat

Förslag

Plan

2019

Plan

Äskat

Förslag

Plan

2020

Plan

Äskat

Förslag

Plan

2021

Äskat

Förslag

-37 000	-44 500	44 500	0	-44 500	44 500	0	-39 500	39 500	0	0	0
-1 680	-2 000	0	-2 000	0	-4 000	-4 000	0	-500	-500	-500	-500
	-900	0	-900	0	0	0	0	0	0	0	0
	-200	0	-200	0	-800	-800	0	0	0	0	0
	-300	0	-300	0	0	0	0	0	0	0	0
	-300	0	-300	0	0	0	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	-1 800	-1 800	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	-1 000	-1 000	0	0	0	0	0
-1 680	-300	0	-300	0	-400	-400	0	-500	-500	-500	-500
-38 680	-46 500	44 500	-2 000	-44 500	40 500	-4 000	-39 500	39 000	-500	-500	-500

Flerårsplan 2019 - 2021

Underlag för Flerårsplan resultatbudget 2019-2021

	2018	2019			2020			2021	
	Budget	Enl. plan	Förslag Rev.	Budget	Enl. plan	Förslag Rev.	Budget	Förslag Rev.	Budget
Kommunstyrelse	-166 916	-1 814	6 724	-162 006	-1 110	1 000	-162 116	-1 339	-163 455
Ungas välmående	-1 000			-1 000		1 000	0		0
Utvecklings- och strukturfond	-8 274		6 474	-1 800			-1 800		-1 800
varav Planpott	-500								
varav inkluderande arbetsmarknad	-1 000								
varav Tätortsutveckling	-1 000								
Kommunstyrelsens kontor	-109 262	0	-350	-109 612	600	0	-109 012	200	-108 812
Politik	-9 132		500	-8 632	600		-8 032		-8 032
Stab	-11 358			-11 358			-11 358		-11 358
Strategi	-5 877			-5 877			-5 877		-5 877
Gem Överförmyndarnämnd	-1 690			-1 690			-1 690		-1 690
Gem Räddningstjänstnämnd	-23 818		-125	-23 943			-23 943		-23 943
LVS Lednings- och verksamhetsstöd	-26 326		-725	-27 051			-27 051		-27 051
It-enheten	-12 409			-12 409			-12 409		-12 409
Tillväxtkontor	-10 754			-10 754			-10 754	200	-10 554
EAS Enheten för arb. o sysselsättn.	-7 898			-7 898			-7 898		-7 898
Teknisk förvaltning	-48 381	-1 814	600	-49 595	-1 710		-51 305	-1 539	-52 844
Bygg- och miljönämnd	-5 855			-5 855			-5 855		-5 855
Kultur- och fritidsnämnd	-39 302			-39 302			-39 302		-39 302
Barn- och Utbildningsnämnd	-536 724	-4 600	1 700	-539 624	-4 000	-1 000	-544 624	-7 000	-551 624
Socialnämnd	-447 068		-2 600	-449 668		-18 000	-467 668	1 600	-466 068
Pensioner mm mm	-26 561	-1 000		-27 561	-1 000		-28 561	-1 000	-29 561
Netto Internränta	16 699			16 699			16 699		16 699
Volym förändr etc, netto		0	-16 735	-16 735		2286	-14 449	-9 865	-24 314
Uppräkning 2019 - 2021				-29 897			-60 974		-93 349
SUMMA	-1 205 728	-7 414	-10 911	-1 253 949	-6 110	-15 714	-1 306 850	-17 604	-1 356 829
Skatter och bidrag	1 236 457	40 375	10 361	1 287 193	37 001	17 490	1 341 684	50 999	1 392 683
Räntor, netto	-6 000	-1 500		-7 500	-500		-8 000		-8 000
ÅRETS RESULTAT	24 729	31 461	-550	25 744	30 391	1 776	26 834	33 395	27 854

Diff mot 2% finansiellt resultatmål

Finansiellt resultatmål: 2% av skatter och bidrag

25 744

26 834

27 854

Förändringar i flerårsplanen 2019-2021

Utvecklings- och strukturfonden **År 2019** 2018 års tillfälliga ökning på 6,8 mnkr tas bort.

Politik **År 2019** 0,5 mnkr för extra val 2018 tas bort från ramen och **År 2020** 0,6 mnkr för allmänna val tas bort från ramen

Gem räddningstjänstnämnd **År 2019** i.o.m ny brandstation i Gimo ökar kostnaden till nämnden motsvarande 12,4% hyresökningen.

LVS **År 2019** 0,5 mnkr för ledningssystem och 0,2 mnkr för indexuppräknig verksamhetssystem.

Teknisk förvaltning

År 2019 enligt plan 1,8 mnkr ökning driftskostnader pga ökade investeringar där kostnaden ej kan tas ut genom ökade hyresintäkter. 600 tkr tas bort från ramen för förbättrad dokumentation av gatunätets standard.

År 2020 enligt plan 1,7 mnkr ökning driftskostnader pga ökade investeringar där kostnaden ej kan tas ut genom ökade hyresintäkter.

År 2021 1,5 mnkr ökning driftskostnader pga ökade investeringar där kostnaden ej kan tas ut genom ökade hyresintäkter.

BUN Volymökningar tas ej upp i plan, bearbetas istället i respektive års budgetarbete.

År 2019 NY plan är att Nya skolan pga av tidsförskjutning ändras till 2,0 mnkr, nytt är 1,9 mnkr hyra Alma förskola, förskole paviljonger i Österbybruk 1,0 mnkr. Det tillfälliga anslaget 2018 på 2 mnkr tas bort enligt plan.

År 2020 NY plan är att Nya skolan pga av tidsförskjutning ändras till 2,0 mnkr. Ökade hyror grundskola och förskola 3,0 mnkr i Österbybruk, Gimo och Alunda.

Års 2021 Hyreskostnader Nya skolan Östhammar 4,0 mnkr (Nu totalt 10,0 mnkr i ram). Ökade hyror 3,0 mnkr förskola Österbybruk och Östhammar.

SN Volymökningar tas ej upp i plan, bearbetas istället i respektive års budgetarbete.

År 2019 2,7 mnkr helårseffekt driftkostnader 10 pl LSS, det tillfälliga anslaget på 2,0 mnkr 2018 tas bort från ramen 2019. Ett tillägg på 1,9 mnkr tillfällig budget som tillsammans med de 2018 erhållna 0,3 mnkr som utgör en extra budget om 2,2 mnkr för projektledning, transporter, hyreskostnader och dubbla personalkostnader under byggnation av äldreboende i Öregrund.

År 2020 18,0 mnkr 36 pl särskilt boende i Öregrund.

År 2021 1,6 mnkr tas bort från det tillfälliga anslaget för projektledning, transporter, hyreskostnader och dubbla personalkostnader vid byggnation av äldreboende i Öregrund. Nu återstår 0,6 mnkr för kvarvarande kostnader och dessa tas bort 2022.

Utfall löneöversyn 2017 i Östhammars kommun

Bilaga till KSAU
Dnr:KS

Avstämning Förbund	Antal anställda		2017		
	Tv	Tidsbegr.	Utfall i pengar	Utfall i %	Avstämn. datum
Lärarförbundet	288		282 903	3,20%	2017-04-07
Lärarnas Riksförbund	93		97 504	3,17%	2017-04-07
Sveriges Skolledarförbund	6		6 680	2,42%	2017-04-07
Vision	136		129 445	3,12%	2017-05-31
Vision		1	500	1,93%	2017-05-31
Kommunal	720		572 105	3,37%	2017-05-09
Kommunal		22	14 911	3,02%	2017-05-09
Vårdförbundet	35		27 835	2,43%	2017-04-03
Sveriges Ingenjörer	8		11 230	3,64%	2017-03-24
Civilekonomerna	3		3 900	3,38%	2017-03-16
Jusek	9		11 159	3,03%	2017-03-23
Akademikerförbundet SSR	25		28 130	3,20%	2017-06-02
DIK	8		6 090	2,43%	2017-03-16
FSA	8		5 980	2,51%	2017-03-23
Fysioterapeuterna	7		4 150	1,98%	2017-03-23
Ledarna varav 15 chefer	20		24 240	3,06%	2017-06-02
Sveriges Arkitekter	1		1 530	2,69%	2017-04-12
Naturvetarna	11		15 951	4,16%	2017-03-24

1378

23

1 244 243

Genomsnittlig procent fackligt organiserade

2,93%

Oorganiserade

244

213 259

3,21%

Oorganiserade

5

5 530

4,41%

Genomsnittlig procent oorganiserade

3,81%

1622

28

1 463 032	lönekostnad / månad	
560 780	PO	
2 023 812	Total kostnad / månad	

24 285 746 Årskostnad

Årskostnad 2017

17 513 934 Kommunal 8 månader och övriga 9 månader 2017

Avstämning Förbund	Antal		2017		
	Tv	Tidsbegr.	Utfall i pengar	Utfall i %	Avstämn. datum
Kommunal	720		572 105	3,37%	2017-05-04
Kommunal		22	14 911	3,03%	2017-05-04
Ledarna varav 15 chefer	19		24 240	3,06%	2017-06-02
Vårdförbundet	35		27 835	2,43%	2017-04-03
Vision	136		129 445	3,12%	2017-05-31
Vision		1	500	1,93%	2017-05-31
Akademikerförbundet SSR	25		28 130	3,20%	2017-06-02
Läraryrket	289		282 903	3,21%	2017-04-07
Sveriges Ingenjörer	8		11 230	3,64%	2017-03-24
Lärarnas Riksförbund	93		97 504	3,17%	2017-04-07
Jusek	9		11 159	3,03%	2017-03-24
Sveriges Arkitekter	1		1 530	2,69%	2017-04-12
Sveriges Skolledarförbund	6		6 680	2,42%	2017-04-07
Naturvetarna	11		15 961	4,16%	2017-03-24
Arbetssterapeuterna	8		5 980	2,51%	2017-03-23
DIK	8		6 090	2,43%	2017-03-16
Fysioterapeuterna	7		4 150	1,98%	2017-03-23
Civilekonomerna	3		3 900	3,38%	2017-03-16

1378 23 1 244 253 52,76%

Genomsnittlig procent

2,51%

Oorganiserade

156 415 2,94%

Oorganiserade

21 014 2,85%

Genomsnittlig procent

1378

1 421 682	lönekostnad / månad	
546 779	PO	
1 968 461	Total kostnad / månad	

23 621 531 Årskostnad

17 716 148 Årskostnad 2016

0,0269129

§ 154

Dnr SN-2017-67

Dpl 263

Nya platser på särskilt boende för äldre

Diskussion om behov av ytterligare platser, befintlig detaljplan (som har vunnit laga kraft) vid Tallparksgården i Öregrund och förutsättningar för samverkan i lokalanvändning med vårdcentral.

Socialchef Håkan Dahlqvist samt vård och omsorgschef Carina Kumlin föredrar ärendet.

Arbetsutskottets förslag 2017-03-08

Socialförvaltningen får i uppdrag att starta processen för att bygga ut Tallparksgården. I processen ingår en prognos av boendeplatsbehov, översyn av processen inflytt på särskilt boende samt plan för att lösa boendet för de som bor inom fastigheten och berörs under byggtiden.

Socialchef Håkan Dahlqvist samt vård och omsorgschef Carina Kumlin föredrar ärendet.

I ärendet yttrar sig Ingeborg Sevastik (V) och Désirée Mattsson (S).

Socialnämndens beslut 2017-03-22

Socialförvaltningen får i uppdrag att starta processen för att bygga ut Tallparksgården. I processen ingår en prognos av boendeplatsbehov, översyn av processen inflytt på särskilt boende samt plan för att lösa boendet för de som bor inom fastigheten och berörs under byggtiden.

Föreligger tjänsteutlåtande Förslag till utbyggnad av äldreboende.

Socialchef Håkan Dahlqvist och vård och omsorgschef Carina Kumlin föredrar ärendet.

Arbetsutskottets förslag 2017-08-09

Socialnämnden föreslår kommunstyrelsen att besluta:

- Tillföra nya boendeplatser för äldre i särskilt boende. Detta föreslås ske genom en utbyggnad av Tallparksgården i Öregrund med 36 platser.
- Utöka socialnämndens rambudget med ca 13 miljoner kronor (halvårseffekt) för drift av verksamheten från och med 2020 i den takt den nya verksamheten tas i anspråk.
- Anslå medel till projektkostnader på 4,8 miljoner kronor.

På grund av att förvaltningen identifierade ett behov av ytterligare beredning gällande projektkostnader drogs ärendet tillbaka.

Föreligger tjänsteutlåtande samt förslag till ”letter of intent”.

Socialchef Håkan Dahlqvist föredrar ärendet.

Arbetsutskottets förslag 2017-09-12

Socialnämnden ställer sig bakom förslag till ”letter of intent”.

Socialchef får i uppdrag att teckna ”letter of intent” med Östhammarshem om att starta förprojektering av utökning av boendeplatser på Tallparksgården.

Socialnämnden föreslår kommunstyrelsen att besluta:

- Tillföra nya boendeplatser för äldre i särskilt boende. Detta föreslås ske genom en utökning av boendeplatser på Tallparksgården i Öregrund till maximalt 60 platser.
- Utöka socialnämndens rambudget med cirka 13 miljoner kronor (halvårseffekt) för drift av verksamheten från och med 2020 i den takt den nya verksamheten tas i anspråk.
- Anslå medel till projektkostnader på 5,3 miljoner kronor.

Socialchef Håkan Dahlqvist föredrar ärendet.

Socialnämndens beslut

Socialnämnden ställer sig bakom förslag till ”letter of intent”.

Socialchef får i uppdrag att teckna ”letter of intent” med Östhammarshem om att starta förprojektering av utökning av boendeplatser på Tallparksgården.

Socialnämnden föreslår kommunstyrelsen att besluta:

- **Tillföra nya boendeplatser för äldre i särskilt boende. Detta föreslås ske genom en utökning av boendeplatser på Tallparksgården i Öregrund till maximalt 60 platser.**
- **Utöka socialnämndens rambudget med cirka 13 miljoner kronor (halvårseffekt) för drift av verksamheten från och med 2020 i den takt den nya verksamheten tas i anspråk.**
- **Anslå medel till projektkostnader på 5,3 miljoner kronor.**

Delges:
Socialchef
Kommunstyrelsen

Avgift för kopior och avskrifter av allmänna handlingar samt tillämpningsanvisningar

Allmänt om allmänna handlingar

Utlämnande av kopia, avskrift m.m. av allmänna handlingar regleras med stöd av olika författningar. Utgångspunkten är att:

- Allmänheten har rätt att få ta del av allmän handling i myndighetens lokaler utan avgift.
- Den som så önskar har rätt att på begäran få en kopia eller utskrift av allmän handling mot erläggande av avgift.
- Myndigheten är inte skyldig att lämna ut en kopia av allmän handling annat än i pappersform om det inte följer av lag.

Det finns vissa begränsningar i myndighetens skyldighet att lämna ut kopia av en allmän handling.

Om det är en karta, ritning eller bild som begärs ut och det är svårt att kopiera den, kan myndigheten välja att enbart låta den sökande ta del av materialet på stället.

Den andra begränsningen är utlämnande av kopia av allmän handling i elektronisk form. Myndigheten är inte skyldig att lämna ut kopia av allmän handling i elektronisk form om det inte följer av lag men kan, om det bedöms lämpligt, lämna ut handlingar i elektronisk form som en serviceåtgärd, givet att bestämmelser om sekretess och personuppgiftslagen följs.

Det finns också situationer då en handling som begärts ut inte är att anse som offentlig, t.ex. p.g.a. sekretessbelagda uppgifter. En sekretessprövning måste därför alltid göras innan den begärda handlingen lämnas ut.

Avgift och kommentar till avgifter för kopior av allmänna handlingar

1 § Avgift för kopiering av allmänna handlingar (inte ritningar)

Huvudregeln är att kommunens myndigheter, d.v.s. nämnder och styrelse, på begäran ska lämna ut en papperskopia av en allmän handling. Avgiften för detta är beroende av antalet sidor och portokostnader enligt vad som anges under denna §. Avgiften gäller även handlingar som sänds till beställaren via telefax.

1-9 sidor	kostnadsfritt
10 sidor	50 kronor
11 sidor och fler	50 kronor för de 10 första därefter 2 kronor per sida

Avgift för försändelse

Mindre än 50 gram

Mer än 50 gram

Postförskott, bud etc

E-post

kostnadsfritt

portokostnad

faktisk kostnad

kostnadsfritt

2 § Avgifter för elektronisk kopia av allmänna handlingar

Kommunens myndigheter är inte skyldiga att lämna ut kopia av en allmän handling i någon annan form än på papper. Någon skyldighet att lämna ut en handling i elektronisk

form finns således inte om det inte särskilt framgår av lag. Detta gäller såväl om handlingen är inskannad eller lagrad på en fil, CD-skiva etc. Däremot måste allmänheten ges möjlighet att hos myndigheten elektroniskt läsa den begärda handlingen.

I vissa fall kan det vara både enklare, lämpligare och billigare att skicka den allmänna handlingen i elektronisk form.

Det är tillåtet att skicka allmänna handlingar elektroniskt i de fall myndigheten anser att det är lämpligt.

Avgift ska tas ut för inskanning av handlingar om en beställning omfattar tio sidor eller mer.

Dokument som redan finns digitalt lagrade och som myndigheten väljer att skicka med e-post är gratis.

Elektroniskt lagrade dokument som skickas via e-post	kostnadsfritt
Inskanning av 1-9 sidor	kostnadsfritt
Inskanning av 10 sidor	50 kronor
Inskanning av 11 sidor och fler	50 kronor för de 10 första därefter 2 kronor per sida
Kopia av foto, karta, ritning till USB eller CD	25 kronor per bild
Kopia av videobandupptagning per band	600 kronor
Kopior av ljudbandupptagningar per band, CD eller USB	120 kronor

3 § Avgift för avskrift, bestyrkta avskrifter och bestyrkta kopior samt utskrift av ljudbandsupptagning

Kommunens myndigheter ska, efter särskild begäran, tillhandahålla avskrifter, bestyrkta avskrifter och bestyrkta kopior mot avgifter som framgår nedan.

Avskrift av allmän handling	125 kronor per påbörjad fjärdedels timme
Bestyrkt avskrift	125 kronor per påbörjad fjärdedels timme
Bestyrkt kopia	2 kronor per kopia, dock lägst 50 kronor

4 § Avgift för skanning och utskrifter på plotter

Avser format större än A3 som skrivs ut på den skrivare/plotter som bygg- och miljöförvaltningen tillhandahåller.

Storlek upp till A2	100 kronor
Storlek A1	150 kronor
Storlek A0	250 kronor

Allmänt

Undantag från avgiftsreglerna vid misstanke om missbruk

För att slippa betala för kopiorna kan det hända att någon person i stället för att direkt göra en större beställning återkommer med småbeställningar, d.v.s. beställning av färre än tio sidor i taget. Om myndigheten misstänker att någon systematiskt gör småbeställningar för att slippa erlägga avgift, har myndigheten rätt att göra en tjänsteanteckning om antalet överlämnade kopior. Denna anteckning kan sedan användas som underlag för att besluta om tillämpning av undantagsregeln. Det innebär att 50 kronor tas ut redan från och med den första sidan till och med den tionde och därefter två kronor per sida.

Avsteg från avgiftstaxa

Föreliggande avgifter för kopior och avskrifter av allmänna handlingar och tillhörande tillämpningsanvisningar ska ses som vägledande riktlinjer. Om det finns särskilda skäl får myndigheterna göra avsteg från avgiftsbeloppen. I situationer som t.ex.

omfattande beställningar skulle en strikt tillämpning av avgifterna kunna leda till ett kraftigt överuttag av avgifter. I en sådan situation får myndigheten själv fastställa avgiften.

Mervärdesskatt

Mervärdesskatt ska inte debiteras.

Betalning

Betalning ska ske genom betalning mot faktura eller betalning mot postförskott.

Riktlinjer, regler och råd för allmänna handlingar i Östhammars kommun samt att lämna ut en handling och att vägra.

Inledning

Hur vi hanterar våra allmänna handlingar påverkar möjligheten till insyn i kommunens verksamhet. Enligt offentlighetsprincipen har alla rätt att ta del av de allmänna handlingar som är offentliga. Denna rättighet har i princip funnits sedan 1766 och är ett av de viktigaste inslagen i vårt demokratiska samhälle.

Det är viktigt att vi hanterar handlingarna på ett konsekvent sätt: registrerar, diarieför, sorterar, gallrar, förvarar och arkiverar.

Allmänna handlingar

En handling anses vara allmän om den är förvarad hos en myndighet och inkommen dit eller upprättad där. Att en handling är allmän innebär att den omfattas av offentlighetsprincipen, men inte att den per automatik är offentlig. En allmän handling kan vara hemlig, alltså omfattas av sekretess.

Allmän handling

hos myndigheten (TF 2:3)

Handling

Begreppet handling i lagens¹ mening omfattar i stort sett alla typer av informationsbärare: papper, digitala filer, fotografier, kartor, bilder, ljudupptagningar, filmer m.m.² Enda egentliga kravet för att något ska betraktas som en handling är att det förmedlar (riktad) information och att informationen finns bevarad på någon form av lagringsmedium (papper, magnetband, server m.m.).

¹ Tryckfrihetsförordningen 2 kap. 3 §.

² Konstnärlig utsmyckning anses i regel dock inte som handlingar.

Det finns två typer av handlingar: fysiska handlingar och upptagningar. Med fysiska handlingar menas här sådana handlingar som man kan ta del av utan tekniska hjälpmedel, d.v.s. bl.a. pappershandlingar, foton, bilder och kartor. Med upptagningar menas sådana handlingar som kräver tekniska hjälpmedel för att läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas, d.v.s. bl.a. datafiler, ljudband, CD- och DVD-skivor.

Förvarad

För att en handling ska anses som allmän krävs först och främst att den finns förvarad inom en myndighet³.

För upptagningar gäller att de ska vara tillgängliga för myndigheten med sådana tekniska hjälpmedel som myndigheten själv använder för överföring av den aktuella typen av upptagningar. Med andra ord ska myndigheten kunna ta del av upptagningarna med hjälp av sin egen mjuk- och hårdvara.

Inkommen

Förutom att handlingen ska vara förvarad för att vara allmän krävs det också att den är att anse som inkommen eller upprättad hos myndigheten. Fysiska handlingar anses inkomna när de kommit till myndigheten eller överlämnats till en behörig tjänsteman⁴. E-post till myndighetsbrevlådan eller till personliga brevlådor räknas som inkommen när den kommer in till brevlådan, även om ingen öppnar och läser den.

Upptagningar anses inkomna när de av annan gjorts tillgängliga för myndigheten att uppfatta och ta del av med sådana tekniska hjälpmedel (mjuk- och hårdvara) som myndigheten själv förfogar över.⁵ Även upptagningar som myndigheten mottagit utan att så att säga vara medveten om, anses som inkomna.⁶

Anbud och liknande, som enligt beslut ska öppnas vid särskild tidpunkt, anses ha inkommit först när denna tidpunkt infaller. Detta blir främst tillämpligt vid upphandlingar och liknande förfaranden.

³ Om en annan juridisk person agerar på myndighetens uppdrag och i dess ställe, t.ex. en rekryteringskonsult, kan handlingen ändå anses förvarad hos myndigheten. Detsamma gäller om en tjänsteman tagit med sig en handling hem, handlingen kan ändå anses förvarad hos myndigheten.

⁴ Alltså i stort sett samtidigt som de anses vara förvarade hos myndigheten.

⁵ Med andra ord när annan gjort dem tillgängliga på så sätt att de är att anses som förvarade hos myndigheten. Information på Internet anses dock i regel inte som inkommen till en myndighet, även om myndigheten naturligtvis kan ta del av den med sina datorer (mjuk- och hårdvara).

⁶ T.ex. anses s.k. cookie-filer, som webbsidor automatiskt lagrar på besökares datorer, som inkomna till myndigheten, om datorn tillhör denna.

Upprättad

En handling som är förvarad hos en myndighet och som inte är inkommen dit, anses som allmän när den är upprättad. Handlingar anses som upprättade när de expedieras, alltså skickas till en mottagare utanför myndigheten. Handlingar som skickas mellan självständiga enheter inom samma myndighet kan också bli allmänna handlingar.

Handlingar som inte expedierats anses som upprättade när det ärende som de hör till har slutbehandlats⁷. Samtliga handlingar i ärendet betraktas då som upprättade och därmed som allmänna (se undantag nedan). Handlingar som inte hänför sig till ett visst ärende, t.ex. arbetsrutiner och interna styrdokument, anses som upprättade när de justerats, eller på annat sätt givits sin slutgiltiga form. Om en arbetsrutin genom t.ex. kontorschefens beslut sprids i organisationen och tas i bruk, kan den anses som upprättad.

Diarier, journaler och liknande anses vara upprättade så fort de är färdigställda för införande av uppgift. Alltså är ett helt tomt diarium, som det är möjligt att föra in uppgifter i, att anses som upprättad. Med diarium likställs även e-postloggar och liknande.

Domar och beslut, som enligt gällande rättsregel ska avkunnas eller expedieras i särskild ordning, anses upprättade när så sker. Detsamma gäller protokoll och andra handlingar som hänför sig till ett sådant beslut eller en sådan dom.

Övriga protokoll från myndigheter anses som upprättade när de justerats. Detta gäller de flesta nämndprotokoll, dock inte protokoll hos kommunens revisorer.⁸

Viktiga undantag (ej allmänna handlingar)

Handlingar och brev ställda personligen till en tjänsteman anses inte som allmänna handlingar om de inte rör ett ärende eller fråga som rör myndigheten. De anses inte heller som allmänna om de är ställda till tjänstemannen i egenskap av t.ex. politiker eller facklig företrädare.

Minnesanteckningar⁹ och arbetsmaterial som inte expedierats anses inte som upprättade hos myndigheten, om de inte antingen tillför ett ärende sakuppgift

⁷ Ärenden slutbehandlas vanligen genom att de avslutas hos myndigheten genom beslut i sak.

⁸ Undantag görs för protokoll över ärenden som kommunal myndighet (nämnd) endast bereder till avgörande.

⁹ Med minnesanteckningar avses främst sådana anteckningar som en tjänsteman har fört för egen del, alltså inte primärt anteckningar från möten, som sprids till deltagarna.

eller har tagits om hand för arkivering. För att en minnesanteckning ska anses som omhändertagen för arkivering krävs att den avskiljts och förvaras på ett sådant sätt, exempelvis i pärm eller mapp, att det framgår att den är avsedd att sparas för framtiden. Minnesanteckningar i lagens mening avser inte mötesanteckningar även om vi i dagligt tal använder termen minnesanteckningar.

Utkast och koncept (s.k. mellanprodukter) som inte expedierats, anses inte upprättade om de inte tagits om hand för arkivering (se ovan). Mellanprodukter får dock skickas ut för synpunkter till externa mottagare, utan att de anses som upprättade, om det tydligt framgår att detta är avsikten med expedieringen. Det svar som en extern mottagare skickar tillbaka anses dock i regel som inkommet.

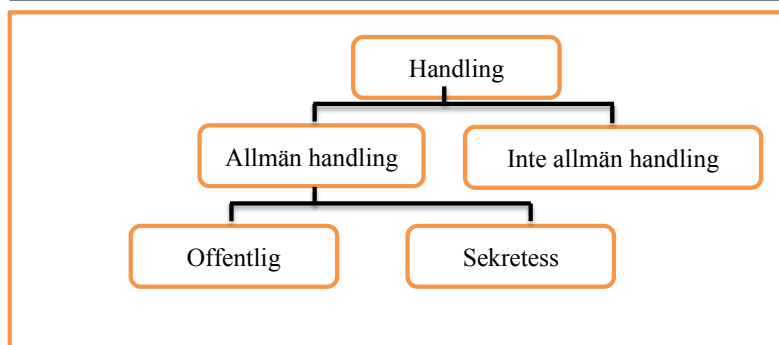
Offentlig handling

Uppgifter i allmänna handlingar är antingen

- offentliga och vem som helst kan då få ta del av dem
- eller sekretessbelagda enligt Offentlighets- och sekretesslagen (OSL), eller annan speciallagstiftning.

Delar av en handling kan alltså vara sekretessbelagda även om inte hela handlingen är det.

Huvudregeln är att handlingar hos myndigheter är allmänna och offentliga

Rätt till insyn

Vem som helst har rätt att ta del av, i första hand titta på, men även få en kopia av en allmän offentlig handling.

Kommunen har rätt att ta betalt för kopior enligt den taxa som fastställts av kommunfullmäktige. Vissa undantag gäller för att få kopior av, ex kartor, rit-

ningar och fotografier om svårigheter möter och den nu aktuella handlingen istället kan ses på plats.

Rätten att ta del av en allmän offentlig handling gäller oavsett om handlingen utgörs av papper, annan media eller är lagrad elektroniskt.

För att snabbt och effektivt kunna hitta en handling som söks, krävs att vi har god ordning på våra handlingar, att de är registrerade och att vi som personal är kunniga och servicemedvetna.

Rätten att ta del av handling innebär att man ska kunna få se på handlingen på stället, dvs. på det ställe där handlingen förvaras.

Någon skyldighet att lämna ut en handling i elektronisk form finns inte om det inte särskilt framgår av lag. Detta gäller såväl om handlingen är inskannad eller lagrad på en fil, CD-skiva etc.

I vissa fall kan det vara både enklare, lämpligare och billigare att skicka den allmänna handlingen i elektronisk form.

Det är tillåtet att skicka allmänna handlingar elektroniskt i de fall myndigheten anser att det är lämpligt. En bedömning ska göras utifrån varje enskild begäran.

Utlämnande av handlingen ska ske *skyndsamt*, vilket innebär att det normalt sett ska ske samma dag. Ibland kan det, beroende på hur omfattande begäran är eller av resursskäl, vara tillåtet med en viss fördröjning, men bara högst någon eller några dagars väntan är acceptabelt.

Att lämna ut en allmän handling

Utlämnandet innebär att Östhammars kommun tillhandahåller en allmän handling, så att den som vill ta del av den (läsa, lyssna, skriva av eller spela av) kan göra detta på plats, oavsett lagringsmedia. Östhammars kommun ska också kunna lämna ut uppgifter muntligt ur allmänna handlingar under förutsättning att uppgifterna inte är sekretessbelagda, ex vid telefonförfrågan. Denna skyldighet regleras dock inte i TF utan i 6 kap 4 § OSL.

Den som vill ha en handling har rätt att vara anonym och behöver inte uppge varför han eller hon vill ta del av handlingen. Om det behövs för att kunna utföra sekretess- och eller menprövningen har man dock rätt att fråga vem som begär ut handlingen och i vilket syfte. Man bör då upplysa om att sökanden inte är skyldig att svara, men att uppgifterna behövs för att kunna pröva begäran och att den kan komma att avslås om sökanden inte vill uppge namn/syfte.

Prövning av utlämnande

Innan en handling lämnas ut ska en **noggrann** prövning göras i två steg.

- Först provas om handlingen är en allmän handling. Se ovan under rubriken Allmänna handlingar.
- Om handlingen som begärs ut är allmän, provas sedan om uppgifterna i handlingen är offentliga eller sekretesskyddade. Se nedan.

Vem gör prövningen?

Handläggaren, den som har handlingen i sin vård, gör en sekretessprövning om handlingen kan lämnas ut. Om denne kommer fram till att handlingen är allmän och offentlig ska denne också lämna ut handlingen.

Om handläggaren däremot bedömer att **vissa uppgifter i handlingen omfattas av sekretess** maskeras dessa uppgifter. Handlingen kopieras därefter så att text inte kan läsas genom maskeringen, och därefter lämnas handlingen ut tillsammans med information om att sökanden har rätt att erhålla ett formellt överklagbart beslut gällande de uppgifter som inte lämnades ut/maskerades. Se mall 1.

Om handlingen i **sin helhet bedöms omfattas av sekretess** lämnar handläggaren en första information om avslag på att lämna ut handlingen. Se mall 2. I båda fallen ovan ska kapitel och § i TF eller OSL anges och man bör även precisera vilka skadeverkningar ett utlämnade skulle kunna medföra.

I informationen ska det framgå att den som begärt ut handlingen kan få ett formellt beslut och som kan överklagas. Det formella beslutet fattas av förvaltningschef eller kommunjurist, se delegationsordning. Då frågan om utlämnande av allmän handling ofta riktas till handläggande tjänsteman, till registrator eller till vilken anställd som helst, är det viktigt att det finns rutiner i kommunen om hur frågor om utlämnande ska hanteras och av vem.

Vid avslag på att lämna ut en handling

Om man kommer fram till att **handlingen inte kan lämnas ut**, ska den som så begär, erhålla ett formellt skriftligt beslut som **anger skälen** till avslaget med hänvisning till att

- 1) handlingen inte är allmän enligt Tryckfrihetsförordningen (TF) kap 2, eller
- 2) att handlingen innehåller uppgifter som omfattas av sekretess enligt Offentlighets- och sekretesslagen (OSL)

Kapitel och § i TF eller OSL ska alltid anges **och man ska även precisera vilka skadeverkningar ett utlämnade skulle kunna medföra.**

Eftersom Östhammars kommun har varierande verksamheter som omfattas av olika sekretessregler måste kunskap om den sekretess som rör den egna verksamheten finnas hos dem som arbetar i kommunen. Som konsultativt stöd finns i första hand nämndsekreterare och i andra hand Östhammars kommuns kommunjurist och arkivarie att tillgå.

Beslutet om att **avslå en begäran** om utlämnande av allmän handling ska vara skriftligt med besvärshänvisning. *Se mall 3 och 4.*

Överklagande av beslut

Den som nekats att få en handling kan överklaga beslutet att vägra lämna ut handlingen och det ska ske inom tre veckor efter att beslutet nått den som velat ha handlingen. Överklagandet ska sedan inges till den förvaltning som fattat avslagsbeslutet.

Förvaltningen ska då själv bedöma om beslutet ska omprövas men om det står fast, skickas överklagandet tillsammans med rättidsprövning samt den eller de handlingar som kommunen inte lämnade ut - till Kammarrätten i Stockholm. Om så önskas kan kommunen också skicka med ett eget yttrande redan i samband med att materialet överlämnas till Kammarrätten i Stockholm till bemötande av vad som anförs i överklagandet.

Begäran om utlämnande av E-post

För e-post gäller samma lagar och regler som för pappershandlingar när det gäller vad som är allmän handling och vad som kan vara sekretessbelagt.

All in- och utgående e-post som har anknytning till verksamheten, dock med undantag för vad som framgår under p. 2 och 3 nedan, omfattas av offentlighetsprincipen. Det spelar alltså ingen roll i vilken mapp e-posten är sparad, utan all e-post utgör allmänna handlingar så länge den finns kvar i e-postsystemet, även e-post som finns kvar i papperskorgen kommer att omfattas av prövningen av vad som är allmän- och offentlig handling. Däremot lämnar vi endast ut allmänna handlingar som inte är gallrade, d.v.s. som inte är helt borttagna från e-postsystemet. Material som endast ligger i **backupsystemet**, så kallad säkerhetskopierad information (gallrad e-post), utgör nämligen inte allmänna handlingar och kommer således inte att omfattas av prövningen.

Den så kallade. e-postloggen, förteckningen över in- och utgående e-post, är en allmän handling i sig, jmf rättsfallet RÅ 1998 ref 44. Den gallras enligt kommunens gallringsregler efter **1 (en) månad**.

Allmänna handlingar ska i regel diarieföras.

Hur går vi tillväga när någon begär att få ta del av e-post?

1. Den vars e-post begärs utlämnad vidtalas så snart förfrågan inkommit. Denne går själv igenom all sin icke gallrade e-post, för att se vad som är allmän och offentlig handling.

Beställaren kan begära att få ut all e-post. För att förenkla hanteringen kan man dock fråga om beställaren kan specificera vad denne vill ha utlämnat.

2. E-post som skickats inom en och samma myndighet (inom nämnd/förvaltningen) är i regel inte allmän handling och ska sorteras bort.

Beroende på handlingens innehåll och hur handlingen hanteras kan det dock bli en allmän handling. Tillför e-posten sakuppgifter i ett ärende är det i regel en allmän handling, likaså om handlingen är upprättad såsom ett protokoll. Arbetsmaterial är dock vanligtvis inte allmän handling, liksom utkast som skickats endast för synpunkter under arbetets gång. Vid funderingar kring detta, bör kommunjurist eller arkivarie tillfrågas.

Om e-post skickats mellan två olika nämnder och dess förvaltning är den i regel att se som en allmän handling.

3. Privat e-post är inte allmän handling och ska sorteras bort.

4. Det som bedöms vara allmänna handlingar ska sekretessbedömas. Sekretessprövningen görs av den som är berörd. Uppstår frågor eller funderingar bör kommunjurist eller arkivarie rådfrågas.

Om man vid prövningen kommer fram till att viss e-post eller delar därav omfattas av sekretess och inte kan lämnas ut, ska den som begärt att få ut e-posten informeras om att denne har rätt att få ett överklagbart beslut av myndigheten med hänvisning till vilket lagrum i offentlighets- och sekretesslagen man stödjer sig på.

E-post som i sin helhet eller delvis bedöms omfattas av sekretess ska skrivas ut och texten ska sekretessmarkeras d.v.s. strykas/maskas över, samt bifogas beslutet. Kontakta i första hand **nämndsekreterare och i andra hand** kommunjurist för hjälp med formulering.

5. E-postloggen sekretessbedöms på samma sätt som ovan. Grunden är att e-postloggen ska vara offentlig, så man bör tänka på det när man rubricerar sina meddelanden. Begäran om att få ut en e-postlogg görs till IT-enheten av **närmaste chef till** den det berör.

5. Det som efter sekretessprövning är allmän och offentlig handling ska skyndsamt lämnas ut.

Begäran av utlämnande av handling

Härmed översänds handlingar rörande xxxx, xxx.

Vissa uppgifter i akten har sekretessbelagts då det inte står klart att uppgifterna kan röjas utan att den enskilde eller någon honom eller henne närstående lider men. [Omformuleras efter behov]

Enligt Östhammars kommuns kopietaxa (fastställd av kommunfullmäktige) är tio kopior gratis, den elfte kostar xx kronor och därpå följande kopior kostar xx kronor styck. För xx kopior blir därmed kostnaden xxx kronor. Faktura skickas separat. [Texten kan utelämnas vid behov]

Kontakta mig gärna om du har några frågor. Är du inte nöjd med sekretessbedömningen har du rätt att begära ett formellt beslut som Du sedan kan överklaga till Kammarrätten i Stockholm. En sådan begäran kan du göra direkt till mig. Ett beslut kan sedan dröja några dagar.

Med vänlig hälsning

Namn

Titel

Kommentar [PF 1]: Tänk på att det går bara att skicka faktura om ni vet vem som begär ut handlingarna och den som begär ut handlingarna har rätt att vara anonym! Ni kan alltså inte kräva att vederbörande ska uppge sin adress till er. I sådant fall får vederbörande komma förbi och hämta handlingarna och betala på plats. Anonymiteten kan göra betalningsprocessen knepig.

Avslag på begäran av utlämnande av handling

Ni har begärt att få ta del av handlingar rörande xxxx, xxx.

De handlingar som begärts innehåller uppgifter som inte kan lämnas ut med hänvisning till kap. § i då det inte står klart att uppgifterna kan röjas utan att den enskilde eller någon honom eller henne närstående lider men. *[Omformuleras efter behov]*

Kontakta mig gärna om du har några frågor. Är du inte nöjd med sekretessbedömningen har du rätt att begära ett formellt beslut som Du sedan kan överklaga till Kammarrätten i Stockholm. En sådan begäran kan du göra direkt till mig.

Med vänlig hälsning

Namn
Titel

Beslut avseende begäran om utlämnande av allmän handling

..... har begärt att få ta del av all-
männa handling/ar rörande

Den/De handlingar som berörs innehåller enligt [förvaltningens namn] bedöm-
ning uppgifter
som inte kan lämnas ut med hänvisning till kap. § i
..... då det inte står klart att uppgifterna kan röjas utan
att den enskilde eller någon honom eller henne närstående lider men. [Omformu-
leras efter behov]

Kommentar [PF 2]: Glöm inte att ni även måste motivera beslutet, d.v.s. vilka skadeverkningar ett utlämnande kan få och varför ni bedömer att uppgifterna/handlingen omfattas sekretess.

Beslut

[förvaltningens namn] avslår begäran om att få
ut allmän handling med ovanstående motivering.

Kommentar [BP3]: Viktigt dock att motivera utan att röja något av det som är sekretessbelagt.

Östhammar den /

NN

Förvaltningschef eller kommunjurist,
Förvaltningens namn

Information om överklagande

[förvaltningens namn] beslut om att inte lämna ut allmän handling kan överkla-
gas skriftligt till Kammarrätten i Stockholm.

Överklagandet ska skickas till [förvaltningens namn], Box 66, 742 21 Öst-
hammar inom tre veckor från det att ni fått del av beslutet. Överklagande som
kommer senare än tre veckor kan inte prövas.

I skrivelsen ska ni ange vilket beslut som överklagas och den ändring i beslutet
som ni begär. Ni bör också ange varför ni anser att beslutet ska ändras.

[förvaltningens namn] kan ompröva sitt beslut efter att er skrivelse kommit in,
men om så inte sker, sänds er skrivelse vidare till Kammarrätten i Stockholm för
prövning.

Kommentar [PF 4]: Glöm inte heller att besluten måste skickas med mottagningsbevis/rek, så att ni ser vilket datum mottagaren får del av beslutet eftersom överklagandefristen på 3 veckor börjar löpa från detta datum.

Beslut om utlämnande av allmän handling

..... har begärt att få ta del av all-
män/a handling/ar rörande

.....

Den/De handlingar som berörs är enligt [förvaltningens namn] bedömning inte att betrakta som inkommen till [förvaltningens namn] enligt TF 2 kap. § 6 eller som upprättad hos [förvaltningens namn] enligt TF 2 kap. § 7 och är därför inte allmän handling.

Beslut

[förvaltningens namn] avslår begäran om att få ut allmän handling med ovanstående motivering.

Östhammar den /

NN

Förvaltningschef eller kommunjurist,
Förvaltningens namn

Information om överklagande

[förvaltningens namn] beslut om att inte lämna ut allmän handling kan överklagas skriftligt till Kammarrätten i Stockholm.

Överklagandet ska skickas till [förvaltningens namn], Box 66, 742 21 Östhammar inom tre veckor från det att ni fått del av beslutet. Överklagande som kommer senare än tre veckor kan inte prövas.

I skrivelsen ska ni ange vilket beslut som överklagas och den ändring i beslutet som ni begär. Ni bör också ange varför ni anser att beslutet ska ändras.

[förvaltningens namn] kan ompröva sitt beslut efter att er skrivelse kommit in, men om så inte sker, sänds er skrivelse vidare till Kammarrätten i Stockholm för prövning.

Lathund för bedömning om handling är allmän och ska lämnas ut

Är handlingen förvarad hos myndigheten? **Nej!-----** Ej allmän handling!

Ja

Är handlingen **inkommen** (via post, e-post, inlämnad) och rör myndighetens verksamhet?

Nej **Ja ----** allmän handling, lämna ut (om ej sekretess)

Är handlingen expedierad (skickad till någon annan utanför myndigheten)?

Nej **Ja ----** allmän handling, lämna ut (om ej sekretess)

Är ärendet slutbehandlat/avslutat hos myndigheten?

Nej **Ja---** allmän handling, lämna ut (om ej sekretess)

Är det ett protokoll som ska och är justerat?

Nej **Ja---** allmän handling, lämna ut (om ej sekretess)

Är handlingen färdigställd och inte hör till något ärende, t ex mötesanteckningar, schema etc?

Nej **Ja---** allmän handling, lämna ut (om ej sekretess)

Är det ett diarium, en journal eller ett register som det löpande förs anteckningar i?

Nej **Ja---** allmän handling, lämna ut (om ej sekretess)

Detta är ingen allmän handling och behöver inte lämnas ut.

Vanligt förekommande sekretessbestämmelser i Östhammars kommun

OSL kapitel	
18 § 8	Sekretess säkerhets- eller bevakningsåtgärd.
19 § 1	Sekretess till skydd för det allmännas ekonomiska intresse. Myndighets affärsverksamhet m.m. Affärs- och driftförhållanden
19 § 3	Sekretess till skydd för det allmännas ekonomiska intresse. Upphandling.
21 kap	Sekretess till skydd för uppgift om enskilds personliga förhållanden oavsett i vilket sammanhang uppgiften förekommer. Hälso tillstånd, förföljda personer m.m
23 § 1	Sekretess till skydd för enskild i utbildnings-verksamhet, m.m. Förskola och viss annan pedagogisk verksamhet.
26 § 11	Sekretess till skydd för enskild inom socialtjänst, vid kommunal bostadsförmedling, adoption, m.m.
31 § 3	Sekretess till skydd för enskild i annan verksamhet med anknytning till näringslivet. Riksbankens verksamhet
31 § 16	Sekretess till skydd för enskilds affärs- eller driftförhållande när denne trätt i affärsförbindelse med myndighet.
31 § 17	Sekretess till skydd för enskild som trätt i affärsförbindelse med ett myndighetsbolag.

Remiss

Datum	Dnr	Mottagare
2017-06-20	2132-17	Enligt sändlista
Handläggare	Direkt	
Ingemar Andersson	010-698 62 46	
Avdelningen för havs- och vattenförvaltning		
ingemar.andersson@havochvatten.se		

Förslag på ramverk för naturvärdesbedömning i marin miljö – MOSAIC

Synpunkter på förslaget

Ni bereds härmed möjlighet att komma in med synpunkter på förslaget till ramverk för naturvärdesbedömning i marin miljö (MOSAIC). Till remissen följer även ett PM som speglar hur Havs- och vattenmyndigheten ser på ramverket och dess fortsatta utveckling. I slutet av detta PM finns även frågor riktade till remissinstanserna.

Synpunkter ska ha kommit in till Havs- och vattenmyndigheten **senast den 31 oktober 2017**.

Adressen är havochvatten@havochvatten.se. Ange diarienummer 2132-17 i ert yttrande.

Den som har frågor om remissen kan vända sig till Ingemar Andersson (telefon: 010-698 62 46 eller e-post: ingemar.andersson@havochvatten.se).

Bakgrund

Havs- och vattenmyndigheten har till uppgift att skapa förutsättningar för en hållbar förvaltning och planering av havsresurserna. I denna uppgift ingår att ta fram metoder och underlag som främjar bevarandet av naturvärden och ekosystemtjänster, samt skapar en grund för en väl fungerande grön infrastruktur som tar hänsyn till hela landskapet.

Syfte och målgrupp

Syftet med ramverket är att förbättra kunskapen om naturvärden och grön infrastruktur i marina områden.

Viktiga målgrupper är länsstyrelser och kommuner som arbetar med områdesskydd, fysisk planering och provningar enligt miljöbalken och annan lagstiftning.

Vår förhoppning är att länsstyrelserna ska tillämpa ramverket som en del av arbetet med de regionala handlingsplanerna för grön infrastruktur, som ska redovisas till regeringen senast den 1 oktober 2018. Och genom detta arbete aktivt återkoppla och bidra till ramverkets fortsatta utveckling.

Remissen finns att ladda ner på Havs- och vattenmyndighetens hemsida:
www.havochvatten.se om "Remisser från Havs- och vattenmyndigheten".

<https://www.havochvatten.se/hav/uppdrag--kontakt/vart-uppdrag/remisser-fran-hav.html>

Beslut om denna remiss har fattats av avdelningschefen Björn Sjöberg efter föredragning av utredaren Ingemar Andersson. I den slutliga handläggningen av ärendet har deltagit avdelningschefen Björn Sjöberg samt enhetscheferna Fredrik Nordwall och Mikael Krysell. I handläggningen i övrigt har deltagit utredarna Anna Karlsson och Jan Schmidtbauer Crona.

Björn Sjöberg

Ingemar Andersson

Sändlista:

Kustlänsstyrelser, 14 st

Länsstyrelsen i Västra Götalands län: vastragotaland@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen i Hallands län: halland@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen i Skåne län: skane@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen i Blekinge län: blekinge@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen i Kalmar län: kalmar@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen i Gotlands län: gotland@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen i Östergötlands län: ostergotland@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen i Södermanlands län: sodermanland@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen i Stockholms län: stockholm@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen i Stockholms län: uppsala@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen i Stockholms län: gavleborg@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen i Stockholms län: vasternorrland@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen i Stockholms län: vasterbotten@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen i Stockholms län: norrbotten@lansstyrelsen.se

Kommuner:

Länsstyrelsen bör remittera förslaget till berörda kommuner.

Centrala myndigheter:

Naturvårdsverket: registrator@naturvardsverket.se

Boverket: registraturen@boverket.se

Trafikverket: trafikverket@trafikverket.se

Sjöfartsverket: sjofartsverket@sjofartsverket.se

SGU: sgu@sgu.se

SMHI: smhi@smhi.se

Universitet:

Havsmiljöinstitutet: Per-Olav Moksnes (per.moksnes@marine.gu.se)

SLU Aqua: ulf.bergstrom@slu.se

SLU ArtDatabanken: artdatabanken@slu.se

Umeå marina forskningscentrum (UMF): umea.universitet@umu.se

Östersjöcentrum: ostersjocentrum@su.se

Konsulter:

Marine Monitoring AB: info@marine-monitoring.se

Ekologigruppen AB: eko@ekologigruppen.se

Enetjärn natur AB: info@enetjarnnatur.se

Calluna AB: marianne.skoglund@calluna.se

Medins Biologi AB: info@medinsab.se

DHI Sverige AB, **ansvarig Kust & Hav** Christin Eriksson: cer@dhigroup.com

Tekniska kommittén Naturvärdesinventering, SIS/TK 555: lorena.olivares@sis.se,
Karin.Ekstrom@sis.se

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Gällande förslag till ramverk för naturvärdesbedömning i marina miljöer MOSAIC

Östhammars kommun har, liksom samtliga kustkommuner, via Länsstyrelsen fått ta del av Hav- och Vattenmyndighetens förslag till ramverk för hur naturvärdesbedömningar kan göras i marina miljöer.

Eventuella synpunkter ska ha kommit in till Havs- och vattenmyndigheten den 31 oktober 2017, vilket kräver omedelbar justering på Kommunstyrelsens sammanträde 31 oktober. Ytrandet skickas till havochvatten@havochvatten.se

BEDÖMNING AV ÄRENDET

Östhammars kommun fick liksom Tierps och Älvkarleby kommuner remissen vidarebefordrad från Länsstyrelsen, då Havs- och vattenmyndigheten (HaV) rekommenderade denna arbetsgång. Efter en kort genomläsning av materialet kan vi konstatera samma som Länsstyrelsen konstaterat, att ramverket ännu inte är ett praktiskt tillämpbart verktyg i nuvarande form och det är för en kommun svårt att ge synpunkter på materialet. När verktyget blivit mer utvecklat kan det däremot bli mycket användbart i vår lokala och regionala förvaltning av kustmiljöer.

För kommunens del kan det innebära stöd i bedömningar av strandskyddsdispenser, planläggning och annan tillåtlighetsprövning längs kust och i havet, samt värdering av ekosystemtjänster längs kusten.

En tydlig koppling finns till det pågående projektet KOMPIS med medel från HaV, där Östhammars och Tierps kommuner tillsammans med Upplandsstiftelsen, kommer att bedöma naturvärden i grunda vikar längs kusten. Vi följer därför ramverkets framskridande, men använder fram till dess tidigare använda metoder.

Östhammars kommun avstår från att yttra sig i ärendet.

Camilla Andersson
miljösakkunnig

Bilaga:

<https://www.havochvatten.se/hav/uppdrag--kontakt/vart-uppdrag/remisser-fran-hav/remisser/2017-06-26-forslag-pa-ramverk-for-naturvardesbedomning-i-marin-miljo---mosaic.html>

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Naturvårdsenheten
Katarina Rydh
010-22 33 338

MISSIV

1 (2)

2017-09-12

Dnr: 511-4419-12

Se sändlista

Bildande av naturreservatet Grnliden i Östhammar kommun

Länsstyrelsen har utarbetat ett förslag till beslut och skötselplan för det blivande naturreservatet Grnliden i Östhammar kommun. Förslaget översänds för kännedom och eventuellt yttrande. Yttrandet ska vara Länsstyrelsen tillhanda senast den 20 oktober 2017.

Lämna gärna ditt yttrande via vår e-tjänst, på <http://www.lansstyrelsen.se/sv/e-tjanster>. Du kan även skicka ditt yttrande genom e-post till uppsala@lansstyrelsen.se. Ange yttrande samt ärendets diarienummer i mejlets ämnesrad.

Vid eventuella frågor kontakta Katarina Rydh, Länsstyrelsen 010-22 33 338, eller e-post katarina.rydh@lansstyrelsen.se.

Katarina Rydh

Bilagor

Förslag till beslut om bildande av naturreservatet Grnliden med fem underbilagor.

SÄNDLISTA

Christer Holmstedt, Mobacka Lillsjövägen 404, 742 93 ÖSTHAMMAR

Skogsstyrelsen, skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se

Riksantikvarieämbetet, registrator@raa.se

Trafikverket, trafikverket@trafikverket.se

Försvarsmakten, exp-hkv@mil.se

Sveriges Geologiska Undersökning, sgu@sgu.se

Lantmäteriet, lantmateriet@lm.se

Östhammars kommun, osthammardirekt@osthammar.se

Upplandsstiftelsen, info@upplandsstiftelsen.se

Skanova, remisser-stockholm@skanova.se

Naturskyddsföreningen Uppsala län, c/o Marianne Kahn, Sågargatan 2A, 753 17
UPPSALA

2017-09-12

Dnr: 511-4419-12

Naturskyddsföreningen i Uppsala län, skogsgruppen, k.jorgen.sjostrom@telia.com
Östhammars Naturskyddsförening, c/o Åse Augustsson, Rörby, 747 92 ALUNDA
Entomologiska föreningen i Uppland, c/o Stefan Eriksson, Järsta Lugnet 141, 743 93
VATTHOLMA
Upplands botaniska förening, karolin.ring@gmail.com, mora.aronsson@habonet.net
Upplands Orienteringsförbund, k.anders.eriksson@telia.com
Upplands Ornitologiska Förening, Box 59, 751 03 UPPSALA
Uppsala Svampklubb, c/o Maria Backlund, Södra Parkvägen 20A, 756 45 UPPSALA
Jägareförbundet Uppsala län, Maskingatan 3, 195 60 ARLANDASTAD

2017-09-15

Dnr: 511-4419-12
Dossienr: 0382-02-167

Naturreservatet

Granliden

Östhammar kommun

- Beslut
- Beskrivning av naturreservatet
- Länsstyrelsens bedömningar
- Redogörelse för ärendet
- Upplysningar
- Uppgifter om naturreservatet
- Bilagor

2017-09-15

Dnr: 511-4419-12
Dossienr: 0382-02-167

Bildande av naturreservatet Granliden i Östhammar kommun

BESLUT

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken det område som utmärkts på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Naturreservatets namn ska vara Granliden.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer, skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer samt tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Det preciserade syftet med naturreservatet Granliden är att bevara området kalkbarrskog och sumpskog med dess ekosystem och biologiska mångfald, särskilt den kalkgynnade svamp- och kärlväxtfloran.

Syftet ska uppnås genom att:

- inte tillåta skogsbruk eller exploaterande verksamheter,
- skogsmarken hävdas med skogsbete och/eller naturvårdsinriktade avverkningar och röjningar,
- genomföra åtgärder som gynnar prioriterade arter och strukturer,
- lägga igen diken som inte avvattnar mark utanför reservatet,
- åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

2017-09-15

Dnr: 511-4419-12
Dossier: 0382-02-167

Skälen för beslutet

Det prioriterade bevarandevärdet i naturreservatet utgörs av gammal kulturpräglad kalkbarrskog. Ett flerskiktat och luckigt trädsikt, ett örtrikt markskikt, gamla barrträd och död ved är prioriterade strukturer. Ett flertal skyddsvärda arter är knutna till den prioriterade naturtypen och strukturerna, till exempel kalkgynnade kärlväxter och mykorrhizasvampar. Även friluftsliv i form av naturupplevelse i ett strövvänligt område nära bebyggelse är ett prioriterat bevarandevärde.

För att bevara och vårda kalkbarrskogens naturvärden är naturvårdsinriktade avverkningar och röjningar och/eller skogsbete prioriterade åtgärder.

Det som kan påverka områdets värden negativt är bland annat skogsbruk, igenväxning och förtätning av skogen, gödslingspåverkan, störd hydrologi samt exploatering i form av bebyggelse, kraftledning, master, vägar m.m. För att bevara och stärka områdets naturvärden behöver föreskrifter införas mot bland annat skogsbruk och exploateringsåtgärder. Skötselinsatser behövs för att stärka naturvärdena.

Objektet ingår i värdetakten Valö som är utpekad i den regionala strategin för formellt skydd av skog i Uppsala län (2006). Värdetrakten har pekats ut för granskog och triviallövskog.

Föreskrifter

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

- A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken angående inskränkning i rätten att använda mark- och vattenområden inom naturreservatet

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar reservatsområdets topografi, yt- eller dräneringsförhållanden såsom att gräva, spränga, schakta, plöja, dämna, nydika, underhållsrensa dike, skyddsdika eller på annat sätt föra bort vatten, utfylla, tippa, markbereda, bryta stubbar eller utföra annan markbearbetning med undantag för:

- underhåll av dike markerat på karta, bilaga 2

2017-09-15

Dnr: 511-4419-12
Dossier: 0382-02-167

2. uppföra byggnad eller anlägga väg, parkeringsplats, stig, spång, mast eller annan anläggning eller anordning med undantag för:
 - uppförande av stängsel vid beteshävd,
3. dra fram ny mark- eller luftledning,
4. framföra motordrivet fordon med undantag för:
 - körning med mindre fordon för uttransport av fälld älg, hjort eller vildsvin,
 - körning i samband med skogstransporter på servitutsvägar markerade på karta, bilaga 2,
5. anordna upplag,
6. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
7. tillföra kalk, växtnäringssämnen eller andra ämnen,
8. sätta upp eller upplåta plats för skylt eller liknande,
9. avverka, röja, så, plantera eller utföra annan skogsbruksåtgärd, eller på annat sätt skada eller föra bort levande eller döda träd eller buskar med undantag för:
 - underhåll av servitutsvägar markerade på karta, bilaga 2, efter tillstånd från Länsstyrelsen,
 - åtgärder för vilka Länsstyrelsen lämnat tillstånd enligt föreskrift A13,
10. sätta upp saltsten eller utfodra vilt med undantag för:
 - stödåtgärder för hotad eller missgynnad art som utförs på uppdrag av Länsstyrelsen,
 - saltsten i hagar som betas av tamdjur,
11. införa för trakten främmande växt- eller djurart/ras med undantag för:
 - tamboskap i samband med beteshävd,
12. upplåta plats för uppställning av husvagn, släpvagn eller motordrivet fordon.

2017-09-15

Dnr: 511-4419-12
Dossienr: 0382-02-167

Det är förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

13. inom sidoområde till ledningsgata, fälla för kraftledningen farliga träd eller utföra annan skogsbruksåtgärd som behövs av säkerhetsskäl.

Föreskrifter nedan under punkt C gällande allmänheten gäller även markägare och innehavare av särskild rätt med undantag för åtgärder som är nödvändiga för att kunna bruka och sköta reservatsområdet eller för att kunna utöva sin särskilda rätt, t.ex. jakt.

- B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken angående förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten att tåla visst intrång
-

Ägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. utmärkning av reservatets gräns och uppsättning av informationsskyltar som berör reservatet enligt karta, bilaga 3,
2. anläggande och underhåll av parkeringsplats och markerade stigar enligt karta, bilaga 3,
3. naturvårdsinriktad avverkning och röjning samt fläckvis markstörning i hela reservatet,
4. igenläggning eller uppförande av dämmen i dike markerat på karta, bilaga 3, på ett sätt som inte försumpar eller skadar mark utanför reservatet,
5. stängsling och bete i hela reservatet,
6. undersökningar av växt-, djur- och svamparter och andra naturförhållanden.

Dessutom ska markägaren tåla att ovanstående åtgärder utförs av förvaltaren av naturreservatet eller den som förvaltaren uppdrar åt.

2017-09-15

Dnr: 511-4419-12
Dossier: 0382-02-167

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar,
2. insamla mossor, lavar eller svampar med undantag för plockning av matsvamp och mindre kollekt för artbestämning,
3. insamla insekter eller andra ryggradslösa djur med undantag för enstaka individer för artbestämning,
4. ställa upp motordrivet fordon, husvagn eller släpvagn eller liknande annat än på iordningställd parkeringsplats,
5. sätta upp permanenta markeringar, skylt eller liknande,
6. utan Länsstyrelsens tillstånd använda området för organiserade tävlings- eller övningsändamål, lägerverksamhet eller motsvarande.

Ovanstående föreskrifter under punkterna A och C ska inte utgöra hinder för

- förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att genomföra de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B ovan,
- Länsstyrelsen, eller av Länsstyrelsen utsedd uppdragstagare, att i uppföljnings- eller miljöövervakningssyfte utföra inventeringsverksamhet, nödvändig insamling av bestämningsmaterial, eller annan dokumentation av växt- och djurliv inom naturreservatet,
- genomförande av biologiska undersökningar som inte skadar bevarandevärdena. För sådana undersökningar krävs dock Länsstyrelsens tillstånd,
- nödvändiga åtgärder i samband med brandbekämpning.

2017-09-15

Dnr: 511-4419-12
Dossienr: 0382-02-167

Skötselplan

Länsstyrelsen fastställer i enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. bifogad skötselplan, bilaga 5, för naturreservatets långsiktiga vård.

BESKRIVNING AV NATURRESERVATET

Naturreservatet ligger vid byn Norrskedika, 5 km NV Östhammar. Marken i området är kalkrik och ett ytligt, rörligt markvatten ger goda förutsättningar för en kalkgynnad flora av kärlväxter och marksvampar. Barrträden dominerar trädskiktet och reservatet är en god representant för kalkbarrskogen med sina karaktäristiska arter.

Norra delen av reservatet utgörs av en kalkbarrskog som domineras av gran med tallöverståndare. Skogen är gles, luckig och flerskiktad. Det finns flera grova granar och tallar, men föryngringen av tall är mycket dålig eller obefintlig.

Områdets naturvärden är främst knutna till den rika marksvampfloran. Exempel på arter är raggtaggsvamp, koppartaggsvamp, violgubbe, duvspindling, flattoppad klubbsvamp och Denises spindling. Fältskiktet är mycket örtrikt med arter som blåsippa, skogsknipprot, brudborste, tibast, vårärt, nästrot, ormbär och sårläka.

Död ved i form av lågor och torrakor förekommer endast sparsamt. Vindfällan och enstaka torrträd har tidigare tagits ut till ved och timmer.

Södra delen av reservatet utgörs av en grandominerad före detta sumpskog som avvattnas av ett stort dike som går genom området. Skogen är relativt tät och högstammig med ett ymnigt mosstäcke.

LÄNSSTYRELSENS BEDÖMNINGAR

Granliden utgör ett från naturvårdssynpunkt mycket värdefullt skogsområde med kalkbarrskog och sumpskog som hyser en stor mångfald av växt- och djurarter som är knutna till dessa miljöer. För att områdets värden ska bestå, behöver området undantas från skogsproduktion och annan exploatering som innebär att områdets naturvärden skulle påtagligt skadas. Vidare behövs skötselinsatser för att naturvärdena ska bestå och stärkas. Länsstyrelsen har bedömt att området därför bör förklaras som naturreservat.

Länsstyrelsen bedömer att beslutet bidrar till att uppfylla miljökvalitetsmålet Levande skogar genom att 19,2 hektar skyddsvärd produktiv skogsmark undantas

2017-09-15

Dnr: 511-4419-12
Dossier: 0382-02-167

från skogsproduktion och ges ett långsiktigt skydd. Beslutet bidrar också till att uppfylla miljömålet Ett rikt växt- och djurliv.

Länsstyrelsen bedömer att detta beslut är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den för området gällande kommunala översiktsplanen.

Länsstyrelsen bedömer att inskränkningarna i enskilds rätt att använda mark eller vatten inte går längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Ärendets beredning

Länsstyrelsens inventeringar av området visade att Granoliden är en kalkbarrskog med höga naturvärden. Flera rödlistade mykorrhizasvampar hittades i området. Därför påbörjade Länsstyrelsen år 2006 arbetet med att skydda området som naturreservat.

Större delen av området är utpekad som nyckelbiotop av Skogsstyrelsen med motiveringen "kalkbarrskog med ymnigt mosstäck, hög och jämn luftfuktighet, rörligt markvatten och rik svampflora".

Under 2008 förvärvade staten berörda delar av fastigheterna Norrskedika 18:1, 2:43 och 5:2. Under de kommande åren fördes fortsatta diskussioner med markägaren till det återstående skiftet på fastigheten Norrskedika 9:22. Avtal om inträngsersättning tecknades under 2015.

Samråd har enligt 26 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ägt rum med Naturvårdsverket.

Markägare och andra sakägare har, enligt 24 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., under september 2017 förelagts att inom en tid av en månad yttra sig över förslag till beslut om bildande av naturreservatet. Förslaget till beslut har dessutom remitterats till berörda myndigheter, kommuner och organisationer.

Reservatsområdet har mätts in av Lantmäteriet i de delar som köptes in av staten 2008. Resterande del av reservatet har mätts in av Skogsstyrelsen.

2017-09-15

Dnr: 511-4419-12
Dossier: 0382-02-167

Synpunkter på förslaget till beslut

Länsstyrelsens bemötande av inkomna synpunkter

UPPLYSNINGAR

Föreskrifterna under C ovan, enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas, vistas och om ordningen i övrigt inom naturreservatet, gäller omedelbart, även om de överklagas.

Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan hos mark- och miljödomstolen mot staten inom ett år från det att beslutet på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft vid påföljd att rätten till ersättning eller inlösen annars går förlorad.

Beslutet kungörs i Uppsala läns författningssamling. Kungörelse införs även i ortstidningen Upsala Nya Tidning.

Länsstyrelsen i Uppsala län är förvaltare av naturreservatet.

Naturreservatet ingår i ett större område utpekad som riksintresse med särskilda bestämmelser för fritidsbebyggelse och vissa anläggningar i området enligt MB 4 kap 4 §.

Reservatsområdet berörs inte av något riksintresseområde enligt 3 kap miljöbalken.

Länsstyrelsen ska enligt 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13) utöva operativ tillsyn över att naturreservatets föreskrifter följs. Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bl.a. att brott mot föreskrift som meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Enligt 4 § skogsvårdslagen (1979:429) ska bestämmelser i denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter inte tillämpas i den mån vad där sägs strider mot föreskrifter för naturreservatet. Det innebär t.ex. att eventuella vindfällan och stormskadad skog lämnas orörda.

Enligt 3 kap. 9 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor har, efter en eventuell brand, ägaren eller nyttjanderättshavaren ansvar för bevakning i den utsträckning som har beslutats av räddningsledaren efter avslutad räddningsinsats. Behövs

2017-09-15

Dnr: 511-4419-12
Dossienr: 0382-02-167

bevakning med hänsyn till risken för ny brand men kommer bevakningen inte till stånd, får räddningsledaren utföra bevakningen på ägarens eller nyttjanderättshavarens bekostnad.

Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också generella bestämmelser till skydd för naturmiljön, till exempel:

- Körning i terräng med motordrivet fordon enligt terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:592).
- Fridlysning av vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845).
- Fornlämningar är skyddade enligt 2 kap. kulturmiljölagen (1988:950).
- Jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905)

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET

Naturreservatets namn	Granliden
NVR-id	2044956
Länsstyrelsens objektnr.	0382-02-167
Kommun	Östhammar
Distrikt	Börstil
Fastigheter	Norrskedika 9:22 Norrskedika 18:2
Fastighetsanknutna rättigheter	Servitut 0382-09/72.2 (Väg för skogstransporter) Servitut 0382-09/72.1 (Väg för skogstransporter) Servitut 03-79:300-1 (Starkström)
Lägesbeskrivning	Granliden ligger ca 5 km NV om Östhammar, vid byn Norrskedika. Läget framgår av bifogad översiktskarta, bilaga 4
Centrumkoordinater (SWEREF99TM)	X: 682692, Y: 6687376
Kartblad Index 100 km	66G
Kartblad Index 5 km	66G 8i NV

2017-09-15

Dnr: 511-4419-12
Dossienr: 0382-02-167

Naturgeografisk region	57 Roslagens kust/skärgård
Huvudsaklig objektkategori	Sö, Skog av särskilt värde för flora och fauna
IUCN-kategori	Ia, Strikt naturreservat
Ägarkategori(er)	Staten och enskild
Areal	Totalareal: 19.3 hektar, varav 19.3 hektar landareal
Naturtyper (enligt KNAS)	Lövblandad barrskog 0.9 ha Granskog 8.1 ha Barrblandskog 9.8 ha Ungskog 0.1 ha Triviallövskog 0.1 ha Övrig öppen mark 0.1 ha Tallskog 0.2 ha
Förvaltare av naturreservatet	Länsstyrelsen i Uppsala län

HUR MAN ÖVERKLAGAR

BILAGOR

1. Beslutskarta 1, skala 1:5000
2. Beslutskarta 2, skala 1:5000
3. Karta över huvudsaklig förvaltningsinriktning, skala 1:5000
4. Översiktskarta, skala 1:100 000
5. Skötselplan med bilagor

2017-09-15

Dnr: 511-4419-12
Dossienr: 0382-02-167

SÄNDLISTA

Hans Örjan Jansson, Norrskedika 320, 742 93 ÖSTHAMMAR (Rek + MB)
Gunnar Axelsson, Idrottsvägen 18, 762 31 RIMBO (Rek + MB)
Kerstin Malmsten, Norrskedika gruvor 210, 742 93 ÖSTHAMMAR (Rek + MB)
Gunnar Malmsten, Norrskedika gruvor 210, 742 93 ÖSTHAMMAR (Rek + MB)
Vattenfall Eldistribution AB, registratur.eldistribution@vattenfall.com (DK)

Christer Holmstedt, Mobacka Lillsjövägen 404, 742 93 ÖSTHAMMAR
Skogsstyrelsen, skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se
Riksantikvarieämbetet, registrator@raa.se
Trafikverket, trafikverket@trafikverket.se
Försvarmakten, exp-hkv@mil.se
Sveriges Geologiska Undersökning, sgu@sgu.se
Lantmäteriet, lantmateriet@lm.se
Östhammars kommun, osthammardirekt@osthammar.se
Upplandsstiftelsen, info@upplandsstiftelsen.se
Skanova, remisser-stockholm@skanova.se
Naturskyddsföreningen Uppsala län, c/o Marianne Kahn, Sågargatan 2A, 753 17

UPPSALA

Naturskyddsföreningen i Uppsala län, skogsgruppen, k.jorgen.sjostrom@telia.com
Östhammars Naturskyddsförening, c/o Åse Augustsson, Rörby, 747 92 ALUNDA
Entomologiska föreningen i Uppland, c/o Stefan Eriksson, Järsta Lugnet 141, 743 93

VATTHOLMA

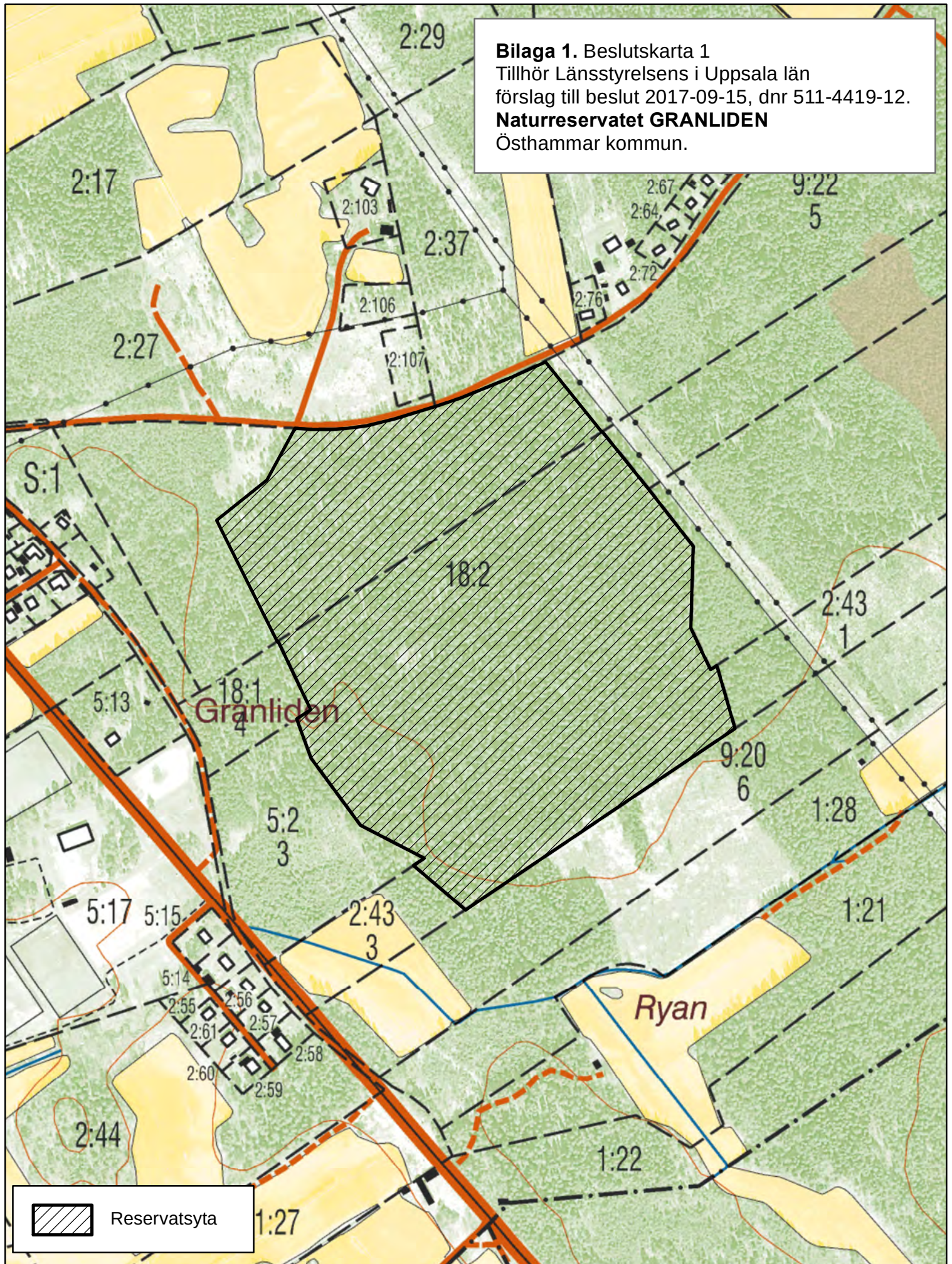
Upplands botaniska förening, karolin.ring@gmail.com, mora.aronsson@habonet.net
Upplands Orienteringsförbund, k.anders.eriksson@telia.com
Upplands Ornitologiska Förening, Box 59, 751 03 UPPSALA
Uppsala Svampklubb, c/o Maria Backlund, Södra Parkvägen 20A, 756 45 UPPSALA
Jägareförbundet Uppsala län, Maskingatan 3, 195 60 ARLANDASTAD

Bilaga 1. Beslutskarta 1

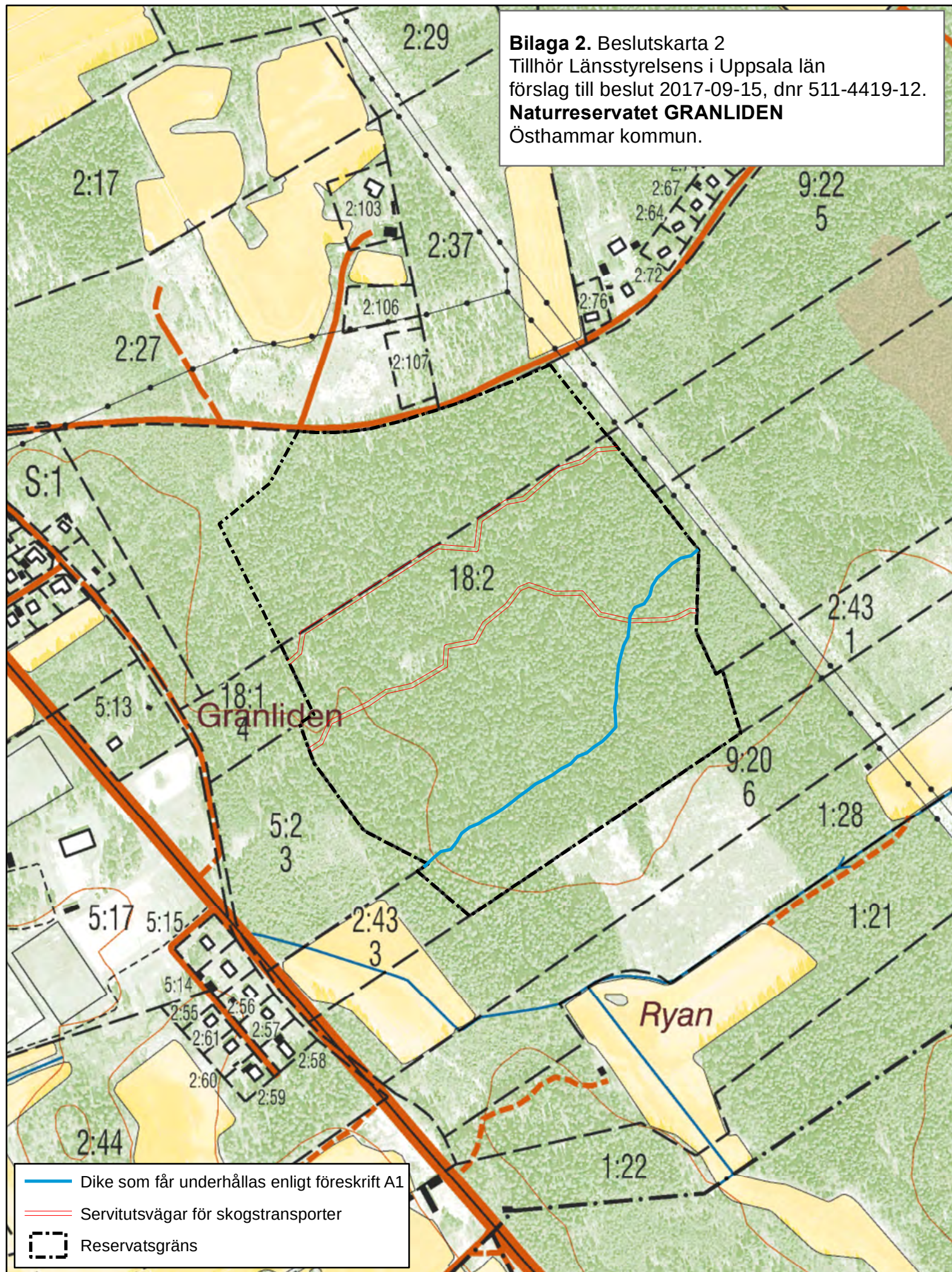
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län
förslag till beslut 2017-09-15, dnr 511-4419-12.

Naturreseptatet GRANLIDEN

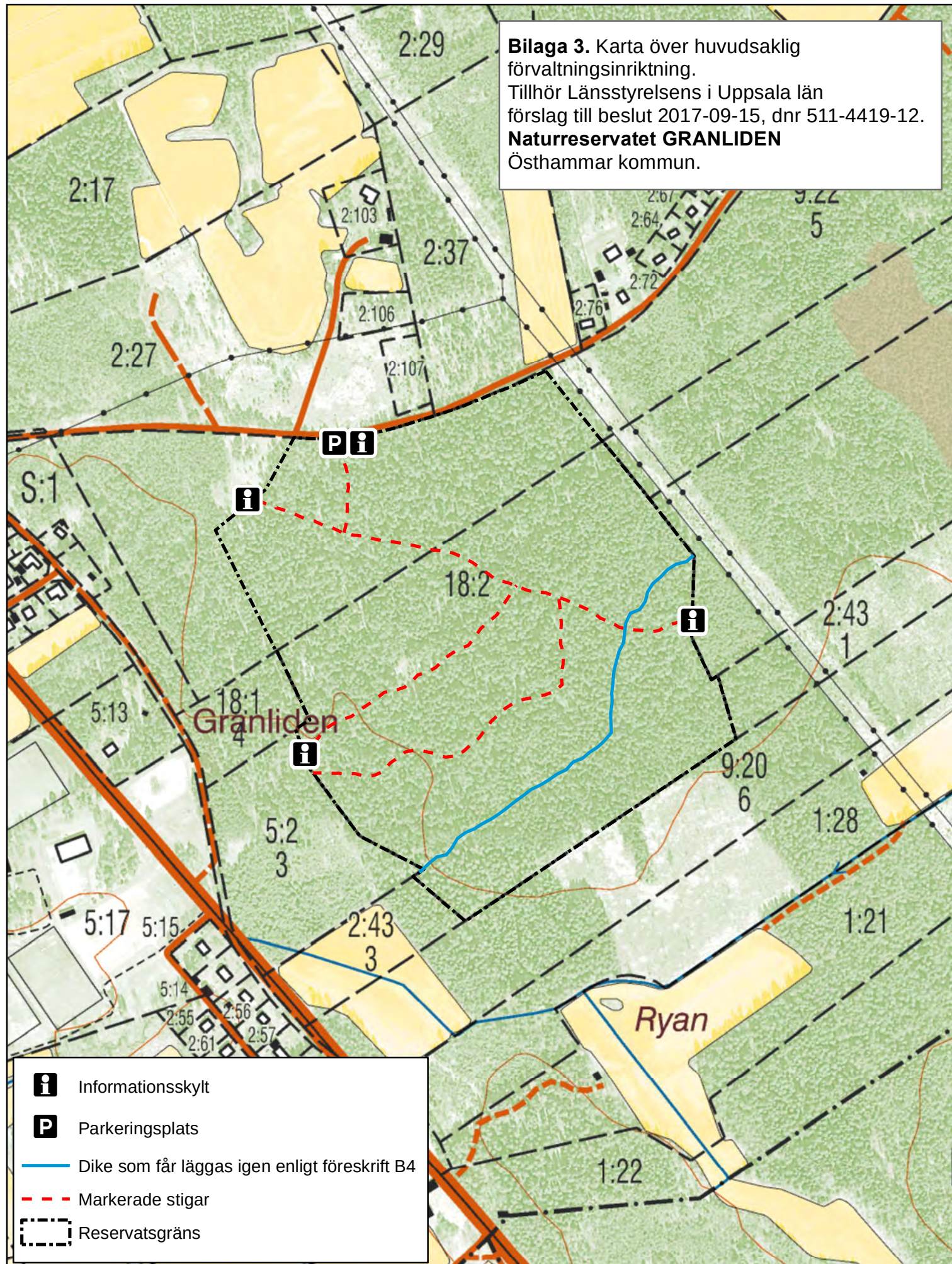
Östhammar kommun.

Bilaga 2. Beslutskarta 2
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län
förslag till beslut 2017-09-15, dnr 511-4419-12.
Naturreseptatet GRANLIDEN
Östhammar kommun.

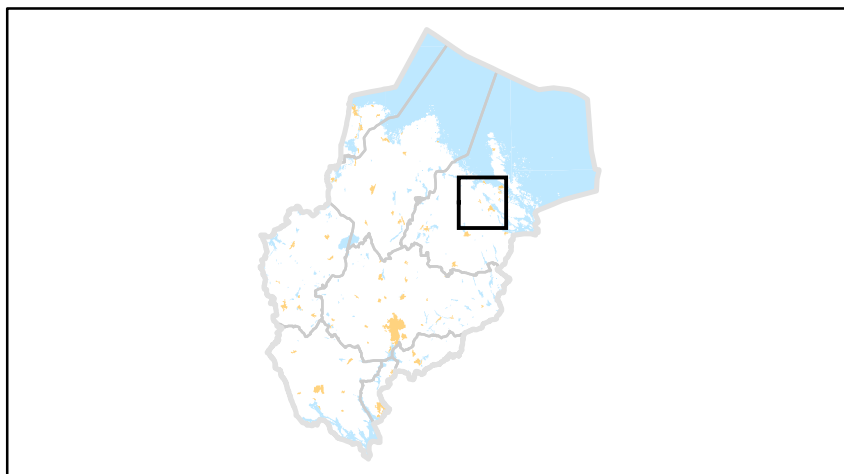

Bilaga 3. Karta över huvudsaklig förvaltningsinriktning.
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län
förslag till beslut 2017-09-15, dnr 511-4419-12.
Naturreservatet GRANLIDEN
Östhammar kommun.

- i** Informationsskylt
- P** Parkeringsplats
- Dike som får läggas igen enligt föreskrift B4
- - - Markerade stigar
- Reservatsgräns

Bilaga 4. Översiktskarta.
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län,
förslag till beslut 2017-09-15,
dnr 511-4419-12.
Naturreservatet GRANLIDEN
Östhammar kommun.

Skötselplan för naturreservatet

Granliden

Östhammar kommun

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SKÖTSELPLANENS SYFTE	3
SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL	3
BESKRIVNINGSDDEL	4
Allmän beskrivning	5
Historisk och nuvarande markanvändning	5
Åtgärdsprogram för hotade arter	6
Områdets bevarandevärden	6
Biologiska värden	6
Kulturhistoriska värden	9
Värden för friluftslivet	9
Prioriterade bevarandevärden	9
KÄLLFÖRTECKNING	10
PLANDEL	11
Övergripande skötsel	11
Beskrivning, bevarandemål och skötselåtgärder	11
Skötselområde A: Kalkbarrskog – 13,0 ha	11
Skötselområde B: Före detta sumpskog – 6,3 ha	13
Anordningar för friluftslivet	13
Upplysningar	15
Vägar, stigar och ledningar	15
Rensning av diken	15
Jakt	15
Jakt får bedrivas i enlighet med gällande lagstiftning. Utfodring av vilt eller uppsättning av saltsten är inte tillåtet.	15
Stängsel och staket	15
UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER	15
UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL	15
SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV ÅTGÄRDER	16
BILAGOR	16

SKÖTSELPLANENS SYFTE

Skötselplanen avser främst att ge anvisningar om hur reservatet ska förvaltas för att syftet med naturreservatet ska tillgodoses. Skötselplanen kan, inom ramen för syfte och föreskrifter, justeras vid behov. Länsstyrelsen ansvarar för revidering och fastställande av skötselplaner.

SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer, skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer samt tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Det preciserade syftet med naturreservatet Granliden är att bevara områdets kalkbarrskog och sumpskog med dess ekosystem och biologiska mångfald, särskilt den kalkgynnade svamp- och kärlväxtfloran.

Syftet ska uppnås genom att:

- inte tillåta skogsbruk eller exploaterande verksamheter,
- skogsmarken hävdas med skogsbete och/eller naturvårdsinriktade avverkningar och röjningar,
- lägga igen diken som inte avvattnar mark utanför reservatet,
- genomföra åtgärder som gynnar prioriterade arter och strukturer,
- åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

BESKRIVNINGSDDEL

Naturreservatets namn	Granliden
NVR-id	2044956
Länsstyrelsens objektnr.	0382-02-167
Kommun	Östhammar
Distrikt	Börstil
Fastigheter	Norrskedika 9:22 Norrskedika 18:2
Fastighetsanknutna rättigheter	Servitut 0382-09/72.2 (Väg för skogstransporter) Servitut 0382-09/72.1 (Väg för skogstransporter) Servitut 03-79:300-1 (Starkström)
Lägesbeskrivning	Granliden ligger ca 5 km NV om Östhammar, vid byn Norrskedika. Läget framgår av bifogad översiktskarta, bilaga 4 i beslutet
Centrumkoordinater (SWEREF99TM)	X: 682692, Y: 6687376
Kartblad Index 100 km	66G
Kartblad Index 5 km	66G 8i NV
Naturgeografisk region	57 Roslagens kust/skärgård
Huvudsaklig objektkategori	Sö, Skog av särskilt värde för flora och fauna
IUCN-kategori	Ia, Strikt naturreservat
Ägarkategori(er)	Staten och enskild
Areal	Totalareal: 19.3 hektar, varav 19.3 hektar landareal
Naturtyper (enligt KNAS)	Lövblandad barrskog 0.9 ha Granskog 8.1 ha Barrblandskog 9.8 ha Ungskog 0.1 ha Triviallövskog 0.1 ha Övrig öppen mark 0.1 ha Tallskog 0.2 ha
Förvaltare av naturreservatet	Länsstyrelsen i Uppsala län

Allmän beskrivning

Naturresevatet ligger vid byn Norrskedika, 5 km NV Östhammar. Marken i området är kalkrik och ett ytligt, rörligt markvatten ger goda förutsättningar för en kalkgynnad flora av kärlväxter och marksvampar. Barrträden dominerar trädskiktet och resevatet är en god representant för kalkbarrskogen med sina karaktäristiska arter.

Norra delen av resevatet utgörs av en kalkbarrskog som domineras av gran med tallöverståndare. Skogen är gles, luckig och flerskiktad. Det finns flera grova granar och tallar, men föryngringen av tall är mycket dålig eller obefintlig.

Områdets naturvärden är främst knutna till den rika marksvampfloran. Exempel på arter är raggtaggsvamp, koppartaggsvamp, violgubbe, duvspindling, flattoppad klubbsvamp och Denises spindling. Fältskiktet är mycket örtrikt med arter som blåsippra, skogsknipprot, brudborste, tibast, vårärt, nästrot, ormbär och sårläka.

Död ved i form av lågor och torrakor förekommer endast sparsamt. Vindfällerna och enstaka torrträd har tidigare tagits ut till ved och timmer.

Södra delen av resevatet utgörs av en grandominerad före detta sumpskog som avvattnas av ett stort dike som går genom området. Skogen är relativt tät och högstammig med ett ymnigt mosstäck.

Historisk och nuvarande markanvändning

På en karta från 1640 (Geometrisk jordebokskarta) kan man se att Granliden ligger inom den stora byn Norrskedikas utmark. Norrskedika bestod då av 10 gårdar. På ägodelningskarta från 1757 utgörs området av utmark, men det finns inga kommentarer om området är beväxt med skog. Samma gäller för storskifte 1805. På denna finns det markerat intag (hage, åker, äng) öster och söder om Granliden.

I mitten av 1800-talet, och vid tiden för Laga skiftet, är området markerat som utmark/skog. Antalet hästar och nötkreatur i byn år 1850 kan utifrån kartmaterialet beräknas till 90 hästar och 195 nötkreatur. Det stora antalet djur som man haft i byn har sannolikt satt sin prägel på de omgivande skogs/utmarkerna inklusive Granliden. Troligen har djuren gått på skogen in på 1900-talet.

På häradskarta från 1901-1906 är området markerat som barrskog.

Åtgärdsprogram för hotade arter

Kalkbarrskogar med tall och gran ingår i åtgärdsprogrammet för kalktallskogar. Koppartaggsvamp ingår i åtgärdsprogrammet för bevarande av rödlistade fjälltaggsvampar. Violgubbe som förekommer rikligt i området har ett eget åtgärdsprogram.

Delar av Granliden har klassats som klass 1 enligt kriterier i åtgärdsprogrammet för violgubbe. Det innebär att det är en av de finast lokalerna i landet.

Områdets bevarandevärden

Biologiska värden

Arter med prioriterat bevarandevärde är understrukna.

Naturvärdena i Granliden är främst knutna till kalkbarrskogen i områdets norra del (skötselområde A). Den kalkrika moränen och en lång skogskontinuitet i kombination med ett ytligt och rörligt markvatten ger goda förutsättningar för en kalkgynnad flora av marksvampar och kärlväxter. Skogen är påverkad av tidigare skogsbete och har en flerskiktad och luckig struktur med ett örtrikt fältskikt. Totalt är 15 rödlistade arter och ytterligare 28 signalarter (arter som indikerar miljöer med höga naturvärden) påträffade inom reservatet. Kalkbarrskog är en ansvarsnaturtyp för Uppsala län.

Flera rödlistade kalkgynnade mykorrhizasvampar har påträffats i reservatet. Många av dessa svampar bildar mykorrhiza med gran och/eller tall och trivs i låg markvegetation till exempel gles mossvegetation med inslag av lågorter. Några exempel på naturvårdsintressanta spindelskivlingar är duvspindling, denises spindling, äggspindling, odörspindling och granrotpindling. I området finns korallfingersvamparna gyllenfingersvamp, lilafotad fingersvamp och gultoppig fingersvamp. Naturvårdsintressanta taggsvampar är raggtaggsvamp och orange taggsvamp. Koppartaggsvamp är en ovanlig fjälltaggsvamp som bildar mykorrhiza med gran och trivs i skuggiga, ört- och kalkrika äldre barrskogar. Violgubbe är en vackert lilafärgad marksvamp som bildar mykorrhiza med gran. Den förekommer rikligt i reservatet och är en karaktäristisk art i kalkbarrskogar. Flattoppad klubbsvamp är en annan naturvårdsintressant art som förekommer i Granliden.

Skogen har en kalkgynnad kärlväxtflora. Flera orkidéarter finns till exempel skogsknipprot, knärot, nästrot, grönkulla och tvåblad. Andra kärlväxter som förekommer rikligt är vårärt, sårläka, brudborste och ormbär.

Naturvårdsarter

Begreppet naturvårdsarter är en samlingsterm för arter som är extra skyddsvärda, genom att de indikerar att ett område har höga naturvärden eller i sig själva är av särskild betydelse för biologisk mångfald.

Kärlväxter

<i>Cirsium helenoides</i>	brudborste			
<i>Coeloglossum viride</i>	grönkulla		s	§
<i>Crepis paludosa</i>	kärrfibbla		s	
<i>Daphne mezereum</i>	tibast		s	
<i>Epipactis helleborine</i>	skogsknipprot		s	§
<i>Goodyera repens</i>	knärot	NT	s	§
<i>Hepatica nobilis</i>	blåsippa		s	
<i>Lathyrus vernus</i>	vårärt		s	
<i>Neottia nidus-avis</i>	nästrot		s	§
<i>Neottia ovata</i>	tvåblad		s	§
<i>Paris quadrifolia</i>	ormbär		s	
<i>Sanicula europaea</i>	sårläka		s	
<i>Viola mirabilis</i>	underviol		s	

Mossor

<i>Nowellia curvifolia</i>	långfliksmossa		s	
----------------------------	----------------	--	---	--

Svampar

<i>Cantharellus lutescens</i>	rödgul trumpetsvamp		s	
<i>Clavariadelphus truncatus</i>	flattoppad klubbsvamp	NT	s	
<i>Gomphus clavatus</i>	violgubbe	VU	s	P,C
<i>Cortinarius caesiocanescens</i>	duvspindling	VU	s	C
<i>Cortinarius dionysae</i>	denises spindling	NT	s	C
<i>Cortinarius fraudulosus</i>	granrotpindling	VU		
<i>Cortinarius glaucopus</i>	strimspindling		s	
<i>Cortinarius meinhardii</i>	äggspindling	NT	s	C
<i>Cortinarius muscivorus s.lat</i>	odörspindling	VU	s	C
<i>Cortinarius odorifer</i>	anisspindling		s	
<i>Cortinarius percomis</i>	kryddspindling		s	
<i>Cortinarius venetus</i>	olivspindelskivling		s	
<i>Hydnellum ferrugineum</i>	dropptaggsvamp		s	
<i>Limacella glioderma</i>	brun klibbskivling		s	
<i>Ramaria brunneiconfusa</i>	gyllenfingersvamp	VU	s	C

<i>Ramaria flava s.lat.</i>	gul fingersvamp		s	
<i>Ramaria pallida</i>	blek fingersvamp	NT		
<i>Ramaria testaceoflava</i>	gultoppig fingersvamp	NT	s	
<i>Hydnellum aurantiacum</i>	orange taggsvamp	NT	s	
<i>Hydnellum concrescens</i>	zontaggsvamp		s	
<i>Hydnellum mirabile</i>	raggtaggsvamp	EN	s	C
<i>Hydnellum peckii</i>	skarp dropptaggsvamp		s	
<i>Hygrophorus erubescens</i>	besk vaxskivling		s	
<i>Inocybe bongardii</i>	dofttråding		s	
<i>Lactarius scrobiculatus</i>	svavelriska		s	
<i>Ramaria fennica</i>	lilafotad fingersvamp	EN	s	C
<i>Ramaria gracilis</i>	anisfingersvamp		s	
<i>Sarcodon imbricatus</i>	fjällig taggsvamp		s	
<i>Sarcodon lundellii</i>	koppartaggsvamp	VU	s	P, C

Lavar

<i>Lecanactis abietina</i>	gammelgranslav
----------------------------	----------------

Teckenförklaring:

- F = Arten omfattas av EU:s fågeldirektiv
A = Arten omfattas av EU:s art- och habitatdirektiv
s = Signalart enligt Skogsstyrelsen (2005)
§ = Arten är fridlyst
P = Arten omfattas av ett åtgärdsprogram för hotade arter
C = Ansvarsart

Hotkategori i Sverige enligt rödlistan (2015):

- CR = Critically endangered Akut hotad
EN = Endangered Starkt hotad
VU = Vulnerable Sårbar
NT = Near threatened Nära hotad
DD = Data deficient Kunskapsbrist

Geovetenskapliga värden

Området ligger i anslutning till Börstilsåsen, som sträcker sig i nord-sydlig riktning mellan Harg i söder och Storskäret vid Kallrigafjärden i norr. Eftersom rullstensåsen till stor del är bortbruten har området en flack topografi men sluttar lätt mot nordost. I åsen finns kalksten, en bergart som vittrar sönder relativt lätt. Kalken har transporterats hit med inlandsisen från en kalkstensplatå i Södra Bottenhavet och blandats med moränen och det svallade materialet.

Åsmaterialet släpper lätt igenom vatten och det är vanligt att det rinner ut grundvatten längs åssidorna. Tack vare att markvattnet är rörligt i delar av området

frisätts kalken som finns i de lösa jordarterna kontinuerligt. Det ger i sin tur en rik kärlväxt- och svampflora.

Kulturhistoriska värden

Det finns inga registrerade fornlämningar i reservatet.

Värden för friluftslivet

Området är lättillgängligt eftersom det ligger alldeles i utkanten av byn Norrskedika. Reservatet gränsar i norr till den enskilda vägen mot Norrskedika gruvor. Granliden är ett populärt område för skogspromenader och flera stigar genomkorsar området i olika riktningar. Vissa av stigarna nyttjas även av mountainbikeåkare.

Prioriterade bevarandevärden

Markslag och naturtyp: kalkbarrskog

Strukturer: flerskiktat luckigt trädskikt, örtrikt fält- och markskikt, gamla barrträd och död ved

Växt-, svamp- och djursamhällen: kalkgynnade mykorrhizasvampar och kärlväxter

Arter:

<i>Cortinarius caesiocanescens</i>	duvspindling
<i>Cortinarius fraudulosus</i>	granrotspindling
<i>Cortinarius mussivus s.lat</i>	odörspindling
<i>Gomphus clavatus</i>	violgubbe
<i>Hydnellum mirabile</i>	raggtaggsvamp
<i>Ramaria brunneicontusa</i>	gyllenfingersvamp
<i>Ramaria fennica</i>	lilafotad fingersvamp
<i>Sarcodon lundellii</i>	koppartaggsvamp

Friluftsliv: naturupplevelse

KÄLLFÖRTECKNING

Publicerade skrifter

- Länsstyrelsen i Uppsala län, 1987: Naturvårdsprogram för Uppsala län. 1. Värdefulla områden för naturvård och rörligt friluftsliv. Medd. från planeringsavdelningen 1987 nr. 2.
- Länsstyrelsen i Uppsala län, 1994: Ekologiskt känsliga områden i Uppsala län. Meddelandeserien 1994 nr. 13.
- Länsstyrelsen i Uppsala län och Skogsstyrelsen, 2006. Strategi för formellt skydd av skog i Uppsala län.
- Möller H. 1993: Beskrivning till jordartskartan Uppsala NV serie Ae113. Sveriges Geologiska Undersökning.
- Naturvårdsverket. 2010. Uppföljning av skyddade områden i Sverige. Riktlinjer för uppföljning av friluftsliv, naturtyper och arter på områdesnivå. Rapport 6379.
- Nitare, J. (red.) 2005. Signalarter - Indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping.

Opublicerade skrifter

- Länsstyrelsen i Uppsala län. 2014. Översiktlig plan för uppföljning av skyddade områden i Uppsala län.
- Skogsstyrelsen Mälardalen. Nyckelbiotopsinventering.

Digitala källor

- ArtDatabanken, Artfakta. <http://www.artdatabanken.se/vaara-tjaenster/artfakta/>.
- Riksantikvarieämbetet. 2011. Fornlämningsregister, tillgängligt på <http://www.fmis.raa.se/cocoon/fornsok/search.html>
- Skogsstyrelsen, Skogens pärlor, tillgänglig på <http://karta.svo.se>.

Kartmaterial

- Lantmäteriets digitala häradsekonomiska karta. Österhammar J112-92-10, Kartlagd 1901-06.
- Lantmäteriets digitala häradsekonomiska karta. Öregrund J112-92-5, Kartlagd 1901-06.
- Lantmäteriets digitala ekonomiska karta. Norrskedika J133-1217h55, Kartlagd 1953.
- Lantmäteriets digitala ekonomiska karta. Norrskedika J133-1217h79
- Geometrisk jordebok 1640
- Generalstabskartan, Östhammar J243-92-1, kartlagd 1880

PLANDEL

Övergripande skötsel

Skötseln av kalkbarrskogen ska leda till bevarande av skogens luckiga och flerskiktade karaktär och örtrika fåltskikt och marksikt av lågörtstyp. Området ska vara en lämplig biotop för kalkberoende mykorrhizasvampar och kärlväxtflora.

Beskrivning, bevarandemål och skötselåtgärder

Reservatet har delats upp i två skötselområden. För avgränsning av områdena A-B, se skötselområdeskarta, bilaga 5.1.

Skötselområde A: Kalkbarrskog – 13,0 ha

Beskrivning: Kalkbarrskog som domineras av gran med tallöverståndare. Skogen är gles, luckig och flerskiktad. Det finns flera riktigt grova tallar, men föryngringen av tall är mycket dålig eller obefintlig. Det är istället gran som växer upp under tallarna. Det finns också enstaka lövträd i trädskiktet, framför allt i norra delen nära vägen mot Norrskedika gruvor. Där växer björk och rönn samt några unga ekar och lönnar. Det finns gott om enbuskar och i fåltskiktet växer örter som tyder på att skogen har varit betydligt mer öppen tidigare.

Det finns endast sparsamt med död ved.

I buskskiktet finns förutom en även skogstry, måbär, tibast och enstaka hasselbuskar (ej i bukettform). Markskiktet domineras av ett glest mosstäck och är rikt på örter som blåbär, smultron, ängsvädd, linnea, blåsippa, ekorrbär, ormbär, gullris, liljekonvalj och piprör.

Skötselområdet har en mycket rik flora av rödlistade kalkgynnade mykorrhizasvampar och kärlväxter, till exempel orkidéer.

Gränsen mot skötselområde B är ungefärlig. Vid restaureringar bör man ta hänsyn till var de kalkgynnade marksvampar och kärlväxter som man vill gynna har sina växtplatser snarare än den exakta skötselområdesgränsen på kartan.

Bevarandemål: Kalkbarrskog med en luckig och flerskiktad struktur och örtrikt fåltskikt och markskikt av lågörtstyp. Arealen näringsrik granskog

(9050) är minst 13,0 ha. Kalkgynnade kärlväxter och mykorrhizasvampar förekommer rikligt.

Skötselåtgärder: Nyskapande: Sätt upp stängsel om möjlighet för skogsbete finns.

Restaurering: Det är önskvärt att ett extensivt skogsbete införs. Om så sker kan försiktiga, successiva plockhuggningar göras i syfte att förstärka den luckiga och flerskiktade strukturen. Det är en fördel om djuren kan beta något eller några år innan plockhuggningar utförs för att man ska kunna bedöma om huggningar är nödvändiga och att man i huggningarna kan utgå från de gläntor som betesdjuren själva väljer. Värdekärnor såsom grova tallar eller granar som kan hysa insekter som är beroende av solbelyst ved ska också gynnas vid plockhuggningarna. Dungar med tätare granar, där marken täcks av en barrmatta, kan sparas eftersom många marksvampar trivs på sådana växtplatser.

Om det inte går att få hävd i området bör man inte öppna luckor eftersom solljuset gynnar höga gräs som utan bete konkurrerar ut svampar och örter. Skogen lämnas då istället att utvecklas fritt med undantag för punktvisa plockhuggningar och/eller försiktig röjning. Vid behov kan man till exempel frihugga grova tallar som gynnas av att stå solbelyst och röja bort unga lövträd för att efterlikna betets effekter.

Mitt i området finns en större glänta med kraftiga uppslag av högväxta gräs och örnbräken. Det finns några stora tallar och unggranar i gläntan. Bete skulle vara gynnsamt för att hålla nere gräset. Om bete inte går att ordna bör man släppa upp granarna i gläntan men se till att tallarna hålls friställda och solbelysta. Eventuellt kan man få tallföryngring i gläntan.

Kalkbarrskogens svampar gynnas av störning som ger tunna och lågväxta vegetationsmattor och delvis blottad mineraljord. Om framtida uppföljning visar att marksvampfloran minskar kan det bli aktuellt med småskalig, fläckvis markstörning till exempel genom att kratta, bränna eller skrapa i markytan.

Löpande: Extensivt skogsbete. Återkommande plockhuggning, röjning och markstörning enligt sköselförslag ovan.

Skötselområde B: Före detta sumpskog – 6,3 ha

Beskrivning: Grandominerad före detta sumpskog med enstaka tallar. Skötselområdet avvattnas av ett stort dike som går genom området. Skogen är tät och högstammig och saknar den luckiga, flerskiktade struktur som finns i skötselområde A. Enstaka björkar förekommer och i buskskiktet finns hasselbuskar (ej i bukettform). Bottenskiktet domineras av mossor. I hela området växer stora bestånd av skavfräken. Det finns även mycket brudborste och en del orkidéer, till exempel skogsknipprot. I skötselområdets östra del blir marken fuktigare och träden växer på socklar.

Bevarandemål: Barrblandskog med sumpskogskaraktär. Fältskiktet och bottenskiktet är örtrikt. Naturliga processer leder till att död ved förekommer i olika grovlek och nedbrytningsgrad. Arealen näringsrik granskog (9050) är minst 6,3 ha.

Skötselåtgärder: Nyskapande: Sätt upp stängsel om möjlighet för skogsbyte finns.

Restaurering:

Frihuggning av enstaka riktigt grova tallar. Tallar som står i bryn och har möjlighet att förbli solbelysta prioriteras.

Vid behov kan mindre plockhuggingar göras om det behövs för att gynna kalkgynnade mykorrhizasvampar och kärlväxter.

Möjligheten och effekterna av att anlägga dämmen, lägga igen diket eller höja dikesbotten bör utredas. Sådana åtgärder får inte påverka mark utanför reservatet.

Eventuellt småskalig, fläckvis markstörning, se även skötselområde A.

Löpande: Området kan betas i samma fälla som skötselområde A.

Anordningar för friluftslivet

Se bilaga 5.2 för friluftsanordningarnas läge.

Beskrivning: Flera omarkerade stigar finns inom reservatet.

Bevarandemål: Lättillgänglig information om naturreservatet finns i området och denna bidrar till att förhöja upplevelsen av besöket. Områdets friluftsanordningar är i gott skick och underlättar för besökare att uppleva området. Reservatets gräns är tydligt markerad enligt Naturvårdsverkets riktlinjer.

Skötselåtgärder: Nyskapande:

- Røj en rågång. Markera reservatets gräns med färg på träd samt med hörnstolpar.
- Røj och markera befintliga stigar enligt karta, bilaga 5.2. Några vindfällan måste tas bort.
- Sätt upp informationsskyltar vid parkeringsplatsen, samt där de markerade stigarna går in i området.
- Anlägg parkeringsplats för 2–3 bilar. En grusad yta på ca 6x10 meter bör rymmas inom reservatet, enstaka träd måste tas bort. En trumma behövs i vägdiket. Sätt upp P-skylt.
- Røj och markera en ny stig från parkeringen enligt karta, bilaga 5.2

Löpande:

- Städad och välhållen parkering.
- Underhåll av stigar.
- Røjning av rågången. Förstärk målning på träd och underhåll av hörnstolpar.
- Byt ut skyltar vid behov.

Upplysningar

Vägar, stigar och ledningar

Befintliga servitutsvägar enligt bifogad karta, bilaga 2 i beslutet, får hållas farbara för skogstransporter genom röjning och avverkning av enstaka träd. Tillstånd från Länsstyrelsen krävs innan åtgärder påbörjas. Den norra servitutsvägen går genom en del av kalkbarrskogen som är mycket artrik och åtgärder där bör göras med stor hänsyn till mykorrhizasvamparnas växtplatser. I övrigt finns inga vägar inom reservatet. Vägen mot Norrskedika gruvor ligger utanför reservatet. Öster om reservatet finns en kraftledning med tillhörande ledningsgata. Inom sidoområde till kraftledningsgatan får träd avverkas om det behövs av säkerhetsskäl. För sådana åtgärder krävs först tillstånd från Länsstyrelsen.

Rensning av diken

Diken får underhållas men det bör endast göras om så behövs för att omgivande mark inte ska försumpas.

En utredning om effekterna av att anlägga dämmen, lägga igen diket eller höja dikesbotten bör utredas. Sådana åtgärder får inte påverka mark utanför reservatet.

Jakt

Jakt får bedrivas i enlighet med gällande lagstiftning. Utfodring av vilt eller uppsättning av saltsten är inte tillåtet.

Stängsel och staket

Stängsel får sättas upp i samband med bete. Stängslen ska försees med genomgångar där markerade stigar går genom betesområdet.

UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER

Länsstyrelsen ansvarar för dokumentation av förändringar inom reservatet, inklusive skötselåtgärder. Dokumentationen bör ske med både anteckningar och fotografier. Skötselåtgärderna ska följas upp för att kontrollera att de genomförda åtgärderna överensstämmer med bevarandemålen. Status före och efter utförda skötselåtgärder ska dokumenteras.

UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL

Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning av bevarandemål i reservatet i enlighet med riktlinjerna i Naturvårdsverkets rapport Uppföljning av skyddade områden i Sverige och Länsstyrelsens översiktliga plan för uppföljning av skyddade områden i Uppsala län.

SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV ÅTGÄRDER

Denna tabell utgör underlag och stöd för förvaltaren vid planering av åtgärder såväl lokalt i naturreservatet Granliden som regionalt i länet. De ekonomiska resurserna utgör en begränsande faktor för verksamheten, vilket innebär att Länsstyrelsen måste prioritera mellan åtgärder i länets alla reservat. Den slutliga prioriteringen och tidsplaneringen på länsnivå genomförs av Länsstyrelsen.

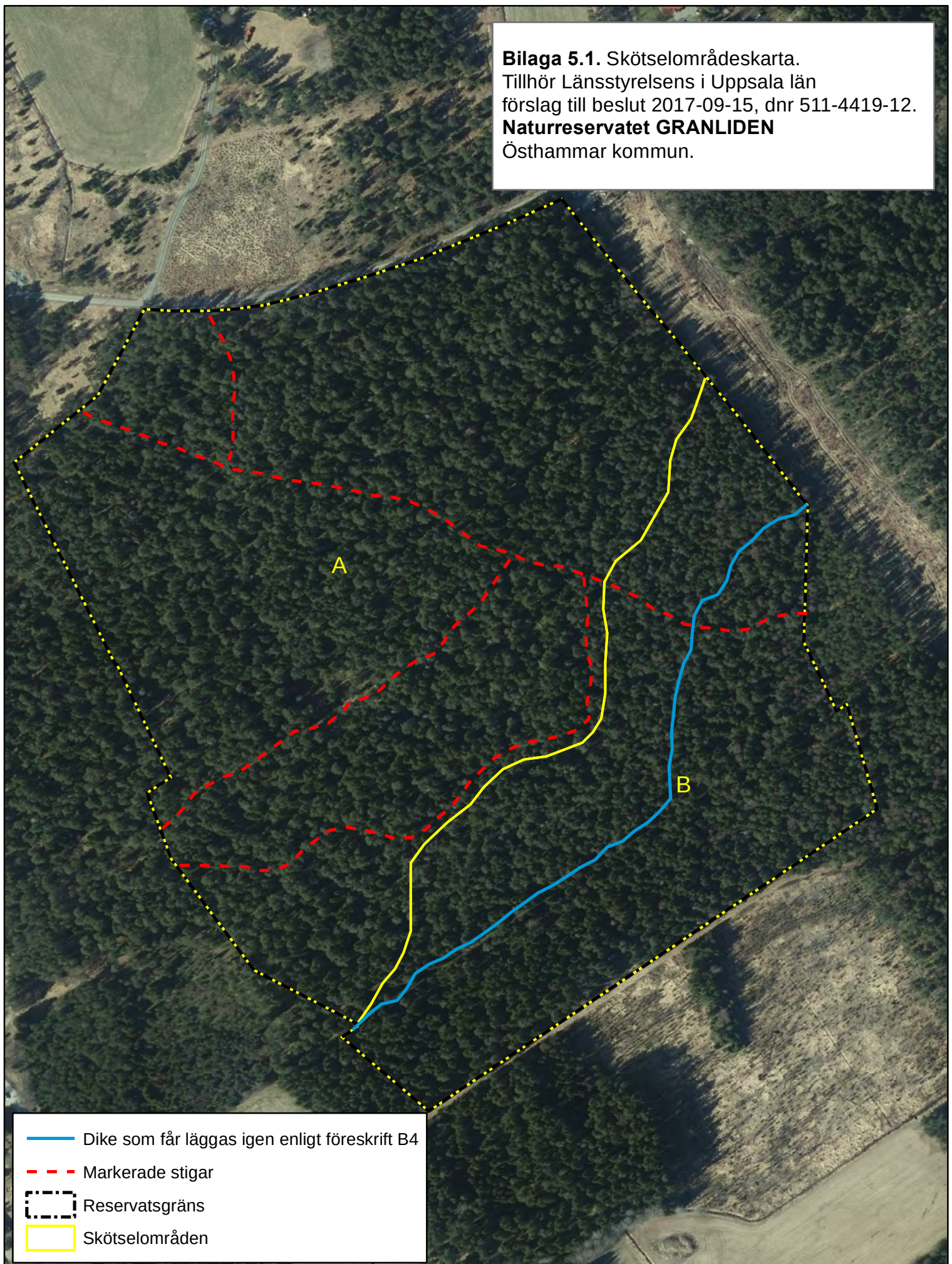
Skötselåtgärd	Prio	Kommentar	Skötselomr.	Finansiering
Friställa grova tallar	1	Initialt, därefter vid behov	A, B	Skötselanslag
Extensivt skogsbete och stängsling	1		A, B	Skötselanslag
Plockhuggningar om skogsbete införs	1	Initialt, därefter vid behov	A	Skötselanslag
Punktvis plockhuggning och röjning om skogsbete inte går att ordna	2	Initialt, därefter vid behov	A	Skötselanslag
Punktvis plockhuggning för att gynna arter	3	Vid behov	B	Skötselanslag
Markstörning	3	Vid behov	A, B	Skötselanslag
Igenläggning av dike efter utredning	3		B	Skötselanslag
Gränsmarkering	1		Friluftsliv	Skötselanslag
Röj och markera stigar	1		Friluftsliv	Skötselanslag
Sätt upp informationsskyltar	1		Friluftsliv	Skötselanslag
Anordna parkeringsplats, sätt upp P-skylt	1		Friluftsliv	Skötselanslag
Anordna en ny stig från parkeringsplatsen	1		Friluftsliv	Skötselanslag
Underhåll av parkering, gräns, informationsskyltar och stigar	1	Löpande	Friluftsliv	Skötselanslag
Uppföljning av skötselåtgärder	1	Efter åtgärd	Alla	Skötselanslag
Uppföljning av bevarandemål	1	Enligt uppföljningsplan	Alla	Skötselanslag

BILAGOR

5.1. Skötselområdeskarta, skala 1:3000

5.2. Karta över friluftsanordningar, skala 1:3000

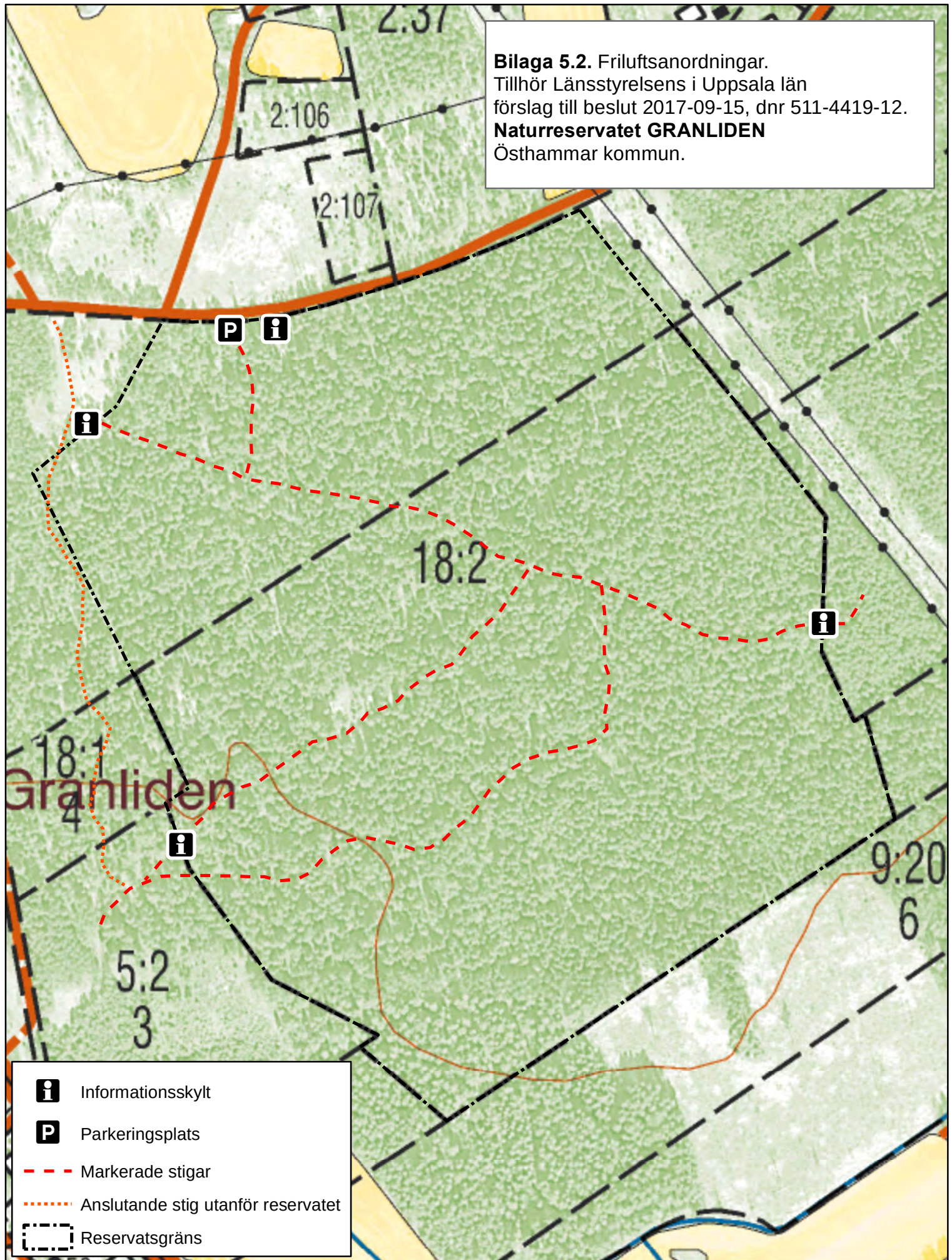
Bilaga 5.1. Skötselområdeskarta.
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län
förslag till beslut 2017-09-15, dnr 511-4419-12.
Naturreservatet GRANLIDEN
Östhammar kommun.

- Dike som får läggas igen enligt föreskrift B4
- - - Markerade stigar
- Reservatsgräns
- Skötselområden

Bilaga 5.2. Friluftsanordningar.
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län
förslag till beslut 2017-09-15, dnr 511-4419-12.
Naturreservatet GRANLIDEN
Östhammar kommun.

Kommunstyrelsens arbetsutskott

**Yttrande gällande förslag till bildande av naturreservat
Granliden i Östhammars kommun**

Länsstyrelsens Dnr 511-4419-12

Östhammars kommun har fått ta del av Länsstyrelsens förslag till beslut att bilda naturreservatet Granliden. Området ligger sydost om Norrskedika.

Kommunen har fått förlängd remisstid till 31 oktober 2017 (ursprungligen 20 oktober), vilket kräver omedelbar justering på Kommunstyrelsens sammanträde 31 oktober. Yttrandet skickas till uppsala@lansstyrelsen.se alternativt via Länsstyrelsens e-tjänst www.lansstyrelsen.se/Sv/e-tjanster

YTTRANDE

Östhammars kommun lämnar följande synpunkter på förslaget:

Värden i området och kommunens översiktsplan

Områdets naturvärden beskrivs som kalkbarrskog och sumpskog med skyddsvärda arter av kärlväxter och svamp, bland annat den typiska violgubben.

Östhammars kommun har i flera delar av kusten förutsättningar för denna typ av naturvärden, och här är de så starka att bedömningen varit att naturreservat är ett lämpligt skydd. Området ingår i den beskrivna värdetrakten Valö, utpekad regionalt.

Syftet med naturreservatet bedöms vara förenligt med kommunens önskade mark- och vattenanvändning. I kommunens översiktsplan pekas området ut som *landsbygd i skärgård där utveckling av bebyggelse kan göras med hänsyn till areella näringar och turism*, gränsande till område utpekad som *skärgårdsområde där fritid och rekreation är prioriterat*.

För kommunen är det viktigt att möjligheten till gång-/cykelväg mellan Norrskedika och Östhammar kvarstår, en av de prioriterade GC-stråken vi lyft fram till regionen och Länstransportplanen. Vi bedömer att det med befintligt förslag finns fortsatt gott utrymme för en sådan möjlig utveckling.

Markägarfrågor

I förslaget till beslut beskrivs hur reservatsbildning i området med inventeringar år 2006. Rödlistade arter hittades. Staten förvärvade sedan 2008 delar av fastigheter som ingår i reservatsförslaget. År 2015 tecknades intrångersättning med fastighetsägare i den sista ingående fastigheten. Förslaget naturreservat är idag ca 19 ha stort.

Östhammars kommun bedömer att önskvärd dialog med markägare har genomförts. Ett intrångsavtal har tecknats mellan privat fastighetsägare och staten, övrig mark är inköpt av staten.

Skötsel och förvaltning av naturreservatet

Kommunen ser positivt på inriktningen att delar av reservatet behöver skötas med bete, vilket kan möjliggöra för lokala markägare att delta i skötseln av reservatet och fortsätta en lång tradition av skogsbete.

Kommunen ser också positivt på att ett av syftena med reservatet är att göra området tillgängligt för allmänheten med parkering, skyltning och uppmärkning av stig. Det gör att området kan användas av närboende för rekreation likväl för besökare som passerar längs väg 76. Redan idag finns stigar i området som används för promenad, löpning och mountainbike.

Övriga synpunkter

Kommunen klassar Norrskedika som småort, grundat på antal invånare enligt scb och föredrar den benämningen av orten istället för benämningen by, utom i de delar som beskriver den historiska utvecklingen (avsnittet *Historisk och nuvarande markanvändning*). Vi föreslår därför att benämningen "byn" byts ut till "orten" på samtliga övriga platser i beslut och skötselplan.

Ur ett besökarperspektiv ser vi möjlighet att informera om historiken kring närliggande Norrskedika gruvor i samband med naturreservatet. Vi vill därför öppna upp kring en diskussion med Länsstyrelsen om att eventuellt kunna samordna uppsättning av skyltning med information om dessa närliggande kulturhistoriska värden vid naturreservatets parkering intill skylten om naturreservatet.

Camilla Andersson
miljösakkunnig

Bilaga:

Förslag till beslut – Bildande av naturreservatet Granliden
(Beslut inkl. beskrivning, skötselplan samt kartor)

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Naturvårdsenheten
Cecilia Käll
010-22 33 281

MISSIV

2017-09-25

1 (2)

Dnr: 511-3500-13

Se sändlista

Bildning av naturreservatet Norrboda-Ugglan i Östhammars kommun

Länsstyrelsen har utarbetat ett förslag till beslut bildning av naturreservatet Norrboda-Ugglan i Östhammars kommun. Förslaget översänds för kännedom och eventuellt yttrande. Yttrandet ska vara Länsstyrelsen tillhanda senast den 8:e november 2017.

Lämna gärna ditt yttrande via vår e-tjänst, på <http://www.lansstyrelsen.se/sv/e-tjanster>. Du kan även skicka ditt yttrande genom e-post till uppsala@lansstyrelsen.se. Ange yttrande samt ärendets diarienummer i mejlets ämnesrad.

Vid eventuella frågor kontakta Cecilia Käll, Länsstyrelsen 010-22 33 281, eller e-post Cecilia.Kall@lansstyrelsen.se.

Cecilia Käll

Bilagor

Förslag till beslut om utvidgning av naturreservatet Norrboda-Ugglan med fem underbilagor.

SÄNDLISTA

Skogsstyrelsen, skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se
Riksantikvarieämbetet, registrator@raa.se
Försvarsmakten, exp-hkv@mil.se
Fortifikationsverket, karl-martin.svard@fortifikationsverket.se,
bo.larsson2@fortifikationsverket.se
Sveriges Geologiska Undersökning, sgu@sgu.se
Lantmäteriet, lantmateriet@lm.se
Östhammars kommun, osthammardirekt@osthammar.se
Upplandsstiftelsen, info@upplandsstiftelsen.se
Skanova, remisser-stockholm@skanova.se
Svenska Kraftnät, registrator@svk.se

2017-09-25

Dnr: 511-3500-13

Naturskyddsföreningen Uppsala län, c/o Marianne Kahn, Sågargatan 2A, 753 17
UPPSALA

Naturskyddsföreningen i Uppsala län, skogsgruppen, k.jorgen.sjostrom@telia.com
Östhammars Naturskyddsförening, c/o Åse Augustsson, Levertinsgatan 32, 754 30
UPPSALA

Entomologiska föreningen i Uppland, c/o Stefan Eriksson, Järsta Lugnet 141, 743 93
VATTHOLMA

Upplands botaniska förening, karolin.ring@gmail.com, mora.aronsson@habonet.net
Upplands Orienteringsförbund, k.anders.eriksson@telia.com

Upplands Ornitologiska Förening, Box 59, 751 03 UPPSALA

Uppsala Svampklubb, c/o Maria Backlund, Södra Parkvägen 20A, 756 45 UPPSALA
Jägareförbundet Uppsala län, Maskingatan 3, 195 60 ARLANDASTAD

2017-09-25

Dnr: 511-3500-13
Dossier: 0382-02-165

Naturreservatet

Norrboda-Ugglan

Östhammars kommun

2017-09-25

Dnr: 511-3500-13
Dossienr: 0382-02-165

Bildande av naturreservatet Norrboda-Ugglan i Östhammars kommun

BESLUT

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken det område som utmärkts på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Naturreservatets namn ska vara Norrboda-Ugglan.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer samt tillgodose behov av område för friluftslivet.

Områdets skärgårdsskogar och andra ingående naturtyper samt områdets orörda karaktär med dess ekosystem och biologiska mångfald, fågelfauna, kärlväxtflora, mossflora och svampflora ska bevaras.

Syftet ska uppnås genom att:

- inte tillåta skogsbruk eller exploaterande verksamheter,
- skogsmarken hävdas med skogsbete och/eller naturvårdsinriktade avverkningar och röjningar,
- genomföra åtgärder som gynnar prioriterade arter,
- genomföra åtgärder för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

Skälen för beslutet

De prioriterade bevarandevärdena i naturreservatet utgörs av skog med naturskogskaraktär och skärgårdsskog. Hela området bär tydliga kulturspår men idag är dock skogen i stora delar mer naturskogslig. Här finns höga naturvärden knutna till gamla grova träd, framförallt tallar och aspar, samt liggande död ved av olika trädslag. Jordmånen är kalkrik vilket ger en mycket rik flora med bland annat orkidéer.

2017-09-25

Dnr: 511-3500-13
Dossier: 0382-02-165

Gamla barrträd, gamla aspar, gamla solexponerade tallar, död ved samt äldre hamlade lövträd är prioriterade strukturer. Ett flertal skyddsvärda arter är knutna till de prioriterade naturtyperna och strukturerna, till exempel guckusko, strävlösta, brunskaftad blekspik, västlig njurlav, ädellav, aspfjädermossa och liten hornflikmossa.

Det som kan påverka områdets värden negativt är bland annat skogsbruk, igenväxning, gödslingspåverkan, störd hydrologi samt exploatering i form av bebyggelse, kraftledningar, master, vägar m.m. För att bevara och stärka områdets naturvärden behöver föreskrifter införas mot bland annat skogsbruk och andra exploateringsåtgärder. Skötselinsatser behövs för att stärka en del av naturvärdena.

2017-09-25

Dnr: 511-3500-13
Dossienr: 0382-02-165

Föreskrifter

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

- A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkning i rätten att använda mark- och vattenområden
-

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar reservatsområdets topografi, yt- eller dräneringsförhållanden såsom att gräva, spränga, muddra, schakta, plöja, dämna, nydika, underhållsrensa dike, skyddsdikey eller på annat sätt föra bort vatten, utfylla, tippa, markbereda, bryta stubbar eller utföra annan markbearbetning,
2. uppföra byggnad eller anlägga väg, parkeringsplats, spång, mast eller annan anläggning eller anordning med undantag för
 - uppförande av stängsel vid beteshävd,
3. dra fram ny mark- eller luftledning eller ledning i vatten,
4. framföra motordrivet fordon med undantag för körning
 - på vägar och parkeringsplatser,
 - vid tillsyn och underhåll av ledningar markerat på karta bilaga 2,
 - med mindre fordon för uttransport av fäلت klövvilt,
5. anordna upplag,
6. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
7. tillföra kalk, växtnäringsämnen eller andra ämnen,
8. sätta upp eller upplåta plats för skylt eller liknande,
9. avverka, röja, så, plantera eller utföra annan skogsbruksåtgärd, eller på annat sätt skada eller föra bort levande eller döda träd eller buskar, med undantag för
 - underhåll av ledningar markerade på bilaga 2,
 - röjningsåtgärder i befintliga siktgator från älgpass,

2017-09-25

Dnr: 511-3500-13
Dossienr: 0382-02-165

10. sätta upp saltsten eller utfodra vilt med undantag för
 - stödåtgärder för hotad eller missgynnad art som utförs på uppdrag av Länsstyrelsen,
 - saltsten i hagar som betas av tamdjur,
11. införa för trakten främmande växt- eller djurart/ras med undantag för
 - tamboskap i samband med beteshävd.

Föreskrifter nedan under punkt C gällande allmänheten gäller även markägare och innehavare av särskild rätt med undantag för åtgärder som är nödvändiga för att kunna utöva sin särskilda rätt, t.ex. jakt.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken angående förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. utmärkning av reservatets gränser, markering av stigar och leder samt uppsättning av informationstavla eller informationsskyltar som berör reservatet,
2. anläggande och underhåll av parkeringsplats enligt bilaga 2, stigar och leder, rastplatser samt sittbänkar,
3. naturvårdsinriktad röjning och avverkning, skapande av död ved, hamlande av träd, stängsling, skogsbeta i hela reservatet,
4. undersökningar av djur-, växt- och svamparter och andra naturförhållanden.

Dessutom ska markägaren tåla att ovanstående åtgärder utförs av förvaltaren av naturreservatet eller den som förvaltaren uppdrar åt.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar,

2017-09-25

Dnr: 511-3500-13
Dossier: 0382-02-165

2. insamla insekter eller andra ryggradslösa djur med undantag kollekt av enstaka individer för artbestämning,
3. elda eller grilla på annan än av Länsstyrelsen särskilt iordningställd plats,
4. medföra okopplad hund eller annat lösgående husdjur,
5. framföra motordrivet fordon med undantag för
 - körning på vägar och parkeringsplatser,
6. ställa upp motordrivet fordon, husvagn eller släpvagn eller liknande annat än på iordningställd parkeringsplats,
7. sätta upp permanenta markeringar, skylt eller liknande,
8. utan Länsstyrelsens tillstånd använda området för organiserade tävlings- eller övningsändamål, lägerverksamhet eller motsvarande.

Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna under A och C gäller inte för

- förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att genomföra de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B ovan,
- Länsstyrelsen, eller av Länsstyrelsen utsedd uppdragstagare, att i uppföljnings- eller miljöövervakningssyfte utföra inventeringsverksamhet, nödvändig insamling av bestämningsmaterial, eller annan dokumentation av växt- och djurliv inom naturreservatet,
- genomförande av biologiska undersökningar som inte skadar bevarandevärdena. För sådana undersökningar krävs dock Länsstyrelsens tillstånd,
- normalt underhåll av befintlig väg,
- nödvändiga åtgärder i samband med brandbekämpning.

2017-09-25

Dnr: 511-3500-13
Dossier: 0382-02-165

Skötselplan

Länsstyrelsen fastställer i enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. bifogad skötselplan, bilaga 4, för naturreservatets långsiktiga vård. Skötselplanen är av enklare slag då detta beslut om bildande av Norrboda-Ugglan är ett delbeslut. Länsstyrelsen arbetar aktivt med fortsatta diskussioner om reservatsbildning i området i syfte att ytterligare utöka naturreservatet. När arbetet med reservatsbildning i närområdet är klart avser Länsstyrelsen att ta ett nytt reservatsbeslut och då även fastställa en mer detaljerad skötselplan för hela området.

BESKRIVNING AV NATURRESERVATET

Naturreservatet är beläget på den nordligaste delen av Gräsö, öster om stora vägen. Skogen utgörs huvudsakligen av gammal, mossig granskog av ris- och örttyp samt hållmarkstallskog. Fältskiktet på högre, torrare partier domineras av ris, medan det i fuktiga svackor ersätts av örtrik, ibland kalkrik, vegetation med bl.a. blåsippa, vårärt, sårläka och guckusko. Inslaget av asp är bitvis stort, både äldre träd och yngre successioner. I området förekommer landhöjningsskog nära havet, sumpblandskogar, tallmossar och små kärr. De flesta kärr är be vuxna med bladvass och har en moss- och fältvegetation som indikerar mellanrikt eller rikt kärr. Rester av gamla trädgårdsgårdar och ängslador samt flera gamla, hamlade träd; lönn, ask, oxel, björk och asp är kulturspår som vittnar om att delar av området tidigare sett annorlunda ut. Små inägomarker har brukats och plockhuggning och bete har förekommit i skogen. Även om skogsbiotoperna har ett förflutet som hävdade miljöer, har igenväxningen ofta gått så långt att de hävdberoende naturvärdena ersatts av andra. Skogen har skötts extensivt under lång tid och vissa delar är idag av naturskogskaraktär med död ved och gamla träd. I några bestånd finns riktigt gamla träd med granar som är upp till 190 år gamla och tallar som är över 300 år. Området är även hydrologiskt intressant eftersom gamla diken har växt igen och markerna börjar åter försumpas.

Området är starkt skyddsvärt i ett länsperspektiv eftersom det består av stora arealer gammal, sammanhängande skog. Området hyser dessutom många skyddsvärda arter.

LÄNSSTYRELSENS BEDÖMNINGAR

Norrboda-Ugglan utgör ett från naturvårdssynpunkt mycket värdefullt skogsområde med flera olika skogstyper vilka hyser en stor mångfald av växt- och djurarter. För att områdets värden ska bestå, behöver området undantas från skogsproduktion och annan exploatering som skulle innebära påtaglig skada på områdets naturvärden. Vidare behövs skötselinsatser för att naturvärdena ska bestå och stärkas. Länsstyrelsen har bedömt att området därför bör förklaras som naturreservat.

2017-09-25

Dnr: 511-3500-13
Dossienr: 0382-02-165

Länsstyrelsen bedömer att beslutet bidrar till att uppfylla miljö kvalitetsmålen Biologisk mångfald, Ett rikt växt- och djurliv samt Levande skogar genom att 59 hektar skyddsvärd produktiv skogsmark undantas från skogsproduktion och ges ett långsiktigt skydd.

Delar av området är utpekade som BSPA-område (Gräsö-Singö) inom ramarna för Helsingforskommissionen (HELCOM). Sverige har ställt sig bakom konventionen och antagit kommissionens begäran att BSPA-områdenas värden ska säkerställas och att de ska ha godkända förvaltningsplaner.

I Länsstyrelsens och Skogsstyrelsens regionala strategi för formellt skydd av skog från 2006 ingår naturreservatet i värdetrakten Norra Gräsö.

Länsstyrelsen bedömer att detta beslut är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den för området gällande kommunala översiktsplanen.

Länsstyrelsen bedömer att inskränkningarna i enskilds rätt att använda mark eller vatten inte går längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Ett ärende att bilda naturreservat av värdefulla skogar på norra Gräsö initierades år 2000 då fastigheter i det nuvarande reservatet Norrboda-Jomale avverkningsanmälades. Vid Länsstyrelsens kompletterande inventeringar i området befanns flera skogar omkring Norrboda hysa stora naturvärden och flera av dessa, däribland Norrboda-Ugglan, var lämpliga som naturreservat. Vid kontakt med markägare i Norrboda-Ugglan bestämdes dock 2006 att skjuta upp arbetet med reservatsbildning tillsvidare.

Under 2013 anmälades en föryngringsavverkning till Skogsstyrelsen på fastigheten Norrboda 2:9 och Länsstyrelsen återupptog förhandling om markåtkomst. Området besöktes samtidigt av Skogsstyrelsen som klassade tre separata områden på sammanlagt 42 ha som nyckelbiotoper. Under 2014 tecknades avtal om intrångsersättning för aktuella delar med ägarna till fastigheten Norrboda 2:9.

2017-09-25

Dnr: 511-3500-13
Dossier: 0382-02-165

Samråd har enligt 26 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ägt rum med Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten, samt enligt 25 § samma förordning med Skogsstyrelsen och Östhammars kommun.

Markägare och andra sakägare har, enligt 24 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., under september 2017 förelagts att inom en tid av en månad yttra sig över förslag till beslut om bildande av naturreservatet. Förslaget till beslut har dessutom remitterats till berörda myndigheter och organisationer.

UPPLYSNINGAR

Föreskrifterna under C ovan, enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas, vistas och om ordningen i övrigt inom naturreservatet, gäller omedelbart, även om de överklagas.

Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan hos mark- och miljödomstolen mot staten inom ett år från det att beslutet på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft vid påföljd att rätten till ersättning eller inlösen annars går förlorad.

Beslutet kungörs i Uppsala läns författningssamling. Kungörelse införs även i ortstidning Upsala Nya Tidning.

Länsstyrelsen i Uppsala län är förvaltare av naturreservatet.

Naturreservatet ingår i ett större område klassat som riksintresse för naturvård enligt MB 3 kap 6 § och ska därmed skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada naturmiljön.

Området har ett utvidgat strandskydd, enligt MB 7 kap 13–18 §§, d.v.s. 300 m på land och i vatten (beslut dnr. 511-2628-14).

Länsstyrelsen ska enligt 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13) utöva operativ tillsyn över att naturreservatets föreskrifter följs. Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bl.a. att brott mot föreskrift som meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Enligt 4 § skogsvårdslagen (1979:429) ska bestämmelser i denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter inte tillämpas i den mån vad där sägs strider mot

2017-09-25

Dnr: 511-3500-13
Dossier: 0382-02-165

föreskrifter för naturreservatet. Det innebär t.ex. att eventuella vindfällan och stormskadad skog lämnas orörda.

Enligt 3 kap. 9 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor har, efter en eventuell brand, ägaren eller nyttjanderättshavaren ansvar för bevakning i den utsträckning som har beslutats av räddningsledaren efter avslutad räddningsinsats. Behövs bevakning med hänsyn till risken för ny brand men uteblir bevakningen, får räddningsledaren utföra bevakningen på ägarens eller nyttjanderättshavarens bekostnad.

Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också generella bestämmelser till skydd för naturmiljön, till exempel:

- Körning i terräng med motordrivet fordon enligt terrängkörningslagen (1975:1313),
- Fridlysning av vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845).
- Vid rensning eller underhåll av diken gäller de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap miljöbalken (1998:808).
- Fornlämningar är skyddade enligt 2 kap. kulturmiljölagen (1988:950)

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET

Naturreservatets namn	Norrboda-Ugglan
NVR-id	2014267
Länsstyrelsens objektnr.	0382-02-165 (län, kommun, skyddstyp, områdets löpnummer)
Kommun	Östhammar
Distrikt	Gräsö
Lägesbeskrivning	Området är beläget på den nordligaste delen av Gräsö, öster om stora vägen. Läget framgår av bifogad översiktskarta, bilaga 3
Centrumkoordinater (SWEREF99TM)	X: 686646, Y: 6711811
Kartblad Index 100 km	67G
Kartblad Index 5 km	67G 1i SO
Naturgeografisk region	25a Roslagens kust/skärgård
Huvudsaklig objektkategori	K, Kust och skärgård

2017-09-25

Dnr: 511-3500-13
Dossienr: 0382-02-165

IUCN-kategori	Ia, Strikt naturreservat (Strict Nature Reserve)
Ägarkategori	Privat
Areal	Totalareal: 60.2 hektar. Hela arealen utgörs av landareal.
Naturtyper (enligt KNAS)	Ädellövskog 0.1 ha Lövblandad barrskog 8.9 ha Tallskog 12.8 ha Granskog 3.5 ha Triviallövskog med ädellövsinslag 0.2 ha Impediment 9.6 ha Triviallövskog 5.2 ha Barrblandskog 18.4 ha
Förvaltare av naturreservatet	Länsstyrelsen i Uppsala län

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Göran Enander. I den slutliga handläggningen deltog även länsråd Johan von Knorring, avdelningschef Lennart Nordvarg, enhetschef Kalle Mälson, länsassessor Mikaela Öster, planhandläggare Åsa Blomster och naturvårdshandläggare Cecilia Käll, föredragande.

Göran Enander

Cecilia Käll

BILAGOR

1. Beslutskarta 1
2. Beslutskarta 2
3. Översiktskarta
4. Skötselplan med bilagor

2017-09-25

Dnr: 511-3500-13
Dossienr: 0382-02-165

SÄNDLISTA

Madeleine Andersson, Åstorp 64, 74792 ALUNDA (Rek + MB)
Thomas Mikael Sjöström, Örtagårdsvägen 3, 186 50 VALLENTUNA
(Rek + MB)
Anna Marina Therése Sjöström, Örtagårdsvägen 3, 186 50
VALLENTUNA (Rek + MB)
Hasse Nilsson, Örskärssund 58, 742 97 GRÄSÖ (Rek + MB)
Ann-Marie Sjöwall-Nilsson, Örskärssund 58, 742 97 GRÄSÖ (Rek +
MB)
Jonas Bertil Lindström, Blåhakevägen 26, 756 52 UPPSALA (Rek +
MB)
Ulrica Ingela Teresia Lindkvist, Blåhakevägen 26, 756 52 UPPSALA
(Rek + MB)
Kent Hertzell, Närkesgatan 2, lgh 1602, 116 40 STOCKHOLM (Rek +
MB)
Christina Iréne Hertzell, Närkesgatan 2, lgh 1602, 116 40
STOCKHOLM (Rek + MB)
Vattenfall Eldistribution AB, Ru 2560, 169 92 STOCKHOLM (Rek +
MB)
Fortifikationsverket, 631 89 ESKILSTUNA (Rek + MB)
Skogsstyrelsen, skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se
Riksantikvarieämbetet, registrator@raa.se
Försvarmakten, exp-hkv@mil.se
Fortifikationsverket, karl-martin.svard@fortifikationsverket.se,
bo.larsson2@fortifikationsverket.se
Sveriges Geologiska Undersökning, sgu@sgu.se
Lantmäteriet, lantmateriet@lm.se
Östhammars kommun, osthammardirekt@osthammar.se
Upplandsstiftelsen, info@upplandsstiftelsen.se
Skanova, remisser-stockholm@skanova.se
Svenska Kraftnät, registrator@svk.se
Naturskyddsföreningen Uppsala län, c/o Marianne Kahn, Sågargatan 2A, 753 17
UPPSALA
Naturskyddsföreningen i Uppsala län, skogsgruppen, k.jorgen.sjostrom@telia.com
Östhammars Naturskyddsförening, c/o Åse Augustsson, Levertinsgatan 32, 754 30
UPPSALA
Entomologiska föreningen i Uppland, c/o Stefan Eriksson, Järsta Lugnet 141, 743 93
VATTHOLMA
Upplands botaniska förening, karolin.ring@gmail.com, mora.aronsson@habonet.net
Upplands Orienteringsförbund, k.anders.eriksson@telia.com
Upplands Ornitologiska Förening, Box 59, 751 03 UPPSALA
Uppsala Svampklubb, c/o Maria Backlund, Södra Parkvägen 20A, 756 45 UPPSALA
Jägareförbundet Uppsala län, Maskingatan 3, 195 60 ARLANDASTAD

Skötselplan för naturreservatet

Norrboda-Ugglan

Östhammars kommun

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SKÖTSELPLANENS SYFTE	3
SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL	3
BESKRIVNINGSDDEL	4
Uppgifter om naturreservatet hämtas från VIC Natur-mallen.....	4
Allmän beskrivning.....	4
Historisk och nuvarande markanvändning	5
Områdets bevarandevärden.....	6
Biologiska värden.....	6
Kulturhistoriska värden.....	9
Värden för friluftslivet	9
Prioriterade bevarandevärden	9
KÄLLFÖRTECKNING.....	11
PLANDEL	12
Övergripande skötsel	12
Beskrivning, bevarandemål och skötselåtgärder	12
Skötselområde A: Ört- och kalkrik barrskog med inslag av lövträd – 60,2 ha.....	12
Anordningar för friluftslivet.....	13
Upplysningar.....	14
Vägar (inklusive vägdiken), stigar och ledningar	14
Stängsel och staket.....	14
Jakt.....	14
UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER.....	14
UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL	14
SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV ÅTGÄRDER.....	14
BILAGOR.....	15

SKÖTSELPLANENS SYFTE

Skötselplanen avser främst att ge anvisningar om hur reservatet ska förvaltas för att syftet med naturreservatet ska tillgodoses. Skötselplanen kan, inom ramen för syfte och föreskrifter, justeras vid behov. Länsstyrelsen ansvarar för revidering och fastställande av skötselplaner.

SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL

Syftet med reservatsbildningen är att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer samt tillgodose behov av område för friluftslivet.

Områdets skärgårdsskogar och andra ingående naturtyper samt områdets orörda karaktär med dess ekosystem och biologiska mångfald, fågelfauna, kärlväxtflora, mossflora och svampflora ska bevaras.

Syftet ska uppnås genom att:

- inte tillåta skogsbruk eller exploaterande verksamheter,
- skogsmarken hävdas med skogsbete och/eller naturvårdsinriktade avverkningar och röjningar,
- genomföra åtgärder som gynnar prioriterade arter,
- genomföra åtgärder för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

BESKRIVNINGSDDEL

Uppgifter om naturreservatet hämtas från VIC Natur-mallen

Naturreservatets namn	Norrboda-Uggulan
NVR-id	2014267
Länsstyrelsens objektnr.	0382-02-165 (län, kommun, skyddstyp, områdets löpnummer)
Kommun	Östhammar
Distrikt	Gräsö
Lägesbeskrivning	Området är beläget på den nordligaste delen av Gräsö, öster om stora vägen. Läget framgår av bifogad översiktskarta, bilaga 3.
Centrumkoordinater (SWEREF99TM)	X: 686646, Y: 6711811
Kartblad Index 100 km	67G
Kartblad Index 5 km	67G 1i SO
Naturgeografisk region	25a Roslagens kust/skärgård
Huvudsaklig objektkategori	K, Kust och skärgård
IUCN-kategori	Ia, Strikt naturreservat (Strict Nature Reserve)
Ägarkategori	Privat
Areal	Totalareal: 60.2 hektar. Hela arealen utgörs av landareal.
Naturtyper (enligt KNAS)	Ädellövskog 0.1 ha Lövblandad barrskog 8.9 ha Tallskog 12.8 ha Granskog 3.5 ha Triviallövskog med ädellövsinslag 0.2 ha Impediment 9.6 ha Triviallövskog 5.2 ha Barrblandskog 18.4 ha
Förvaltare av naturreservatet	Länsstyrelsen i Uppsala län

Allmän beskrivning

Naturreservatet Norrboda-Uggulan är beläget på den nordligaste delen av Gräsö, öster om stora vägen. Reservatet består av huvudsakligen av gammal, mossrik granskog av ris- och örttyp samt hållmarksskog. Terrängen är småkuperad och kustpåverkad, och landhöjningssuccessionen kännetecknar skogen i vissa delar. Den korta strandzonen består av klipphöllar med gles hållmarkstallskog. Enligt den digitala berggrundskartan består berggrunden i området av granitoid och underordnad syenitoid. Jordartslagret är till stor del urberg uppblandad med stråk av sandig-siltig morän, glacial lera, postglacial sand med tunt lager torv, svallsediment med grus och

kärrtorv. Finns även isräfflor utemot vattnet. Vegetationen indikerar kalkhaltiga jordar.

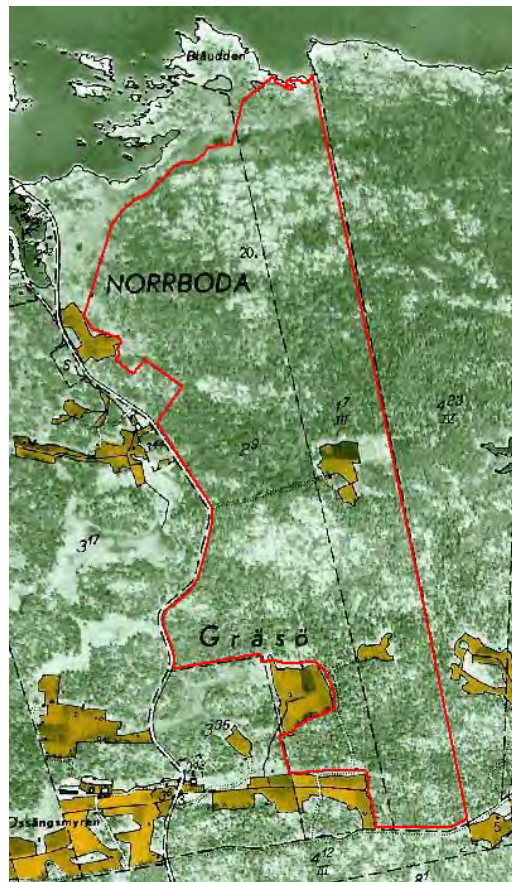
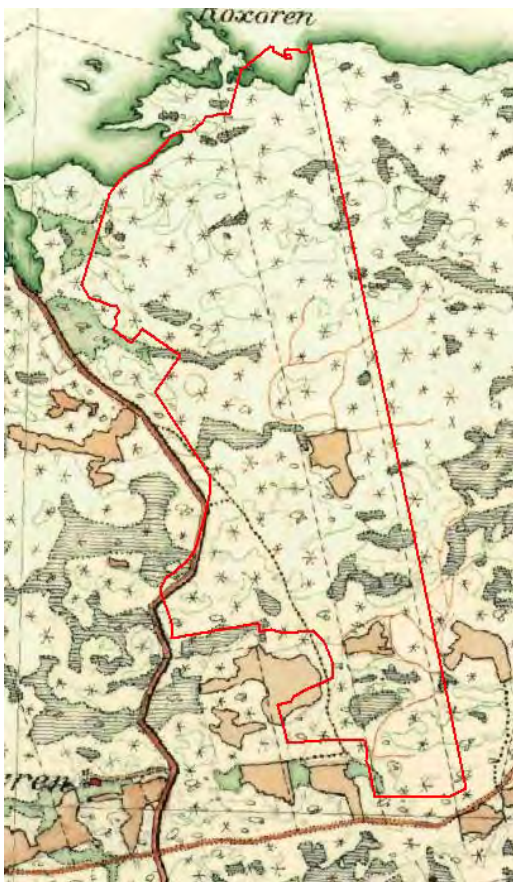
Det finns många gamla tallar och granar och bitvis även en hög täthet av stående och liggande döda träd. I några bestånd finns riktigt gamla träd med granar som är upp till 190 år gamla och tallar som är över 300 år. Inslaget av asp är bitvis stort, både äldre träd och yngre successioner.

Fältskiktet på högre, torrare partier domineras av ris, medan det i fuktiga svackor ersätts av örtrik, ibland kalkpräglad vegetation. I området förekommer landhöjningsskog nära havet, sumpblandskogar, tallmossar och små kärr. De flesta kärr är bevuxna med bladvass och har en moss- och fältvegetation som indikerar mellanrikt eller rikt kärr. Området är även hydrologiskt intressant eftersom gamla diken har växt igen och markerna åter börjar försumpas.

Historisk och nuvarande markanvändning

Området består av kontinuitetsskog och fram till runt 60-talet har stora delar även betats. Odlingsrösen, en äldre ängslada samt flera gamla, hamlade träd såsom lönn, ask, björk och asp förekommer i området. Små inägomarker har brukats och fler av dem finns fortfarande kvar, om än i igenväxande. Även om skogsbiotoperna har ett förflutet som hävdade miljöer, har igenväxningen på stora delar gått så långt att de hävdberoende naturvärdena ersatts av andra. Skogen har skötts extensivt under lång tid och vissa delar är idag av naturskogskaraktär med död ved och gamla träd.

På generalstabskartan från 1878 var närmaste by Norrboda och allt norr om den var skoglig utmark. På häradskartan från 1901-1906 är marken markerad som främst barrskog med ett par små insprängda inägomarker och fuktstråk.

Områdets bevarandevärden

Biologiska värden

I naturreservatet Norrboda-Ugglan finns stora sammanhängande skogsområden med lång skoglig kontinuitet som brukats traditionellt med skogsbete och plockhuggning under lång tid. De kalkrika markförutsättningarna ger området dess bredd av orkidéer och den extensivt brukade skogen skapar plats åt mossor, lavar och svampar som är beroende av grova träd och död ved. Områdets naturvärden är främst knutna till naturskog, äldre skogsbete samt gamla grova träd och lågor.

I området har 21 rödlistade samt ytterligare 11 signalarter påträffats. I norr förekommer tre rödlistade insekter, två fåglar som omfattas av EU:s fågeldirektiv samt den största mängden fynden av mossor, lavar och svampar. I söder finns de flesta kärlväxterna. Det skulle dock behöva göras en mer utförlig inventering av mykorrhizasvampar i området. Arter med prioriterat bevarandevärde är understrukna.

Flera naturvårdsarter knutna till äldre aspar och död aspved förekommer i reservatet, t. ex. västlig njurlav, aspgelélav, stor aspticka, vit vedfingersvamp och kandelabersvamp. På gamla lövträd och äldre hamlade träd som står halvöppet förekommer brunskäftad blekspik, lunglav och aspfjädermossa.

Förekomsten av död ved gynnar många skyddsvärda arter. Ullticka, gränstikka, vintertagging, vedtrappmossa och liten hornflikmossa är alla arter som är knutna till lågor av barrträd i näringsrika skogar. Vintertagging lever på döda eller döende tallar som vanligen är över 250 år i talldominerad barrskog. Både vedtrappmossa och liten hornflikmossa föredrar framförallt gamla, väl slutna skogar med hög och jämn luftfuktighet och med god tillgång på död ved. De substrat mossorna föredrar är relativt kortlivade och därför är det viktigt att det finns en kontinuerlig tillgång på dessa så de kan sprida sig. Även strävlost förekommer ofta i väl slutna skogsbestånd, men gynnas av luckor i krontaket.

Även koralltaggsvampen lever av död ved, men förekommer på lågor av gamla lövträd. För dessa är det dessutom viktigt att ny ved tillkommer i omedelbar anslutning till den befintliga lokalen samt att de vindfällen, döende träd, torrakor och lågor som redan finns lämnas intakta.

Garnlav växer på levande barrträd i trögväxande, glesa bestånd eller i skogsgläntor där luftfuktigheten är stor.

I söder finns flera områden med stora bestånd av guckusko. Dessa är känsliga för igenväxning och slutavverkningar men viss plockhuggning går bra.

Naturvårdsarter

Begreppet naturvårdsarter är en samlingsterm för arter som är extra skyddsvärda, genom att de indikerar att ett område har höga naturvärden eller i sig själva är av särskild betydelse för biologisk mångfald.

Fåglar

Arenaria interpres

roskarl

VU F

Tetrao urogallus

tjäder

F

Kärlväxter

Bromopsis benekenii

strävlost

NT s

Cephalanthera longifolia

vit skogslilja

A §

Cypripedium calceolus

guckusko

s A § C

Dactylorhiza m. ssp. Maculata

jungfru marie nycklar

§

Epipactis helleborine

skogsknipprot

s A §

Hepatica nobilis

blåsippa

s A §

Listera ovata

tvåblad

s A §

<i>Neottia nidus-avis</i>	nästrot	s	A §
<i>Primula veris</i>	gullviva		§

Mossor

<i>Anastrophyllum hellerianum</i>	vedtrappmossa	NT	s
<i>Buxbaumia viridis</i>	grön sköldmossa		s A
<i>Neckera pennata</i>	aspfjädermossa	VU	s C
<i>Lophozia ascendens</i>	liten hornflikmossa	VU	s
<i>Orthotrichum gymnostomum</i>	asphättemossa		

Lavar

<i>Alectoria sarmentosa</i>	garmlav		s
<i>Sclerophora farinacea</i>	brunskafad blekspik	VU	s C
<i>Collema subnigrescens</i>	aspgelélav	NT	s
<i>Leptogium saturninum</i>	skinnlav		s
<i>Lobaria pulmonaria</i>	lunglav	NT	s
<i>Nephroma laevigatum</i>	västlig njurlav	VU	s

Svampar

<i>Artomyces pyxidatus</i>	kandelabersvamp	NT	s
<i>Hericium coralloides</i>	koralltaggsvamp	NT	s
<i>Inonotus rheades</i>	rävticka		s
<i>Lentaria epichnoa</i>	vit vedfingersvamp	NT	s
<i>Phaeolus schweinitzii</i>	grovticka		s
<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	ullticka	NT	s
<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	gränsticka	NT	s
<i>Phellinus pini</i>	tallticka	NT	s
<i>Phellinus populicola</i>	stor aspticka	NT	s
<i>Irpicodon pendulus</i>	vintertagging	NT	s C
<i>Spongiporus undosus</i>	vågticka	VU	

Insekter

<i>Buprestis octoguttata</i>	åttafläckig praktbagge		s
<i>Philereme transversata</i>	svartbrun klaffmätare	NT	
<i>Philereme vetulata</i>	grå klaffmätare	NT	
<i>Phytometra viridaria</i>	jungfrulinsfly	NT	

Teckenförklaring:

- F = Arten omfattas av EU:s fågeldirektiv
A = Arten omfattas av EU:s art- och habitatdirektiv
s = Signalart enligt Skogsstyrelsen (2005)
P = Arten omfattas av ett åtgärdsprogram för hotade arter
C = Ansvarsart för länet
§ = Fridlyst

Hotkategori i Sverige enligt rödlistan (2015):

CR = Critically endangered	Akut hotad
EN = Endangered	Starkt hotad
VU = Vulnerable	Sårbar
NT = Near threatened	Nära hotad
DD = Data deficient	Kunskapsbrist

Geovetenskapliga värden

Landhöjningen påverkar kuststräckorna inom området. Landmiljön består av omväxlande hållmarker och svackor med kalkhaltiga jordar.

Kulturhistoriska värden

Finns en husgrund precis vid strandlinjen i norr, dock inga synliga lämningar utan enligt lokal uppgift skulle här ha funnits en fiskestuga som användes under första världskriget. RAÄ-nummer Gräsö 204. I övrigt finns spår efter lövtäkt som visar på tidigare skötsel.

Värden för friluftslivet

Norrboda-Ugglan har höga värden för friluftslivet, hela Gräsö är ett populärt turistresemål. Reservatsgränsen i väster följer i stort sett den allmänna vägen, som även når vägs ände vid reservatsgränsen, vilket gör området lättillgängligt. I reservatet finns genomkorsande stigar och det är ett populärt område för skogspromenader. Reservatet gränsar dessutom mot havet och har inbjudande klippor utemot vattnet och erbjuder en vacker utsiktsplats.

Prioriterade bevarandevärden

Markslag och naturtyp:	örtrik grandominerad kalkbarrskog, lövrik barrnaturskog, tallhällar
Strukturer:	flerskiktat luckigt trädsikt, örtrikt markskikt, gamla träd, grova och solexponerade träd, hamlade träd, död ved
Växt-, svamp- och Djursamhällen	kalkgynnade kärlväxter, epifytiska mossor och lavar och vedsvampar

Arter:	<i>Bromopsis benekenii</i>	strävlösta
	<i>Clavicornia pyxidata</i>	kandelabersvamp
	<i>Cypripedium calceolus</i>	guckusko
	<i>Hericium coralloides</i>	koralltaggsvamp
	<i>Irpicodon pendulus</i>	vintertagging
	<i>Lophozia ascendens</i>	liten hornflikmossa
	<i>Neckera pennata</i>	aspfjädermossa
	<i>Nephroma laevigatum</i>	västlig njurlav
	<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	ullticka
	<i>Phellinus populicola</i>	stor aspticka
	<i>Sclerophora farinacea</i>	brunskäftad blekspik
Friluftsliv:	naturupplevelse	

KÄLLFÖRTECKNING

Publicerade skrifter

- ArtDatabanken. 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
Forslund, M. (red) 2015. Ansvarsarter och ansvarsnaturtyper i Uppsala län. Meddelandeserien 2015:03 Länsstyrelsen i Uppsala län.
Hallingbäck, T (red.). 2013. Naturvårdsarter, ArtDatabanken SLU. Uppsala.
Länsstyrelsen i Uppsala län och Skogsstyrelsen, 2006. Strategi för formellt skydd av skog i Uppsala län.
Naturvårdsverket. 1991: Områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv –beskrivningar (del av objekt C18). Rapport 3771.
Naturvårdsverket. 1992: Områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv –beskrivningar (del av objekt C18). Rapport 4037.
Nitare, J. (red.) 2005. Signalarter - Indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping.

Opublicerade skrifter

- Aronsson, G. m.fl. 2000-2001. Inventering av naturvärden på Norrboda (Kråkan – Uggulan).

Digitala källor

- ArtDatabanken, Artfakta. <http://www.artdatabanken.se/vaara-tjaenster/artfakta/>
Riksantikvarieämbetet. 2011. Fornlämningsregister, tillgängligt på <http://www.fmis.raa.se/cocoon/fornsok/search.html>
Skogsstyrelsen, Skogens pärlor, tillgänglig på <http://karta.svo.se>
Svenska botaniska föreningen, ArtDatabanken http://svenskbotanik.se/wp-content/uploads/2014/04/guckusko_74.pdf

Kartmaterial

- Lantmäteriets digitala häradsekonomiska karta. Norrboda J112-99-20, Kartlagd 1901-1906.
Lantmäteriets digitala ekonomiska karta. Norrboda J133-1311i55, Kartlagd 1953.
Lantmäteriets digitala generalstabskarta. Lövsta J243-99-1, Kartlagd 18678.
SGU, digitala jordarts- och berggrundskartor

PLANDEL

Övergripande skötsel

Den övergripande målsättningen med reservatet är att bevara skogens luckiga och flerskiktade karaktär med många äldre träd och mycket död ved. Området ska vara en lämplig biotop för kalkberoende svampar och kärlväxter.

Beskrivning, bevarandemål och skötselåtgärder

Eftersom denna skötselplan gäller för ett delområde och det är tänkt att ytterligare mark ska tillkomma är planen kortfattad. En mer detaljerad och ingående skötselplan kommer att skrivas när hela reservatsområdet är klart.

Reservatet har därför inte delats upp i olika skötselområden, utan är beskrivet som helhet, se skötselområdeskarta, bilaga 4.1.

Skötselområde A: Ört- och kalkrik barrskog med inslag av lövträd – 60,2 ha

Beskrivning: Gammal skog med varierad trädthet. Det finns en påtaglig förekomst av död ved och gamla träd med många skyddsvärda arter och området saknar spår av kalavverkning. Gran och tall dominerar trädskiktet, med björk och asp som främsta lövträd. Andra lövträd är sälg, lönn, ask och rönn. I norr finns flera gamla hamlade träd (bl.a. ask, björk och lönn) och området har historiskt sett använts som skogsbete och skötts med plockhuggning. Tallhällmarker finns spridda främst i mellersta och norra delarna av skötselområdet, och i södra delarna finns små insprängda gamla ängar med odlingsrösen som är under en igenväxningsfas. Det finns även kalkpåverkade kärr innehållandes till största del vass. I de tätare och mer fuktiga partierna i norra delen finns vedtrappmossa, liten hornflikmossa och strävlost och i de södra delarna finns stora ytor med guckusko.

Bevarandemål: Naturskogsartad blandskog. Området fortsätter att utveckla naturskogskaraktär med blandade åldrar och trädslag samt död ved i olika grader av nedbrytning. Epifytfloran är rik liksom förekomsten av naturvårdsarter på död ved. Det fortsätter att finnas inslag av gamla träd, där grova och vidkroniga aspar och andra lövträd står öppet och har solbelysta stammar. De öppna gamla inägomarkerna är öppna och odlingsrösen synliga. Kärren hålls öppna och fria från igenväxning av träd och buskar. Skogsbete (om praktiskt genomförbart) och en betesgynnad vegetation förekommer i delar av området.

Skötselåtgärder: Nyskapande: Om skogsbete ska förekomma bör lämpliga stängslingsåtgärder vidtas, med särskild hänsyn till angränsande fastigheter. Genomgångar installeras i anslutning till stigar tillsammans med informationsskyltar om betesdjur.

Restaurering: Träd som växer tätt intill skyddsvärda tallar, aspar eller andra lövträd kan vid behov ringbarkas eller avverkas. Plockhuggning av främst gran, till största delen i söder för att skapa gläntor. Avverkade träd bör lämnas kvar som död ved. I samband med avverkning är det av största vikt att markskador, som kan påverka känsliga mykorrhizasvampar med mera, inte uppstår. Röjning av träd på gamla inägor, odlingsrösen och kärr. Nyhamling av lämpliga lövträd genomförs.

Löpande: Skogsbete kan med fördel förekomma i området, om det bedöms som praktiskt genomförbart.

Anordningar för friluftslivet

Se bilaga 4.1 för friluftsanordningarnas/-anläggningarnas läge.

Beskrivning: Flera stigar finns inom reservatet, men i övrigt finns inga anordningar eller anläggningar för friluftslivet.

Bevarandemål: Lättillgänglig information om naturreservatet finns i området och denna bidrar till att förhöja upplevelsen av besöket. Reservatet stimulerar till naturupplevelser och ett aktivt friluftsliv. Områdets friluftsanläggningar är i gott skick och underlättar för besökare att uppleva området. Reservatets gräns är tydligt markerad enligt Naturvårdsverkets riktlinjer.

Skötselåtgärder: Nyskapande:

- Anordna parkeringsplats och sätt upp P-skylt. Innan parkeringsplatsen anläggs måste en överenskommelse finnas med fastighetsägaren.
- Röj och markera befintlig stig enligt karta, bilaga 4.1.
- Röj en rågång. Markera reservatets gräns med färg på träd samt med hörnstolpar.
- Sätt upp informationsskyltar vid parkeringsplatsen samt där den markerade stigen går in i området.

Löpande:

- Städad och välhållen parkering.
- Underhåll av stig.
- Röjning av rågången. Förstärk målning på träd och underhåll av hörnstolpar.

- Byt ut skyltar vid behov.
- Tillsyn av anordningar.

Upplysningar

Vägar (inklusive vägdiken), stigar och ledningar

Inga vägar går genom reservatet men i norr gränsar reservatet till en väg vilken reservatets parkeringsplats kommer ligga i anslutning mot. Nödvändigt underhåll av ledning i norr får utföras. Stigar inom reservatet får underhållas. Nödvändiga röjningar i anslutning till dessa får utföras.

Stängsel och staket

Stängsel får sättas upp i de skötselområden som ska betas. Stängslen ska förses med genomgångar där markerade stigar går genom betesområdet.

Jakt

Jakt får bedrivas i enlighet med gällande lagstiftning. Befintliga jaktorn och siktgator får underhållas. Nya jaktorn och siktgator får ej uppföras. Uppsättning av saltstenar och utfodring av vilt är inte tillåtet.

UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER

Länsstyrelsen ansvarar för dokumentation av förändringar inom reservatet, inklusive skötselåtgärder. Dokumentationen bör ske med både anteckningar och fotografier. Skötselåtgärderna ska följas upp för att kontrollera att de genomförda åtgärderna överensstämmer med bevarandemålen. Status före och efter utförda skötselåtgärder ska dokumenteras.

UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL

Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning av bevarandemål i reservatet i enlighet med riktlinjerna i Naturvårdsverkets rapport Uppföljning av skyddade områden i Sverige och Länsstyrelsens översiktliga plan för uppföljning av skyddade områden i Uppsala län.

SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV ÅTGÄRDER

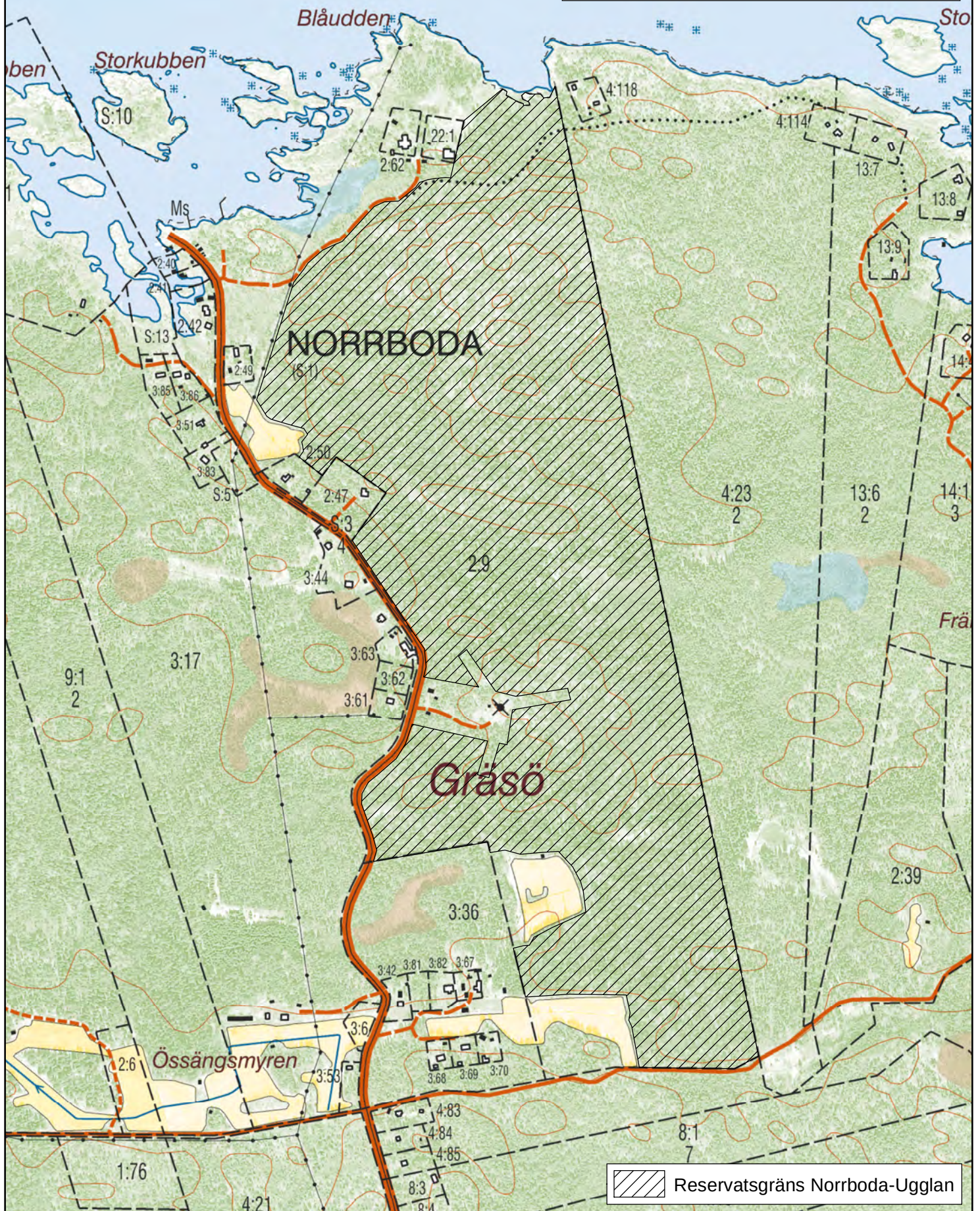
Denna tabell utgör underlag och stöd för förvaltaren vid planering av åtgärder såväl lokalt i naturreservatet Norrboda-Uggulan som regionalt i länet. De ekonomiska resurserna utgör en begränsande faktor för verksamheten, vilket innebär att Länsstyrelsen måste prioritera mellan åtgärder i länets alla reservat. Den slutliga prioriteringen och tidsplaneringen på länsnivå genomförs av Länsstyrelsen.

Skötselåtgärd	Prio	Kommentar	Skötselomr.	Finansiering
Friställning grova lövträdträd och tallar	1	Initialt, därefter vid behov	A	Skötselanslag
Nyhamling	3	Återhamling vart 5:e till 10:e år.	A	Skötselanslag
Röjning av träd i kärr och på inägomark	2	Vid behov	A	Skötselanslag
Extensivt skogsbete och stängsling	2		A	Skötselanslag
Plockhuggningar om skogsbete införs	1	Initialt, därefter vid behov	A	Skötselanslag
Punktvis röjning för att gynna arter	2	Vid behov	A	Skötselanslag
Anordna eldplats	2	Om detta görs måste ved fyllas på kontinuerligt	Friluftsliv	Skötselanslag
Anordna parkeringsplats, sätta upp P-skylt	1		Friluftsliv	Skötselanslag
Sätta upp informationsskyltar	1		Friluftsliv	Skötselanslag
Röja och markera stig	2		Friluftsliv	Skötselanslag
Gränsmarkering	1		Friluftsliv	Skötselanslag
Underhåll av parkering, gräns, informationsskyltar, stig och eventuella anordningar	1	Löpande	Friluftsliv	Skötselanslag
Uppföljning av skötselåtgärder	1	Efter åtgärd	Alla	Skötselanslag
Uppföljning av bevarandemål	1	Enligt uppföljningsplan	Alla	Skötselanslag

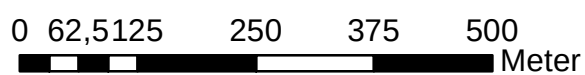
BILAGOR

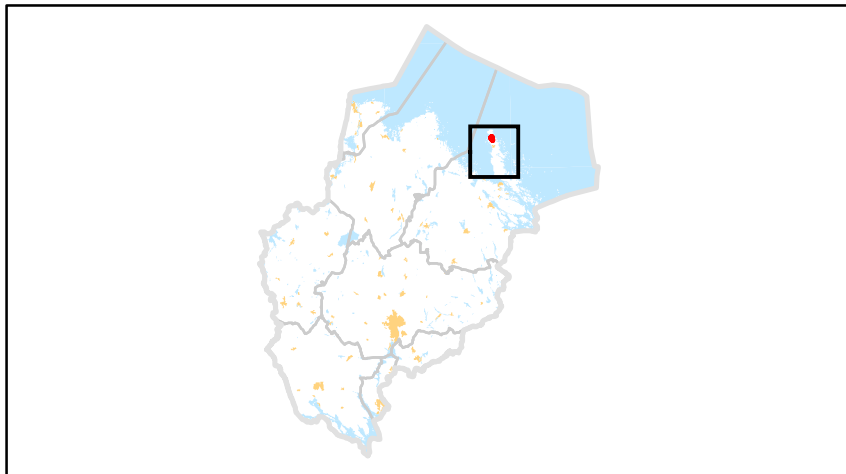
4.1. Skötselområdeskarta

Bilaga 1. Beslutskarta 1
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län förslag till
beslut 2017-09-25, dnr 511-3500-13.
Naturreseptatet NORRBODA-UGGLAN
Östhammars kommun.

Bilaga 2. Beslutskarta 2
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län förslag till
beslut 2017-09-25 dnr 511-3500-13.
Naturreseptatet NORRBODA-UGGLAN
Östhammars kommun.

Bilaga 3. Översiktskarta.
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län,
förslag till beslut 2017-09-25,
dnr 511-3500-13.
Naturreseptatet UGGLAN
Östhammars kommun.

© Lantmäteriet/Länsstyrelsen.

0 1 2 3 4 5 km

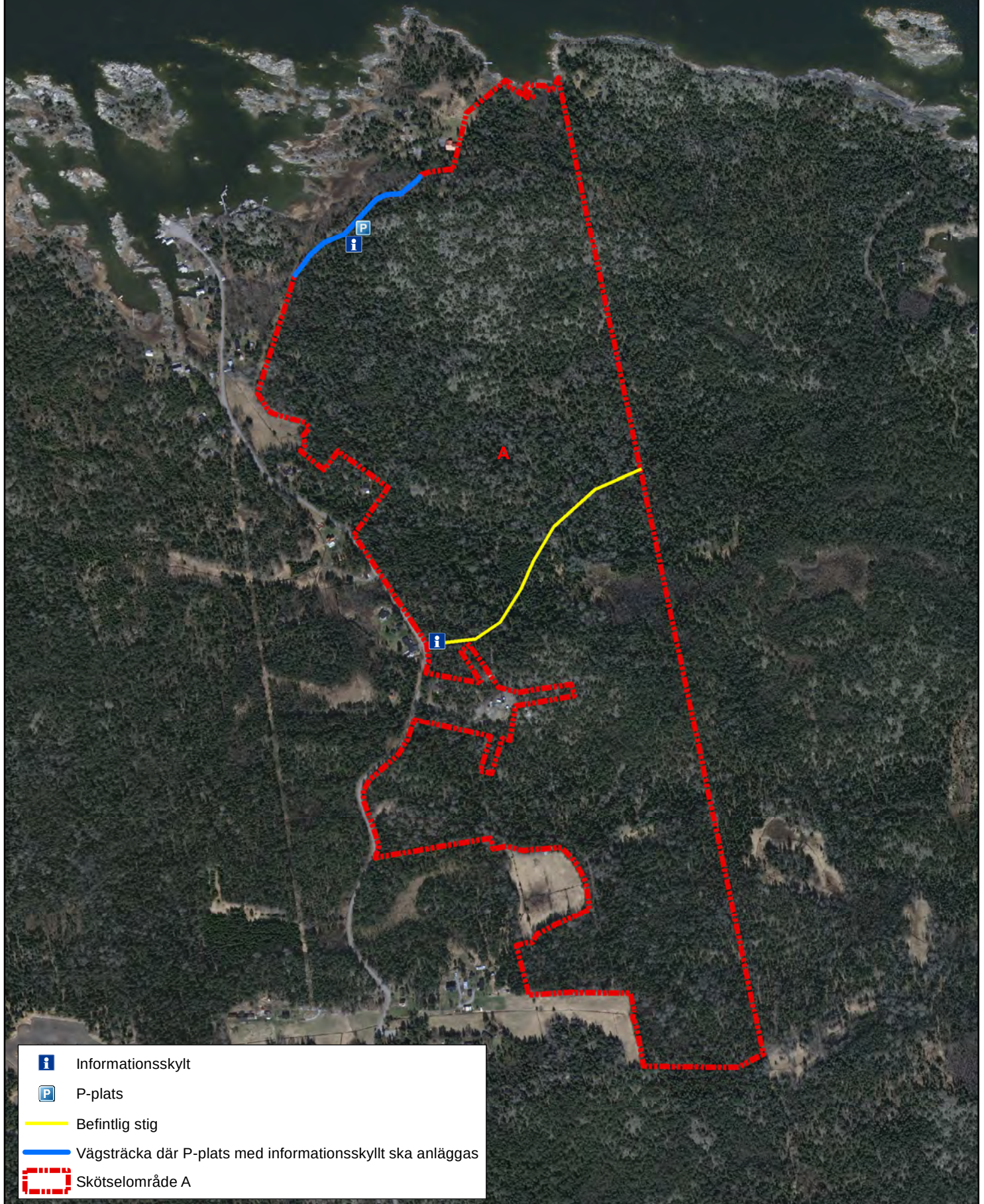
Skala 1:100 000

Naturreseptat

Bilaga 4.1. Skötselområdesskarta
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län förslag till
beslut 2017-09-25, dnr 511-3500-13.
Naturreservatet NORRBODA-UGGLAN
Östhammars kommun.

Kommunstyrelsens arbetsutskott

**Yttrande gällande förslag till bildande av naturreservat
Norrboda-Ugglan i Östhammars kommun**
Länsstyrelsens Dnr 511-3500-13

Östhammars kommun har fått ta del av Länsstyrelsens förslag till beslut att bilda naturreservatet Norrboda-Ugglan. Området ligger på norra Gräsö.

Kommunen har remisstid till 8 november 2017. Yttrandet skickas till uppsala@lansstyrelsen.se alternativt via Länsstyrelsens e-tjänst www.lansstyrelsen.se/Sv/e-tjanster

YTTRANDE

Östhammars kommun lämnar följande synpunkter på förslaget:

Värden i området och kommunens översiktsplan

Kommunen anser att Gräsö som helhet har mycket höga naturvärden med en rik mångfald av växter och djur och en skog som i många fall har spår av bete och extensivt brukande. I detta område beskrivs naturvärdena vara just skog med kulturspår, men i stora delar nu naturskog. Kalkrik mark, orkidéer, hällmarkstallskog, gammal barrskog och gamla grova träd som asp präglar området. Området beskrivs vara skyddsvärt i ett regionalt perspektiv då det är sällsynt med så stora arealer sammanhängande gammal skog.

Syftet med naturreservatet stämmer in med kommunens önskade mark- och vattenanvändning. I kommunens översiktsplan pekas området ut som skärgårdsområde där fritid och rekreation är prioriterat.

Markägarfrågor

I förslaget till beslut beskrivs hur reservatsbildning i området inleddes redan år 2000, då med inventeringar. Vid kontakt med markägare i Norrboda-Ugglan bestämdes 2006 att skjuta upp arbetet med reservatsbildning tills vidare. År 2013 återupptogs ärendet och 2014 tecknades intrångsavtal med ägarna till fastigheten Norrboda 2:9. Föreslaget reservat är ca 60 ha stort.

Östhammars kommun bedömer att önskvärd dialog med markägare har genomförts. Ett intrångsavtal har tecknats av båda parter.

Skötsel och förvaltning av naturreservatet

Kommunen ser positivt på inriktningen att delar av reservatet helst behöver skötas med bete, vilket kan möjliggöra för markägare att delta i skötseln av reservatet och fortsätta en lång tradition av skogsbete på Gräsö.

Kommunen ser också positivt på att ett av syftena med reservatet är att göra området tillgängligt för allmänheten med parkering, skyltning och röjning av stig, i det nät av stigar som redan finns. Redan idag är området lättillgänglig och välanvänt för rekreation och skogspromenader. Det är möjligt att nå havet i en mindre del av naturreservatets norra ände.

Området ligger intill Örskärssund, som kommunen, Upplandsstiftelsen och Gräsöfonden pekat ut som ett av ett 10-tal prioriterade besöksmål på Gräsö som vi förvaltar genom avtal med markägaren. Vid ett bildande av naturreservatet behöver vi se till att låta platserna stärka varandra.

Camilla Andersson
miljösakkunnig

Bilaga:

Förslag till beslut – Bildande av naturreservatet Norrboda-Ugglan
(Beslut inkl. beskrivning, skötselplan samt kartor)

Köpekontrakt

Dnr

Säljare	Östhammars Kommun Box 66, 74221 Östhammar	212000-0290	1/1-del
Köpare	Larcon AB Lastbilsgatan 4, 754 54 Uppsala Telefon: 0708-87 83 81	559041-4693	1/1-del
Köpeobjekt	Fastigheten Östhammar Gimo 8:134 med adressen Stenhusgatan 14, 74744 Gimo I det följande kallad fastigheten.		
Överlåtelseförklaring	Säljaren överlåter härmed fastigheten till köparen.		
Köpeskillning	Överlåtelsen sker mot en överenskommen köpeskillning av EN MILJON KRONOR1 000 000 SEK		
Tillträdesdag	2017-12-15, eller annat datum enligt överenskommelse. Detta köp förutsätter att Östhammars kommunstyrelse och kommunfullmäktige godkänner försäljningen, i annat fall återgår köpet och erlagt handpenning återbetalas..		
§1 Betalning av köpeskillning	Köparen betalar köpeskillningen till säljaren på följande sätt: 1. Betalar handpenning senast den 2017-09-29 genom insättning på; fastighetsmäklarens klientmedelskonto Nordea 1813 - 1700976. Handpenningen ska i enlighet med villkoren i bifogat depositionsavtal omhändertas och förvaltas av fastighetsmäklaren med anledning av i detta köpekontrakt intaget villkor.100 000 SEK 2. Betalar kontant på tillträdesdagen900 000 SEK Total summa köpeskillning:1 000 000 SEK På tillträdesdagen ska likvidavräkning upprättas.		
§2 Inteckningar och pantbrev	Säljaren garanterar att fastigheten på tillträdesdagen är intecknad till: 0 kr0 SEK fastigheten på tillträdesdagen inte är pantsatt.		
§3 Rättigheter och belastningar	Säljaren garanterar att fastigheten endast belastas eller har förmån av följande servitut, nyttjanderätter, ledningsrätter, utmätnings- eller kvarstadsanteckningar: 0382-09/70.1 (Ledningsrätt: Vatten och avlopp)		

- §4 Fastighetens skick** Fastigheten överläts i det skick den är på kontraktsdagen om inte annat överenskommits.
- Parterna har tagit del av Svensk Fastighetsförmedlings skriftliga juridiska information om bostadsaffären.
- §5 Ansvar för skada** Skadas eller försämras fastigheten mellan kontraktsdagen och tillträdesdagen ansvarar säljaren för skadan eller försämringen om den beror på säljarens vanvård, på att säljaren orsakar denna eller om den beror på olyckshändelse som ingen av parterna kunnat råda över. Köparen får dock räkna med normalt slitage.
- Ansvaret övergår på köparen från och med den avtalade tillträdesdagen, även om köparen vid den tidpunkten på grund av köparens dröjsmål inte tillträder fastigheten.
- Säljaren garanterar att fastigheten fram till tillträdesdagen är fullvärdesförsäkrad.
- §6 Äganderättens övergång samt fördelning av intäkter och kostnader** Parterna är överens om att äganderätten till fastigheten övergår på köparen på tillträdesdagen.
- Intäkter och kostnader (inklusive driftskostnader och övriga kostnader) hänförliga till fastigheten för tiden före tillträdesdagen svarar säljaren för medan köparen svarar för intäkter och kostnader som uppkommer från och med tillträdesdagen.
- Avräkning av intäkter och kostnader ska ske på tillträdesdagen och justeras mellan parterna.
- Vad avser kommunal fastighetsavgift/fastighetsskatt är parterna införstådda med att betalningsskyldigheten belastar den av dem som är ägare av fastigheten den 1 januari respektive år. Parterna är överens om att avräkning och fördelning av fastighetsavgiften/fastighetsskatten ska ske parterna emellan på tillträdesdagen på sätt som angivits ovan.
- §7 Myndighets beslut, rådighetsinskränkning, anslutningsavgifter** Om inget annat anges i detta kontrakt med bilagor garanterar säljaren, att på fastigheten belöpande
- gatukostnadsersättning
 - el-anslutningsavgifter
 - VA-anslutningsavgifter
- erlagts, om sådan ersättningsskyldighet inträtt.
- Säljaren garanterar även att annat åläggande från miljö- och hälsoskyddsnämnd eller annan myndighet inte föreligger än vad som angivits i detta kontrakt.
- §8 Lagfarts- och lånekostnader** Köparen ska betala alla lagfarts- och inteckningskostnader i anledning av köparens förvärv. Kostnader vid lösen av säljarens lån, som inte ska övertas av köparen, ska betalas av säljaren.

§9 Kontraktsbrott

Skulle någon part inte fullgöra sina skyldigheter enligt detta kontrakt, har motparten rätt till skälig ersättning för sin skada.

Är kontraktsbrottet av väsentlig betydelse för part har denne dessutom rätt att häva köpet. Omedelbar hävningsrätt föreligger inte om köparen är privatperson och kan hänvisa till sådana extraordinära omständigheter som inte skulle ha kunnat undvikas även om alla rimliga åtgärder hade vidtagits.

Vid köparens kontraktsbrott, som leder till hävning av köpet, ska ersättning i första hand regleras ur betald handpenning. Överstiger säljarens skada handpenningen ska köparen snarast betala mellanskillnaden. Är säljarens skada mindre än handpenningen ska säljaren snarast återbetala mellanskillnaden till köparen. Vid köparens kontraktsbrott ska ersättningen till säljaren även innefatta säljarens kostnad för mäklarprovision i samband med försäljningen av fastigheten.

§10 Städning och kvarglömd egendom

Senast på tillträdesdagen ska säljaren även ha tagit bort all lös egendom som inte ingår i köpet.

Fullgör säljaren inte denna skyldighet, har köparen - om parterna inte har avtalat annat - rätt att efter tillträdet göra sig av med egendomen på säljarens bekostnad alternativt överta egendomen.

Innan köparen har rätt att göra sig av med eller överta egendomen enligt ovan, ska köparen först skriftligen uppmana säljaren att senast inom tio kalenderdagar hämta egendomen. I uppmaningen ska köparen kort beskriva vilken egendom som avses.

§11 Överlämnande av handlingar samt nycklar

Sedan köpeskilling betalats enligt de i 1 § angivna villkoren, ska säljaren till köparen överlämna bevittnat kvitterat köpebrev avseende fastigheten och övriga handlingar som behövs för att köparen ska få lagfart. Säljaren ska även till köparen överlämna de nycklar säljaren har samt aktuellt utdrag ur fastighetsregistret, obelånade pantbrev, gällande tomtkarta om sådan finns och andra handlingar rörande fastigheten, vilka är av betydelse för köparen som ägare av denna.

§12 Skriftliga meddelanden

Skriftliga meddelanden med anledning av detta kontrakt ska ske genom personligt överlämnande/överlämnande genom bud, brev, rekommenderat brev, e-post eller telefax till den adress eller det telefaxnr som angetts för motparten på kontraktets första sida samt med kännedomskopia till ansvarig mäklare.

Meddelande ska anses ha kommit mottagaren tillhanda:

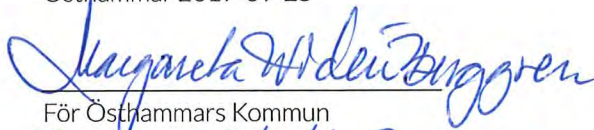
- a) om avlämnats personligen/bud: vid överlämnandet;
- b) om avsänt med brev: vid mottagandet;
- c) om avsänt med e-post: vid avsändande;
- d) om avsänt med telefax: vid avsändande,
- e) om avsänt med rekommenderat brev: tre arbetsdagar efter avlämnande för postbefordran.

Utväxling av kontraktet

Detta kontrakt är upprättat i tre likalydande exemplar, varav vilka säljare och köpare tagit var sitt och det tredje exemplaret utgör fastighetsmäklarens arkivexemplar.

Säljarens underskrift

Östhammar 2017-09-25

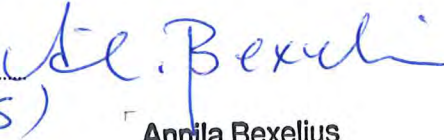

För Östhammars Kommun

Margareta Widen Berggren

Namnförtydligande

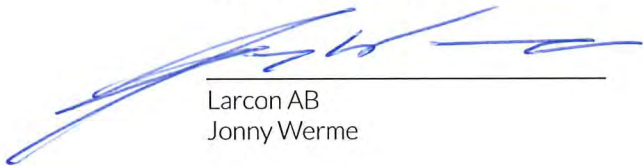
kommunalråd (S)

Annika Bexelius

Köparens underskrift

Östhammar 2017-09-25

Larcon AB

Jonny Werme

Bilagor

Objektsbeskrivning

Frågelista

Integritetspolicy

Svensk Fastighetsförmedling behandlar personuppgifter i enlighet med Personuppgiftslagen (1998:204). I denna Integritetspolicy redogör vi närmare för hur Svensk Fastighetsförmedling behandlar de personuppgifter som registrerats av Svensk Fastighetsförmedling. Personuppgiftsansvarig är Svensk Fastighetsförmedling AB. Kontaktinformation finns under rubriken "Kontaktuppgifter" nedan.

ALLMÄNT

Svensk Fastighetsförmedling registrerar och behandlar spekulanter, kunder och övriga personers personuppgifter i olika dataregister. Den som registreras ska före registreringen normalt tillfrågas om denne samtycker till att uppgifterna behandlas i enlighet med Integritetspolicy. Om inte är det viktigt att omgående meddela Svensk Fastighetsförmedling detta så att det kan beaktas vid behandlingen av personuppgifterna. Särskilt viktigt är det att meddela om man t ex har skyddad identitet. I viss utsträckning är dock registrering och behandling av personuppgifter nödvändig och önskvärd även om den registrerade inte lämnat något särskilt samtycke. Det kan t ex vara nödvändigt för att Svensk Fastig-

hetsförmedling ska kunna fullgöra avtal och skyldigheter enligt lag. För sådan registrering och behandling, som enligt Personuppgiftslagen är tillåten utan samtycke från den registrerade, efterfrågas inget särskilt samtycke.

KOMPLETTERING/UPPDATERING

I syfte att upprätthålla en god kund- och registervård kan Svensk Fastighetsförmedling komma att komplettera eller uppdatera personuppgifterna med uppgifter som inhämtas från privata och offentliga register. Det uppgifterna kan komma att kompletteras med är t ex uppgift om fullständigt för- och efternamn, adress, ytterligare telefonnummer och födelsedatum. Uppgifter som löpande kan komma att uppdateras är t ex telefonnummer och adress.

ÄNDAMÅLET MED BEHANDLINGEN

Ändamålet med behandlingen av personuppgifter är i första hand att administrera förmedlingen av en bostad, tjänst eller vara samt för att fullgöra ingångna avtal eller åtgärder som begärts innan ett avtal träffats. Detta innefattar publicering av uppgifter och bilder på egna eller samarbetspartners hemsidor för marknadsföring av den bostad som

förmedlas. Behandling av uppgifter sker också för att Svensk Fastighetsförmedling ska kunna fullgöra sina förpliktelser enligt lag. Detta inkluderar även uppgifter om kontakter mellan den registrerade och Svensk Fastighetsförmedling (t ex noteringar av frågor och klagomål) samt uppgifter om eventuella andra företrädare för den registrerade och om hur avtalet fullgörs. Uppgifterna används även i syfte att kunna erbjuda andra boenderelaterade produkter och tjänster som mäklartjänster, bolån, försäkringar e t c som tillhandahålls av Svensk Fastighetsförmedling eller våra samarbetspartners. Vid marknadsföring av erbjudanden kan Svensk Fastighetsförmedling eller våra samarbetspartners komma att använda elektronisk post. Personuppgifter används även för statistiska ändamål och utvärderingar för att utveckla och förbättra tjänster och produkter. Vidare kan bilder, förmedlade bostäders försäljningspriser och adresser var för sig eller tillsammans offentliggöras och publiceras på egna eller samarbetspartners hemsidor eller på annat sätt i syfte att marknadsföra Svensk Fastighetsförmedling eller för nyhetsändamål.

ÖVERFÖRING

För att kunna erbjuda produkter och tjänster som tillhandahålls av samarbetspartners, såsom t ex bank- och finans och försäkringstjänster, kommer personuppgifter att överföras till samarbetspartners. Personuppgifter överförs även för behandling eller publicering på internet av samarbetspartners. Aktuell uppgift om samarbetspartners finns på Svensk Fastighetsförmedlings hemsida www.svenskfast.se. Personuppgifter kan även komma att lämnas ut till Fastighetsmäklarinspektionen (FMI), som utövar tillsyn över fastighetsmäklare i Sverige. En mäklare är enligt lag skyldig att tillhandahålla FMI uppgifter och handlingar som FMI begär i sin tillsynsverksamhet.

INFORMATION OCH RÄTTELSE

Den registrerade har rätt att efter ansökan en gång per år kostnadsfritt erhålla information om vilka personuppgifter som Svensk Fastighetsförmedling registrerat och behandlar i sina register som rör den sökande. Om någon uppgift

i registren är felaktig rättas uppgiften omgående efter det att Svensk Fastighetsförmedling uppmärksamats på felet.

GALLRING

Personuppgifter gallras löpande. Om t ex något kundförhållande inte uppkommer efter det att en spekulant på en bostad registrerats, raderas normalt uppgifterna om spekulanten efter en tid. Uppgifterna kan också raderas på begäran av den registrerade. Personuppgifter kan dock efter gallringen i ett register finnas kvar i andra register. Det kan t ex gälla uppgifter om att en spekulant deltagit i en budgivning som då även registreras i ärende- och hanteringsregister. Ärende- och hanteringsregister används för att fullgöra mäklarens arkiveringsskyldigheter enligt lagar, förordningar och praxis samt för att kunna verifiera och kontrollera att ärenden handlagts på ett korrekt sätt. Ärende- och hanteringsregister används inte för marknadsföringsändamål.

KONTAKTUPPGIFTER

Svensk Fastighetsförmedling AB
Box 47106
100 74 STOCKHOLM

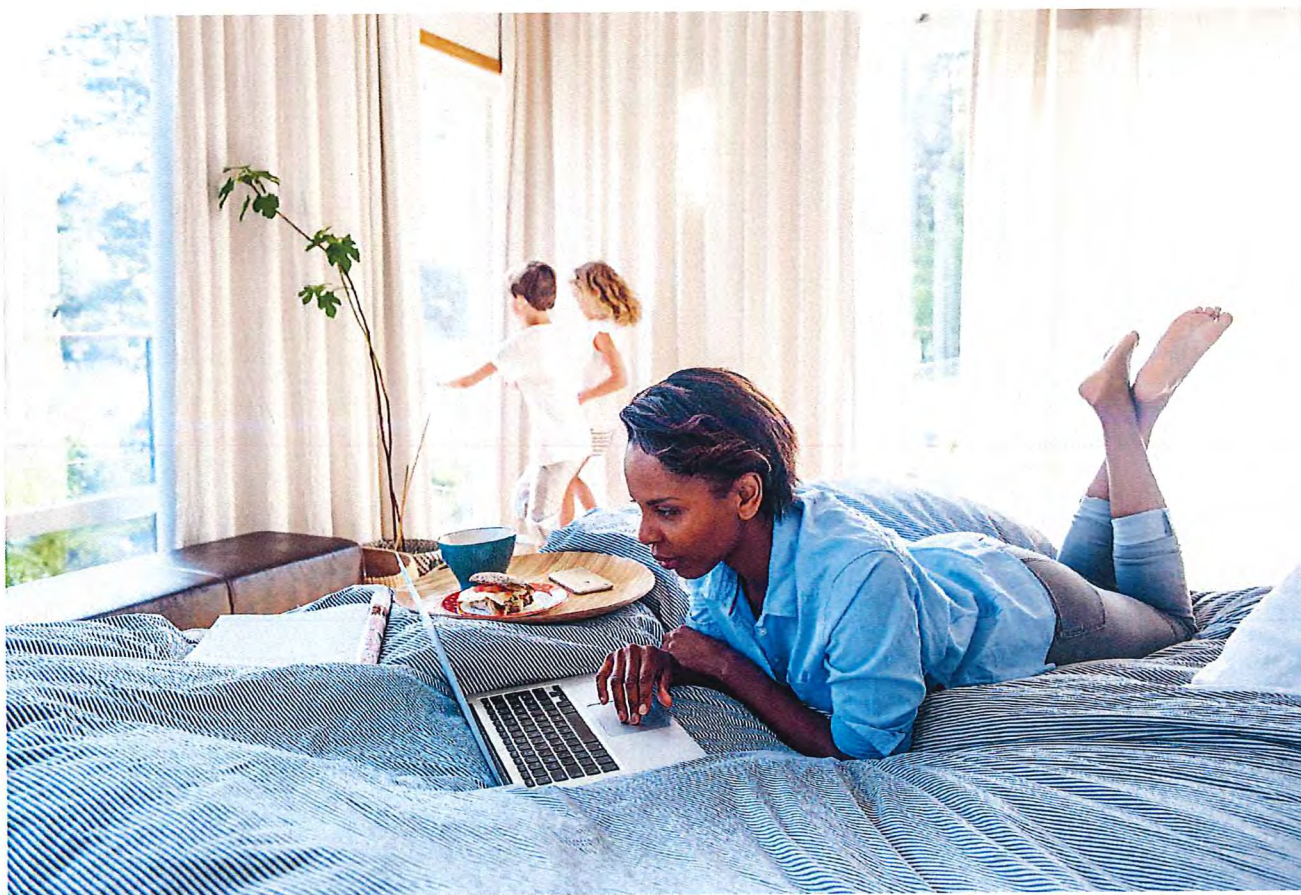
Tel 08 505 358 00

Fax 08 505 358 99

E-post sf@svenskfast.se

Hemsida www.svenskfast.se

Org nr 55 60 90-2313

Våra centrala tilläggstjänster

Läs mer om de tilläggstjänster som är en del av
vår mäklartjänst på svenskfast.se

BOLÅN

Tillsammans med våra samarbetspartners SEB och Swedbank erbjuder vi förmånliga bolån. ¹⁾

VARUDEKLARERAT

Ett varudeklarerat hus är besiktigt och i det skick som framgår av besiktningsprotokollet. Köparen får ett starkt försäkringsskydd och säljaren slipper kostsamma efterräkningar i 10 år efter bostadsaffären. Vi är enda mäklarfirman som erbjuder Varudeklarerat. ¹⁾

AREAMÄTNING

I samarbete med Anticimex erbjuder vi en korrekt uppmätning av bostadens yta, vilket undanröjer risken för framtida tvist mellan köpare och säljare. ¹⁾

BOSÄKRAT

En bosäkrad bostadsrätt är fuktkontrollerad och i det skick som framgår av protokollet. Bosäkrat innebär att Anticimex kontrollerat alla våtutrymmen i lägenheten före visning. Köparen får en garanti på att bostaden håller ett visst skick. ¹⁾

ENERGIDEKLARATION

Enligt lagen ska alla småhus energideklarerar innan de säljs, med information om energiprestanda och åtgärder som kan göras för att minska energiförbrukningen. Vi hjälper säljaren att få fram denna. ¹⁾

ANTICIMEX ASSISTANS

Den som köper via oss får tillgång till Anticimex Assistans under 12 månader – helt kostnadsfritt. Anticimexs bostadsexperten svarar på frågor via telefon om fukt, energi och skadedjur. ¹⁾

HEMFÖRSÄKRING MM

Genom Trygg-Hansa kan vi erbjuda flera olika försäkringar t ex villa-, fritidshus- och hemförsäkring. ¹⁾

HEMNET

Hemnet är Sveriges populäraste sajt för bostadssök. Den som säljer via oss erbjuds därför möjlighet att marknadsföra sin bostad på Hemnet. ²⁾

1) Fastighetsmäklaren erhåller ingen ersättning vare sig direkt eller indirekt vid förmedling av erbjudandet.

2) Mäklarföretaget uppbär vid förmedling av annonserbjudande från Hemnet Service HNS AB en ersättning om 300 - 800 kr motsvarande 50 % av annonspriset.

Handwritten signatures and initials in blue ink.

2017-09-27

SVENSK FASTIGHETSFÖRMEDLING

Depositionsavtal - handpenning

Säljare	Östhammars Kommun	212000-0290
Köpare	Larcon AB	559041-4693
Fastighetsmäklare	Jan Bergström Telefon: 0703-18 67 30 E-post: jan.bergstrom@svenskfast.se	
Fastighetsmäklarens klientmedelskonto	Nordea 1813 - 1700976	
Referens att ange vid inbetalning	G90 M00	
Överlåtelseobjekt	Fastigheten Östhammar Gimo 8:134 med adressen Stenhusgatan 14, 74744 Gimo	
Handpenning	100 000 SEK	
Datum för betalning av handpenning	2017-09-29	
Kontraktsdag	2017-09-25	
Tillträdesdag	2017-12-15	
Uppdrag	Säljare och köpare uppdrar härmed åt undertecknad fastighetsmäklare att för deras räkning omhänderta och förvalta ett belopp utgörande i köpekontraktet föreskriven handpenning.	

Depositionen sker med anledning av att köpets fullbordan eller bestånd har gjorts beroende av ett eller flera s.k. svärvillkor i köpekontraktet. Ett svärvillkor innebär att avtalet ännu inte är definitivt bindande utan kan återgå under vissa förhållanden.

Det deponerade beloppet ska sättas in på fastighetsmäklarens klientmedelskonto och hållas åtskilt från fastighetsmäklarens egna medel.

Redovisning av det deponerade beloppet jämte upplupen ränta ska ske så snart det klarlagts vem av köparen eller säljaren som har rätt till beloppet.

Om köpets fullbordan eller bestånd i köpekontraktet har gjorts beroende av om köpeskillingen erläggs (s.k. köpebrevsvillkor), får dock redovisning ske trots att köpebrevsvillkoret ännu inte har uppfyllts.

Skulle tvist mellan köpare och säljare avseende redovisningen uppstå, får redovisning ske först sedan tvisten lösts genom förlikning eller dom som vunnit laga kraft. Redovisning kan dock alltid ske på och i enlighet med köparens och säljares gemensamma skriftliga begäran.

Ska medlen redovisas och utbetalas till fastighetsmäklarens uppdragsgivare får fastighetsmäklaren - efter överenskommelse med uppdragsgivaren - tillgodogöra sig avtalad provision ur de redovisade medlen.

Parterna förbinder sig, om det skulle framkomma felaktigheter i in- eller utbetalningar, att genast vidta åtgärder för reglering av dessa felaktigheter.

Redovisning av ränta

Parterna överenskommer att handläggande fastighetsmäklare i samband med utbetalning av deponerade medel ej behöver redovisa ränta understigande 100 kronor.

Säljarens underskrift

Östhammar

För Östhammars Kommun

Namnförtydligande

kommunalsråd (S)

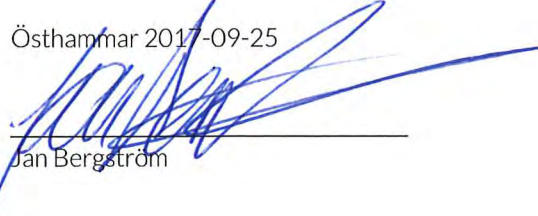
Annika Bexelius

Köparens underskrift

Fastighetsmäklarens underskrift

Östhammar 2017-09-25

Jan Bergström

Hälsa och habiliterings ledningskontor
Klara Ellström
Tfn 018 - 617 04 13
E-post klara.ellstrom@regionuppsala.se

Uppsala läns kommuner
Region Uppsala

Gemensam nämnd för kunskapsstyrning. Justering av avtal och reglemente

En gemensam nämnd för kunskapsstyrning bildades 1 januari 2017. Nämnden ska, utifrån ett gemensamt behov hos parterna, särskilt skapa förutsättningar för evidensbaserad/kunskapsbaserad praktik inom socialtjänst och angränsande hälso- och sjukvård. Med kunskapsstyrning menas processer för styrning och ledning som leder till att bästa tillgängliga kunskap ligger till grund för den verksamhet som bedrivs. Avtal och reglemente för den gemensamma nämnden har fastställts i regionfullmäktige och respektive kommunfullmäktige.

Sedan uppstart har det framkommit att finansiering och resurser inte stämmer överrens med det avtal och reglemente som parterna har kommit överens om. Nämnden har därför beslutat att skicka förslag till justerat avtal och reglemente på remiss till samtliga parter. I samband med översynen av reglemente och avtal vill nämnden också ge parterna möjlighet att ha synpunkter på budget i relation till förändringarna.

Frågan har behandlats på Regionalt Forum, som rekommenderar parterna att revidera reglemente och avtal enligt bilagt förslag. Förslag till justering innebär att 5 mkr som lagts till nämndens budget för finansiering av FoU-verksamhet vid Hälsa- och habilitering, flyttas från nämnden. Ett förtydligande har gjorts beträffande folkhälsofrågor, som inte bör ingå i nämndens ansvarsområde. Istället för en rådgivande ledningsgrupp föreslås en beredningsgrupp, i enlighet med formen för övriga nämnder.

Eventuellt reviderat avtal och reglemente ska fastställas i början av 2018 av respektive part.

Synpunkter på förslaget skickas till hoh@regionuppsala.se snarast, dock senast 31 oktober 2017. Ange *Gemensam nämnd för kunskapsstyrning* i titelraden.

Håkan Collin, ordförande

Bilagor

Protokollutdrag Gemensam nämnd för kunskapsstyrning 2017-05-19
Förslag till justerat avtal och reglemente för gemensam nämnd för kunskapsstyrning

Region Uppsala

Box 602 | 751 25 Uppsala | tfn vx 018-611 00 00 | fax 018-611 60 10 | org nr 232100-0024

www.regionuppsala.se

§ 37/17

Verksamhetsdialog 2018-2020

Beslut

Gemensam nämnd för kunskapsstyrnings beslut

Gemensam nämnd för kunskapsstyrning beslutar att skicka avtal och reglemente på remiss till samtliga avtalsparter för revidering inför 2018.

Parterna ges möjlighet att senast 30 september 2017 lämna synpunkter på budget för gemensamt arbete med stöd till kunskapsstyrning av socialtjänst och angränsande hälso- och sjukvård i samband med revideringen av avtalet.

Ärendebeskrivning

Under uppstarten av Gemensam nämnd för kunskapsstyrning och nämndens nya ansvarsområde i Region Uppsalas regi har det framkommit att finansiering och resurser inte stämmer överens med det avtal och reglemente som har antagits av parterna. Båda dokument har behov av att ses över för att stämma överens med de stödresurser till socialtjänst som finns vid Hälso och habilitering, Region Uppsala. I samband med översynen av reglemente och avtal föreslås också att samtliga parter ges möjlighet att lämna synpunkter på budget i relation till förändringarna.

Nämnden ser också möjlighet att i samband med översynen klargöra ett antal punkter i de uppdaterade dokumenten:

- Hur ett eventuellt ekonomiskt överskott för nämndens område hanteras
- Hur ett eventuellt ekonomiskt underskott för nämndens område hanteras
- Ekonomin och parternas bidrag till nämndens budget
- Vilken part som lämpligast hanterar utbetalningar av arvode och reseersättning för de förtroendevalda
- Finansiering av nämndens omkostnader utöver arvode och reseersättning, exempelvis utbildningstillfällen och representation
- Modell för finansiering av ev. kommundoktorander

Ordförandes sign	Justerandes sign	Utdragsbestyrkande
		

Rev 2017-09-08

Avtal om samverkan kring kunskapsstyrning inom socialtjänst och angränsande hälso- och sjukvård för Region Uppsala och länets kommuner

Region Uppsala, Enköpings kommun, Heby kommun, Håbo kommun, Knivsta kommun, Tierps kommun, Uppsala kommun, Älvkarleby kommun och Östhammars kommun har träffat avtal om samverkan kring kunskapsstyrning för socialtjänst och angränsande hälso- och sjukvård. Överenskommelsen bygger på att respektive part gemensamt finansierar den samverkan som stadgas i reglementet för den gemensamma nämnden.

§ 1

Gemensam nämnd

Samverkan ska ske under ledning av gemensam nämnd enligt 3 kap. § 3 a kommunallagen. Region Uppsala är vårdorganisation och den gemensamma nämnden ingår i Region Uppsalas organisation. Antalet ledamöter i nämnden regleras i reglementet, § 2. Respektive fullmäktige ska välja ledamöter och ersättare till nämnden.

§ 2

Nämndens uppgifter

~~Nämnden ansvarar för ekonomin inom nämndens ansvarsområde och ska utarbeta en årlig plan och budget som anger riktlinjer för forskning och utveckling inom socialtjänst och angränsade hälso- och sjukvård vid Hälso och habiliterings FoU-avdelning med inriktning, strategiska mål och utvecklingsområden. Nämnden ansvarar för ekonomin inom nämndens ansvarsområde och ska utarbeta en plan och budget som anger riktlinjer för FoU-avdelningens inriktning, strategiska mål och utvecklingsområden. Nämnden ska särskilt skapa förutsättningar för evidensbaserad/kunskaps-baserad praktik i socialtjänst och angränsande hälso- och sjukvård.~~

Nämnden ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande lagar, avtal och bestämmelser.

Nämnden ansvarar för att verksamheten bedrivs effektivt och planmässigt.

Nämnden ska själv, eller genom ombud, föra parternas talan i mål och ärenden inom nämndens verksamhetsområde, med undantag av frågor som rör förhållandet mellan regionen som arbetsgivare och dess arbetstagare.

Nämnden ska, om så begärs av respektive part, avge utlåtanden över motioner och framställningar.

Det åligger nämnden att besluta om avskrivningar av fordringar.

Nämnden ska följa upp och analysera sin verksamhet.

Nämnden ska fullgöra vad som i övrigt enligt parternas beslut, lag eller förordning tillkommer nämnden. 2

Formaterat: Teckensnitt:Garamond, 11,5 pt

Formaterat: Teckensnitt:11,5 pt

Formaterat: Teckensnitt:Garamond, 11,5 pt

Nämnden har vidare följande uppdrag:

- Kunskapsstöd till socialtjänst och angränsande hälso- och sjukvård.
- Nämnden stödjer parternas utveckling och implementering av forsknings- och kunskapsbaserad verksamhet inom socialtjänst och angränsande hälso- och sjukvård. Ytterligare samarbete, eller att omfattningen av samarbetet ska utvidgas till andra områden, beslutas av respektive part.
- ~~Stödja och utveckla folkhälsofrågor inom nämndens verksamhetsområde.~~
- Samverka om relevant forskning och utveckling med externa parter. Nämnden vidareutvecklar samverkan med universitet och högskolor. Nämnden agerar brygga mellan parterna å ena sidan och universitet och högskolor å andra sidan, i syfte att koppla ihop forskning och praktik.
- Svara för regional samverkans- och stödstruktur för kunskapsutveckling inom socialtjänst och angränsande hälso- och sjukvård. Den regionala samverkans- och stödstrukturen ska följa den nationella planen vid SKL och:
- vara en arena för lokala och regionala politiska prioriteringar och strategier,
- medverka till att skapa förutsättningar för FoU-avdelningen vid Hälsa och habilitering att tillhandahålla evidensbaserad/kunskapsbaserad praktik för implementering av ny kunskap, samt
- vara en dialogpart gentemot den nationella nivån i frågor som rör kunskapsutveckling och kunskapsstyrning.
- ~~Svara för FoU-verksamheter inom Hälsa och habilitering.~~
- Nämnden ska hålla respektive part kontinuerligt underrättad om nämndens verksamhet.

För att fullgöra sina uppgifter äger nämnden att från parternas nämnder och tjänstemän infordra de uppgifter, erhålla de upplysningar och det biträde som nämnden behöver.

§ 3

Finansiering

Nämndens kostnader fördelas lika mellan regionen och länets kommuner. Kommunerna finansierar sin del utifrån befolkningsstorlek per den 30 juni året före aktuellt budgetår. Om kommunerna och regionen blir ense om att lägga nya uppdrag på nämnden, ska uppdragen finansieras genom särskilda avtal om medfinansiering. Externa projektanslag får föras över mellan åren enligt anslagsgivarens regler.

Budget ska upprättas så, att kostnader och intäkter balanseras. Budgeten upprättas av Region Uppsala efter samråd med parterna. Förslag till budget ska tillställas parterna senast den 30 september varje år.

~~I nämndens budget ingår medel för forsknings- och utvecklingsprojekt.~~

Om över- eller underskott uppstår i bokslut regleras detta årligen genom överenskommelse mellan de samverkande parterna.

Resultatredovisning

Regionstyrelsen beslutar när nämnden senast ska redovisa sin medelsförvaltning för föregående budgetår. 3

Medelsförvaltning

Regionen förvaltar den gemensamma nämndens medel. Parterna har rätt till löpande insyn i medelsförvaltningen.

§ 4

Administration och beredning av ärenden

~~Nämnden är administrativt kopplad till förvaltningen Hälsa och habilitering, som svarar för sekretariat, ärendehantering och annan service till nämnden. Som stöd för beredning av ärenden har chefen för Hälsa och habilitering en beredningsgrupp med kommunala chefer från tjänstemannaledning, hälsa, stöd, vård och omsorg (HSVO). Som stöd i FoU-arbetet för socialtjänst och angränsande hälso- och sjukvård svarar respektive ansvarig chef i varje kommun för att utse sakkunniga. Nämnden är administrativt kopplad till förvaltningen Hälsa och habilitering, som svarar för sekretariat, ärendehantering och annan service till nämnden. Chefen för Hälsa och habilitering är ansvarig föredragande. Alla ärenden bereds gemensamt av ansvariga chefer i kommunerna och regionen, vilka även utgör rådgivande ledningsgrupp för verksamheten.~~

Formaterat: Teckensnitt:Garamond, 11,5 pt

§ 5

Verksamhetens igångsättande

Nämndens verksamhet startar den 1 januari 2017.

§ 6

Uppföljning av verksamheten

Nämndens ansvar och verksamhet följs upp senast juni 2018, och därefter en gång per mandatperiod, utifrån förutbestämda kriterier.

§ 7

Avtalstid

Detta avtal gäller fr.o.m. 2017-01-01 och tills vidare, under förutsättning av att fullmäktige i de samverkande parterna har godkänt avtalet.

Vill någon av de samverkande parterna frånträda avtalet ska skriftligt meddelande om detta tillsändas övriga parter senast ett (1) år före mandatperiodens utgång. Annars förlängs avtalet med oförändrade villkor ytterligare en mandatperiod. För avtalets upphörande i sin helhet krävs likalydande beslut i respektive fullmäktige.

Vid upphörande av verksamheten i sin helhet, eller om någon part vill frånträda avtalet, ska särskilda förhandlingar ske mellan parterna angående formerna för detta samt angående den ekonomiska regleringen mellan parterna.

§ 8

Twist

Twister angående tolkning och/eller tillämpningen av detta avtal och övriga överenskommelser mellan de samverkande parterna ska i första hand lösas genom förhandlingar mellan parterna. För 4

den händelse överenskommelse inte kan träffas ska tvister avgöras i allmän domstol alternativt genom skiljeförfarande enligt lagen om skiljeförfarande (1999:116).

Reglemente för gemensam nämnd för kunskapsstyrning

§ 1

Tillämpningsområde

Detta reglemente gäller för den gemensamma nämnden för kunskapsstyrning för socialtjänst och angränsande hälso- och sjukvård i Uppsala län. Parter i nämnden är Region Uppsala, Enköpings kommun, Heby kommun, Håbo kommun, Knivsta kommun, Tierps kommun, Uppsala kommun, Älvkarleby kommun och Östhammars kommun.

Region Uppsala är vårdorganisation och den gemensamma nämnden ingår i Region Uppsalas organisation.

Utöver vad som följer av lag gäller detta reglemente och ett mellan parterna ingånget avtal om samarbete kring kunskapsstyrning inom socialtjänst och angränsande hälso- och sjukvård.

§ 2

Antalet ledamöter och ersättare i nämnden

Antalet ledamöter i nämnden är tolv, med tolv personliga ersättare. Nämndens ledamöter utses av respektive part enligt följande fördelning:

	<u>Ordinarie</u>	<u>Ersättare</u>
Region Uppsala	3	3
Uppsala kommun	2	2
Enköpings kommun	1	1
Heby kommun	1	1
Håbo kommun	1	1
Knivsta kommun	1	1
Tierps kommun	1	1
Älvkarleby kommun	1	1
Östhammars kommun	1	1
Summa	12	12

Vid förfall för en ledamot ska denna ersättas av en ledamot från den part som valt ledamoten.

Ersättning till ledamöter och ersättare ska utbetalas av respektive part enligt de regler som gäller för förtroendevalda i Region Uppsala.

§ 3

Mandatperiod

Ledamöter och ersättare väljs, om inte annat beslutas, för fyra år, räknat fr.o.m. 1 januari året efter allmänna val hållits. Valen förrättas av respektive parts under valåret nyvalda fullmäktige, vid sammanträde senast i december månad detta år.

För perioden 1 januari 2017–31 december 2018 väljs ledamöter och ersättare för två år.

§ 4

Ordförande och vice ordförande

Nämndens ordförande utses av Region Uppsala.

Nämndens vice ordförande utses av Region Uppsala på förslag av kommunerna.

Är ordförande och vice ordförande förhindrade att närvara vid sammanträde får nämnden utse annan ledamot att tillfälligt leda sammanträdet.

Är ordföranden p.g.a. sjukdom eller av annat skäl förhindrad att utföra sitt uppdrag under längre tid än en månad i följd, eller sammanlagt sex månader under ett år, förordnar nämnden en ledamot som ersättare för ordförande, att fullgöra dennes uppgifter. Eventuella ekonomiska förmåner som är förenade med uppdraget som ordförande, övertas under förordnandetiden av ersättaren. Vad nu sagts om ordförande gäller även vice ordförande.

§ 5

Sekreterare

Sekreteraren för styrelsens protokoll, ombesörjer expediering av nämndens beslut och följer i övrigt de uppgifter som framgår av detta reglemente eller av gällande arbetsordning för Region Uppsalas fullmäktige eller som särskilt beslutas av nämnden.

Utgående skrivelser, avtal och förbindelser m.m. som beslutas av nämnden underskrivs av ordförande med kontrastering av förvaltningschefen. Nämnden får besluta att underskrift i vissa fall ska ske i annan ordning.

§ 6

Nämndens åligganden

~~Nämnden ansvarar för ekonomin inom nämndens ansvarsområde och ska utarbeta en årlig plan och budget som anger riktlinjer för forskning och utveckling inom socialtjänst och angränsade hälso- och sjukvård vid Hälso och habiliterings FoU-avdelning med inriktning, strategiska mål och utvecklingsområden.~~

~~Nämnden ansvarar för ekonomin inom nämndens ansvarsområde och ska utarbeta en plan och budget som anger riktlinjer för FoU-avdelningens vid Hälso och habilitering inriktning, strategiska mål och utvecklingsområden. Nämnden ska, utifrån ett gemensamt behov, särskilt skapa förutsättningar för evidensbaserad/kunskapsbaserad praktik i socialtjänst och angränsande hälso- och sjukvård.~~

Nämnden ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande lagar, avtal och bestämmelser.

Nämnden ansvarar för att verksamheten bedrivs effektivt och planmässigt.

Nämnden ska själv, eller genom ombud, föra parternas talan i mål och ärenden inom nämndens verksamhetsområde, med undantag av frågor som rör förhållandet mellan regionen som arbetsgivare och dess arbetstagare.

Formaterat: Teckensnitt:Garamond, 12 pt

Nämnden ska, om så begärs av respektive part, avge utlåtanden över motioner och framställningar.

Det åligger nämnden att besluta om avskrivningar av fordringar.

Nämnden ska följa upp och analysera sin verksamhet.

Nämnden ska fullgöra vad som i övrigt enligt parternas beslut, lag eller förordning tillkommer nämnden.

Nämnden har vidare följande uppdrag:

- Kunskapsstöd till socialtjänst och angränsande hälso- och sjukvård.
- Bevaka och stödja implementering av Forskning och utveckling (FoU).
- Svara för regional samverkans- och stödstruktur för kunskapsstyrd socialtjänst och angränsande hälso- och sjukvård.
- ~~Stödja och utveckla folkhälsofrågor inom nämndens verksamhetsområde.~~
- Samverka om relevant forskning och utveckling med externa parter.
- ~~Svara för FoU-verksamheter inom Hälso- och habilitering.~~
- Nämnden ska hålla respektive part kontinuerligt underrättad om nämndens verksamhet.

För att fullgöra sina uppgifter åger nämnden att från parternas nämnder och tjänstemän infordra de uppgifter, erhålla de upplysningar och det biträde som nämnden behöver.

§ 7

Sammanträden

Nämnden ska för varje kalenderår upprätta en plan för sina sammanträden. Utöver de sammanträden som intagits i planen ska sammanträde enligt 5 kap. 7 § första stycket i kommunallagen hållas när minste en tredjedel av ledamöterna begär det eller ordförande finner att det behövs.

Nämnden sammanträder i Uppsala om inte nämnden bestämmer annat.

§ 8

Kallelse

Skriftlig kallelse ska i god tid före varje sammanträde med nämnden utsändas till nämndens ledamöter och ersättare. Med kallelsen ska följa en preliminär föredragningslista över de ärenden som avses bli behandlade vid sammanträdet jämte de handlingar som hör till ärendena. Slutlig föredragningslista fastställs vid varje sammanträdes början.

§ 9

Ersättares tjänstgöring

Kan ledamot inte delta i sammanträde ska denne utan dröjsmål underrätta sekreteraren, som inkallar den ersättare till tjänstgöring vid sammanträdet, som valts av ledamotens part.

Infiner sig ordinarie ledamot under pågående sammanträde, till vilket han förut anmält förhinder, upphör ersättarens tjänstgöringsrätt när beslut fattats i det ärende som behandlades när den ordinarie ledamoten kom till sammanträdeslokalen.

§ 10

Närvarorätt

Rätt att närvara vid nämndens sammanträden samt att delta i överläggningarna tillkommer icketjänstgörande ersättare i nämnden.

Sekreterare i nämnden får yttra sig i formella frågor som uppkommer under sammanträdet och lämna tekniska upplysningar med anknytning till sammanträdeshandlingarna.

Om fackliga företrädares rätt att närvara vid sammanträde med nämnden finns särskilt stadgat i 7 kap. 8 § kommunallagen.

§ 11

Tjänsteman och sakkunnig

Förtroendeman, tjänsteman hos regionen eller särskild sakkunnig som avses i 6 kap. 19 § andra stycket kommunallagen får tillkallas av nämnden och får, om nämnden beslutar det, delta i överläggningarna men inte i besluten.

§ 12

Delegering

Nämnden får uppdra åt en anställd hos någon av de samverkande parterna att besluta på nämndens vägnar.

§ 13

Delgivning

Delgivning med nämnden sker med förvaltningschefen eller med den som i övrigt enligt särskilt beslut är behörig att motta delgivning.

§ 14

Beredning av ärenden

Nämndens ordförande beslutar om formerna för beredning och föredragning av ärenden vid nämndens sammanträden. Föredragande som inte har närvarorätt enligt 10 § i reglementet har vid sammanträde endast den yttranderätt som avser föredragningen.

§ 15

Justering av protokoll

Protokollet justeras av ordföranden och minst en för varje gång utsedd ledamot eller tjänstgörande ersättare, senast 14 dagar efter sammanträdet. Justering får också verkställas av nämnden, antingen genast eller vid nästa sammanträde. Justering sker, förutom genom namnteckning på därför avsedd plats, genom signum på varje enskild sida av protokollet.

Nämndens justerade protokoll ska anslås samtliga parter anslagstavlor. Senast andra dagen efter det att protokollet justerats ska justeringen, och var protokollet finns, tillkännages på respektive parts anslagstavla. Tillkännagivande ska vara försett med uppgift om den dag det anslagits. Det får inte avlägsnas förrän överklagandetiden gått ut. Även på protokollet ska dag för justering, och när justeringen tillkännagivits, noteras.

§ 16

Beslutsrätt, jäv

Nämnden får handlägga ärende endast om fler än hälften av ledamöterna är närvarande.

Om jäv finns bestämmelser i 6 kap. 24–27 §§ kommunallagen.

§ 17

Reservation

Den som deltagit i avgörandet av ett ärende får anföra reservation mot beslutet. Reservationen ska anmälas innan sammanträdet avslutats. Om reservationen utvecklats närmare ska den vara skriftlig och lämnas senast när protokollet justeras.

§ 18

Arkiv

För vården av nämndens arkiv gäller Region Uppsalas arkivreglemente.

§ 19

Överklagande

För överklagande av nämndbeslut gäller vad som stadgas i 10 kap. i kommunallagen om laglighetsprövning.

ÖSTHAMMARS KOMMUN Kommunstyrelsen	
2017 -04- 04	
Dnr: KS-2017-328	Dpl: 913

MOTION
2017-03-29

Motion "Översyn av Tillväxtkontorets uppdrag"

Östhammars kommun tappar i näringslivsranking trots ett engagerat arbete från Tillväxtkontorets chef och personal. Moderaterna har med utgångspunkt från detta konstaterat att det behöver göras ett omtag beträffande Tillväxtkontorets uppdrag.

Idag bedrivs ett utåtriktat arbete med många kontakter med kommunens näringsidkare. Vid dessa träffar informeras företagarna om deras stora betydelse för kommunens utveckling. Företagarna försäkras om kommunens stöd där det är möjligt. Detta arbetsätt ger företagarna en förhoppning om att kommunen tar deras utmaningar på allvar.

Moderaterna anser att ett förbättrat företagsklimat förutsätter att kommunen i sin myndighetsutövning och förhållningsätt möter de utfästelser vi förmedlar.

Tillväxtkontorets uppdrag är idag i det närmaste hundra procentigt utåtriktat medan problemet med den dåliga rankingen sannolikt finns inom kommunens egna organisation.

Moderaterna konstaterar att om kommunen menar allvar med att vilja förbättra företagarnas villkor måste vi börja i den egna organisationen. Tillväxtkontoret måste flytta fokus till kommunens egna organisation.

Moderaterna yrkar

- att Tillväxtkontorets uppdrag förändras avseende näringslivsuppdraget så att den egna organisationen prioriteras till lägst femtio procent av kontorets resurser.
- att Tillväxtkontoret ges ett tydligt uppdrag att öka förståelsen för företagarnas villkor i kommunens samtliga förvaltningar.
- att kommundirektören i samråd med chefen för Tillväxtkontoret uppdras att se över kontorets uppdrag med utgångspunkt från de två att-satserna ovan.

Pär-Olov Olsson
Gruppledare (M)

Kommunstyrelsen
KS – 2017 - 328
Svar på Motion Tillväxt

Motion "Översyn av Tillväxtkontorets uppdrag"

Moderaterna motionerade tidigare i år om att Tillväxtkontorets uppdrag både ska förändras och förtydligas. Kommundirektören och chefen för Tillväxtkontoret skall enligt samma motion "se över kontorets uppdrag".

Av motionen framgår även att större prioritet borde läggas på kommunens interna utvecklingsarbete med syfte att utveckla företagsklimatet.

Andemeningen och strategin som lyser igenom i motionen känns både välgrundad och också i linje med den planerade verksamheten. Samtidigt är det viktigt att understryka att Företagsklimatet bara till en begränsad del, påverkas av Tillväxtkontorets insatser.

Vi mäter företagsklimat på lite olika sätt i Östhammars kommun. Lite förenklat kan vi säga att vi mäter företagsklimatet utifrån:

- Hur många nya företag som startas (Nyföretagarbarometern)
- Hur pass nöjda våra företagskunder är med sina myndighetskontakter (NKI), samt
- Hur attityderna till företagande uppfattas (Sv Näringslivs företagsklimatranking)

Till del påverkas dessa indikatorer av kommunens interna arbete.

Därför är målmedvetenhet och tempo i kommunens interna insatser prioriterade (se Yttrande till Dnr KS-2017-111).

Jag ställer mig även bakom en organisatorisk översyn med målet att ytterligare förstärka angelägenhet att stärka företagsklimatet.

Ulf Andersson, chef Tillväxtkontoret

ÖSTHAMMARS
KOMMUN
– EN DEL AV ROSLAGEN

Yttrande med anledning av

Ärende: Motion, Kommunens service och regeltillämpning

Bakgrund

Den 4 oktober 2016 fattade Östhammars kommun (KS) beslut om ett "samlat arbete för att utveckla NKI" i gentemot företag i kommunens myndighetsutövning.

Beslutet tog sin utgångspunkt i resultatet av mätningarna, som genomfördes av de myndighetskontakter företag haft med Östhammars kommun under 2015. Resultatet pekade i en oönskad riktning och de beslutade insatserna hade tagits fram i en gemensam workshop mellan lokalt näringsliv, myndighetsförvaltning och berörda förtroendevalda från både kommunstyrelsen och bygg- & miljönämnden.

NKI mäter det sökande företags upplevelse av tillgänglighet, information, bemötande, kompetens, effektivitet och rättsäkerhet inom områdena brandskydd, bygglov, markupplåtelse, miljö- & hälsoskydd, livsmedelskontroll och serveringstillstånd. Förenklat uttryckt täcker detta in en betydande del i det som skulle kunna inrymmas under "kommunens service" resp "tillämpning av lagar och regler"*) .

Analysen och vad som gjorts

Under sommaren 2016 genomförde Företagarrådet i Östhammars kommun en workshop med syfte att gemensamt analysera resultatet av NKI-mätningen och resultatet av Svenskt Näringslivs företagsklimatenkät (rankingen). Till flera delar var resultaten samstämmiga och några av slutsatserna blev att

- Stärka den munliga dialogen med företagen
- Ha ett konstruktivt förhållningssätt i svaren till de sökande företagen
- Fokusera förtroendeskapande insatser på de mindre företagen inom bl.a. de areella näringarna och företag inom besöksnäringen
- Stärka kommunens dialog kring upphandlingar (ny inköspolicy är på gång under 2017, där ett av syftena har varit att också inhämta kunskap från näringslivet)
- Öka förståelsen hos både politiker och tjänstemän för näringslivets villkor

Dessa slutsatser – och ytterligare några – har varit den naturliga utgångspunkten i det beslut om ett "samlat arbete för att utveckla NKI" i gentemot företag som kommunen alltså fattade i höstas.

*) ett område som inte täcks in av NKI men som skulle kunna påverka Svenskt Näringslivs ranking är "kommunens upphandling". I slutet på detta dokument berörs detta område separat.

Hur har det gått sedan dess med det beslut som tagits?

Ja, till delar har de definierade insatserna i "det samlade arbetet" genomförts såsom planerat. De som bidragit i detta arbete är de myndighetsutövande förvaltningarna (Bygg- & Miljöförvaltningen resp. Räddningstjänsten). Därutöver har insatser även utförts inom Kommunledningsförvaltningens verksamheter (Företagsbesök, Frukostmöten, Lärseminarier och Fokusgrupper). Samtidigt är det viktigt att också lägga till att flera av insatserna sedan dess inte påbörjats eller fått mycket litet genomslag.

Den 25:e april släpptes också NKI för 2016. Utvecklingen av det som mäts i NKI är – generellt sett – långt ifrån den nivå företagare i Östhammars kommun har skäl att förvänta sig.

Vi behöver därför **öka både målmedvetenheten** och **hastigheten i genomförandet**.

Det är inte rimligt att anta att synbara resultat på det "samlade arbetet" ska kunna fås även om genomförandet hade varit 100%igt. För detta är tiden för knapp och de samlade företagskontakterna alltför få.

Men – min samlade erfarenhet av detta arbete säger mig ändå att – det föreligger en påtaglig risk att vårt interna arbete inte har förutsättningar för att nå resultaten om ett bra företagsklimat. Vi hamnar alltför ofta i överväganden där rådgivningen ställs mot myndighetsutövningen. Följden av detta är att vårt mål inte alltid och först är att få den sökande att lyckas.

Vad gör vi åt detta?

Det är min bedömning att målmedvetenhet och hastighet i genomförandet också hänger ihop med hur vi organiserar vårt arbete. En del i detta är t.ex. att NKI-målet och myndighetsutövningen som påverkar NKI-resultatet organisatoriskt också ska ha samma hemvist. Idag samordnas insatser och rapportering genom Tillväxtkontoret, samtidigt som det (i allt väsentligt) är en annan förvaltning (och nämnd) som arbetar med företagskontakterna där resultatet skapas.

Detta bidrar i bästa fall till otydlighet och ineffektivitet – i värsta fall, genererar detta både intern frustration och "dubbla budskap" i våra externa kontakter.

Jag föreslår därför att vi överväger en organisatorisk översyn där frågan om kommunens företagsklimatambition också kommer närmare de som äger verktygen för att påverka företagens upplevelser.

Utöver detta föreslår jag att de redan beslutade åtgärderna tidssätts omedelbart och att vi lägger till en repetition av den utbildningsinsats för handläggare, som genomfördes hösten 2013. I det arbetet var även det lokala näringslivet engagerat – och det är min uppfattning att det lokala näringslivet är beredda att delta även nu.

Vad säger rankingen om kommunens upphandlingsarbete?

Företagarnas betyg på kommunernas upphandlingsarbete är nedåtgående, men inte lika brant som de andra siffrorna. På politiker-sidan är betyget på kommunens upphandlingar rekordlågt.

Om man ska spekulera i vad det beror på kan det ju många faktorer spela in, kan det bero på bristande insyn i organisationens inköpsarbete, bristande kontroll på genomförda upphandlingar och inköp?

Det är viktigt att en utredning sker kring orsakerna till det sjunkande betyget.

Vilka förbättringsåtgärder kan man tänka sig?

Vi behöver veta varför politikerna är missnöjda med kommunens upphandlingsarbete för att kunna lägga in rätt åtgärder.

Tänkbara åtgärder kan vara t.ex.:

Ökad kommunikation främst mellan upphandlare och näringsliv

En ökad förståelse för varandras situation och förbättrade relationer kan göra mycket för attityden om offentlig upphandling.

Ökad insyn i upphandlingsarbetet

Upphandlingar och inköpsarbete är resurskrävande, är det något man behöver informera politiken om på ett bättre sätt? Och hur vårt inköps-arbete ser ut jämfört med andra kommuner och privata aktörer?

Ökad kontroll av upphandlingsverksamheten

Upphandling och kravställning blir tandlösa verktyg utan uppföljning av avtalet på leverantörssidan, samt uppföljning av kommunens leverantörstrohet och köp utanför ramavtal. Uppföljning har hittills inte bedrivits på ett systematiskt sätt utan bara vid behov, t.ex. vid reklamationer. I dialog med näringslivet har också företagare påpekat att bristen på uppföljning av avtalen ger ett oseriöst intryck. Vi behöver därför följa upp mer för att få ut bättre resultat och ökad trovärdighet.

Ökad kompetens på upphandlingsområdet

Offentlig upphandling är ett rättsområde som utvecklas i rasande takt, varför det är svårt att hålla sig uppdaterad om man inte arbetar med det dagligen. En omorganisation av kommunens inköpsarbete med en central inköpsenhet har diskuterats och behandlas just nu på tjänstemannanivå.

I tjänsten,

Ulf Andersson

Näringslivschef

Emmelie Rova

Upphandlingsstrateg

Yttrande över motion, Kommunens service och regeltillämpning

Vi delar uppfattning att företagsklimatet är viktigt för kommunen och att det är otillfredsställande att kommunens ranking sjunker i Svensk näringslivs årliga undersökning. Nedanstående områden kommer tekniska förvaltningen att arbeta med för att bidra till ett förbättrat företagsklimat.

Kommunens upphandlingar pekas ut som ett område som är viktigt för företagarna i kommunen. Tekniska förvaltningen kommer att fortsätta arbetet med att ha dialogmöten med företagare inför de upphandlingar som ska göras. I möjligaste mån anpassas också förfrågningsunderlagen så att lokala företagare ska ha möjlighet att lämna anbud. Under 2016 lämnade lokala företag in anbud i 51 % av de upphandlingar som tekniska förvaltningen gjorde under året. I de upphandlingar där lokala företag lämnade anbud var det i snitt 3,8 företag som lämnade anbud.

Tillgången på bostäder är viktigt för ett gott företagande för att säkra tillgången på arbetskraft. Tekniska förvaltningen arbetar tillsammans med flera andra förvaltningar för att tillgängliggöra mer mark för bostadbyggnation och attrahera exploatörer att bygga bostäder inom kommunen. Kommunen deltar i ett projekt kallat "Stärkt lokal attraktionskraft" som är finansierat av Tillväxtverket. Syftet med projektet är att stärka kommunens arbete i mark- och exploateringsprocessen vilket också bör medverka till ett förbättrat företagsklimat.

För att underlätta för sökande av marktillstånd och tillfälliga trafikavstängningar kommer tekniska kontoret i samråd med polisen att samordna tillstånden för detta.

Kommunens värdegrund ska genomsyra allt arbete och också arbetet med att förbättra företagsklimatet. Genom fortsatt arbete med kommunens värdegrund fås en större förståelse för bland annat företagarnas behov och förståelse för de förväntningar som finns.

Tekniska kontoret

Annila Bexelius
Teknisk chef

SVAR PÅ MOTION FRÅN P-O OLSSON (M) OM "ÖVERSYN AV TILLVÄXTKONTORETS UPPDRAG

P-O Olsson pekar i sin motion, daterad 2017-03-29 på några allvarliga utmaningar i kommunens tillväxtarbete. Trots ett flertal aktiva insatser såsom:

- Ett stort antal företagsbesök med åtföljande dialoger
- Väl fungerande nätverksarbete och utvecklingsinsatser tillsammans med Företagarföreningarna i Företag i Samverkan (FIS) och Företagsrådet
- Tillväxtprogram som styrs tillsammans med representanter från näringsliv och civilsamhälle
- Goda kontakter med olika regionala aktörer offentliga såväl som privata
- Regelbundna överläggningar med de större företagen
- Interna utbildningsinsatser för att höja kompetensen gällande inköp och upphandling
- Aktivt arbete med att fördjupa kunskap och förståelse för företagens förväntningar på snabb och korrekt handläggning i samband med myndighetsutövning
- I kommunfullmäktiges mål är ett gott näringslivsklimat prioriterat och används således som styrtal
- Regelbundna samlingar för det lokala näringslivet i samband med företagardagar och inte minst tillväxtgalan
- Medlemskap i Stockholm Business Alliance vilken skapar nya kontaktytor för både näringsliv och kommun

Trots detta har inte företagens upplevelse av kommunens näringslivsklimat förbättrats utan tvärtom. Det finns alltså fortsatta utmaningar för att förbättra de olika styrtal som vi använder för att mäta hur det lokala näringslivet utvecklas. Det finns flera fundamentala nyckeltal som är bra:

Antalet nystartade företag, antal konkurser, arbetslöshet, ungdomsarbetslöshet, nöjd kundindex mm.

Sedan motionen skrevs har kommunfullmäktige och kommunstyrelsen beslutat om några förändringar, vilka syftar till att uppfylla motionärens önskemål:

- En ny upphandlingspolicy har antagits
- En ny upphandlingsorganisation har beslutats
- Kommundirektören har ett uppdrag att utreda och föreslå en ny och mer samlad organisation för arbetet med tillväxtfrågor i Östhammars kommun, vilka innefattar såväl myndighetsutövning såväl som strategiutveckling.

Det finns idag ingen anledning att fastslå en bestämd procentsats i enlighet med motionärens förslag.

Kommunfullmäktige föreslås besluta att motionen anses besvarad med denna skrivelse, samt bilagor.

 ÖSTHAMMARS KOMMUN – EN DEL AV ROSLAGEN Enheten För Arbete och Sysselsättning Daglig Verksamhet		Dokumenttyp: Rutin	
		Titel: Lex Sarah, rapport om missförhållanden	
Granskad av: Samordnare	Fastställd av: Enhetschef	Fastställd datum: 170609	Reviderad datum:

Missförhållande eller risk för missförhållande upptäcks.

1. Vidta nödvändiga omedelbara åtgärder
2. Rapportera på *blankett A* och meddela närmsta chef inom 24 timmar.
3. Närmsta chef bedömer om omedelbara åtgärder behövs och vidtar dessa. Dokumentera på *blankett B*.
4. Närmsta chef antecknar i den enskildes journal att rapport inkommit. Gör bedömning om den enskilde, närstående eller personal behöver stöd och/eller information.
5. Närmsta chef meddelar högre chef och gör samtidigt bedömning om missförhållandet kan anses allvarligt. Om det är allvarligt kan anmälan till IVO göras innan utredningen är klar.
6. Diarieför blankett A och B.
7. Närmsta chef utreder och dokumenterar på *blankett C och D*.
8. Högre chef meddelar Kommunstyrelsen om att rapport inkommit (och om anmälan lämnats till IVO)
9. Närmsta chef rekommenderar om ärendet ska anmälas till IVO eller ej delger högre chef som i sin tur delger AU.
10. Högre chef delger justerat protokoll till Enhetschef.
11. Närmsta chef anmäler till IVO eller lägger till i kvalitetsarbetet.
12. Närmsta chef följer upp. Dokumenterar på *blankett E* och lämnar till högre chef inom 3 månader från AU:s beslut.

Beslut från IVO inkommer

- När beslut kommer från IVO, i ärenden som anmälts, meddelar närmsta chef personal/brukare/anhöriga beslutet.

 ÖSTHAMMARS KOMMUN – EN DEL AV ROSLAGEN		Dokumenttyp:	
		Blankett A	
		Titel:	
Enheten för Arbete och Sysselsättning Daglig Verksamhet		Lex Sarah, rapport av missförhållanden	
Granskad av:	Fastställd av:	Fastställd datum:	Reviderad datum:
Samordnare	Enhetschef	170609	

☐
LSS

Rapportörens namn:	Rapportörens telefonnummer:
Rapportörens befattning:	Rapportörens arbetsplats:

Enhet/arbetsplats där missförhållande har upptäckts:
Veckodag, tidpunkt och plats för missförhållandet (alternativt datum då missförhållandet upptäcktes)
Person/personer som har berörts av missförhållandet
Beskrivning av missförhållandet

Datum rapport inlämnad till närmsta chef	Närmaste chef
Underskrift av rapportör, namn	Datum

Missförhållande /Lex Sarah

I korthet kan man säga att om en handling eller en underlåtelse har medfört ett hot eller konsekvenser för enskildas liv, säkerhet eller fysiska eller psykiska hälsa så är det ett missförhållande. Som anställd har du en skyldighet enligt socialtjänstlagen att rapportera missförhållanden.

Vad är ett missförhållande som ska rapporteras?

1. Har händelsen medfört ett hot mot eller konsekvenser för enskildas liv, säkerhet eller fysiska eller psykiska hälsa?
2. Beror händelsen på att någon utfört handlingar eller genom försummelse eller av annat skäl underlåtit att utföra handlingar?
3. Har händelsen skett i den egna verksamheten?
4. Berör händelsen någon som får eller kan komma i fråga för insatser inom den egna verksamheten?
5. Fanns det en påtaglig risk för att en händelse skulle inträffa?

Exempel på missförhållanden:

- Fysiska övergrepp (t ex slag, nypningar och hårdhänt handlag)
- Sexuella övergrepp (t ex fysiska sexuella övergrepp och sexuella övergrepp av psykisk karaktär, som sexuella anspelningar)
- Psykiska övergrepp (t ex hot, hot om bestraffningar, trakasserier och kränkande bemötande)
- Brister i bemötande (t ex brister i respekt för självbestämmanderätt, integritet, trygghet och värdighet, bemötande som ej stämmer överens med Kommunens värdegrund)
- Brister i rättsäkerhet vid handläggning och genomförande (t ex avvikelser från krav i lagtext)
- Brister i utförande av insatser (t ex att insatser inte utförs alls, att de utförs endast delvis eller att de utförs på ett felaktigt sätt)
- Brister i fysisk miljö, utrustning och teknik (som påverkar den enskilde)
- Ekonomiska övergrepp (t ex stöld av pengar eller ägodelar, utpressning eller förskingring)

Vad är inte en Lex Sarah?

Det är inte en Lex Sarah när det handlar om generella brister som inte kan hänvisas till en enskild brukare (utan till ett helt kollektiv). Mindre brister som sker mot enskild men som inte medfört ett hot mot enskildas liv, säkerhet eller fysiska eller psykiska hälsa eller brister som skett hos annan huvudman/utförare är inte heller Lex Sarah. Brist som riktar sig mot personalens situation (t ex fysisk eller psykisk arbetsmiljö, stöld av personals egendom) är inte Lex Sarah utan ska anmälas som tillbud.

Skillnad mellan Lex Sarah och synpunkter/klagomål

Rapport av Lex Sarah kan endast ske av personal. En synpunkt/klagomål kan däremot lämnas dels av personal, dels av brukare/anhöriga/andra. En synpunkt/klagomål kan vara en ren information till verksamheten om t ex verksamhetsförändringar eller verksamhetsförbättringar. En synpunkt/klagomål kan även tydliggöra för verksamheten att en rapport av Lex Sarah bör ske. Det är då den som ansvarar för att ta hand om synpunkten/klagomålet som gör en rapport. En rapport har en annan formell status än en synpunkt/klagomål. Alla delar är dock viktiga i förbättringsarbetet.

ÖSTHAMMARS
KOMMUN
- EN DEL AV ROSLAGEN

Enheten för Arbete och Sysselsättning
Daglig Verksamhet

Dokumenttyp:

Blankett B

Titel:

**Lex Sarah, bedömning och
omedelbara åtgärder av
rapporterade missförhållanden**

Granskad av:

Samordnare

Fastställd av:

Enhetschef

Fastställd datum:

170609

Reviderad datum:

LSS

Person/personer som har berörts av missförhållanden

Personnummer

Datum för inkommen rapport

Beskriv vilka omedelbara åtgärder som är vidtagna samt datum för dessa (t ex informerat brukare och personal, gjort skyddsbedömning, flyttat personal, bedömt att inga omedelbara åtgärder behövs)

Närmsta chef namnteckning

Datum

Mottagare

Utredning Lex Sarah angående xxx

Skrivanvisningar

Innehållet i alla rubriker ska beskriva om det är faktiska omständigheter och/eller bedömningar samt datum för dokumenterade uppgifter/rapporter. Utredningen skall vara avidentifierad så att den inte betraktas som en journalhandling. Innehållet syftar till att åstadkomma verksamhetsförbättringar och inte dokumentation av individens vård, behandling, omsorg och insats. Tänk därför på att utesluta:

- Personnummer eller andra data som kan identifiera den enskilde
- Namn eller andra data som kan involvera medarbetare
- Platsen kan beskrivas neutralt inom förvaltningen som arbetsenhet på Kommunens Daglig Verksamhet

Förslag till beslut

<avmarkera det beslut som föreslås och ta bort det andra>

Arbetsutskottet godkänner vidtagna åtgärder, bedömer att allvarlighetsgraden ej föranleder anmälan till IVO och avslutar ärendet. Ärendet läggs till kvalitetssystemet och utgör grund för det löpande förbättringsarbetet.

eller

Kommunstyrelsen godkänner vidtagna åtgärder, bedömer att allvarlighetsgraden föranleder anmälan till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) och anmäler ärendet. Ärendet läggs till kvalitetssystemet och utgör grund för det löpande förbättringsarbetet.

Händelse

<Kortfattad beskrivning av händelsen som även ska innehålla händelsedatum och datum för rapport av händelsen/händelserna.>

Händelseförlopp

<Beskrivning av händelse/missförhållandet/risken samt konsekvens för individen. Beskriv händelseförloppet kronologiskt i en händelsekedja.>

Orsaker

<Identifierad orsak/orsaker till händelsen >

Omedelbart vidtagna och kortsiktiga åtgärder

<Åtgärder som vidtas i direkt eller nära anslutning till händelsen och förändring av rutiner.>

Långsiktiga åtgärder

<Vad har vidtagits för att förhindra liknande händelser, övergripande/ organisatoriska åtgärder.>

Tidigare händelser

<Har det förekommit liknande händelser i verksamheten.>

Sannolikhet för att det ska inträffa igen

<Bedömning utifrån det systematiska perspektivet.>

Information till individ och närstående

<Hur har information till individ och närstående lämnats.>

Allvarlighetsgrad

<Enligt IVOs anvisning för Lex Sarah.>

Planerade uppföljningar

 ÖSTHAMMARS KOMMUN – EN DEL AV ROSLAGEN		Dokumenttyp:	
		Blankett D	
		Titel:	
Enheten för Arbete och Sysselsättning Daglig Verksamhet		Lex Sarah, löpande dokumentation	
Granskad av:	Fastställd av:	Fastställd datum:	Reviderad datum:
Samordnare	Enhetschef	170609	

Datum samt ansvarig för anteckning:
Innehåll:

Datum samt ansvarig för anteckning:
Innehåll:

Datum samt ansvarig för anteckning:
Innehåll:

Datum samt ansvarig för anteckning:
Innehåll:

Datum samt ansvarig för anteckning:
Innehåll:

ÖSTHAMMARS
KOMMUN
- EN DEL AV ROSLAGEN

Enheten för Arbete och Sysselsättning
Daglig Verksamhet

Dokumenttyp:

Blankett E

Titel:

**Lex Sarah, Uppföljning av
omedelbara åtgärder samt efter
utredning beslutade åtgärder**

Granskad av:

Samordnare

Fastställd av:

Enhetschef

Fastställd datum:

170609

Reviderad datum:

LSS

Person/personer som har berörts av missförhållanden

Personnummer

Diarienummer

Uppföljning av åtgärder

Behov av ytterligare uppföljning

Datum

Närmsta chef namnteckning

Datum

§ 68

Internkontrollplan 2017 RÄN-2016-0238

Beslut

Räddningsnämnden beslutar

att godkänna rapporteringen av kontrollmoment, samt

att ge brandchefen i uppdrag att åtgärda de eventuella brister som framkommit i rapporterna.

Sammanfattning

Nämnden antog den interna kontrollplanen för år 2017 vid sitt möte 2016-12-14.

Återrapporteringen avser fyra kontrollmoment, enligt plan skulle sju ha återrappporterats.

Resterande tre återkommer till nästa nämnd. I den interna kontrollplanen finns sammanlag åtta kontrollmoment, ett avrapporterades under våren 2017.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Internkontrollplan 2017, 2017-09-12.

Rapportering av kontrollmoment LOU

Rapportering av kontrollmoment mutor och jäv

Rapportering av kontrollmoment att allmänna inkomna handlingar hanteras korrekt

Rapportering av kontrollmoment RIB

Delges

Kommunstyrelsen i Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner

ph D. Gm

Handläggare:
Mikael Lundkvist

Datum:
2017-09-12

Diarienummer:
RÄN-2016-0238

Rapportering av kontrollmoment i den interna kontrollplanen.

Kontrollmoment

Att arbetstagare inte blir bjudna på fester, middagar, evenemang och liknande av leverantörer.

Metod och urval

Sju frågor ställda till 29 chefer och medarbetare via e-post. Följande frågor ställdes som kunde besvaras med ja eller nej.

1. Anser du att du har kunskap om vilka regler som gäller kring mutor och jäv eller vet du var du kan ta reda på vilka regler som gäller?
2. Har du det senaste året blivit erbjuden att delta gratis (eller till väldigt låg kostnad) i något evenemang från något företag (frågan gäller inte andra myndigheter såsom kommuner, MSB, osv.) i din roll som anställd vid brandförsvaret?
3. Har du gratis (eller till väldigt låg kostnad) deltagit i något sådant evenemang anordnat av ett företag senaste året?
4. Har du det senaste året blivit erbjuden någon gåva (förutom rena reklamsaker som pennor med reklam med ett obetydligt värde) från ett företag?
5. Har du tagit emot någon sådan gåva det senaste året (förutom rena reklamsaker som pennor med reklam med ett obetydligt värde) från ett företag?
6. Har du det senaste året blivit erbjuden gratis lunch eller middag från något företag (frågan gäller inte andra myndigheter såsom kommuner, MSB, osv.) i din roll som anställd vid brandförsvaret?
7. Har du det senaste året tagit emot gratis lunch eller middag från något företag (frågan gäller inte andra myndigheter såsom kommuner, MSB, osv.) i din roll som anställd vid brandförsvaret?

Resultat

16 personer svarade på frågorna.

	Antal Ja-svar	Antal Nej-svar
Fråga 1:	16	0
Fråga 2:	1	15
Fråga 3:	0	16
Fråga 4:	1	15
Fråga 5:	0	16
Fråga 6:	3	13
Fråga 7:	0	16

Kommentar

Utifrån denna gransking anser alla som svarat att de har kunskap om vilka regler som gäller om mutor och jäv. Ingen anger att de har tagit emot någon förmån från någon leverantör. Fem anger att de blivit erbjudna en gåva, delta på gratisevenemang eller gratis lunch/middag av leverantörer. Granskingen pekar på att anställda har tillräcklig kunskap om mutor och jäv och inte tar emot förmåner från leverantörer.

Mikael Lundkvist
Ekonomichef

Handläggare:
Elisabeth Samuelsson

Datum:
2017-09-12

Diarienummer:
RÄN-2016-0238

Rapportering av kontrollmoment i den interna kontrollplanen.

Kontrollmoment

Kontroll av att tillräcklig bemanning finns vid RiB-stationerna. Kontroll av genomförda räddningsinsatser.

Metod och urval

Kontroll av att antalet räddningspersonal i beredskap inte understiger den av räddningsnämnden beslutade miniminivån 50 st under perioden januari – augusti 2017.

Kontroll om dokumenterade avvikelser i händelserapporter kan härledas till bemanningsproblem.

Resultat

Under perioden 1 januari – 31 augusti fanns en avvikelse från beslutet om miniminivån 50 st räddningspersonal i beredskap. Den 25 juli var bemanningen 49 i beredskap kl 08.00 - 08.30.

Inga avvikelser på grund av bemanningsproblem har noterats i händelserapporter.

Kommentar

Utifrån denna granskning är bemanningen tillräcklig vid RiB-stationerna. Granskningen visar dock att bemanningen vid några dagar varit nära att understiga den beslutade miniminivån, särskilt under sommarmånaderna och under dagtid vardagar. Under juli månad var det endast under tre dagar som den beslutade grundnivån om 56 st i beredskap upprätthölls.

Det är därför av stor vikt med fortsatta åtgärder för att göra uppdraget som räddningspersonal i beredskap mer attraktivt. Det kan också finnas skäl att se över RiB-organisationen i syfte att minska sårbarheten och behålla en god förmåga.

Elisabeth Samuelsson
Produktionschef

Protokoll från styrelsemöte

Protokoll avser Styrelsemöte Gästrik Vatten AB

Sammanträdesdatum 2017-09-28

Plats Duvan, Sältavägen 9 Gävle

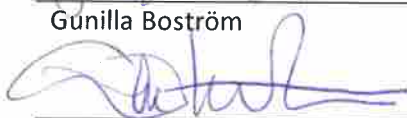
Tid Kl 09:00-11:30

Sekreterare

Gunilla Boström

Ordförande

Ola Nilsson

Justerare

Lars-Erik Wickberg

Ledamöter

Ola Nilsson, Ordförande
Inga-Lil Tegelberg, Vice ordförande
Lars-Göran Ståhl, Ledamot
Torbjörn Jansson, Ledamot
Magnus Jonsson, Ledamot
Lars-Erik Wickberg, Ledamot
Bo Janzon, Ledamot
Pär-Olof Olsson, Ledamot
Mari Rasjö, Ersättare
Lena Blad, VD

Frånvarande

Jacob Spangenberg, Ledamot
Hans Larsson, Ledamot

Övriga närvarande

Benny Söderlund, VISION
Malin Delin, SACO
Jan Nordlöf, Ledamot Gävle Vatten §42-58
Alexander Olers, Ledamot Ockelbo Vatten §42-58
Björn Karlsson, Ledamot Älvkarleby Vatten §42-54
Gunilla Alsén, Chef Administration §50-53
Gunilla Boström, Sekreterare

Frånvarande

Susanna Wintherhamre, Ledamot Hofors Vatten
Tomas Bendiksen, Ledamot Östhammar Vatten
Jonas Svensson, Ledamot Östhammar Vatten
Ann-Sofie Stensson, Adj. ledamot Ockelbo Vatten
David Hedman, Adj. ledamot Ockelbo Vatten
Eskil Säll, Ledamot Hofors Vatten
Margareta Widén Berggren, Ledamot
Östhammar Vatten

Mötet öppnades

Ordförande hälsade de närvarande välkomna och förklarade sammanträdet öppnat.

§42

Val av justerare

Till justerare utsågs Lars-Erik Wickberg.

§43

Fastställande av föredragningslista

Föredragningslistan faställdes.

§44

Protokoll från föregående möte

Föregående protokoll justerat. Protokollet läggs till handlingarna.

Informationsärenden

§45

Verksamhetsinformation

Lena Blad

Möten

Arbetsmöten har genomförts med Älvkarleby, Ockelbo och Gävle Vattens styrelser. Under oktober kommer Hofors och Östhammar Vatten att ha sina möten. De möten som har genomförts har varit givande ur båda parter synvinkel.

Gästrikvatten kommer att delta på Gästrikvatten rådets möte den 17 november, med information om vår verksamhet, samverkan och Gästrikvatten som en viktig del av regionens utveckling.

Andra mötesdagar under hösten är:

den 20 oktober styrelsernas Strategidag på Scandic Väst och

den 8 december då det är en Temadag på Gavlerinken,

Temat är: Vad innebär våra roller?

Duvbacken fyller 50 år och den 19 november kommer vi att uppmärksamma detta med olika aktiviteter.

L.E.V.

Organisation

Implementeringen av den nya organisationen har påbörjats. Nya chefer är rekryterade och den 1 september tillträdde Tobias Kudermann som chef för Teknik & utveckling och den 16 oktober kommer Anneli Westin att tillträda som chef på Kund & verksamhetsservice.

Resultatet av Må bra enkäten presenterades. Positiva tendenser i förhållande till maj/junis enkät. Ny enkät går ut i oktober.

Positivt är också att den låga sjukfrånvaron kvarstår, acc 2,9% fram t.o.m 2017-07-31.

Lokaler Östhammar

Information lämnades angående status av nya lokaler till personalen drift Syd. Lokaliseringsort är Östhammar.

Gästrike Vatten utgår från principen att dotterbolagen ska stå för de ombyggnads- och rustningskostnader som utförs på resp. bolags lokaler. Samma princip gäller vid leasande av lokaler.

VÄG

Information lämnades om att utredningsprojektet kommer att gå vidare med ett markförvärv för att säkerställa ett eventuellt genomförande. Gästrike Vatten har säkerställt att Älvkarleby kommun kan äga och ansvara för fastigheten om inte genomförande realiseras och för de delar som vid ett realiserande inte kommer att nyttjas för vattenförsörjning.

Anläggningsavgift – dom Mark- och miljödomstolen

I Mark- och miljödomstolen har dom i ärendet angående tvist om anläggningsavgift (avseende att vi tagit betalt för vattenområde) fallit. Vi förlorade i domstolen och har överklagat genom att begära prövning. Prövningen har avslagits. Detta innebär att vi under hösten kommer att återbetala delar av anslutningsavgiften till de berörda kunderna i Gävle, Hofors, Ockelbo och Älvkarleby Vatten.

Yttrande remisser**Nödvattenplan Älvkarleby**

Under 2016/2017 har en nödvattenplan tagits fram för Älvkarleby kommun. Denna plan är utskickad på remiss. Beslut ska tas i kommunstyrelsen under oktober månad. Information gavs om Gästrike Vattens yttrande. Yttrande kommer att användas som underlag inför arbetet med andra kommuners nödvattenplaner.

Riktlinjer för bostadsförsörjning Gävle

Riktlinjer för bostadsförsörjningen i Gävle har tagits fram. Riktlinjerna har varit utskickade på remiss. Information gavs om Gästrike Vattens yttrande.

Reservation mark

Information om att begäran kommer att lämnas till Gävle kommunstyrelse att den långsiktiga inriktningen för nyttjande av fastigheter bör vara en del av den allmänna vattenförsörjningen.

§46

Ny gemensam arbetsgivarorganisation för KFS/Pacta

Lena Blad

Medlemsföretagen i KFS har fattat formellt beslut om att skapa en ny arbetsgivarorganisation tillsammans med Pacta. Den nya organisationen kommer att ha affärsmässig samhällsnytta som identitet. Gästrike Vatten har erbjudits medlemskap och har tackat ja till erbjudandet. Den nya organisationen kommer att vara igång per den 2 januari 2018.

§47

Ny vision Gästrike Vatten AB

Lena Blad

Styrelsen fick en genomgång av den nya visionen.

§48

Vattenstatus

Malin Delin

Information lämnades om vattenstatusen i Gävle, Hofors, Ockelbo, Älvkarleby och Östhammar kommun.

§49

Utfall justering av mätaravgift för QN 2,5 kategori övrig

Lena Blad

Information lämnades om kostnadsutfallet i de olika kommunerna.

§50

Taxekonstruktion brukningstaxa, taxebilaga

Lena Blad

Information lämnades om det pågående översynsarbetet med taxebilagan.

§51

Internkontrollrapport tertial 2 2017 Gästrike Vatten AB och dotterbolag

Gunilla Alsén

Information lämnades om internkontrollrapport per tertial 2 2017 Gästrike Vatten koncernen.

§52

Delårsrapport per tertial 2 2017 Gästrike Vatten AB samt dotterbolag

Gunilla Alsén

Information lämnades om delårsrapport per tertial 2 2017 för Gästrike Vatten och dotterbolagen.

§53

Övergripande verksamhetsplan 2018-2021 Gästrike Vatten AB och dotterbolag Lena Blad

Information lämnades om Övergripande verksamhetsplan 2018-2021 för Gästrike Vatten och dotterbolagen.

Anmälningssärende

§54

Ändring attestförteckning och delegationsordning

Lena Blad

Styrelsen informerades om förändringar i fastställt attestförteckning och delegationsordning.

Beslutsärenden

§55

Ny vision Gästrike Vatten AB

Ärendenr: 106292

Ärendebeskrivning

Under 2016 och 2017 har ett arbete gjorts med att ta fram en ny vision till Gästrike Vatten. Den tidigare visionen, *Gästrike Vatten är en förebild för ett modernt VA-bolag i Sverige*, togs fram i samband med att Gästrike Vatten bildades 2008.

I och med att vår verksamhet har utvecklats har vi nu anpassat visionen till dagens verksamhet och samhällets förväntningar.

Förslag till ny vision:

För ett samhälle med friskt dricksvatten, rena sjöar och hav med tillgång till långsiktigt hållbara och innovativa vattentjänster.

Beslut

Styrelsen beslutade:

- att anta en ny vision för Gästrike Vatten.

§56

Gästrike Vatten AB internkontrollrapport tertial 2 2017**Ärendenr: 103114****Ärendebeskrivning**

Kontrollen har utförts enligt den fastställda interna kontrollplanen för Gästrike Vatten AB och avrapporteras i samband med tertialrapport 2 år 2017.

Utveckling av bolagets internkontroll pågår löpande genom att säkerställa system och rutiner för att ge organisationen en god internkontroll.

Beslut

Styrelsen beslutade:

- att godkänna internkontrollrapporten för perioden maj till augusti 2017.

§57

Delges
KS/KF**Delårsrapport per tertial 2 2017 Gästrike Vatten AB****Ärendenr: 105787****Ärendebeskrivning**

Gästrike Vatten AB är ett gemensamt VA-driftbolag för Gävle, Hofors, Ockelbo, Älvkarleby och Östhammar kommun. Gästrike Vatten AB har full kostnadstäckning från sina döttrar. Om något av dotterbolagen har en verksamhet som går med underskott har den kommun som äger dotterbolaget skyldighet att tillskjuta kapital enligt samarbetsavtalet. Enligt arbetsordning för bolaget ska ekonomisk rapportering ske per 31 augusti och därmed upprättas delårsrapport 2, för beredning av styrelsen och för vidare rapportering till ägarkommunerna.

Beslut

Styrelsen beslutade:

- att godkänna framlagd tertialrapport för Gästrike Vatten AB
- att överlämna framlagd tertialrapport till ägarkommunerna

§58

Delges
KS/KF**Övergripande verksamhetsplan 2018-2021 samt budget 2018 plan 2019-2021 utblick 2024 Gästrike Vatten AB** Ärendenr: 105923**Ärendebeskrivning**

Den övergripande verksamhetsplanen (ÖVP) gäller för samtliga bolag i Gästrike Vatten koncernen och anger styrelsernas mål för bolagets verksamhet och är upprättad utifrån modellen balanserad styrning. Målen utgår ifrån fyra perspektiv (invånare och kunder, medarbetare hållbart tillväxt samt ekonomi). ÖVP:n ger en beskrivning av verksamhetens inriktning utifrån styrelsens fastställda mål och strategier för dessa. Den av styrelsen fastställda ÖVP:n ligger till grund för bolagets fortsatta arbete för planperioden.

Budget 2018 och ekonomisk plan 2019-2021 med investeringsutblick till 2024, visar på bolagets förväntade ekonomiska utveckling utifrån i dag känd fakta för befintliga ingående bolags behov av resurser. Budget 2018 är ramen för bolagets internbudget för kommande räkenskapsår som färdigställs under november. Investeringsplan med utblick till 2024 är grunden för bolagets planerade investeringsvolym utifrån kända faktorer.

Beslut

Styrelsen beslutade:

- att anta verksamhetsplan 2018-2021 för Gästrike Vatten AB med dotterbolag
- att anta budget 2018 plan 2019-2021 med investeringsutblick 2024 för Gästrike Vatten AB
- att överlämna dessa till ägare kommunerna

Mötet avslutades

Nästa styrelsemöte:

Datum: 23 november

Tid: kl 09:15-11:45

Plats: Duvbackens reningsverk, Sältavägen 9 Gävle

Styrelse Gästrike Vatten AB

Hamnleden 20

80641 Gävle

Delårsrapport per tertial 2 2017 Gästrike Vatten AB

Förslag på beslut

Styrelsen föreslås besluta

- att godkänna framlagd tertialrapport för Gästrike Vatten AB
- att överlämna framlagd tertialrapport till ägarkommunerna

Ärendebeskrivning

Gästrike Vatten AB är ett gemensamt VA-driftbolag för Gävle, Hofors, Ockelbo, Älvkarleby och Östhammar kommun. Gästrike Vatten AB har full kostnadstäckning från sina döttrar. Om något av dotterbolagen har en verksamhet som går med underskott har den kommun som äger dotterbolaget skyldighet att tillskjuta kapital enligt samarbetsavtalet. Enligt arbetsordning för bolaget ska ekonomisk rapportering ske per 31 augusti och därmed upprättas delårsrapport 2, för beredning av styrelsen och för vidare rapportering till ägarkommunerna.

Beslutsunderlag

- Verksamhetsrapport tertial1 2017 Gästrike Vatten AB med dotterbolag
- Delårsrapport per tertial 2 2017 - Gästrike Vatten AB

Föredragande i ärendet är Gunilla Alsén, Administrativ chef, Administration.

Lena Blad
VD

Moderbolagets resultaträkning	Not	2017-01-01 -2017-08-31	2016-01-01 -2016-08-31
Nettoomsättning	2	54 764 551	52 165 689
Övriga intäkter		3 242 410	507 432
		58 006 961	52 673 121
Rörelsens kostnader			
Övriga externa kostnader	3, 4	-18 053 676	-14 810 660
Personalkostnader	5	-37 762 838	-35 819 676
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar		-2 075 650	-2 032 692
Övriga rörelsekostnader		-59 278	-
Summa rörelsens kostnader		-57 951 442	-52 663 028
Rörelseresultat		55 519	10 093
Resultat från finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	6	367	2 199
Räntekostnader och liknande resultatposter	7	-55 886	-12 292
Summa resultat från finansiella poster		-55 519	-10 093
Resultat efter finansiella poster		0	0
Årets resultat		<u>0</u>	<u>0</u>

Moderbolagets balansräkning	Not	2017-08-31	2016-08-31
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
<u>Materiella anläggningstillgångar</u>			
Maskiner, tekniska anläggningar och inventarier	8	7 815 223	9 508 579
Fordon	9	598 347	302 520
Pågående nyanläggningar och materiella anläggningstillgångar	10	-	-
		<u>8 413 570</u>	<u>9 811 099</u>
<u>Finansiella anläggningstillgångar</u>			
Andelar i koncernföretag	11	495 000	396 000
		<u>8 908 570</u>	<u>10 207 099</u>
Summa anläggningstillgångar			
Omsättningstillgångar			
<u>Kortfristiga fordringar</u>			
Kundfordringar		35 000	69 688
Fordringar hos koncernföretag	12	248 333	11 722 216
Aktuella skattefordringar		1 161 940	1 177 650
Övriga kortfristiga fordringar		123 216	108 570
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		1 934 781	1 307 364
		<u>3 503 270</u>	<u>14 385 488</u>
<u>Kassa och bank</u>	12, 13	4 603 648	103
Summa omsättningstillgångar		<u>8 106 918</u>	<u>14 385 591</u>
Summa tillgångar		<u>17 015 488</u>	<u>24 592 690</u>

Moderbolagets balansräkning	Not	2017-08-31	2016-08-31
Eget kapital och skulder			
Eget kapital			
<u>Bundet eget kapital</u>			
Aktiekapital	14	5 000 000	5 000 000
<u>Fritt eget kapital</u>			
Årets resultat		-	-
		0	0
Summa eget kapital		5 000 000	5 000 000
Långfristiga skulder	15		
Lån från Gävle kommun		-	7 500 000
Summa långfristiga skulder		0	7 500 000
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		1 395 889	705 323
Checkräkningskredit hos Gävle kommun	13	-	1 874 860
Skulder till Gävle kommun koncern	12, 15	221 083	3 603 412
Övriga kortfristiga skulder		5 929 742	2 687 411
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	16	4 468 774	3 221 684
Summa kortfristiga skulder		12 015 488	12 092 690
Summa eget kapital och skulder		17 015 488	24 592 690

Kassaflödesanalys för moderbolaget

**2017-01-01
-2017-08-31** **2016-01-01
-2016-08-31**

Den löpande verksamheten

Rörelseresultat före finansiella poster	55 519	10 093
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet, mm	2 084 928	2 002 692

Erhållen ränta	367	2 199
Erlagd ränta	-55 886	-12 292
Betald inkomstskatt	-506 432	-505 032
	1 578 496	1 497 660

Ökning/minskning rörelsefordringar	327 427	-7 672 957
Ökning/minskning rörelseskulder	1 553 489	-523 936

Kassaflöde från den löpande verksamheten	3 459 412	-6 699 233
---	------------------	-------------------

Investeringsverksamheten

Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-751 979	-
Sålda materiella anläggningstillgångar	70 000	30 000
Investeringar i finansiella tillgångar	-99 000	-

Kassaflöde från investeringsverksamheten	-780 979	30 000
---	-----------------	---------------

Finansieringsverksamheten

Amortering av skuld	-9 750 000	-2 250 000

Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-9 750 000	-2 250 000
--	-------------------	-------------------

Årets kassaflöde	-7 071 567	-8 919 233
Likvida medel vid årets början	11 675 215	8 919 336

Likvida medel vid årets slut	<u>4 603 648</u>	<u>103</u>
-------------------------------------	-------------------------	-------------------

Som likvida medel har beaktats tillgodohavande på koncernkonto hos Gävle Kommun.

Specifikation av poster som inte ingår i kassaflödet

Årets avskrivningar	2 075 650	2 032 692
Realisationsresultat	9 278	-30 000

Summa	2 084 928	2 002 692
-------	-----------	-----------

Noter, gemensamma för moderbolag och koncern

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Tillämpade redovisnings- och värderingsprinciper överensstämmer med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd. Koncernredovisningen/årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

Koncernredovisning

Koncernredovisningen är upprättad enligt Redovisningsrådets rekommendation 1 om koncernredovisning.

I koncernredovisningen ingår dotterföretag där moderbolaget direkt eller indirekt innehar mer än 50% av rösterna, eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande.

Koncernens bokslut är upprättat enligt förvärvsmetoden, vilket innebär att dotterbolagens egna kapital vid förvärvet, fastställt som skillnaden mellan tillgångarnas och skuldernas verkliga värden, elimineras i sin helhet. I koncernens egna kapital ingår härigenom endast den del av dotterbolagens egna kapital som tillkommit efter förvärvet.

Minoritetsintresse föreligger då respektive kommun äger 1 % av sitt anläggningsbolag. Minoritetsintresset utgör ett oväsentligt belopp varför det inte har redovisats separat.

Intäkter

Bolagen följer BFNAR 2003:3 som anger att en inkomst redovisas som intäkt först då det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna som företaget ska få av transaktionen kommer att tillfalla företaget.

I enlighet med Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV) får avgifterna inte överskrida det som behövs för att täcka kostnader som är nödvändiga för att ordna och driva VA-anläggningen. Eventuella överuttag/underuttag bör återföras/belasta abonnentkollektivet inom tre år från det att dessa uppstått genom återbetalning eller som taxesänkning alternativt taxehöjning för att uppnå kostnadstäckning. Om inkomsterna från avgifterna överskrider kostnaderna föreligger följaktligen en legal förpliktelse.

I enlighet med VA-lagen redovisas överuttag som en skuld och det överuttag som skett för framtida investeringar redovisas som långfristig skuld och löses upp i den takt som anläggningen skrivs av.

Anläggningsavgifter

Anläggningsavgiften är en engångsavgift som ska betalas när fastigheten ansluts till kommunalt VA. Anläggningsavgiften ska täcka kostnaderna för att ansluta en fastighet vilket innebär att den ska täcka kostnader för nyinvesteringar i anläggningen samt del av huvudanläggningen, administration (fakturerings, kommunikation, inspektion m m) och räntekostnader för nyanläggning i ledningsnätet och del av huvudanläggning.

Anläggningsavgiften intäktsförs i dotterbolagen enligt matchningsprincipen vilket innebär att den möter kapitalkostnaderna som är hänförliga till anslutningsavgiften enligt nedanstående.

År 1	10 % för administrationskostnader och 1/33 av resterande 90 %.
År 2-33	1/33 av resterande 90 %.

Brukningsavgifter

Brukningsavgiften är en periodisk avgift för täckande av drift- och underhållskostnader, kapitalkostnader för investeringar eller andra kostnader för en allmän va-anläggning som inte täcks av en anläggningsavgift. Brukningsavgiften faktureras löpande till alla kunder.

Gemensamma intäkter och kostnader

Gemensamma kostnader från moderbolaget har fördelats utifrån olika fördelningsnycklar:
Personalkostnader har fördelats från moderbolaget till dotterbolagen utifrån tidredovisning.
Direkta kostnader hänförliga till dotterbolagen har debiterats dotterbolagen i sin helhet.
Övriga kostnader fördelas utifrån fördelningsnyckel fastställd av styrelsen i Gästrik Vatten AB.

Lån

Varje enskild kommun har borgensåtagande för finansiering av investeringar i sitt respektive anläggningsbolag. För moderbolaget samt för Gävle Vatten AB sker upptagning av lån externt hos kreditinstitut genom Gävle kommun mot reverser som löper med ränta och amortering överensstämmande med det externa lånet för samtliga nettoinvesteringar i VA-anläggningar som inte är internt finansierade.
För de övriga dotterbolagen sker upptagning lån externt hos kreditinstitut mot reverser som löper med ränta och amortering för samtliga nettoinvesteringar i VA-anläggningar som inte är internt finansierade.

Skatter

Redovisade inkomstskatter innefattar skatt som skall betalas eller erhållas avseende aktuellt år och justeringar avseende tidigare års aktuella skatt. Skatteskulder/-fordringar värderas till vad som enligt företagets bedömning skall betala till eller erhållas från skatteverket. Bedömningen görs enligt de skatteregler och skattesatser som är beslutade eller som är aviserade och med stor säkerhet kommer att fastställas. För poster som redovisas i resultaträkningen, redovisas även därmed sammanhängande skatteeffekter i resultaträkningen. Uppskjuten skatt avseende framtida skatteeffekter redovisas i resultat- och balansräkningarna hos dotterbolagen.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår utgifter som direkt kan hänföras till förvärvet av tillgången. När en komponent i en anläggning byts ut, uträngas eventuell kvarvarande del av den gamla komponenten och den nya komponentens anskaffningsvärde aktiveras.

Materiella anläggningstillgångar har i balansräkningen tagits upp till anskaffningsvärdet med avdrag för avskrivningar och eventuella ned/uppskrivningar. Avskrivningar på anläggningstillgångar redovisas i resultaträkningen och belastar rörelseresultatet med avskrivningar enligt plan från anskaffningstillfället.

Följande avskrivningstider har tillämpats

	<u>År</u>
Inventarier	3-10
Fordon	5
Tekniska anläggningar *	10-33
VA-ledningar **	33-50

* Som tekniska anläggningar räknas exempelvis; pumpstationer, tryckstegringar, högreservoarer, brunnar, infiltrationsanläggningar

** VA-ledningar är en tekniska anläggning och avskrivningstiden är beroende av om det är en; huvudledning, servisledning, områdesledning samt om mark eller sjöförlagd ledning.

Byggnader * (vattenverk och avloppsreningsverk)

Delas upp i komponenter i enlighet med K3; tak, stomme, grund, byggnadsanläggning. Anläggningens huvudsakliga funktion styr om anläggningen är att betrakta som en byggnad eller en produktionsanläggning. Syftet med byggnaden vid en produktionsanläggning är ett skal/skydd för att skydda produktionen, den tekniska anläggningen och utgör därmed byggnadsanläggning.

	<u>År*</u>	<u>andel i %</u>
- tak	25	10-50
- stomme	50	5-35
- grund	50	5-20
- byggnadsanläggning	10-25	40-80

* Avskrivningstiden för byggnader övertagna från kommunen har anpassats till återstående nyttjandeperiod från tidpunkten vid övertagandet.

Leasingavtal

Samtliga leasingavtal, oavsett om de är finansiella eller operationella, redovisas som hyresavtal (operationella leasingavtal). Leasingavgiften kostnadsförs linjärt över leasingperioden. Fr.om 2016 redovisar vi leasingkostnader för fordon enligt K3 Operationell leasing.

Fordringar

Fordringar med förfallodag mer än 12 månader efter balansdagen redovisas som anläggningstillgångar, övriga som omsättningstillgångar. Fordringar upptas till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen upprättas enligt indirekt metod. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medför in- eller utbetalningar.

Not 2 Nettoomsättning

	Moderbolaget	
	2017-01-01 <u>-2017-08-31</u>	2016-01-01 <u>-2016-08-31</u>
Fakturerade kostnader dotterbolag	54 764 550	52 165 689
Summa	<u>54 764 550</u>	<u>52 165 689</u>

Not 3 Ersättning till revisorerna

	Moderbolaget	
	2017-01-01	2016-01-01
	<u>-2017-08-31</u>	<u>-2016-08-31</u>
<u>KPMG AB</u>		
Revision	18 000	-
Andra uppdrag än revisionsuppdraget	<u>16 667</u>	<u>173 200</u>
Summa	<u>34 667</u>	<u>173 200</u>

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, övriga arbetsuppgifter det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförande av sådana övriga arbetsuppgifter. Allt annat är andra uppdrag.

Not 4 Leasingkostnader

	Moderbolaget	
	2017-01-01	2016-01-01
	<u>-2017-08-31</u>	<u>-2016-08-31</u>
Leasingkostnader (exkl hyra för lokaler)	<u>1 394 474</u>	<u>1 241 619</u>

Fr.om 2016 redovisar vi leasingkostnader för fordon enligt K3 Operationell leasing.

	<u>2016</u>
Operationell leasing	
Reg. fordon	
<i>Leasingavgifter periodens kostnad</i>	
Minimileaseavgifter innevarande period	1 353 659
<i>Framtida minimileaseavgifter förfaller enligt följande:</i>	
Inom 1 år	1 539 368
Senare än 1 år men inom 5 år	3 484 831
Senare än 5 år	<u>0</u>
	5 024 200

Not 5 Personal

	Moderbolaget	
	2017-01-01 -2017-08-31	2016-01-01 -2016-08-31
Medelantalet anställda		
Män	62	22
Kvinnor	23	59
	<u>—</u>	<u>—</u>
Totalt	<u>85</u>	<u>81</u>
Löner, ersättningar, sociala avgifter och pensionskostnader		
Löner och ersättningar till styrelsen och verkställande direktören*	1 389 200	1 168 202
Löner och ersättningar till övriga anställda	24 723 828	23 075 134
	<u>26 113 028</u>	<u>24 243 336</u>
Sociala avgifter enligt lag och avtal	8 748 553	8 124 234
Pensionskostnader för styrelsen och verkställande direktören	362 331	297 370
Pensionskostnader för övriga anställda	2 167 965	2 177 063
	<u>37 391 877</u>	<u>34 842 003</u>
Totalt	<u>37 391 877</u>	<u>34 842 003</u>

Avtal om uppsägningstider och pension

För verkställande direktören, tillika koncernchefen, gäller för pension att anställning upphör utan uppsägning vid 65 år. Utöver pension enligt lag åtar sig bolaget att för VD erlægga premie för ITP-försäkring. I övrigt ska företaget teckna och vidmakthålla avtalsförsäkringar vid arbetsskada (TFA) samt gruppliv (TGL). Vid uppsägning av annat skäl än påkallande av pension, gäller 15 månader från bolagets sida och tre månader från verkställande direktörens sida.

Styrelseledamöter och ledande befattningshavare

Antal styrelseledamöter på balansdagen		
Kvinnor	1	1
Män	9	7
	<u>—</u>	<u>—</u>
Totalt	<u>10</u>	<u>8</u>
Antal verkställande direktörer och andra ledande befattningshavare		
Kvinnor	3	3
Män	2	2
	<u>—</u>	<u>—</u>
Totalt	<u>5</u>	<u>5</u>

Not 6 Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter

	Moderbolaget	
	2017-01-01 -2017-08-31	2016-01-01 -2016-08-31
Ränteintäkter, övriga	367	2 199
Summa	367	2 199

Not 7 Räntekostnader och liknande resultatposter

	Moderbolaget	
	2017-01-01 -2017-08-31	2016-01-01 -2016-08-31
Räntekostnader till Gävle kommun	55 362	-16 417
Borgensavgifter till Gävle kommun	-4 550	26 250
Räntekostnader, övriga	5 075	2 459
	55 887	12 292

Not 8 Maskiner, tekniska anläggningar och inventarier

	Moderbolaget	
	2017-08-31	2016-08-31
Ingående anskaffningsvärden	19 083 067	18 733 067
Omklassificering	968 000	-
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	20 051 067	18 733 067
Ingående avskrivningar	-10 224 821	-7 235 488
Avskrivningar	-2 011 023	-1 989 000
Utgående ackumulerade avskrivningar	-12 235 844	-9 224 488
Utgående restvärde enligt plan	7 815 223	9 508 579

Not 9 Fordon

	Moderbolaget	
	<u>2017-08-31</u>	<u>2016-08-31</u>
Ingående anskaffningsvärden	434 182	1 396 458
Inköp	461 578	-
Försäljning/utrangeringar	-139 560	-
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	756 200	1 396 458
Ingående avskrivningar	-153 509	-1 050 246
Försäljning/utrangeringar	60 282	-
Avskrivning	-64 626	-43 692
Utgående ackumulerade avskrivningar	-157 853	-1 093 938
Utgående restvärde enligt plan	<u>598 347</u>	<u>302 520</u>

Not 10 Pågående nyanläggningar materiella anläggningstillgångar

	Moderbolaget	
	<u>2017-08-31</u>	<u>2016-08-31</u>
Ingående anskaffningsvärde	677 600	-
Inköp	290 400	-
Under året genomförda omfördelningar	-968 000	-
Utgående anskaffningsvärde	<u>0</u>	<u>0</u>

Not 11 Andelar i dotterföretag

<u>Moderbolaget</u>	<u>Org nr</u>	<u>Säte</u>
Gävle Vatten AB	556751-1646	Gävle
Ockelbo Vatten AB	556751-6454	Ockelbo
Hofors Vatten AB	556751-2289	Hofors
Älvkarleby Vatten AB	556751-2248	Älvkarleby
Östhammar Vatten AB	559099-4447	Östhammar

<u>Moderbolaget</u>	<u>Kapitalandel %</u>	<u>Andel röster %</u>	Bokfört värde <u>2017-08-31</u>
Gävle Vatten AB	99	1	99 000
Ockelbo Vatten AB	99	1	99 000
Hofors Vatten AB	99	1	99 000
Älvkarleby Vatten AB	99	1	99 000
Östhammar Vatten AB	99	1	99 000
Summa			<u>495 000</u>

Respektive kommun styr resterande 99 % av rösterna.

	<u>Moderbolaget</u>	
	<u>2017-08-31</u>	<u>2016-08-31</u>
Ingående anskaffningsvärden	396 000	396 000
Inköp av andelar	99 000	-
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	495 000	396 000
Utgående redovisat värde	<u>495 000</u>	<u>396 000</u>

Not 12 Transaktioner med koncernföretag

Moderbolaget
2017-08-31 2016-08-31

Uppgifter om moderföretaget

Moderföretag där Gästrike Vatten AB är dotterföretag och koncernredovisning upprättas är Gävle kommun, 212000-2338.

Inköp och försäljning mellan koncernföretag

Andel av årets inköp och försäljning avseende företag inom Gästrike Vattenkoncernen.

Inköp	(%)	3	3
Försäljning	(%)	94	99

Fordringar (+) / Skulder (-) avseende närstående

Gävle Vatten AB	-	8 839 100
Hofors Vatten AB	-	1 047 908
Ockelbo Vatten AB	-	673 288
Älvkarleby Vatten AB	-	1 161 921
Östhammar Vatten AB	248 333	-
Summa Gästrike Vattenkoncernen	<u>248 333</u>	<u>11 722 217</u>

Gävle Energi	-113 882	-11 614
Gävle kommun	-107 201	-591 798
Gävle kommun, kort del av lång skuld	-	-3 000 000
Checkräkning Gävle kommun	4 603 649	-1 874 860
Summa Gävle kommunkoncernen	<u>4 382 566</u>	<u>-5 478 272</u>

Not 13 Checkräkningskredit

Beviljat belopp på checkräkningskredit hos Gävle kommun uppgår till 120 mnkr totalt för Gästrike Vattenkoncernen. I saldo för Kassa och bank ingår fordran på koncernkonto där Gävle kommun är kontohavare mot banken.

Checkräkningskredit har temporärt utökats med 10 mnkr jämfört med 2016 då den var 110 mnkr. Utökningen är en följd av att det långfristiga lånet har amorterats till sin helhet.

Not 14 Aktiekapital

Aktiekapitalet består av 5 000 st aktier med kvotvärde 1 000 kr.

Från 1 maj 2017 är Östhammars kommun delägare i Gästrik Vatten AB.

Gävle kommun, ägarandel 60%, tidigare 70%

Hofors kommun, ägarandel 10%, tidigare 10%

Ockelbo kommun, ägarandel 10%, tidigare 10%

Älvkarleby kommun, ägarandel 10%, tidigare 10%

Östhammars kommun, ägarandel 10%, tidigare 0%

Not 15 Upplåning

	Moderbolaget	
	<u>2017-08-31</u>	<u>2016-08-31</u>
Räntebärande skulder		
<u>Långfristiga skulder</u>		
Skulder internt förmedlade externa lån från Gävle kommun*	-	7 500 000
	-	-
Summa	0	7 500 000
<u>Korta skulder, räntebärande</u>		
Skulder internt förmedlade externa lån från Gävle Kommun*	-	3 000 000
	-	-
Summa	0	3 000 000
Summa räntebärande skulder	0	10 500 000
Förfallotider		
<u>Den del av långfristiga skulder som förfaller till betalning senare än fem år efter balansdagen</u>	-	-
Summa	<u>0</u>	<u>0</u>

Not 16 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	Moderbolaget	
	<u>2017-08-31</u>	<u>2016-08-31</u>
Upplupna semesterlöner	1 453 023	1 050 549
Upplupna sociala avgifter	456 540	330 083
Upplupna pensionskostnader	436 160	462 109
Upplupna löneskatter	1 471 490	1 298 943
Övriga upplupna kostnader	651 561	80 000
	-	-
Summa	<u>4 468 774</u>	<u>3 221 684</u>

Verksamhetsrapport Tertial 2 2017

Gästrike Vatten AB med
dotterbolag

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	4
1.1	Gästrik Vatten AB.....	4
1.2	Gävle Vatten AB.....	4
1.3	Hofors Vatten AB	4
1.4	Ockelbo Vatten AB.....	4
1.5	Älvkarleby Vatten AB	4
1.6	Östhammar Vatten AB	4
2	Målanalys	5
2.1	Medborgare och kunder.....	5
2.1.1	Medborgare och kunder har förtroende för våra VA-tjänster.....	5
2.2	Medarbetare	6
2.2.1	Gästrik Vatten är en attraktiv arbetsgivare	6
2.2.2	Personalredovisning	7
2.3	Hållbar tillväxt	7
2.3.1	Gästrik Vatten har en långsiktigt hållbar VA-försörjning	7
2.4	Ekonomi	8
2.4.1	Verksamheten har en ekonomi i balans	8
3	Utvecklingsområde	10
4	För verksamheten viktig statistik	11
5	Resultat och investeringar	13
5.1	Gästrik Vatten AB.....	13
5.2	Gävle Vatten AB.....	14
5.3	Hofors Vatten AB	15
5.4	Ockelbo Vatten AB.....	16
5.5	Älvkarleby Vatten AB	17
5.6	Östhammar Vatten AB	18

6	Framtida intäkts- och kostnadsutveckling	19
6.1	Gästrik Vatten AB.....	19
6.2	Gävle Vatten AB.....	19
6.3	Hofors Vatten AB	19
6.4	Ockelbo Vatten AB.....	19
6.5	Älvkarleby Vatten AB	19
6.6	Östhammar Vatten AB	20
7	Sammanfattning av de viktigaste händelserna	21
7.1	Gästrik Vatten AB.....	21
7.2	Gävle Vatten AB.....	21
7.3	Hofors Vatten AB	21
7.4	Ockelbo Vatten AB.....	21
7.5	Älvkarleby Vatten AB	21
7.6	Östhammar Vatten AB	21
8	Bilaga 1 Personalstatistik.....	22
8.1	Medarbetare	22
8.1.1	Personalstruktur	22
8.1.2	Ålder	23
8.1.3	Övertid.....	24
8.1.4	Rekrytering och personalförsörjning	24
8.1.5	Sysselsättningsgrad.....	25

1 Inledning

1.1 Gästrike Vatten AB

Gästrike Vatten AB ägs av Gävle, Hofors, Ockelbo, Älvkarleby och Östhammars kommun. Östhammars kommun anslöts till Gästrike Vatten AB från 1 maj 2017 genom köp av 10 % av bolagets aktier från Gävle kommun. Gävle kommun är majoritetsägare och äger 60 % av bolaget och övriga fyra kommuner äger 10 % vardera.

Gästrike Vatten AB är moderbolag i koncernen innehållande all personal och utrustning som behövs för drift av VA-anläggningarna. Gästrike Vatten AB har full kostnadstäckning från sina döttrar. Om något av dotterbolagen har en verksamhet som går med underskott har den kommun som äger dotterbolaget skyldighet att tillskjuta kapital enligt samarbetsavtalet. VA-verksamheten finansieras av taxor och avgifter. Enligt lag får VA-verksamheten inte ha något ekonomiskt vinstintresse, mer än att vara kostnadseffektiva. Självkostnadsprincipen gäller för VA-verksamhet och eventuella över- eller underuttag i bolagen bör justeras inom tre år. Varje VA-kollektiv (kunder anslutna till det allmänna VA-nätet i respektive kommun) bär sina egna kostnader. Det är förutsättningarna för VA-försörjningen i respektive kommun som styr hur hög eller låg avgiften är i respektive kommun.

1.2 Gävle Vatten AB

Gävle Vatten AB är huvudman för den allmänna vattenförsörjningen och avloppshanteringen i Gävle kommun vilket omfattar produktion och distribution av rent vatten, avledning och rening av spillvatten samt omhändertagande av slam från reningen. Verksamheten sköts av det regionala VA-bolaget Gästrike Vatten AB.

1.3 Hofors Vatten AB

Hofors Vatten AB är huvudman för den allmänna vattenförsörjningen och avloppshanteringen i Hofors kommun, innefattande vattenproduktion och distribution, avledning och rening av spillvatten samt omhändertagande av slam från reningen. Verksamheten sköts av det regionala VA-bolaget Gästrike Vatten AB.

1.4 Ockelbo Vatten AB

Ockelbo Vatten AB är huvudman för den allmänna vattenförsörjningen och avloppshanteringen i Ockelbo kommun, innefattande vattenproduktion och distribution, avledning och rening av spillvatten samt omhändertagande av slam från reningen. Verksamheten sköts av det regionala VA-bolaget Gästrike Vatten AB.

1.5 Älvkarleby Vatten AB

Älvkarleby Vatten AB är huvudman för den allmänna vattenförsörjningen och avloppshanteringen i Älvkarleby kommun, innefattande vattenproduktion och distribution, avledning och rening av spillvatten samt omhändertagande av slam från reningen. Verksamheten sköts av det regionala VA-bolaget Gästrike Vatten AB.

1.6 Östhammar Vatten AB

Östhammar Vatten AB är huvudman för den allmänna vattenförsörjningen och avloppshanteringen i Östhammar kommun. Bolaget tog över ansvaret för den allmänna vattenförsörjningen från Östhammars kommun den 1 maj 2017, innefattande vattenproduktion och distribution, avledning och rening av spillvatten samt omhändertagande av slam från reningen. Verksamheten sköts av det regionala VA-bolaget Gästrike Vatten AB.

2 Målanalys

2.1 Medborgare och kunder

2.1.1 Medborgare och kunder har förtroende för våra VA-tjänster

Målanalys

En rad aktiviteter har genomförts för att öka kundservicen. Inom bolaget har arbetssätt och rutiner förbättrats för en ökad tydlighet. Inom olika typer av projekt sker utskick genom brev, lokal tidning och sms samt olika typer av möten hålls för att nå ut med information till berörda i god tid. I Gävle har på försök reklam på bussar testats för att öka spridningen. Kundmöten genomförs då behov uppstår och i vissa fall genom mötesserier. Genom att delta på event som Fallens dag och Skördefest nås en bredare målgrupp av kunder och medborgare.

Det är låga grundvattennivåerna i landet och så även i våra kommuner, vilket har gjort att vattenfrågan har fått ökat fokus, både hos kunder och medialt. Under hela sommaren har vi lämnat en "vattenrapport" veckovis som talat om vattenläget i varje ägarkommun. Uppmaningen har varit att lev som vanligt men "använd vattnet smart" till kommuninvånarna i Gävle, Ockelbo och Älvkarleby. I Östhammar har restriktioner (bevattningsförbud) införts varför fler informationsinsatser har vidtagits. Bland annat genom lokal annonsering och tillgänglighet för att besvara frågor på plats. Informationen har mottagits positivt. Gästrike Vattens arbetssätt att nå ut med information via sms vid driftstörningar i leveransen fortlöper. Under perioden maj-augusti har totalt 51 179 SMS skickats ut till 17 543 kunder i samband med planerade eller akuta driftstörningar.

I samband med omfattande nederbörd i början av augusti infördes kokningsrekommendation som en försiktighetsåtgärd till boende i Hamrångeområdet, Gävle. Kokningsrekommendationen var en följd av att vattenprover indikerade att dricksvattnet hade påverkan av ytvatten. Efter 10 dagar kunde kokningsrekommendationen hävas då analysvar visade godkända kontrollprov.

Analys av indikatorer

Vattenprover har genomförts i enighet med fastställt kontrollprogram med gott resultat. Inget vattenprov har varit bekräftat otjänligt.

En kundenkät görs under hösten varför inget resultat finns att analysera ännu.

Indikator	Enhet	Utfall	Målvärde	Status	Prognos Helår
Nöjd kundindex	Gävle Vatten AB	—	3,3	Ok	Uppnås
Nöjd kundindex	Hofors Vatten AB	—	3,3	Ok	Uppnås
Nöjd kundindex	Ockelbo Vatten AB	—	3,3	Ok	Uppnås
Nöjd kundindex	Älvkarleby Vatten AB	—	3,3	Ok	Uppnås
Hälsomässigt säkert vatten	Gävle Vatten AB	100	>99%		Uppnås
Hälsomässigt säkert vatten	Hofors Vatten AB	100	>99%		Uppnås
Hälsomässigt säkert vatten	Ockelbo Vatten AB	100	>99%		Uppnås
Hälsomässigt säkert vatten	Älvkarleby Vatten AB	100	>99%		Uppnås

Nöjd kundindex ger oss en indikation om hur kunden upplever våra VA-tjänster. Målvärdet beskriver vår utveckling ur ett kundperspektiv, i en femgradig skala, där fem är mycket nöjd.

Hälsomässigt säkert vatten ger oss en indikation om hur väl vi uppfyller kvalitetskraven. Målvärdet beskriver andelen vattenprover som är tjänliga enligt fastställt kontrollprogram.

Gävle Vatten AB; 550 st vattenprov har tagits enligt fastställt kontrollprogram.

Hofors Vatten ABM; 138 st vattenprov har tagits enligt fastställt kontrollprogram.

Ockelbo Vatten AB; 199 st vattenprov har tagits enligt fastställt kontrollprogram.

Älvkarleby Vatten AB; 80 st vattenprov har tagits enligt fastställt kontrollprogram.

2.2 Medarbetare

2.2.1 Gästrike Vatten är en attraktiv arbetsgivare

Målanalys

Inför anslutningen av VA-verksamheten i Östhammars kommun till Gästrike Vatten har en organisationsöversyn genomförts och en ny organisationsstruktur har arbetats fram med fokus att möta upp de förväntningar som finns, både nuvarande och kommande. Syftet är att skapa en tydligare struktur och utvecklande arbetssätt för en mer kundorienterad verksamhet. Genom den nya organisationen ökar närheten mellan chefer och medarbetare och ger möjlighet till fortsatt tillväxt och utveckling.

Flera aktiviteter har genomförts för att hantera den ökade arbetsbelastningen, kortsiktigt före och under implementering, men även efter inträdet av Östhammar.

Rekrytering med syfte att förstärka organisationen på grund av den geografiska utökningen samt för att anpassa till ökade krav är i sitt slutskede och 16 nya medarbetare har börjat sin anställning.

Analys av indikatorer

Medarbetarenkäten genomförs årligen under senhösten. För att noga följa de frågor med inriktning på den sociala arbetsmiljön har en särskild enkät skapats, en Må Bra-enkät som följs upp under ett flertal tillfällen under året.

Indikator	Enhet	Utfall	Målvärde	Status	Prognos Helår
Nöjd medarbetarindex	Gästrike Vatten AB	■	3,4	Ok	Uppnås
Må-bra-index	Gästrike Vatten AB	■	3 %	Ok	Uppnås

Nöjd medarbetarindex; ger oss en indikation om hur medarbetaren upplever organisationen, ledarskapet och sin arbetssituation. Målvärdet visar medelvärde på medarbetarnas värdering av företagets arbetsmiljö.

Må-bra-index; ger oss en indikation om hur medarbetarna upplever sin arbetsmiljö och påverkansmöjlighet.

Medarbetarenkäten genomförs årligen under senhösten. Resultatet av den enkäten ger oss *Nöjd medarbetarindex* (NMI). Tio av enkätens drygt tjugo frågor utgör *Må Bra index* (MBI). Under 2017 har vi förstärkt med *Må Bra enkäter* regelbundet för att använda som indikator på den psykosociala hälsan för våra medarbetare. Utfallet på de fyra *Må Bra enkäter* som genomförda hittills i år indikerar att vi kommer att nå vårt målvärde (MBI).

2.2.2 Personalredovisning

	2017-08-31					
	Årsarbetare		Antal anställda		Genomsnittlig sysselsättningsgrad	Genomsnittlig ålder
	Tillsvidare	Visstid	Tillsvidare	Visstid	Tillsvidare	Tillsvidare
Kvinnor	23,8	3	24	3	99	43,3
Män	63,8	7	64	7	99,5	47,1
Totalt	87,6	10	88	10	99	46,1

Obligatorisk sjukredovisning	2017-07-31 (%)	2016-07-31 (%)	2015-07-31 (%)
Total sjukfrånvaro*	1,76	2,03	1,42
- varav långtidssjukfrånvaro**	16,48	23,90	23,27
Sjukfrånvaro för kvinnor	0,86	1,70	2,65
Sjukfrånvaro för män	2,09	3,00	0,97
Sjukfrånvaro i åldersgruppen, 29 år eller yngre	0,77	1,63	0,38
Sjukfrånvaro i åldersgruppen, 30-49 år	1,32	1,76	1,67
Sjukfrånvaro i åldersgruppen, 50 år eller äldre	2,55	2,44	1,32
* Sjukfrånvarons andel av den ordinarie arbetstiden för samtliga anställda, såväl tillsvidare- som visstidsanställda.			
** Den del av sjukfrånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer.			

2.3 Hållbar tillväxt

2.3.1 Gästrike Vatten har en långsiktigt hållbar VA-försörjning

Målanalys

Grundvattennivåerna i samtliga kommuner har varit låga vilket gjort att nivåmätningen har utökats. Restriktioner har även gått ut i Östhammars kommun. I månadsskiftet augusti/september har grundvattennivåerna för delar av Gävle kommun (Gävle centralort, Valbo, Hamrånge och Axmar) stabiliserats. Att läget stabiliserats är en effekt av att den filteranläggning som driftsatts som fyller på åsen med åvatten från Gavleån har gett positiv effekt på grundvattnet. Fortfarande är dock grundvattennivåerna låga.

Arbetet med låsning av vattenposter och att installera vattenkiosker fortskrider enligt plan. Genom dessa åtgärder får vi bättre kontroll på vattenuttag och gör leveransen av dricksvatten säkrare.

Utredningen VÄG för en samverkan av vattenproduktion (Älvkarleby och Gävle kommuner) fortlöper enligt plan. Syftet är att utreda hur mycket vatten som finns och hur det bäst kan användas för att skapa nytta för invånarna i Älvkarleby och Gävle. Samtidigt utreder vi också hur en eventuell samverkan påverkar bland annat taxor, ägande och markfrågor.

På Sättra vattenverk i Gävle har beredningen av dricksvattnet stärkts med en mikrobiologisk barriär i form av UV-ljus. Installationen togs i drift under sommaren. UV-ljus inaktiverar bakterier, virus och parasiter. På så vis skapar vi en säkrare kvalitet av vattnet till invånarna i Gävle stad.

De tillståndspliktiga avloppsreningsverken i Gävle, Hofors, Ockelbo och Älvkarleby har mottagna mängder och reningsresultat i enlighet med gällande tillstånd och villkor utom på Duvbackens avloppsreningsverk (Gävle) där belastningen per augusti ligger på värden över gällande tillstånd och överskrider 100 000 personekvivalenter.

Analys av indikatorer

Årets planerade ledningsnätsförnyelse pågår i stort enligt plan med mindre justeringar i samtliga anläggningsbolag. En planerad åtgärd i Hofors kommer att skjutas till 2018 på grund av brist på anbud vid upphandling.

HBI-Me2 utgör inte någon bra parameter för måluppföljning. Denna parameter kommer därför att utgå.

Indikator	Enhet	Utfall	Målvärde	Status	Prognos Helår
Förnyelseplan ledningsnät	Gävle Vatten AB	90 %	 85 %		Uppnås
Förnyelseplan ledningsnät	Hofors Vatten AB	57 %	 85 %		Uppnås delvis
Förnyelseplan ledningsnät	Ockelbo Vatten AB	35 %	 85 %		Uppnås
Förnyelseplan ledningsnät	Älvkarleby Vatten AB	51 %	 85 %		Uppnås
HBI-Me 2	Gävle Vatten AB		 -2 %		Uppnås ej
HBI-Me 2	Hofors Vatten AB		 -2 %		
HBI-Me 2	Ockelbo Vatten AB		 -2 %		
HBI-Me 2	Älvkarleby Vatten AB		 -2 %		

Förnyelseplan; ger oss en indikation om hur väl vi genomför planerad förnyelse av VA-ledningar. Målvärdet visar andelen genomförd förnyelse.

HBI-Me 2; visar oss energitapp i forma av vattenförluster. En förbättring med -2 % per år ger en utveckling av Me 2 som ger en förbättrad status i HBI för Me2 från Röd till Gul under planperioden.

2.4 Ekonomi

2.4.1 Verksamheten har en ekonomi i balans

Målanalys

Samtliga dotterbolag visar en ekonomi i obalans per tertial 2. Intäkterna är högre än kostnaderna då intäkterna är relativt linjära medan kostnaderna inte är det. Kostnaderna för större underhåll faller ut i samband med att arbetena genomförs. Planerade större underhållsarbeten genomförs främst under maj-november med tyngdpunkt på september-november, arbetena är upphandlade och genomförande pågår. På årsbasis bedöms två av fem bolag att redovisa underuttag, två redovisa ett överuttag. Över-/underuttagen balanseras mot tidigare års över/underuttag, varmed samtliga bolag bedöms ha en ekonomi i balans inom planperioden.

Kostnadsutfallet i moderbolaget för året (jan-aug) är lägre än budget, årsprognosen är dock att kostnaderna kommer att överstiga budgeten till följd av att ytterligare en kommun har anslutits sig till Gästrikе Vatten och därmed har ett till bolag införlivats i VA-koncernen vilket påverkar bland annat personalkostnaderna.

Analys av indikatorer

Kostnaderna i relation till budget påvisar obalans, den beror främst på att planerade större underhållsåtgärder främst genomförs under perioden maj-november vilket är normalt för verksamheten. Kostnaderna från moderbolaget som utdebiteras till dotterbolagen har även de påverkats i och med mycket planerat arbete har förskjutits i tid då mycket personella resurser har använts för att genomföra anslutning av Östhammars kommun till Gästrikе Vatten.

Avvikelsen styrks av att förändringen från föregående år i relationen mellan verksamhetskostnader och rörelsekostnader är inom målvärdet.

Mindre avvikelse finns för Gävle Vatten och Älvkarleby Vatten. I Gävle är det en minskning mot föregående år relaterat till nedprioritering av planerade aktiviteter på grund av resursbrist. I Älvkarleby är det en ökning mot föregående år, ökningen beror främst på de lantmäteriförrättningar som ansökts 2015-2016 först nu 2017 har börjat expedieras.

Indikator	Enhet	Utfall		Målvärde	Status	Prognos Helår
Kostnader vs budget	Gästrikе Vatten AB	-8,4 %	◆	+/-5 %		Uppnås
Kostnader vs budget	Gävle Vatten AB	-12,1 %	◆	+/-5 %		Uppnås
Kostnader vs budget	Hofors Vatten AB	-13,5 %	◆	+/-5 %		Uppnås
Kostnader vs budget	Ockelbo Vatten AB	-27,5 %	■	+/-5 %		Uppnås
Kostnader vs budget	Älvkarleby Vatten AB	-16,8 %	■	+/-5 %		Uppnås
Personalkostnader vs rörelsekostnader	Gästrikе Vatten AB	-3,3 %	●	+/-3 %		Uppnås
Verksamhetskostnader vs rörelsekostnader	Gävle Vatten AB	-5,6 %	◆	+/-4 %		Uppnås
Verksamhetskostnader vs rörelsekostnader	Hofors Vatten AB	-0,6 %	●	+/-4 %		Uppnås
Verksamhetskostnader vs rörelsekostnader	Ockelbo Vatten AB	0 %	●	+/-4 %		Uppnås
Verksamhetskostnader vs rörelsekostnader	Älvkarleby Vatten AB	4,1 %	●	+/-4 %		Uppnås

Verksamhetskostnader; samtliga kostnader kontogrupp 4-6 exkl större underhåll

Rörelsekostnader; samtliga kostnader kontogrupp 4-7 exkl kapitalkostnader

3 Utvecklingsområde

Säkerställa vattenresurser för vattenförsörjning idag och i framtiden

Att skydda vattenresurser för dagens och morgondagens dricksvattenförsörjning är en förutsättning för att säkra vattenleveransen. Arbete pågår sedan flera år med att ta fram en vattenförsörjningsplan för våra kommuner och för regionen. En vattenförsörjningsplan innebär att kartlägga tillgängliga vattenresurser och behov samt prioritera vattenresurser för en hållbar vattenförsörjning. Omfattande utredningsarbete och undersökningar ligger till grund för identifieringen. I nästa steg behöver nuvarande vattentäkter och framtida prioriterade vattenresurser skyddas tillsammans med kommuner och länsstyrelser. Åtgärder pågår och behöver öka för att på ett mer effektivt sätt använda det vatten som produceras. Främst åtgärder för att ökad kontroll (fler mätare) och minskat utläckage men även för att se över alternativa lösningar att tillgodose vattenbehovet.

Klimatförändringar, skärpta miljökrav och befolkningsförändringar

Kraven på oss som VA-huvudman ökar på grund av ett förändrat klimat och samhällets förväntningar på en robust och säker infrastruktur för att klara de väderhändelser som sker idag och i framtiden, tillsammans med skärpta miljökrav och en positiv befolkningstillväxt. Detta påverkar såväl beredning och leverans av dricksvatten som planering och dimensionering för spill- och dagvattenhantering. Det är viktigt att det förebyggande arbetet för att minska oönskade produkter och kemikalier till avloppet kan prioriteras och utvecklas i större utsträckning under planperioden för att klara givna tillstånd samt nå såväl nationella och regionala som lokala miljömål. Samordning och stöd i många av våra frågor ges i kommungemensamt arbete med Hållbarhetsindex för VA, VA-planeringsarbete, Miljöstrategiska programmet och nya Översiktsplaner.

Regional strategi för avloppshantering

En regional strategi för slam och andra restprodukter för att skapa en gemensam inriktning för bästa ekonomiska, tekniska och miljömässiga hantering i regionen (närområdet) har tagits fram. Strategin visar att det inte finns en enskild lösning för slam och restprodukter utan fortsatt arbete sker i flera spår. Under planperioden kommer även en avloppsförsörjningsplan att tas fram som ett led i VA-planeringsarbetet. Avloppsförsörjningsplanen innebär att på kort och lång sikt ta fram en inriktning för framtidens avloppshantering, såväl lokalt som regionalt, som ger långsiktigt hållbara lösningar som bidrar till en minskad miljöbelastning.

Ledningsnätförnyelse och VA-utbyggnad

Under planperioden kommer arbetet med att förnya det åldrande ledningsnätet fortlöpa. Fokus är en robust och säker dricksvattenförsörjning och minskad miljöpåverkan (bräddning och dagvattenhantering). Omfattande satsningar kommer speciellt att krävas i Gävle, för att stärka upp infrastrukturen för att klara kommunens tillväxt.

VA-taxa

VA-taxan består av en brukningstaxa och en anslutningstaxa. För att fördela intäktsberoendet jämnare över de olika kundkategorierna samt minska känsligheten vid förändringar i konsumtionsbeteende hos kunderna infördes en ny taxekonstruktion för brukningstaxan från 2016. Effekten av den nya konstruktionen analyseras och kalibreras för att identifiera behov av justeringar.

Personal - rekryteringsbehov

I dagsläget har Gästrik Vatten knappt 100 anställda. Det finns behov av att öka personalstyrkan ytterligare dels till följd av att ytterligare en kommun har anslutit sig dels har befintliga tidigare kommuners VA-verksamhet utökats som en följd av de investeringar som skett i dotterbolagen som därmed fått ökad omfattning med ökade krav på drift och underhåll då anläggningarna har blivit fler. Därutöver finns ett önskemål från ägarkommunerna att möta upp de starka utvecklings- och tillväxtbehovet som finns. Det största behovet finns för närvarande hos Gävle Vatten AB och Gävle kommun

Östhammar Vatten

Östhammar har stora utmaningar inom VA-området som kräver bättre förutsättningar till resurser och kompetensförsörjning som kan förvalta och utveckla verksamheten. Utmaningarna består både av svårigheter att klara gällande tillstånd och leverans av vatten idag som att möta kommande behov och krav i ett längre perspektiv. För Östhammar Vatten AB gäller den VA-taxa som tidigare gällt för VA-kollektivet i Östhammars kommun. Under planperioden ska den nya brukningstaxans konstruktion införas även för VA-kollektivet i Östhammars kommun. Under perioden planeras en översyn av konstruktion för anläggningstaxan för fastställelse och införande.

4 För verksamheten viktig statistik

Gävle Vatten AB

Nyckeltal	T2 2013	T2 2014	T2 2015	T2 2016	T2 2017
Mottagen mängd (m3)	9 408 546	8 007 129	9 035 297	9 783 126	7 914 926
Producerad mängd (m3)	6 973 911	6 463 280	6 620 770	6 560 590	6 338 561
Försåld mängd VA i (m3)	4 400 778	4 211 111	4 111 653	4 353 840	4 269 687
Antal vattenläckor	47	33	28	25	34
Antal avloppsstoppar	67	70	92	73	67

Hofors Vatten AB

Nyckeltal	T2 2013	T2 2014	T2 2015	T2 2016	T2 2017
Mottagen mängd (m3)	878 878	769 188	1 122 529	1 021 883	902 074
Producerad mängd (m3)	864 259	749 945	736 298	788 576	833 087
Försåld mängd VA i (m3)	454 537	496 450	470 440	458 202	423 445
Antal vattenläckor	13	14	7	6	10
Antal avloppsstoppar	6	6	29	21	4

Mottagen mängd; värdet för 2015 är högre än för tidigare år. Under 2014 åtgärdades nivååtgärder på reningsverket som gav felaktiga mätvärden.

Ockelbo Vatten AB

Nyckeltal	T2 2013	T2 2014	T2 2015	T2 2016	T2 2017
Mottagen mängd (m3)	281 886	437 289	474 530	433 760	409 862
Producerad mängd (m3)	230 133	247 072	272 410	244 372	268 349
Försåld mängd VA i (m3)	176 057	164 960	169 486	172 885	179 420
Antal vattenläckor	3	3	2	6	7
Antal avloppsstoppar	15	17	15	13	9

Älvkarleby Vatten AB

Nyckeltal	T2 2013	T2 2014	T2 2015	T2 2016	T2 2017
Mottagen mängd (m3)	647 390	559 565	935 505	952 368	716 487
Producerad mängd (m3)	899 130	895 425	1 004 010	976 672	968 905
Försåld mängd VA i (m3)	535 067	515 923	496 269	453 424	626 498
Antal vattenläckor	11	13	7	12	20
Antal avloppsstoppar	66	69	45	35	36

Värdet för mottagna mängder 2013-2014 är osäker på grund av instabilitet i övervakningssystemet med vissa överföringsproblem av värden. Ökningen av försåld mängd 2017 beror på att efterdebitering har skett till kund T1 2017 avseende förbrukning 2016.

Östhammar Vatten AB

Nyckeltal	T2 2013	T2 2014	T2 2015	T2 2016	T2 2017
Mottagen mängd (m3)	2 278 206	2 163 498	2 215 067	1 970 664	ingen uppgift
Producerad mängd (m3)	1 364 917	1 376 668	1 383 748	1 468 136	ingen uppgift
Försåld mängd VA i (m3)	892 116	742 294	884 965	900 180	153 733
Antal vattenläckor	16	13	18	16	ingen uppgift
Antal avloppsstoppar	33	25	23	39	ingen uppgift

5 Resultat och investeringar

5.1 Gästrik Vatten AB

Ekonomisk rapport

Resultaträkning (tkr)	Utfall T2 2017	Utfall T2 2016	Årsbudget 2017	Årsprognos T2 2017	Avvikelse prognos- budget 2017
Intäkter	58 007	52 673	95 000	98 813	3 813
Summa intäkter	58 007	52 673	95 000	98 813	3 813
Verksamhetskostnader	-18 113	-14 810	-26 730	-30 593	-3 863
Personalkostnader	-37 763	-35 820	-64 870	-64 870	0
Avskrivningar	-2 076	-2 033	-3 300	-3 300	0
Summa kostnader	-57 952	-52 665	-94 900	-98 763	-3 863
Rörelseresultat före fin.	55	9	100	50	-50
Ränteintäkter		2	0		0
Räntekostnader	-55	-12	-100	-50	50
Resultat efter finansiella poster	0	0	0	0	0
Skattekostnader		0	0		0
Periodens resultat	0	0	0	0	0
Investeringar	752	0	1 000	1 000	0

Perioden redovisar ett 0 resultat.

Årsprognos är ett överdrag med 3,8 mnkr till följd av att tillkommande koncernbolag och därmed ökade kostnader. Kostnaderna för personal är enligt budget, ett flertal rekryteringar sker under året, merparten av tjänsterna tillsätts dock under sommar/höst varmed personal som tillkom i samband med att koncernen utökades med ett bolag bedöms rymmas i den totala personalbudgeten.

Jämfört med föregående år; Perioden redovisar likt föregående år ett 0 resultat, då Gästrik Vatten AB debiterar ut samtliga kostnader till dotterbolagen. Ökningen för året är 5,3 mnkr. Kostnaderna ökar på grund av generella kostnadsökningar och till följd av att ett till bolag införlivats i koncernen.

Årsprognos för investeringarna är i enlighet med budget.

Jämfört med föregående år; Totalt redovisas knappt 0,8 mnkr för perioden vilket är 0,8 mnkr högre än samma period föregående år. Utfallet avviker mellan åren beroende på gällande investeringsplan.

5.2 Gävle Vatten AB

Ekonomisk rapport

Resultaträkning (tkr)	Utfall T2 2017	Utfall T2 2016	Årsbudget 2017	Årsprognos T2 2017	Avvikelse prognos- budget 2017
Över (-)/underuttag (+)	-9 391	-4 308	10 007	13 350	3 343
Återföring av "investeringsfond"	1 568	0	2 350	2 350	0
Intäkter exkl över/underuttag	114 222	102 218	170 050	160 400	-9 650
Summa intäkter	106 399	97 910	182 407	176 100	-6 307
Verksamhetskostnader	-79 984	-82 357	-133 407	-132 000	1 407
Större underhåll	-10 681	-5 414	-26 000	-19 500	6 500
Avskrivningar	-13 539	-7 955	-19 100	-20 300	-1 200
Summa kostnader	-104 204	-95 726	-178 507	-171 800	6 707
Rörelseresultat före fin.	2 195	2 184	3 900	4 300	400
Räntetäkter	34	86	100	100	0
Räntekostnader	-2 229	-2 270	-3 500	-3 900	-400
Resultat efter finansiella poster	0	0	500	500	0
Skattekostnader		-644	-500	-500	0
Periodens resultat	0	-644	0	0	0

Investeringar	50 454	73 102	222 200	121 600	-100 600
Akkumulerad kort skuld (+)/fordran (-) till VA-kollektivet	38 602	30 058	19 204	15 861	-3 343

Perioden redovisar ett överuttag om 9,4 mnkr. Flera planerade åtgärder har förskjutits i tid då införlivandet av ytterligare ett bolag i VA-koncernen har medfört brist på resurser i moderbolaget. Årets planerade större underhåll sker främst under perioden maj-november, med tyngdpunkt september-november.

Årsprognos; Avvikelse mot budgeterat underuttag på totalt 3,3 mnkr. Brukningsintäkter har justerats ner mot budget med 9,7 mnkr då det i budget var räknat på en taxehöjning för 2017. De totala kostnaderna exklusive skatt är 6,3 mnkr lägre än budget, främst beroende på att årets planerade större underhåll inte genomförs i enlighet med budget då nedprioriteringar har skett på grund av brist på personella resurser.

Jämfört med föregående år; Periodens redovisade överuttag är 5,1 mnkr högre än samma period föregående år. Intäkterna är högre främst beroende på periodiserade anslutningsintäkter. Kostnaderna är 8,5 mnkr högre främst relaterat till genomförande av årets större underhållsåtgärder samt kostnader för avskrivningar till följd av genomförda investeringsplaner tidigare år.

Investeringarna och exploateringar för perioden uppgår till 50,5 mnkr. Årsprognos; avvikelse mot budget med totalt 100,6 mnkr, i stort jämt fördelade mellan exploateringar och investeringar. De två pågående tvisterna med entreprenörer för Norrlandet är inte beaktade. Kostnaden för utbyggnad av VA i omvandlingsområden beräknas bli något lägre än budgeterat. Utbyggnaden i Hamrångefjärden är framskjuten i tid då större åtgärder än beräknat krävs för en säker vattenleverans. Tidplanen för såväl kommunala som privata exploateringar är svår att beräkna vilket ger en osäkerhet i budgeten. Den pågående exploateringen vid Gavlehov Södra bedöms fortgå under 2018. Ett flertal planerade investeringar förskjuts i tid då ytterligare utredningar krävs innan val och beslut om åtgärd vidtas. Avvikelse mot föregående är beroende av vilka projekt som är aktuella att genomföra enligt planerna.

5.3 Hofors Vatten AB

Ekonomisk rapport

Resultaträkning (tkr)	Utfall T2 2017	Utfall T2 2016	Årsbudget 2017	Årsprognos T2 2017	Avvikelse prognos- budget 2017
Över (-)/underuttag (+)	-2 182	-3 576	-130	0	130
Återföring av "investeringsfond"					
Intäkter exkl över/underuttag	19 687	20 437	30 500	30 300	-200
Summa intäkter	17 505	16 861	30 370	30 300	-70
Verksamhetskostnader	-13 187	-12 106	-21 720	-21 500	220
Större underhåll	-375	-266	-2 200	-2 500	-300
Avskrivningar	-3 516	-3 688	-5 450	-5 450	0
Summa kostnader	-17 078	-16 060	-29 370	-29 450	-80
Rörelseresultat före fin.	427	801	1 000	850	-150
Räntetäkter	3	15			
Räntekostnader	-430	-406	-1 000	-650	350
Resultat efter finansiella poster	0	410	0	200	200
Skattekostnader		-410		-200	-200
Periodens resultat	0	0	0	0	0

Investeringar	1 630	982	7 000	2 600	-4 400
Akkumulerad kort skuld (+)/fordran (-) till VA-kollektivet	17 111	15 695	15 060	14 929	-1 830

Perioden redovisar ett överuttag om 2,2 mnkr. Årets planerade större underhåll sker främst under perioden maj-november, med tyngdpunkt september-november.

Årsprognos; Avvikelse mot budget med totalt 0,1 mnkr. Intäkterna bedöms bli 0,2 lägre än budget, relaterat till förändrad försåld mängd. Kostnaderna bedöms bli 0,1 mnkr lägre än budget, förskjutningar finns inom prognos dock balanseras det inom budgetramen.

Jämfört med föregående år; Periodens redovisade överuttag är 1,4 mnkr lägre än samma period föregående år. Intäkterna är 0,7 mnkr lägre än föregående år, vilket är en effekt från den nya taxekonstruktionen samt minskad försåld mängd.

Investeringarna för perioden uppgår till 1,6 mnkr. Årets investeringar genomförs inte enligt plan.

Årsprognos; Avvikelse mot budget med totalt 4,4 mnkr. Ett planerat arbete skjuts till 2018 då få inkomna anbud visar på svårighet att genomföra projektet kostnadseffektivt under 2017, projektet upphandlas på nytt för genomförande 2018.

Jämfört med föregående år; Totalt redovisas 0,6 mnkr högre utfall för perioden än samma period föregående år. Investeringarna kan genomföras över fler år och är således beroende av vilka investeringar som är aktuella att genomföra enligt planerna.

5.4 Ockelbo Vatten AB

Ekonomisk rapport

Resultaträkning (tkr)	Utfall T2 2017	Utfall T2 2016	Årsbudget 2017	Årsprognos T2 2017	Avvikelse prognos-budget 2017
Över (-)/underutttag (+)	-1 891	241	1 925	-900	-2 825
Återföring av "investeringsfond"					
Intäkter exkl över/underutttag	10 792	9 376	16 500	16 500	
Summa intäkter	8 901	9 617	18 425	15 600	-2 825
Verksamhetskostnader	-6 858	-7 408	-13 465	-11 000	2 465
Större underhåll	0	0	-1 700	-1 350	350
Avskrivningar	-1 807	-1 818	-2 750	-2 750	0
Summa kostnader	-8 665	-9 226	-17 915	-15 100	2 815
Rörelseresultat före fin.	236	391	510	500	-10
Ränteintäkter	2	14			
Räntekostnader	-238	-208	-510	-400	110
Resultat efter finansiella poster	0	197	0	100	100
Skattekostnader		-197		-100	-100
Periodens resultat	0	0	0	0	0

Investeringar	474	1 718	5 500	3 450	-2 050
Akkumulerad kort skuld (+)/fordran (-) till VA-kollektivet	2 393	1 309	-1 423	1 402	2 925

Perioden redovisar ett överutttag om 1,9 mnkr. Årets planerade större underhåll sker under perioden september-november.

Årsprognos; Avvikelse mot budget med totalt 2,8 mnkr. Kostnaderna är 2,5 mnkr lägre än budget, varav merparten beror på att utredningar och åtgärder kopplade mot låga grundvattennivåer och förberedelser för investeringsåtgärder har prioriterats framför utredningar och underlag till beslut kopplat till vägvalsutredningen, som följd där av skjuts planerad avsättning för onyttigbliven anläggning.

Jämfört med föregående år; Perioden redovisar ett överutttag, ett underutttag redovisades motsvarande period föregående år, skillnaden är 2,1 mnkr. Intäkterna är 1,4 mnkr högre än föregående år och är främst en effekt av att VA-taxans bruksavgift justerades från februari 2017. Kostnaderna är totalt 0,7 mnkr lägre, störst avvikelser finns på rörelsekostnader, detta beror på flera akuta underhållsåtgärder föregående år.

Investeringarna för perioden uppgår till 0,5 mnkr. Årets investeringar genomförs inte enligt plan.

Årsprognos; Avvikelse mot budget med totalt -2,1 mnkr. Avvikelsen beror främst på att åtgärder kopplat till vägvalsutredningen.

Jämfört med föregående år; Totalt redovisas 1,2 mnkr lägre utfall för perioden än samma period föregående år. Investeringarna kan genomföras över fler år och är således beroende av vilka investeringar som är aktuella att genomföra enligt planerna.

5.5 Älvkarleby Vatten AB

Ekonomisk rapport

Resultaträkning (tkr)	Utfall T2 2017	Utfall T2 2016	Årsbudget 2017	Årsprognos T2 2017	Avvikelse prognos- budget 2017
Över (-)/underuttag (+)	-3 876	-1 998	1 436	-1 500	-2 936
Återföring av "investeringsfond"					
Intäkter exkl över/underuttag	22 039	20 833	31 300	32 500	1 200
Summa intäkter	18 163	18 835	32 736	31 000	-1 736
Verksamhetskostnader	-14 193	-13 918	-23 236	-22 800	436
Större underhåll	-436	-1 058	-3 000	-2 700	300
Avskrivningar	-3 072	-2 983	-4 500	-4 650	-150
Summa kostnader	-17 701	-17 959	-30 736	-30 150	586
Rörelseresultat före fin.	462	876	2 000	850	-1 150
Ränteintäkter	4	28			
Räntekostnader	-466	-492	-2 000	-650	1 350
Resultat efter finansiella poster	0	412	0	200	200
Skattekostnader		-412		-200	-200
Periodens resultat	0	0	0	0	0

Investeringar	1 568	2 373	8 450	6 550	-1 900
Akkumulerad kort skuld (+)/fordran (-) till VA-kollektivet	13 207	9 422	7 895	10 831	2 936

Perioden redovisar ett överuttag om 3,9 mnkr. Årets planerade större underhåll sker under perioden september-november. Av redovisade intäkter är 1,2 mnkr relaterade till efterdebitering från 2016.

Årsprognos; Avvikelse mot budget med totalt 2,9 mnkr. Det beror på att bruksintäkter bedöms bli 1,2 mnkr högre relaterat till efterdebitering från 2016 av några kunder. Kostnaderna prognostiseras bli 1,7 mnkr lägre än budget. 1 mnkr hänförs till kapitalkostnader, avvikelsen beror delvis på lägre räntenivåer och förskjutningar i investeringsplaner. Rörelsekostnader samt kostnader för större underhåll avviker mot budget med -0,7 mnkr, främst relaterat till att planerat arbete har prioriterats ner utifrån resursbrist i moderbolaget relaterat en följd av att ytterligare ett bolag införlivas i koncernen.

Jämfört med föregående år; Periodens redovisade överuttag är 1,9 mnkr högre än samma period föregående år. Intäkterna är 1,2 mnkr högre än föregående år, som en effekt från efterdebiteringen hänförlig till 2016. Kostnaderna är totalt 0,7 mnkr lägre, främst relaterat till vilka större underhållsarbeten som är planerade för året och när de är planerade att genomföras.

Investeringarna för perioden uppgår till 1,6 mnkr. *Årsprognos;* Avvikelse mot budget med totalt -1,9 mnkr varav exploateringarna står för 1 mnkr av dessa, det är inga exploateringar som ligger i kommunens plan som är aktuella att genomföra i år. Avvikelsen på investeringarna beror att en planerat projekt har prioriterats ner då ett annat projekt har kostnadsöverdrag där markförhållandena har medfört fördyringar.

Jämfört med föregående år; Totalt redovisas 0,8 mnkr lägre utfall för perioden än samma period föregående år. Investeringarna kan genomföras över fler år och är således beroende av vilka investeringar som är aktuella att genomföra enligt planerna.

5.6 Östhammar Vatten AB

Ekonomisk rapport

Resultaträkning (tkr)	Utfall T2 2017	Utfall T2 2016	Årsbudget 2017	Årsprognos T2 2017	Avvikelse prognos- budget 2017
Över (-)/underuttag (+)	-1 615				
Återföring av "investeringsfond"					
Intäkter exkl över/underuttag	14 593		29 000	29 000	0
Summa intäkter	12 978		29 000	29 000	0
Verksamhetskostnader	-9 457		-29 500	-29 500	
Större underhåll					
Avskrivningar	-3 266		-5 000	-5 000	
Summa kostnader	-12 723		-34 500	-34 500	
Rörelseresultat före fin.	255		-5 500	-5 500	
Ränteintäkter					
Räntekostnader	-255		-350	-350	
Resultat efter finansiella poster	0		-5 850	-5 850	
Skattekostnader					
Periodens resultat	0		-5 850	- 5 850	

Investeringar	482			2 250	2 250
Akkumulerad kort skuld (+)/fordran (-) till VA-kollektivet	1 615			0	

Perioden redovisar ett överuttag med 1,6 mnkr. Bolaget har från ägarkommunen tillförts fritt eget kapital för att balansera underskott i verksamheten som uppkommer till följd av att verksamheten bolagiserats. Årsprognos är enligt budget.

Investeringarna för perioden uppgår till 0,5 mnkr.

6 Framtida intäkts- och kostnadsutveckling

6.1 Gästrike Vatten AB

Då bolagen inte har några avkastning och utdelningskrav eftersom det inte är förenligt med självkostnadsprincipen och lagen om allmänna vattentjänster gäller det att Gästrike Vatten bedriver verksamheten kostnadseffektiv för så väl moderbolag som i dotterbolagen. Kostnadsutvecklingen under perioden är främst relaterad till ökade personalkostnader vilket är en effekt av ökat krav på verksamheten så väl ökad omfattning som förändrade regelverk. Genomförda investeringar gör att verksamhetens kapitalkostnader ökar. Det ökade behovet av resurser för VA-försörjningen är störst i Gävle kommun, men även i övriga ägarkommuner finns ett ökat behov. Behovet av resurser ökar också relaterat till att Östhammars kommun ansluts till Gästrike Vatten för att möjliggöra att VA-verksamheten i Östhammars kommun uppfyller krav i gällande lagar och regelverk.

6.2 Gävle Vatten AB

Huvuddelen av dagens anläggningar är gamla, anläggningarna har underhållits och förvaltats men är i behov av att ersättas. Dessutom är befolkningstillväxten i Gävle kommun expansiv och behovet av att ansluta fler till det kommunala VA-nätet är stort. Effekten av det stora investeringsbehovet som finns ger ökad upplåning med ökade kapitalkostnader som följd. Det höga upplåningsbehovet ger att verksamheten blir räntekänsligt, en höjning av räntenivåerna ger stor effekt på brukningstaxan. För att minska räntekänsligheten och höjningarna av VA-taxan bör möjligheten till alternativ finansiering av omvandlings- och exploateringsområden genom tillskjutande av kapital från kommunen övervägas. Behovet av ökade intäkter för planperioden täcks dels genom återföring av tidigare års överuttag, dels genom taxejusteringar. Under planperioden kommer betydande taxejusteringar av brukningstaxan krävas för att möjliggöra en stabil och säker VA-försörjning med möjlighet för kommunen att växa. En översyn av anläggningstaxan och justering kommer att ske under planperioden.

6.3 Hofors Vatten AB

Utifrån att den största kunden debiteras enligt gällande taxa och anpassar sitt vattenuttag så att de har möjlighet att säkra ner storleken på vattenmätarna kommer intäkterna att minska för Hofors Vatten AB. Det tillsammans med kostnadsökningar till följd av avveckling av anläggningar gör att tidigare års överuttag kommer att återföras till VA-kollektivet genom underfinansiering i ekonomisk plan. Trots att hela överuttaget återförs kan behovet av taxejusteringar av brukningstaxan bli högre under planperioden än vad som tidigare kommunicerats. Detta kommer att utredas närmare.

6.4 Ockelbo Vatten AB

Utöver generella kostnadsökningar, ökar kostnaderna dels för underhåll och kapital som en följd av investeringsplaner dels ökat behov av resurser för den långsiktiga VA-planeringen. Det krävs ett helhetsgrepp ur ett samhällsekonomiskt perspektiv för en god VA-försörjning som är hållbar. Nuvarande vattentäkter och verk är i behov av åtgärder, flera olika alternativ till lösningar finns, kostnaden för de olika alternativen varierar ger det olika effekter på avskrivningskostnaderna eftersom den ekonomiska livslängden skiljer i de olika alternativen. Taxejusteringar behövs årligen under planperioden för att inte verksamheten ska vara underfinansierad. Detta kommer att utredas närmare.

6.5 Älvkarleby Vatten AB

Tidigare års överuttag återförs till verksamheten genom underfinansiering av löpande verksamhet. De kostnadsökningar som sker under planperioden, är hänförliga till generella kostnadsökningar och effekt av genomförda investeringar samt förväntad utveckling av räntenivåer. Utifrån nu kända förutsättningar bedöms inget behovet av taxejustering 2018 men därefter finns behov av justering av bruksavgifterna, relaterat till planerade investeringsbehov. Detta kommer att utredas närmare.

6.6 Östhammar Vatten AB

Ansvaret för VA-verksamheten i Östhammar har tidigare varit i Tekniska förvaltningen i kommunen. De kostnader som varit direkt hänförliga till VA-verksamheten har belastat VA-verksamheten medan kostnader som hänförs till overhead eller samnyttjas med andra har inte belastat VA-verksamheten i den omfattning som verksamheten tillfört sig nyttan av dessa tjänster. Till det kommer även att verksamheten inte har fullt följt gällande regelverk på grund av att resurser saknats. Detta tillsammans med ökade krav på verksamheten och de problem som finns med att upprätthålla VA-försörjningen gör att omfattande justeringar av såväl brukningstaxan som anläggningstaxan kommer att behövas under flera år. Detta kommer att utredas närmare.

7 Sammanfattning av de viktigaste händelserna

7.1 Gästrike Vatten AB

- Anslutning av Östhammars kommun till Gästrike Vatten.
- Förändrad organisation och många nya medarbetare.
- Låga grundvattennivåer nationellt och lokalt. Övervakningen av grundvattennivåer har utökats och informerats löpande till ägare och kommuninvånare.

7.2 Gävle Vatten AB

- Aktiviteter på grund av låga grundvattennivåer. Det långsiktiga åtgärderna med bland annat att anlägga en filteranläggning har gett positiv effekt.
- Rekommendation om att koka vattnet i Hamrångeområdet som en säkerhetsåtgärd berörde ca 3000 personer.
- Installation av ett ytterligare beredningssteg i form av en UV-anläggning vid Sättra vattenverk för en säkrare dricksvattenkvalitet.

7.3 Hofors Vatten AB

- Drift- och underhållsåtgärder vid Hofors vattenverk har varit mycket resurskrävande. Består av:
 - Byte av PLC för bättre styrning och övervakning.
 - Renovering av sandfiltren har förbättrat beredningen och ger en bättre dricksvattenkvalitet.
- Information till berörda kunder i samband med förberedelse av ledningsnätsåtgärder.

7.4 Ockelbo Vatten AB

- Omfattande förberedelser inför renovering av Rabo vattentorn.
- Aktiviteter på grund av låga grundvattennivåer. Både genom utökade mätningar av grundvattennivåer och åtgärder vid uttagsbrunnar och vattenverk.

7.5 Älvkarleby Vatten AB

- Aktiviteter på grund av låga grundvattennivåer genom utökade mätningar av grundvattennivåer.
- Utökad läcksökning på vattenledningsnätet och förberedelse för fler flödesmätare.
- Utförande av ledningsnätsförnyelse i Gårdskär.

7.6 Östhammar Vatten AB

- Övergång från Östhammars kommun till Gästrike Vatten.
- Omfattande aktiviteter på grund av låga grundvattennivåer. Både genom utökade mätningar av grundvattennivåer och åtgärder vid uttagsbrunnar och vattenverk samt införande av restriktioner (bevattningsförbud).
- Åtgärder i Alunda för att tillfälligt öka vattenmängden och därmed säkra leveransen av dricksvatten.

8 Bilaga 1 Personalstatistik

8.1 Medarbetare

Organisationsförändring

Inför anslutningen av VA-verksamheten i Östhammars kommun till Gästrikre Vatten har en organisationsöversyn genomförts och en ny organisationsstruktur har arbetats fram med fokus att möta upp de förväntningar som finns, både nuvarande och kommande. Syftet är att skapa en tydligare struktur och utvecklande arbetssätt för en mer kundorienterad verksamhet. Genom den nya organisationen ökar närheten mellan chefer och medarbetare och ger möjlighet till fortsatt tillväxt och utveckling.

Rekrytering

För att stärka upp organisationen och kunna möta de utmaningar som vi står inför har en stor rekryteringsinsats genomförts. Vi har stärkt upp Drift Syd med fyra tjänster, tillsatt ett fåtal vakanser och nyrekryterat för att möta efterfrågan på våra tjänster, totalt 16 nya medarbetare. Rekryteringsprocessen pågår för ytterligare sju tjänster, varav två är vikariat och två är ersättningsrekryteringar.

Personalstatistik

8.1.1 Personalstruktur

Antal årsarbetare

	2017-08-31			2016-08-31			2015-08-31		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Tillsvidare	23,8	63,8	87,6	19,6	56,8	76,4	16,6	52	68,6
Visstid	3	7	10	2,0	5,0	7,0	4,0	3,0	7,0
Totalt	26,8	70,8	97,6	21,6	61,8	83,4	20,6	55,0	75,6

Antal anställda

	2017-08-31			2016-08-31			2015-08-31		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Tillsvidare	24	64	88	20	57	77	17	52	69
Visstid	3	7	10	2	5	7	4	3	7
Totalt	27	71	98	22	62	84	21	55	76

Analys

Antalet anställda har ökat under året. Tio nya medarbetare kom till Gästrikre Vatten då Östhammars Kommun inrangerades 2017-05-01. Ytterligare medarbetare har rekryterats under vår och sommar.

Under hösten kompletteras med vikariat, ersättningsrekryteringar och två nya tjänster.

8.1.2 Ålder

Åldersfördelning

	Kön	Upp t.o.m. 29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60 år eller äldre
Tillsvidare	Kvinnor	1	9	7	5	2
	Män	6	11	18	18	11
	Totalt	7	20	25	23	13
Visstid	Kvinnor	0	1	2	0	0
	Män	4	1	1	1	0
	Totalt	4	2	3	1	0
Totalt	Kvinnor	1	10	9	5	2
	Män	10	12	19	19	11
	Totalt	11	22	28	24	13

Analys

Åldersfördelningen inom företaget är mycket jämn och genomsnittsåldern fortsätter att sjunka. Vårt arbete med att vara en attraktiv arbetsgivare ser ut att ge resultat då vi kan attrahera kompetenta och ambitiösa medarbetare i alla åldersgrupper samtidigt som vår personalomsättning är låg.

Genomsnittlig ålder

	Kön	2017-08-31	2016-08-31	2015-08-31
Tillsvidare	Kvinnor	43,3	44,2	45,6
	Män	47,1	47,8	48,4
	Totalt	46,1	46,9	47,7
Visstid	Kvinnor	39,3	31,0	38,8
	Män	34,7	31,8	47,7
	Totalt	36,1	31,6	42,6
Totalt	Kvinnor	42,8	43,0	44,3
	Män	45,9	46,5	48,3
	Totalt	45,00	45,6	47,2

Analys

Den genomsnittliga åldern sjunker vilket är en effekt av genomförda rekryteringar och pensionsavgångar, åldersfördelningen mellan män och kvinnor är relativt jämn.

8.1.3 Övertid

Övertid

	Kön	2017-08-31			2016-08-31		
		Antal timmar	Utbetald ersättning	Beräknad kostnad för övertid i tid	Antal timmar	Utbetald ersättning	Beräknad kostnad för övertid i tid
Fyllnadstid	Kvinnor	89	28 385	0	95		28 101
	Män	45	11 144	0	64		15 633
	Totalt	134	39 529	0	159		43 734
Enkel övertid	Kvinnor	328	32 590	121 660	259		113 117
	Män	881	303 755	28 661	672		251 485
	Totalt	1 209	336 345	150 321	931		364 602
Kvalificerad övertid	Kvinnor	283	78 237	81 062	349		204 427
	Män	2 677	1 146 677	37 594	2 425		1 062 245
	Totalt	2 960	1 224 914	118 656	2 774		1 266 672
Totalt	Kvinnor	700	139 212	202 722	703		345 645
	Män	3 603	1 461 576	66 255	3 161		1 329 363
	Totalt	4 303	1 600 788	268 977	3 864		1 675 008

Analys

Arbetet med inrangeringen av Östhammar jämte vår redan tidigare höga arbetsbelastning ger högre övertidsuttag i år i jämförelse med förra året. När vi har stärkt upp organisationen och de nya medarbetarna har kommit på plats bör arbetsbelastningen på medarbetarna sjunka och därmed vårt övertidsuttag. Drygt 40 % av vår övertid är relaterat till beredskapstjänstgöring.

8.1.4 Rekrytering och personalförsörjning

Nyttillsättningar

	2017-08-31			2016-08-31			2015-08-31		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Tillsvidare	2	10	12	3	5	8	3	4	7
Visstid	3	6	9	3	6	9	2	3	5
Totalt	5	16	21	6	11	17	5	7	12

Under sommaren har vi haft sommarvikarier anställda som ingår i statistiken under visstidsanställda.

Avgångar

	2017-08-31			2016-08-31			2015-08-31		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Tillsvidare	0	2	2	1	2	3	1	3	4
Visstid	0	2	2	2	0	2	1	0	1
Totalt	0	4	4	3	2	5	2	3	5
- varav pension	0	1	1	1	1	2	0	1	1
- varav sjukersättning	0		0	0	0	0	0	0	0
- varav SAP-Ö	0		0	0	0	0	0	0	0

8.1.5 Sysselsättningsgrad

Genomsnittlig sysselsättningsgrad

	Kön	2017-08-31 (%)	2016-08-31 (%)	2015-08-31 (%)
Tillsvidare	Kvinnor	99	98	99,4
	Män	99,7	99,6	0
	Totalt	99,5	99,2	99,4
Visstid	Kvinnor	100	100	100
	Män	100	100	0
	Totalt	100	100	100

Styrelse Gästrike Vatten AB

Hamnleden 20

80641 Gävle

Övergripande verksamhetsplan 2018-2021 samt budget 2018 plan 2019-2021 utblick 2024 Gästrike Vatten AB

Förslag på beslut

Styrelsen föreslås besluta

- att anta verksamhetsplan 2018-2021 för Gästrike Vatten AB med dotterbolag
- att anta budget 2018 plan 2019-2021 med investeringsutblick 2024 för Gästrike Vatten AB
- att överlämna dessa till ägare kommunerna

Ärendebeskrivning

Den övergripande verksamhetsplanen (ÖVP) gäller för samtliga bolag i Gästrike Vatten koncernen och anger styrelsernas mål för bolagets verksamhet och är upprättad utifrån modellen balanserad styrning. Målen utgår ifrån fyra perspektiv (invånare och kunder, medarbetare hållbart tillväxt samt ekonomi). ÖVP:n ger en beskrivning av verksamhetens inriktning utifrån styrelsens fastställda mål och strategier för dessa. Den av styrelsen fastställda ÖVP:n ligger till grund för bolagets fortsatta arbete för planperioden.

Budget 2018 och ekonomisk plan 2019-2021 med investeringsutblick till 2024, visar på bolagets förväntade ekonomiska utveckling utifrån i dag känd fakta för befintliga ingående bolags behov av resurser. Budget 2018 är ramen för bolagets internbudget för kommande räkenskapsår som färdigställs under november. Investeringsplan med utblick till 2024 är grunden för bolagets planerade investeringsvolym utifrån kända faktorer.

Beslutsunderlag

- Övergripande verksamhetsplan 2018-2021 för Gästrike Vatten AB med dotterbolag
- Budget 2018 plan 2019-2021 investeringsutblick 2024 Gästrike Vatten AB

Föredragande i ärendet är Gunilla Alsén, Administrativchef, Administration.

Lena Blad
VD

Gästrike Vatten AB

Gävle Vatten AB

Hofors Vatten AB

Ockelbo Vatten AB

Älvkarleby Vatten AB

Östhammar Vatten AB

Övergripande verksamhetsplan 2018-2021

Gästrike Vatten AB med dotterbolag

Innehåll

Övergripande verksamhetsplan 2018-2021 för Gästrike Vatten med dotterbolag	3
Uppdrag och vision	3
Utvecklingsområde	3
Verksamhetens styrning	4
Strategiska mål för 2018-2021	5
Strategiskt mål 1: Invånare och kunder har förtroende för våra VA-tjänster	6
Strategiskt mål 2: Gästrike Vatten är en attraktiv arbetsgivare	7
Strategiskt mål 3: Gästrike Vatten har en långsiktigt hållbar VA-försörjning	8
Strategiskt mål 4: Verksamheten har en ekonomi i balans	9
Investeringsverksamhet	10
Gästrike Vatten AB	10
Gävle Vatten AB	10
Hofors Vatten AB	10
Ockelbo Vatten AB	10
Älvkarleby Vatten AB	11
Östhammar Vatten AB	11
Intäcks- och kostnadsutveckling	12
Gästrike Vatten AB	12
Gävle Vatten AB	12
Hofors Vatten AB	12
Ockelbo Vatten AB	12
Älvkarleby Vatten AB	12
Östhammar Vatten AB	13
Bilaga 1: För verksamheten viktig statistik	14
Gävle Vatten AB	14
Hofors Vatten AB	15
Ockelbo Vatten AB	16
Älvkarleby Vatten AB	17
Östhammar Vatten AB värden före 20170501 avser VA-verksamheten genom Östhammars kommun	18
Bilaga 2: Läsanvisning	19
Uppdrag	19
Regler och ansvar	19
Vision	19
Värdegrund	19
Balanserad styrning	20

Övergripande verksamhetsplan 2018-2021 för Gästrik Vatten med dotterbolag

Gästrik Vattens och dotterbolagens gemensamma övergripande verksamhetsplan (ÖVP) för perioden 2018-2021 anger riktningen för gemensamma beslut som fattas de kommande åren. Den omfattar både kontinuitet och förnyelse samt fullföljer föregående års ÖVP på de områden där denna fortfarande är aktuell.

Uppdrag och vision

Gästrik Vatten AB är moderbolag i koncernen innehållande all personal och utrustning som behövs för drift av dotterbolagens VA-anläggningar. Moderbolaget ägs gemensamt av de ingående kommunerna: Gävle, Hofors, Ockelbo, Älvkarleby och Östhammar.

Gästrik Vatten tillhandahåller, driver och utvecklar vatten- och avloppsförsörjning för bostadshus eller annan bebyggelse inom respektive dotterbolags verksamhetsområde. Gästrik Vatten ansvarar för driften av den allmänna vattenförsörjningen och avloppshanteringen i kommunerna.

Gästrik Vattens uppgift är att affärsmässigt och kostnadseffektivt driva VA-verksamheten i respektive dotterbolag. Bolaget har full kostnadstäckning för sin verksamhet med de avgifter som betalas till dotterbolagen.

Gästrik Vatten verkar för att VA-verksamheten tillför respektive ägarkommun positiva miljövärden. Bolaget följer de kommunala lokaliserings-, självkostnads- och likställighetsprinciperna.

Gästrik Vattens vision ger en bild av vår önskade framtid och är ett viktigt hjälpmedel för att fatta bra beslut:

För ett samhälle med friskt dricksvatten, rena sjöar och hav med tillgång till långsiktigt hållbara¹ och innovativa vattentjänster.

ÖVP:n innehåller strategiska mål, strategier och indikatorer och fastställs av styrelserna. Dessa konkretiseras och detaljeras i separata handlingsplaner med operativa mål och aktiviteter för respektive bolag, vilka fastställs av verksamheten.

Det finns en beskrivning av Gästrik Vattens uppdrag, vision, värdegrund, balanserad styrning och perspektiv i läsanvisningen (se bilaga 2).

Utvecklingsområde

I verksamhetsplanering, prioritering m.m. som görs inom Gästrik Vatten finns alltid de strategiska målen med som vägledande och styrande. De strategiska målen är den kommande perioden särskilt tydligt kopplade till ett antal för Gästrik Vatten viktiga utvecklingsområden.

Systematiskt förbättringsarbete – mätning och uppföljning

Det är mycket som händer inom VA-området, både nationellt och inom EU, vilket påverkar Gästrik Vattens verksamhet. Ökade krav på beredning och robusthet för vattenleverans samt reningskrav för avlopp och dagvatten kommer att påverka inriktning och kostnader. Under planperioden kommer därför Gästrik Vatten att ha stort fokus på en förbättrad statuskontroll genom ökad mätning och uppföljning. På så sätt ökar möjligheterna till att genomföra mångfacetterade analyser och därmed skapa förutsättningar för att leverera beslutsunderlag av hög kvalitet inför framtida åtgärder. Uppföljning och mätning är ett viktigt steg i Gästrik Vattens systematiska förbättringsarbete och genom att arbeta än mer intensivt med detta kan planerade åtgärder effektiviseras och styras så att de är lämpliga att bygga på i ett längre perspektiv. Att arbeta systematiskt för att leverera beslutsunderlag av hög kvalitet är mycket centralt i arbetet med

¹ Ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet.

måluppfyllnad av en långsiktigt hållbar VA-försörjning och därmed också bidra till det strategiska målet om invånare och kunder med förtroende för bolagets tjänster.

Säkerhet och hållbarhet

Förstärkt fokus inom säkerhet och hållbarhet påverkar VA-verksamheten både direkt och indirekt genom primärkommunernas ansvar. Speciellt kan nämnas arbetet med att tillämpa den nya dataskyddsförordningen och Informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster (NIS-direktivet). Även det stora arbete för att klimatanpassa såväl VA-verksamheten som våra städer behöver hanteras integrerat med primärkommunernas fysiska planering.

Pedagogiska arbetet

Inom Gästrik Vatten genomförs satsningar på att utveckla det pedagogiska arbetet för att öka kunderna och invånarnas kunskap och medvetenhet. Den närmaste tiden kommer särskilt barn och ungdomar att vara i fokus genom den Barnstyrelse som bildats. Barnstyrelsen är ett sätt där Gästrik Vatten arbetar för att nå den strategiska målsättningen om invånare och kunder med förtroende för bolagets VA-tjänster.

Ägar- och styrelsedialog

För att på bästa sätt arbeta för att nå Gästrik Vattens samtliga strategiska målsättningar är det avgörande att ägare och styrelsemedlemmar är delaktiga i såväl strategiska diskussioner som beslut. Det här betyder att det är viktigt att hitta en givande struktur för ägar- och styrelsedialog. Det första steget blir att tillsammans med styrelserna ta fram en bild av nuläget, både internt i bolaget och också externt, för att därefter fortsätta arbetet med en tydlig strategisk inriktning för Gästrik Vattens kommande utveckling.

Verksamhetens styrning

Tillsammans med ägardirektivet, arbetsordningar och andra styrande dokument är följande bild talande för styrningen av verksamheten. Det är i det här sammanhanget strategiska mål, investeringsverksamhet och intäkts- och kostnadsutveckling i ÖVP:n bör ses.

Strategiska mål för 2018-2021

Gästrike Vattens strategiska mål och strategier hjälper oss att uppfylla vårt uppdrag och utvecklas inom prioriterade områden för att nå full potential. De strategiska målen visar vad Gästrike Vatten ska uppnå genom att beskriva önskat resultat och de förstärker visionen, dvs. indikerar vad som måste uppfyllas löpande för att uppnå visionen.²

För att nå de strategiska målen följer Gästrike Vatten kontinuerligt upp arbetet inom respektive bolag. Dessutom koordinerar och samordnar Gästrike Vatten arbetet mellan bolagen. För att tydliggöra ambitionsnivå och inriktningen på de strategiska målen samt för att skapa förutsättningar för att mäta att vi är på rätt väg kompletteras målen med indikatorer. En översyn av indikatorerna har gjorts inför ÖVP 2018-2021.

Handlingsplaner och genomförande

De strategiska målen konkretiseras och detaljeras i separata handlingsplaner med operativa mål och aktiviteter för respektive bolag: Gästrike Vatten, Gävle Vatten, Hofors Vatten, Ockelbo Vatten, Älvkarleby Vatten och Östhammar Vatten. Handlingsplanerna skapar förutsättningar för alla medarbetare att arbeta i samma riktning.

² De strategiska målen är formulerade som tillstånd med en kort beskrivande text. Till varje strategiskt mål presenteras strategier som talar om tillvägagångssättet, vad vi gör för att uppnå målen. Strategierna beskriver ett långsiktigt och övergripande tillvägagångssätt för hur man ska tänka och agera för att uppnå målen. Varje mål har en eller flera identifierade framgångsfaktorer som hjälper oss att uppnå målet.

Strategiskt mål 1: Invånare och kunder har förtroende för våra VA-tjänster

Säkra leveranser av god kvalitet ger invånare och kunder en trygg VA-försörjning. Hög tillgänglighet och en enkel och tydlig kommunikation ger en god service.

Strategier för att nå det strategiska målet:

- **Vi identifierar beskriver och kommunicerar värdet av våra VA-tjänster.**
Vi synliggör Gästrikre Vattens verksamhet som en viktig del i ett modernt samhällsbyggande. Genom att identifiera och beskriva värdet med våra VA-tjänster så tydliggör vi vårt uppdrag och ansvarsområde. Detta möjliggör en tydligare kommunikation om våra VA-tjänster. Vi kommunicerar värdet via bland annat personliga möten, Internet, nyhetsbrev och broschyrer. På så vis ger vi såväl invånare och kunder som medarbetare ökad kunskap om värdet av våra VA-tjänster. Detta skapar ökad förståelse för och trygghet med vår verksamhet.
- **Vi identifierar våra arbetsprocesser och arbetar efter tydliga rutiner i vår linjeverksamhet**
Vi identifierar arbetsprocesser och tar fram och arbetar efter tydliga rutiner för ärendehantering. Detta möjliggör en snabbare ärendehantering med samma resultat oavsett vem som utför ärendet. I sin tur ger det tydlighet till invånare och kunder till exempel gällande svarstider, förhållningssätt, ansvar, kostnader, krisberedskap.
- **Vi följer upp och utvecklar våra rutiner för egenkontroll, vattenkvalitet, uppströmsarbete, bräddning och avloppsrening**
Vi utvärderar och utvecklar våra rutiner för egenkontroll för att upprätthålla livsmedelskvaliteten på vårt dricksvatten samt upprätthålla en god avloppsrening för att säkerställa en låg miljöpåverkan.-Vi utvecklar vår kontroll av flöden och kvalitet i ledningsnätet.
- **Vi identifierar och kommunicerar och utvecklar mot servicenivå**
Servicenivån beskriver och tydliggör vilka förväntningar invånare och kunder kan ha på vår verksamhet. Vi beskriver bland annat ansvar, krav, leveranser, kvalitetskrav, driftstörningar och underhåll. Vi kommunicerar servicenivån via bland annat personliga möten, Internet, nyhetsbrev och broschyrer. Servicenivån hjälper oss att prioritera i verksamheten.

Indikator	Målvärde	Målvärde	Målvärde	Målvärde
	2018	2019	2020	2021
Nöjd kundindex	3,5	3,5	3,5	3,5
Hälsomässigt säkert vatten	> 99 %	> 99 %	> 99 %	> 99 %

Nöjd kundindex ger oss en indikation om hur kunden upplever våra VA-tjänster. Målvärdet visar ett medelvärde på kundernas upplevelser, i en femgradig skala, där fem är mycket nöjd. För att målvärdet ska nås ska samtliga frågor överstiga 2,6.

Hälsomässigt säkert vatten ger oss en indikation om hur väl vi uppfyller kvalitetskraven. Målvärdet beskriver andelen vattenprover som är tjänliga enligt fastställt kontrollprogram.

Strategiskt mål 2: Gästrik Vatten är en attraktiv arbetsgivare

Stolta medarbetare är delaktiga och bidrar till bolagets framgångar. Kompetensutveckling och tydliga befogenheter ger medarbetarna trygghet i sina roller. Ett starkt varumärke är grunden för framtida behov av kompetens och god kännedom om Gästrik Vatten.

Strategier för att nå det strategiska målet:

- **Vi tydliggör och utvecklar ledarskapet**
Vi skapar förutsättningar för ett aktivt ledarskap genom utbildning för såväl individ som grupp. Vi identifierar och beskriver ledarskapets befogenheter genom att kommunicera våra roller och ansvarsområden i hela verksamheten. Vi identifierar och beskriver vilka krav ledaren kan ställa i verksamheten samt vilka krav som ställs på ledaren.
- **Vi tydliggör en aktiv utvecklingsprocess för alla medarbetare**
Vi skapar förutsättningar för medarbetarinflytande och kompetensutveckling där medarbetarsamtal och målsamtal är en naturlig del. Jämställda, individuella och konkurrenskraftiga löner samt villkor är viktiga drivkrafter.
- **Vi arbetar aktivt för en trygg arbetsmiljö**
Medarbetarnas hälsa är en grundpelare för framgång. Vi arbetar aktivt för att skapa tydlighet, öppenhet och tillit. Vi arbetar aktivt med likabehandlings- och mångfaldsfrågor. Vi utvecklar förutsättningarna för en god fysisk-, organisatorisk och social arbetsmiljö.
- **Vi synliggör verksamheten**
Vi förmedlar erfarenheter och ökar därmed kunskapen i och om vår verksamhet. Vi delar med oss av våra erfarenheter genom bland annat möten och Internet. Vi kommunicerar vår verksamhet genom samverkan med utbildningsinstanser och studenter samt genom att erbjuda studiebesök, praktikplatser, projektarbeten och föreläsningar på ett strukturerat sätt.

Indikator	Målvärde	Målvärde	Målvärde	Målvärde
	2018	2019	2020	2021
Nöjd medarbetarindex	≥3,2	≥3,2	≥3,2	≥3,2
Sjukfrånvaro	≤3	≤3	≤3	≤3

Nöjd medarbetarindex; ger oss en indikation om hur medarbetaren upplever den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Målvärdet visar ett medelvärde på medarbetarenkätens resultat. För att målvärdet ska nås ska samtliga frågor överstiga 2,6.

Sjukfrånvaro; indikerar hur väl bolaget hanterar den organisatoriska och sociala arbetsmiljön.

Strategiskt mål 3: Gästrikе Vatten har en långsiktigt hållbar VA-försörjning

Minskad miljöpåverkan, god hushållning av resurser och vattentäkter med gott skydd och god kapacitet ger en trygg och robust VA-försörjning. Vi tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov. En långsiktigt hållbar VA-försörjning styrs av naturgivna förutsättningar, vad som är tekniskt möjligt, ekonomiskt rimligt och ekologiskt motiverat.

Strategier för att nå det strategiska målet

- **Vi skapar förutsättningar för en robust vattenförsörjning**
Vi arbetar för att våra vattentäkter ska ha ett starkt och fullgott skydd för att säkerställa såväl kvantitet som kvalitet. Vi arbetar för att öka kapaciteten och möjliggöra redundans i systemen för att skapa möjlighet för en hållbar tillväxt.
- **Vi är aktiva i samhällsplaneringen för att möta morgondagens behov av VA-tjänster och bidra till en hållbar tillväxt**
Vi arbetar systematiskt med fokusområden och prioriteringar beslutade utifrån hållbarhetsindex för respektive kommun. Våra investerings- och exploateringsplaner bygger på såväl förnyelsebehov som anpassning av VA-systemet för att bidra till ett hållbart samhälle, såväl lokalt som regionalt. Genom nära samarbete med våra ägarkommuner inhämtar och avlämnar vi information i tidiga skeden.
- **Vi identifierar, analyserar och skapar förutsättningar för en god avloppshantering**
Vi arbetar för en långsiktigt hållbar hantering av dag- och spillvatten inklusive uppkomna restprodukter. Genom ständiga förbättringar och ny teknik eftersträvar vi effektiva miljömässiga processer och förhållningssätt.

Indikator	Målvärde 2018	Målvärde 2019	Målvärde 2020	Målvärde 2021
Kontroll på vattenanvändning	70 %	80 %	90 %	100 %
God tillståndshantering	> 99 %	> 99 %	> 99 %	> 99 %

Kontroll på vattenanvändning; ger oss en indikation över hur väl vi nyttjar dricksvattnet. Målvärdet visar hur stor andel av producerad mängd vatten som vi har kontroll på hur den används. Läckage på ca 20 % räknas som normalvärde.

Tillstånd/villkor; ger oss en indikation om hur väl vi uppfyller givna tillstånd. Målvärdet beskriver andelen miljödomar för vattenuttag och tillstånd/villkor för avloppsreningsverk som klaras för år/max eller medelvärden.

Strategiskt mål 4: Verksamheten har en ekonomi i balans

Bolagen tar ut avgifter som motsvarar VA-verksamhetens nödvändiga kostnader. Varje generation bär sina egna kostnader för nyttjande av VA-verksamheten. Självfinansieringsgraden för utbyggnad av lokalt VA är hög.

Strategier för att nå det strategiska målet

- **Vi ska ha en VA-taxa på rätt nivå**
Förslaget på VA-taxan baseras på kända förutsättningar, vi följer upp och optimerar verksamheten för att se till att våra taxor är på rätt nivå. Vi tar fram förslag till förändringar av VA-taxan för samtliga bolag baserat på självkostnadsprincipen.
- **Affärsmässig samhällsnytta**
Vi ska som ett samhällsnyttigt företag blicka mot samhällsutvecklingen i stort, och ta ansvar för en hållbar utveckling i våra kommuner. Det inkluderar också att säkra en långsiktig ekonomisk stabilitet. Verksamheten ska bedrivas affärsmässigt så att långsiktig ekonomisk stabilitet skapas och upprätthålls.
- **Vi ska ha effektiva arbetsformer**
Vi förbättrar våra processer och rutiner som ger oss en effektivare resursanvändning. Vi utvecklar vårt kvalitetsledningssystem och följer upp verksamheten genom vårt affärssystem och en enhetlig projektmetodik. Vi upprättar och följer avtal samt inför inköpsstöd. Vi utvecklar ett analysverktyg för intäkts- och kostnadsförändringar.

Indikator	Målvärde 2018	Målvärde 2019	Målvärde 2020	Målvärde 2021
Kostnader vs budget	+5 %	+4 %	+4 %	+4 %
Personalkostnad/rörelsekostnader (MB)	+ - 3 %	+ 2 %	+ 1 %	+ 1 %
Verksamhetskostnad/rörelsekostnader (DB)	+ 4 %	+ 6 %	+ 4 %	+ 2 %

Kostnader vs budget ger oss en indikation om förhållandet mellan kostnader och budget över tid (3 år). Målvärdet visar årets avvikelse mellan fastställd budget och kostnadsutfall.

Verksamhetskostnader³ vs rörelsekostnader⁴. Förändringen från föregående år för andelen verksamhetskostnader av rörelsekostnader. Målvärdet ger en indikation om anläggningarnas status och att varje generations brukare följer självkostnadsprincipen. Variationen tar hänsyn till strategiskt nyttjande av överuttag.

Personalkostnad vs rörelsekostnad; Förändringen från föregående år för andelen personalkostnader av rörelsekostnader. Ger indikation på om företagets personalkostnader ökar i förhållande till företagets rörelsekostnader ett tecken på hur väl företaget lyckas med att utvecklas.

³ Rörelsekostnader; samtliga kostnader kontogrupp 4-7

⁴ Verksamhetskostnader; samtliga kostnader kontogrupp 4-6 exkl. större underhåll

Investeringsverksamhet

Gästrike Vatten AB

Investeringarna i Gästrike Vatten AB avser främst inventarier och system.

Gävle Vatten AB

Investeringsvolymen planeras öka under planperioden. Ökade investeringsmedel innebär ökade kapitalkostnader. Främst är det nyinvesteringarna och exploateringar av omvandlingsområden som ökar under planperioden. Planerade investeringar såväl förnyelse som nyinvesteringar berör både vatten och avloppsförsörjningen.

Inom planperioden krävs omfattande investeringar för att säkerställa en robust dricksvattenförsörjning. Det innefattar såväl ökad kapacitet dvs. mängd vatten, möjlighet till reservvattenförsörjning, ökad redundans för vattentäkter, vattenverk och ledningsnät samt ökad barriärförmåga. Investeringar för ökad kapacitet och kompletterande barriärer för Gävle tätort ligger först i tid. För övriga orter med kommunal försörjning pågår utredningar för att göra investeringar för ökad mängd vatten såväl som förbättrad beredning för en robust dricksvattenförsörjning. Pågående utredningar kommer att påverka investeringarna.

Inom avlopp planeras åtgärder för en bättre styrning och kontroll samt förnyelseinvestering av en pumpstation (Islandsbron). En utredning för Duvbackens reningsverk pågår. Utredningen omfattar både behovet av ett tillfälligt nytt tillstånd för att möta att kommunen växer och att fler än 100 000 pe⁵ ansluts samt åtgärder och tillstånd för att möta morgondagens ökade tillväxt och nya reningskrav. Oavsett val krävs omfattande åtgärder.

Flödesmätare planeras att monteras på ledningsnätet för en bättre indelning av ledningsnätet vid analys och läcksökning.

Utbyggnaden av VA (exploatering) för nya bostadsområden och i omvandlingsområden är mycket stort under den kommande planperioden. Ett antal områden ligger i kommunens utbyggnads- och exploateringsplan. Även privata aktörer påverkar exploateringsbehovet.

Hofors Vatten AB

Planerade investeringar, såväl förnyelse som nyinvesteringar, berör både vatten och avloppsförsörjningen. Då utredningar pågår eller kommer att starta är siffrorna grovt uppskattade till omfång och tidsperiod. Störst fokus kommer att ligga på förnyelse av ledningsnätet i början av planperioden.

För att säkerställa dricksvattenleveransen fortlöper åtgärder på Hofors Vattenverk. Under slutet av planperioden och främst under nästkommande fyraårs period planeras mer omfattande åtgärder för att komplettera beredningen. Inom avlopp planeras åtgärder för en bättre styrning och kontroll samt förnyelseinvestering av en pumpstation (Robertsholm).

Då tidplan för behov av utbyggnad av ledningsnätet på grund av exploateringar är osäker, sker dialog med kommunen utifrån kommunens utbyggnadsplaner för kommunalt VA. För närvarande bedöms behov vara litet varmed inga medel för detta har reserverats i budget.

Ockelbo Vatten AB

Investeringsvolymen planeras öka under planperioden. Ökade investeringsmedel innebär ökade kapitalkostnader. Främst är det nyinvesteringarna som ökar under planperioden. Planerade investeringar såväl förnyelse som nyinvesteringar berör både vatten och avloppsförsörjningen. För att säkra

⁵ (pe) Personekvivalenter, måttenhet som främst används för att beräkna tillförseln av föroreningar till kommunalt avloppsvatten. 1 pe är det genomsnittliga föroreningsbidraget från en person. Även industriutsläpp kan räknas om till denna.

vattenleveransen planeras investering i överföringsledning mellan Mobyheden och Ockelbo centralort. Även åtgärder för en bättre beredning i Åmot kommer att vidtas. Inom avlopp planeras åtgärder för en bättre styrning och kontroll. Flödesmätare planeras att monteras på ledningsnätet för en bättre indelning av ledningsnätet vid analys och läcksökning.

Då tidplan för behov av utbyggnad av ledningsnätet på grund av exploatering är osäker, sker dialog med kommunen utifrån kommunens utbyggnadsplaner för kommunalt VA. För närvarande bedöms behov vara litet varmed inga medel för detta har reserverats i budget.

Älvkarleby Vatten AB

Planerade investeringar såväl förnyelse som nyinvesteringar berör både vatten och avloppsförsörjningen. Då utredningar pågår eller kommer att starta är siffrorna grovt uppskattade till omfång och tidsperiod. Störst fokus kommer att ligga på förnyelse av ledningsnätet. I första skedet monteras flödesmätare på ledningsnätet för en bättre indelning av ledningsnätet vid analys och läcksökning. Utifrån analys kommer åtgärder att vidtas.

För att säkerställa en robust dricksvattenförsörjning genom bättre reservvattenförsörjning pågår en utredning gemensamt med Gävle Vatten. Utifrån beslut påverkas ev. investeringar under planperioden. Inom avlopp planeras åtgärder för en bättre styrning och kontroll samt förnyelseinvestering av en pumpstation (Kolningen).

Då tidplan för behov av utbyggnad av ledningsnätet på grund av exploatering är osäker, sker dialog med kommunen utifrån kommunens utbyggnadsplaner för kommunalt VA. För närvarande bedöms behov vara litet varmed inga medel för detta har reserverats i budget.

Östhammar Vatten AB

Beskrivs i separat bilaga då utredningsarbete fortfarande pågår.

Intäkts- och kostnadsutveckling

Gästrike Vatten AB

Då bolagen inte har några avkastning och utdelningskrav eftersom det inte är förenligt med självkostnadsprincipen och lagen om allmänna vattentjänster gäller det att Gästrike Vatten bedriver verksamheten kostnadseffektiv för så väl moderbolag som i dotterbolagen. Kostnadsutvecklingen under perioden är främst relaterad till ökade personalkostnader vilket är en effekt av ökat krav på verksamheten så väl ökad omfattning som förändrade regelverk. Genomförda investeringar gör att verksamhetens kapitalkostnader ökar. Det ökade behovet av resurser för VA-försörjningen är störst i Gävle kommun, men även i övriga ägarkommuner finns ett ökat behov. Behovet av resurser ökar också relaterat till att Östhammars kommun ansluts till Gästrike Vatten för att möjliggöra att VA-verksamheten i Östhammars kommun uppfyller krav i gällande lagar och regelverk.

Gävle Vatten AB

Huvuddelen av dagens anläggningar är gamla, anläggningarna har underhållits och förvaltats men är i behov av att ersättas. Dessutom är befolkningstillväxten i Gävle kommun expansiv och behovet av att ansluta fler till det kommunala VA-nätet är stort. Effekten av det stora investeringsbehovet som finns ger ökad upplåning med ökade kapitalkostnader som följd. Det höga upplåningsbehovet ger att verksamheten blir räntekänsligt, en höjning av räntenivåerna ger stor effekt på brukningstaxan. För att minska räntekänsligheten och höjningarna av VA-taxan bör möjligheten till alternativ finansiering av omvandlings- och exploateringsområden genom tillskjutande av kapital från kommunen övervägas. Behovet av ökade intäkter för planperioden täcks dels genom återföring av tidigare års överuttag, dels genom taxejusteringar. Under planperioden kommer betydande taxejusteringarna av brukningstaxan krävas för att möjliggöra en stabil och säker VA-försörjning med möjlighet för kommunen att växa. En översyn av anläggningstaxan och justering kommer att ske under planperioden.

Hofors Vatten AB

Utifrån att den största kunden debiteras enligt gällande taxa och anpassar sitt vattenuttag så att det är möjligt att säkra ner mätarstorleken på vattenmätarna kommer intäkterna att minska för Hofors Vatten AB. Det tillsammans med kostnadsökningar till följd av avveckling av anläggningar gör att tidigare års överuttag kommer att återföras till VA-kollektivet genom underfinansiering i ekonomisk plan. Trots att hela överuttaget återförs kan behovet av taxejusteringar av brukningstaxan bli högre under planperioden än vad som tidigare kommunicerats. Detta kommer att utredas närmare.

Ockelbo Vatten AB

Utöver generella kostnadsökningar, ökar kostnaderna dels för underhåll och kapital som en följd av investeringsplaner dels ökat behov av resurser för den långsiktiga VA-planeringen. Det krävs ett helhetsgrepp ur ett samhällsekonomiskt perspektiv för en god VA-försörjning som är hållbar. Nuvarande vattentäkter och verk är i behov av att ersätta, fler olika alternativ till lösningar finns, kostnaden för de olika alternativen är i stort de samma dock ger det olika effekter på avskrivningskostnaderna eftersom den ekonomiska livslängden skiljer i de olika alternativen. Taxejusteringar behövs årligen under planperioden för att inte verksamheten ska vara underfinansierad.

Älvkarleby Vatten AB

Tidigare års överuttag återförs till verksamheten genom underfinansiering av löpande verksamhet. De kostnadsökningar som sker under planperioden, är hänförliga till generella kostnadsökningar och effekt av genomförda investeringar samt förväntad utveckling av räntenivåer. Utifrån nu kända förutsättningar bedöms inget behov av taxejustering 2018 men därefter finns behov av justering av brukningsavgifterna, relaterat till planerade investeringar.

Östhammar Vatten AB

Ansvar för VA-verksamheten i Östhammar har tidigare varit i Tekniska förvaltningen i kommunen. De kostnader som varit direkt hänförliga till VA-verksamheten har belastat VA-verksamheten medan kostnader som hänförs till overhead eller samnyttjas med andra har inte belastat VA-verksamheten i den omfattning som verksamheten tillfört sig nyttan av dessa tjänster. Till det kommer även att verksamheten inte har fullt följt gällande regelverk på grund av att resurser saknats. Detta tillsammans med ökade krav på verksamheten och de problem som finns med att upprätthålla VA-försörjningen gör att omfattande justeringar av såväl brukningstaxan som anläggningstaxan kommer att behövas under flera år.

Bilaga 1: För verksamheten viktig statistik

Gävle Vatten AB

	Perspektiv	2014	2015	2016	Prognos 2017	Prognos 2018
Antal vattenprover enl kontrollprogram (st)	Kund	661	605	674		
Antal vattenprover som är otjänliga (st)	Kund	1	0	0		
Antal driftstörningar vattenläckor (st)	Kund	62	65	47		
Antal driftstörningar avloppsstoppar (st)	Kund	144	115	117		
Producerad mängd (m3)	Kund	10 040 832	10 227 899	9 676 283		
Mottagen mängd (m3)	Hållbar tillväxt	15 086 374	13 254 626	13 869 838		
Reduktionsresultat Tot-P (%) Duvbackens avloppsreningsverk	Hållbar tillväxt	96,8	92,9	95,4		
Reduktionsresultat BOD7 (%) Duvbackens avloppsreningsverk	Hållbar tillväxt	96,3	95,2	97,5		
Förnyelsetakt av ledningsnätet (procentuell andel av totalt ledningsnät)	Hållbar tillväxt	0,9 %	0,4 %	0,2 %		
Försåld mängd (m3) **	Ekonomi	6 515 507	6 560 995	6 601 891		
Brukningstaxa per 1/1 typhus A (kr) inkl moms*	Ekonomi	4 250	4 125	4 363	4 363	
Underhållskostnader i relation till rörelsekostnader	Ekonomi	35,1 %	11,2 %	13,7%		
Kostnader från Gästrikе Vatten i relation till rörelsens kostnader	Ekonomi	30,9 %	32,5 %	33,5%		
Självfinansieringsgrad kassaflöde från (verksamheten/investeringar)	Ekonomi	0,45	0,70	0,65		
Belåningsgrad (lån/anläggningstillgångar)	Ekonomi	0,37	0,31	0,56		
Årets investeringar i relation till nettoomsättning +- årets över-/underuttag	Ekonomi	72,6	97,3	78,3		

* taxa typhus A jämförelse brukningstaxan per 1/1 jämförbara kommuner (60 000-120 000 kommuninvånare) medelvärde 5 626 kr, dyrast är 9 125 kr inklusive moms.

Hofors Vatten AB

	Perspektiv	2014	2015	2016	Prognos 2017	Prognos 2018
Antal vattenprover enl kontrollprogram (st)	Kund	199	180	198		
Antal vattenprover som är otjänliga (st)	Kund	0	0	0		
Antal driftstörningar vattenläckor (st)	Kund	16	13	14		
Antal driftstörningar avloppsstoppar (st)	Kund	14	36	25		
Producerad mängd (m3)	Kund	1 093 476	1 110 099	1 211 902		
Mottagen mängd (m3)	Hållbar tillväxt	1 213 568	1 602 135	1 460 408		
Reduktionsresultat Tot-P (%) Hofors avloppsreningsverk	Hållbar tillväxt	90,8	93,4	86,7		
Reduktionsresultat BOD7 (%) Hofors avloppsreningsverk	Hållbar tillväxt	89,8	94,5	94,1		
Förnyelsetakt av ledningsnätet (procentuell andel av totalt ledningsnät)	Hållbar tillväxt	0,6	0,6	0,6		
Försåld mängd (m3) **	Ekonomi	752 371	762 122	666 388		
Brukningstaxa per 1/1 typhus A (kr) inkl moms*	Ekonomi	8 483	8 574	8 706	8 706	
Underhållskostnader i relation till rörelsekostnader	Ekonomi	26,2 %	14,2 %	7,9 %		
Kostnader från Gästrike Vatten i relation till rörelsens kostnader	Ekonomi	20,9 %	29,2%	33 %		
Självfinansieringsgrad kassaflöde från (verksamheten/investeringar)	Ekonomi	1,08	0,36	2,16		
Belåningsgrad (lån/anläggningstillgångar)	Ekonomi	0,87	0,85	81,7		
Årets investeringar i relation till nettoomsättning +- årets över-/underuttag	Ekonomi	15,2 %	14,4%	23,7 %		

** Typ hus A, jämförelse brukningstaxan per 1/1 jämförbara kommuner (0-15 000 invånare) medelvärde 7 712 kr, dyrast 12 486 kr inkl moms.

Ockelbo Vatten AB

	Perspektiv	2014	2015	2016	Prognos 2017	Prognos 2018
Antal vattenprover enl kontrollprogram (st)	Kund	235	231	243		
Antal vattenprover som är otjänliga (st)	Kund	0	0	0		
Antal driftstörningar vattenläckor (st)	Kund	4	8	6		
Antal driftstörningar avloppsstoppar (st)	Kund	26	23	18		
Producerad mängd (m3)	Kund	369 343	406 161	365 906		
Mottagen mängd (m3)	Hållbar tillväxt	660 966	665 457	626 067		
Reduktionsresultat Tot-P (%) Ockelbo avloppsreningsverk	Hållbar tillväxt	96,3	97,3	94,0		
Reduktionsresultat BOD7 (%) Ockelbo avloppsreningsverk	Hållbar tillväxt	98,3	98,3	97,1		
Förnysetakt av ledningsnätet (procentuell andel av totalt ledningsnät)	Hållbar tillväxt	0	0	0		
Försåld mängd (m3) **	Ekonomi	253 796	268 990	277 820		
Brukningstaxa per 1/1 typhus A (kr) inkl moms*	Ekonomi	7 681	8 863	9 234	9 234	
Underhållskostnader i relation till rörelsekostnader	Ekonomi	26,9 %	2,2 %	5,9 %		
Kostnader från Gästrik Vatten i relation till rörelsens kostnader	Ekonomi	29,8 %	37,7 %	37 %		
Självfinansieringsgrad kassaflöde från verksamheten/investeringar	Ekonomi	0,79	0,9	0,55		
Belåningsgrad (lån/anläggningstillgångar)	Ekonomi	0,87	0,77	0,87		
Årets investeringar i relation till nettoomsättning +- årets över-/underuttag	Ekonomi	20,8 %	20,6%	20,9 %		

* Typ hus A, jämförelse brukningstaxan per 1/1 för jämförbara kommuner (0-15 000 invånare) medelvärde 7 712 kr, dyrast 12 486 kr inkl moms.

Älvkarleby Vatten AB

	Perspektiv	2014	2015	2016	Prognos 2017	Prognos 2018
Antal vattenprover enl kontrollprogram (st)	Kund	98	113	107		
Antal vattenprover som är otjänliga (st)	Kund	0	0	0		
Antal driftstörningar vattenläckor (st)	Kund	15	15	19		
Antal driftstörningar avloppsstoppar (st)	Kund	98	59	54		
Producerad mängd (m3)	Kund	1 319 390	1 460 566	1 465 585		
Mottagen mängd (m3)	Hållbar tillväxt	1 058 175	1 214 645	1 319 170		
Reduktionsresultat Tot-P (%) Skutskärs avloppsreningsverk	Hållbar tillväxt	96,2	92,9	96,4		
Reduktionsresultat BOD7 (%) Skutskärs avloppsreningsverk	Hållbar tillväxt	96,1	95,2	96,1		
Förnyelsetakt av ledningsnätet (procentuell andel av totalt ledningsnät)	Hållbar tillväxt	0,2	0,1	0,2		
Försåld mängd (m3) **	Ekonomi	783 837	777 647	698 677		
Brukningstaxa per 1/1 typhus A (kr) inkl moms*	Ekonomi	7 375	7 188	8 250	8 250	
Underhållskostnader i relation till rörelsekostnader	Ekonomi	32,0 %	15,7 %	9%		
Kostnader från Gästrik Vatten i relation till rörelsens kostnader	Ekonomi	24,9 %	28,7%	34 %		
Självfinansieringsgrad kassaflöde från verksamheten/investeringar)	Ekonomi	-0,36	0,22	0,38		
Belåningsgrad (lån/anläggningstillgångar)	Ekonomi	0,91	0,90	0,85		
Årets investeringar i relation till nettoomsättning +- årets över-/underuttag	Ekonomi	12,6 %	30,2%	20,7%		

* Typ hus A, jämförelse brukningstaxan per 1/1 jämförbara kommuner 0-15 000 invånare) medelvärde 7 712 kr, dyrast 12 486 kr inkl moms.

Östhammar Vatten AB

värden före 20170501 avser VA-verksamheten genom Östhammars kommun

	Perspekti v	2014	2015	2016	Prognos 2017	Prognos 2018
Antal vattenprover enl kontrollprogram (st)	Kund	224	223	223		
Antal vattenprover som är otjänliga (st)	Kund	0	0	1		
Antal driftstörningar vattenläckor (st)	Kund	13	18	16		
Antal driftstörningar avloppsstoppar (st)	Kund	25	23	39		
Producerad mängd (m3)	Kund	1 376 668	1 383 748	1 468 136		
Mottagen mängd (m3)	Hållbar tillväxt	2 163 498	2 215 067	1 970 664		
Reduktionsresultat Tot-P (%) Östhammars avloppsreningsverk	Hållbar tillväxt	96,9	98,2	96,7		
Reduktionsresultat BOD7 (%) Östhammars avloppsreningsverk	Hållbar tillväxt	93	98	96,5		
Förnysetakt av ledningsnätet (procentuell andel av totalt ledningsnät)	Hållbar tillväxt	0,067	-	-		
Försåld mängd (m3) **	Ekonomi	742 294	884 965	900 180		
Brukningstaxa per 1/1 typhus A (kr) inkl moms*	Ekonomi	7 086	7 934	8 170	9 804	
Underhållskostnader i relation till rörelsekostnader	Ekonomi					
Kostnader från Gästrik Vatten i relation till rörelsens kostnader	Ekonomi					
Självfinansieringsgrad kassaflöde från (verksamhet/investeringar)	Ekonomi					
Belåningsgrad (lån/anläggningstillgångar)	Ekonomi					
Årets investeringar i relation till nettoomsättning +- årets över-/underuttag	Ekonomi					

* Typ hus A, jämförelse brukningstaxan per 1/1 jämförbara kommuner 15001 - 30 000 invånare) medelvärde 7 024 kr, dyrast 11 766 kr inkl moms.

Bilaga 2: Läsanvisning

Uppdrag

Gästrike Vatten AB är moderbolag i koncernen innehållande all personal och utrustning som behövs för drift av dotterbolagens VA-anläggningar. Moderbolaget ägs gemensamt av de ingående kommunerna: Gävle, Hofors, Ockelbo, Älvkarleby och Östhammar.

Gästrike Vatten tillhandahåller, driver och utvecklar vatten- och avloppsförsörjning för bostadshus eller annan bebyggelse inom respektive dotterbolags verksamhetsområde. Gästrik Vatten ansvarar för driften av den allmänna vattenförsörjningen och avloppshanteringen i kommunerna.

Gästrik Vattens uppgift är att affärsmässigt och kostnadseffektivt driva VA-verksamheten i respektive dotterbolag. Bolaget har full kostnadstäckning för sin verksamhet med de avgifter som betalas till dotterbolagen.

Gästrik Vatten verkar för att VA-verksamheten tillför respektive ägarkommun positiva miljövärden. Bolaget följer de kommunala lokaliserings-, självkostnads- och likställighetsprinciperna.

Regler och ansvar

Gästrik Vatten med dotterbolag lyder under lagen om allmänna vattentjänster (LAV)⁶ som reglerar förhållandet mellan bolag, kommun och användare. Vattentjänstlagens syftar till att säkerställa vattenförsörjning och avlopp med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön. Enligt vattentjänstlagen är det kommunerna som är skyldiga att ordna vattentjänster.

Gästrik Vatten ansvarar för att VA-verksamheten i varje kommun: följer livsmedelsförordningen, har hög försörjningstrygghet och dricksvattenkvalitet, samt att för avloppsreningen följer miljöbalken och att det renade avloppsvattnet är följande gällande tillstånd och villkor.

Vision

Visionen anger färdriktningen för verksamhetens utveckling. Den anger ambitionsnivån för vårt utvecklingsarbete och syftar till att ena verksamheten och motivera oss som medarbetare. Gästrik Vattens vision ger en bild av vår önskade framtid, och är ett viktigt hjälpmedel för att kunna fatta bra beslut:

För ett samhälle med friskt dricksvatten, rena sjöar och hav med tillgång till långsiktigt hållbara⁷ och innovativa vattentjänster.

Visionen ska hjälpa oss att bli medvetna om verksamhetens mening, mål och varje medarbetares uppgift. Den verkliga kraften i visionen frigörs först när visionen har blivit en levande del av vår vardag. När den hjälper oss att välja, får oss att bryta invanda mönster och stödjer oss i nödvändiga förändringar.

Värdegrund

Verksamhetsplanen utgår från Gästrik Vattens grundläggande värderingar:

Trygghet

Alla medarbetare bidrar till trivsel och arbetsglädje så att vi-känslan och lojaliteten stärks. Vi är "ett" företag. Vi visar respekt för varandra och miljön, och vi är en pålitlig partner som håller kvalitet, leverans och service.

Tydlighet

⁶ SFS 2006:412

⁷ Ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet.

Vi stärker vårt varumärke och befäster vår kommunikativa position genom att långsiktigt kommunicera nyttor och uppfylla vår affärsidé.

Tillgänglighet

Vi är närvarande och synliga för varandra. Det är enkelt att nå oss. Våra kunder uppfattar oss affärsmässiga, engagerade och flexibla.

Tillväxt

Vi förbättrar våra processer genom hög kompetens och innovativa lösningar. Som medarbetare utvecklas vi professionellt och bidrar aktivt till ett modernt samhällsbyggande.

Balanserad styrning⁸

Gästrike Vatten med dotterbolag tillämpar balanserad styrning som modell för ledning och styrning samt hjälpmedel för verksamhetens utvecklingsarbete. Den balanserade styrningen är en strukturerad metod som omfattar olika perspektiv för att styra mot och följa upp strategiskt viktiga mål.

Den balanserade styrningen innehåller verksamhetens vision, strategiska mål, indikatorer, operativa mål, aktiviteter samt mätning och uppföljning av dessa.

Syftet med en balanserad styrning är att tydliggöra samband som har betydelse för bolagens utveckling. Modellen skapar förutsättningar för en tydlig struktur som underlättar dialog, delaktighet och en helhetssyn kring den egna organisationens styrning. Den ger även signaler om avvikelser från planer och förutsättningar samt information om effekterna av olika åtgärder. Modellen fungerar som ett kommunikationsmedel för att motivera ansvariga och medarbetare.

Styrelserna för Gästrik Vatten och dotterbolagen fastställer mål enligt modellen för balanserad styrning. Målen är formulerade med utgångspunkt i samma perspektiv som Gävle kommunkoncern har valt:

1. invånare och kunder
2. medarbetare
3. hållbar tillväxt
4. ekonomi

De olika perspektiven syftar till att lyfta fram olika aspekter av verksamheten och sammankoppla dem. Dessa aspekter är exempelvis:

- Vision: Vad är vår vision om framtiden?
- Perspektiv: Vilka är våra fokusområden?
- Strategiska mål: Om vi når visionen, var kommer vi då att befinna oss inom respektive perspektiv?
- Framgångsfaktorer: Vilka är de kritiska framgångsfaktorerna för att nå de strategiska målen?
- Mått: Vilka är nyckelmåtten som indikerar vår strategiska inriktning? Till varje mått knyts mål för respektive mått.
- Handlingsplaner: Hur ser planerna ut för att nå målen för respektive mått?

Invånare och kunder

Målen inom detta perspektiv sätter invånaren och kunden i fokus. Gästrik Vatten med dotterbolag ska leverera god service av hög kvalitet inom de tjänster som ligger inom vårt uppdrag.

⁸ Gästrik vatten följer samma målmodell som Gävle kommunkoncern. Balanserad styrning utgår från metoden *Balanserat styrkort* som är ett styrinstrument för att styra organisationer och företag. Metoden har utvecklats av Robert S. Kaplan och David P. Norton. Ett balanserat styrkort är ett styrinstrument som inte bara innehåller finansiella mått. Syftet med metoden är att skapa en mer balanserad styrning. Den tar sin utgångspunkt i att traditionell styrning lagt för stor vikt vid enbart det finansiella perspektivet. Metoden betonar också vikten av att förverkliga organisationens strategi genom att koppla den till olika mätetal och på så sätt föra den närmare det dagliga arbetet. *What gets measured gets done*. Grundmodellen för det balanserade styrkortet innehåller fyra olika perspektiv, finansiellt perspektiv, kundperspektiv, processperspektiv och lärandeperspektiv.

Gästrike Vatten genomför kundundersökningar för att ta reda på hur invånare och kunder upplever tjänsterna. Det sker även uppföljning av de volymmål vi har satt på våra tjänster.

Medarbetare

Målen inom medarbetarperspektivet utgår från såväl arbetsgivarens som arbetstagarens synvinkel. Gästrik Vatten ska vara en attraktiv arbetsgivare med god arbetsmiljö och med engagerade och kompetenta medarbetare som tar ansvar i varje situation och med ett ledarskap som ger utrymme för individens och verksamhetens utveckling.

För att få svar på om utvecklingen går åt rätt håll och att målen uppfylls genomförs bland annat årligen en medarbetarundersökning. Utifrån svaren ska handlingsplaner med aktiviteter genomföras för att bibehålla en hög nivå.

Hållbar tillväxt

Målen för en hållbar tillväxt utgår från en långsiktigt hållbart VA-försörjning för så väl dagens brukares behov som för kommande generationer samtidigt som förutsättningar ges för att kommunerna ska kunna växa. Det arbete Gästrik Vatten utför ska hålla hög kvalitet och vara rätt anpassat utifrån uppställda krav och förväntningar. Processerna ska utvecklas och effektiviseras över tiden för att ge de bästa förutsättningarna för ett långsiktigt hållbart samhälle. Områden som är viktiga för hållbarheten är vår miljö, en infrastruktur som kan möta tillväxt och som anpassas till boende och arbete men också för att näringslivet ska kunna utvecklas. För att få svar på om vårt arbete är effektivt och håller hög kvalitet görs löpande mätningar och analyser av resultat, kvalitet och effektivitet.

Ekonomi

Målen inom ekonomiperspektivet ska säkerställa en god ekonomisk balans och att verksamheten bedrivs ändamålsenligt och kostnadseffektivt. En god styrning och kontroll är en förutsättning för att ge en rättvisande bild av verksamheten.

BOLAG: Gästrike Vatten AB**inkl effekter av anlutning av Östhammar****RESULTATBUDGET TOTAL**

Belopp i mnkr	Bokslut 2016	Prognos 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021
Summa intäkter	82,6	98,6	113,4	117,7	124,2	129,2
Personalkostnader	-55,8	-64,9	-78,2	-81,3	-85,0	-88,8
Övriga externa kostnader	-23,7	-30,4	-31,7	-32,7	-33,6	-34,6
Av- o nedskrivning	-3,1	-3,3	-3,4	-3,5	-5,5	-5,6
Summa kostnader	-82,5	-98,6	-113,3	-117,5	-124,1	-129,1
Rörelseresultat	0,1	0,0	0,1	0,2	0,1	0,1
Reavinst/förlust (materiella o finansiella)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ränteintäkter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Räntekostnader	0,0	-0,1	-0,1	-0,2	-0,1	-0,1
Resultat efter finansiella poster	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

BALANSBUDGET

Belopp i mnkr	Bokslut 2016	Prognos 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021
Anläggningstillgångar	10,2	7,9	5,5	12,0	7,5	2,9
Omsättningstillgångar	15,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Summa tillgångar	25,2	12,9	10,5	17,0	12,5	7,9
Eget Kapital	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Obeskattade reserver	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Långfristiga skulder inkl avsättningar	9,0	2,3	-0,1	6,4	1,9	-2,7
Kortfristiga skulder	11,2	5,6	5,6	5,6	5,6	5,6
Summa skulder och eget kapital	25,2	12,9	10,5	17,0	12,5	7,9

INVESTERINGSBUDGET*

Belopp i mnkr	Bokslut 2016	Prognos 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024
Inventarier/system	1,0	1,0	1,0	10,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Nettoinvesteringar**	1,0	1,0	1,0	10,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Försäljningar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totala investeringar exkl. förs.	1,0	1,0	1,0	10,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0

* Samtliga investeringar över 3 mnkr specificeras var för sig.

**Nettoinvestering = investering minus eventuella bidrag och ersättningar

FINANSIERINGSBUDGET INVESTERINGAR

Belopp i mnkr	Bokslut 2016	Prognos 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021
Resultat exkl reavinst/förlust	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Avskrivningar	3,1	3,3	3,4	3,5	5,5	5,6
Försäljning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Investering	-1,0	-1,0	-1,0	-10,0	-1,0	-1,0
Finansieringsbehov	2,0	2,3	2,4	-6,5	4,5	4,6

Upplåning externt genom Gävle kommuns försorg

NYCKELTAL

	Bokslut 2016	Prognos 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021
Avkastning på eget kapital	0,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Avkastning på totalt kapital	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Soliditet	19,8%	38,7%	47,6%	29,4%	40,0%	63,2%

(Utgifter anges med negativa belopp)

[illegible]